

Proiectul privind Învățământul Secundar (ROSE)
Schema de Granturi pentru licee
Beneficiar: Liceul Tehnologic "Haralamb Vasiliu"
Titlul subproiectului: E.L.E.V. – Educat în Liceu, Educat pentru Viață
Acord de grant nr. SGL/RI/181 din data 27.06.2017

Limba și literatura română

prof. Mihaela Irimie
prof. Ines Diana Rășcanu

Matematică

prof. Brîndușa Viorica Ciobanu
prof. Fevronia Prisacariu
prof. Cristina Vaman

Ghid pregătire Bacalaureat

Editura PIM
Iași, 2018

prof. Mihaela Irimie
prof. Ines Diana Rășcanu

prof. Brîndușa Viorica Ciobanu
prof. Fevronia Prisacariu
prof. Cristina Vaman

Limba și literatura română

Matematică

Ghid pregătire Bacalaureat

Editura PIM
Iași, 2019

EDITURA PIM

Editură acreditată CNCSIS – 66/2010

Șoseaua Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 109, Iași – 700497

Tel.: 0730.086.676, 0732.430.407

Fax: 0332.440.715

email: editura@pimcopy.ro

www.pimcopy.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Ghid pregătire bacalaureat : limba și literatura română, matematică /

prof. Mihaela Irimie, prof. Brîndușa Viorica Ciobanu, prof. Ines Diana Rășcanu, – Iași : PIM, 2018

ISBN 978-606-13-4729-2

I. irimie, Mihaela

II. Ciobanu, Brîndușa Viorica

III. Rășcanu, Ines Diana

811.135.1

51

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

LIMBA SI LITERATURA ROMANA

ANEXA 1 - Periodizare succintă a literaturii române

I. Literatura română veche (sec al XVI-lea - sfârșitul sec. al XVIII-lea ~ 1780)

Ø sec al XVI-lea

- 1521 - primul document scris în limba română – „Scrisoarea lui Neacșudin Câmpulung” adresată lui Hans Beckner, judele Brașovului.
- traduceri în limba română a unor texte religioase: „Psaltirea Șcheiană”, „Psaltirea Voronețeană”, „Psaltirea Hurmuzachi”, „Codicele Voronețean”.
- „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie” - carte inițiativă.
- încep să apară cronicile de curte scrise din poruncă domnească; cei mai importanți cronicari au fost Macarie, Azarie și Eftimie.
- activitatea tipografului Coresi, care tipărește cărți în limba slavonă, dar și în limba română (cărțile tipărite de el vor contribui la formarea limbii române literare)

Ø sec al XVII-lea

- tipăriturile religioase: „Cazania” mitropolitului Varlaam, „Noul Testament de la Bălgrad” (Alba-Iulia) scris de mitropolitul Simion Ștefan în 1648, „Psaltirea în versuri” a mitropolitului Dosoftei, atestată în 1673, „Biblia de la București” (1688).
- „Letopisețul Țării Moldovei”, început de Grigore Ureche, care se referă la perioada 1359-1594; va fi continuat de Miron Costin, care va scrie despre evenimentele istorice cuprinse între 1594-1661, apoi Ion Neculce îl va continua pe Miron Costin, referindu-se la perioada cuprinsă între anii 1661-1743.
- Grigore Ureche și Miron Costin au fost asimilați umanismului românesc din sec al XVII-lea, diferit de cel al Renașterii din sec al XV-lea. Ambii cronicari studiază la Polonia, primul la Liov, al doilea la Bar, științele umane: greaca, latina, istoria, retorica, literatura Antichității, filosofia.
- Miron Costin este și creatorul primului poem filosofic românesc: "Viața lumii". Acesta cuprinde câteva motive preluate de la autorii antici: "fortuna labilis"(soarta schimbătoare), "fugit irreparabile tempus"(trecerea ireversibilă a timpului), "ubi sunt qui ante nos" (unde sunt cei de dinaintea noastră). O lucrare importantă a lui Miron Costin este "De neamul moldovenilor", în care constată latinitatea limbii și poporului român, la fel ca în Letopisețul.
- Ion Neculce este singurul dintre cronicarii moldoveni care nu studiază în străinătate, stilul său fiind mult mai aproape de oralitate. Înaintea Letopisețului, Neculce introduce culegerea de legende "O samă de cuvinte" (42 de legende).
- există și cronicarii munteni, dar aceștia nu dau dovadă de talent literar, ca Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce. Cei mai importanți cronicari munteni au fost stolnicul Cantacuzino, Radu Greceanu și Radu Popescu.

Ø la sfârșitul sec al XVII-lea și începutul sec al XVIII-lea

- personalitatea care se impune este Dimitrie Cantemir, cel mai important umanist român. Este cunoscător a nouă limbi străine: turca, rusa, engleza, franceza, greaca, latina, germana, persana, italiana. Dimitrie Cantemir a scris numeroase lucrări

în diferite domenii: istorie, lingvistică, filosofie, etnografie, folclor, geografie, muzică. Este și creatorul primului roman românesc, „Istoria ieroglifică”, în care procedeul dominant este alegoria.

II. Literatura română premodernă (1780-1821) - perioada de tranziție spre literatura modernă

Ø la sfârșitul sec al XVIII-lea

- se remarcă mișcarea ideologico-politică și cultural-literară, cunoscută sub denumirea „Școala Ardeleană”. Gruparea apare în Transilvania și reprezintă iluminismul românesc. Ardelenii luptă pentru drepturile românilor în Transilvania, continuând ideile cronicarilor moldoveni (Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce), privitoare la originea latină a limbii și poporului român. Cei mai de seamă reprezentanți ai Școlii Ardelene au fost: Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior și Ion Budai-Deleanu. Ultimul scrie epopeea eroi-comico-satirică „Țiganiada”.

- tot acum se remarcă activitatea poezilor Văcărești (Ienăchiță, Alecu, Nicolae, Iancu).

- Costache Conachi, Dinicu Golescu, Anton Pann

III. Perioada pașoptistă(1821/30-1860)

Ø În „Originile romantismului românesc”, Paul Cornea împarte **pașoptismul** în **două etape**, în funcție de manifestarea critică:

- 1820-1840, perioada tutelată de Ion Heliade-Rădulescu (*scrieți orice, băieți, numai scrieți* – începuturile literaturii, când nu se face diferența între traduceri și opere originale)

- 1840-1860, etapa direcționată de Mihail Kogălniceanu. Acesta va publica în primul număr al revistei „Dacia literară”, apărut în 1840, celebra sa „Introducere”. Aceasta reprezintă manifestul romantismului românesc, pentru că impune unificarea culturală a tuturor românilor, crearea unei literaturi originale prin autohtonizarea inspirației. Critica promovată de Mihail Kogălniceanu este una nepărtinitoare: „Vom critica cartea, iar nu persoana”. Kogălniceanu enumeră trei surse de inspirație, pe care le vor urma scriitorii pașoptiști: istoria națională, geografia patriei, datinile și obiceiurile poporului român .

Prozatori: Ion Heliade-Rădulescu, Mihail Kogălniceanu (romanul „Tainele inimii”, fiziologiile „Fiziologia provincialului în Iași”, „Adunări dănuitoare”), Costache Negruzzi („Alexandru Lăpușeanul”, „Aprodul Purice”, „Sobieski și romanii”), Dimitrie Bolintineanu (romanele „Manoil” și „Elena”).

Poeți: Ion Heliade-Rădulescu (balada „Zburătorul”), Grigore Alexandrescu (fabule, satire, epistole, meditații), Dimitrie Bolintineanu („Legende istorice”), Vasile Alecsandri („Doine”, „Lăcrămioare”, „Suvenire”, „Mărgăritarele”, „Pasteluri”).

Dramaturgi: Vasile Alecsandri (comediile „Chirița în Iași”, „Chirița în provincie”, „Chirița în voiaj”, „Chirița în balon”).

Ø **postpașoptismul (etapa de tranziție de la perioada pașoptistă la epoca Junimii)**

- reprezentanți: Nicolae Filimon ("Ciocoi vechi și noi" (1863)), Alexandru Odobescu (nuvelele istorice "Doamna Chiajna", "Mihnea Vodăcel Rau"), Bogdan Petriceicu Hașdeu (« Răzvan și Vidra »)

IV. Perioada junimistă sau a Marilor Clasici (1860 - sfârșitul sec al XIX-lea)

- în 1864 este înființată societatea Junimea, al cărei mentor este Titu Maiorescu. Junimiștii (Titu Maiorescu, Iacob Negruzzi, Vasile Pogor, Petre Carp) editează și o revistă, "Convorbiri literare", condusă de Iacob Negruzzi. În această revistă vor publica cei mai importanți scriitori ai vremii: Mihai Eminescu, I.L. Caragiale, Ioan Slavici, Ion Creangă. Ei au pus bazele literaturii române moderne și de aceea au fost numiți și *marii clasici*.

V. Perioada de tranziție, între epoca "Junimii" și perioada interbelică (începe din primele decenii ale sec XX și se continuă până la Primul Război Mondial)

- în această etapă de tranziție apar reviste cu tenta tradițională, cum au fost "Sămănătorul", (în care publică și George Coșbuc) și "Viața românească".

- în ceea ce privește poezia, se remarcă dorința apariției unui nou Eminescu. După moartea marelui poet, poezia română se află în impas. Se naște fenomenul epigonismului eminescian, mai ales prin Alexandru Vlahuță. Apar însă și poeți originali, ca Octavian Goga, asimilat direcției poporaniste și George Coșbuc, care a fost considerat neoclasic, dar și sămănătorist.

- Sămănătorismul și poporanismul au fost direcții autohtone ce au mizat pe iluminarea prin cultură a oamenilor simpli. Octavian Goga a fost încadrat și neoromantismului prin spiritul profetic, mesianic. El este un "poet al cetății", deplângând soarta românilor din Ardeal. Tema melancoliei este dominată în lirica sa, lacrima individuală subsumându-se celei colective.

- Se afirmă primul mare simbolist, Alexandru Macedonski ; în revista sa, *Literatorul*, va promova poezii noi generații

VI. Perioada interbelică (1918-1944)

- direcțiile tradiționale anterioare, sămănătorismul și poporanismul sunt continuate printr-o nouă tendință, denumită tradiționalism. În opoziție, se naște modernismul. Confruntarea tradiționalism-modernism este și de ordin ideologic. Nichifor Crainic, directorul revistei "Gândirea de la Cluj", este unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai tradiționalismului. Tradiționaliștii mizau pe conservarea valorilor spiritual românești, respingând influențele moderne. De aceea, în scrierile tradiționaliștilor, obsedantă este apariția miturilor, tradițiilor, ritualurilor românești. Nichifor Crainic, ideologul mișcării tradiționaliste, era și un adept al ortodoxismului. Sub conducerea lui, revista "Gândirea" exacerbează rolul ortodoxismului. Un poet care s-a autointitulat tradiționalist a fost Vasile Voiculescu. În volumele "Pângă" și "Poeme cu îngeri", referința primordială este Biblia. Vasile Voiculescu a considerat tradiționalismul cea mai valoroasă tendință din literatura română, integrându-i aici pe toți marii poeți, inclusiv pe Eminescu.

- cultura românească este, în perioada interbelică, duală. Pe de o parte, există dorința rămânerii în datele tradiției, iar pe de altă parte, deschiderea către Occident, prin modernism. Mentorul modernismului a fost Eugen Lovinescu, cel care a condus revista "Sburătorul", de la București. Lovinescu definește modernismul în datele sincronismului. El consideră că o cultură minoră, cum este a noastră, trebuie să se sincronizeze celei occidentale, considerate superioară. Criticul amintește de un "spirit al veacului" (saeculum), căruia trebuie să i se supună și cultura română. Moderniștii fie negau tradiția, fie aceasta li se părea insuficientă. Totuși, scriitorii valoroși s-au situat între aceste două direcții, pentru că, în creațiile lor sunt vizibile elemente tradiționale, dar și moderne. Astfel, Tudor Arghezi și Lucian Blaga, care din punct de vedere didactic aparțin modernismului, au în vedere și elemente ale tradiției. În volumele "La cumpăna apelor", "La curțile dorului", Lucian Blaga creează din satul românesc un adevărat spațiu paradisiac. Într-unul dintre aforismele sale, autorul chiar afirmă că veșnicia s-a născut la sat". Paradoxal, și Vasile Voiculescu se raportează la influențele modernității în ultimul său volum de poezii, intitulat "Ultimele sonete închipuite ale lui William Shakespeare".

- La limita modernismului se situează curente de avangardă: integralismul, constructivismul, futurismul, dadaismul, suprarealismul. Reprezentanții avangardei românești au fost Ion Vinea, Ilarie Voronca, Sașa Pană, Urmuz, Tristan Tzara, Ștefan Roll.

Poeți moderniști: George Bacovia (simbolism), Lucian Blaga (expresionist), Tudor Arghezi, Ion Barbu.

Poeți tradiționaliști: Vasile Voiculescu, Ion Pillat.

Prozatori moderni: Camil Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Anton Holban, Gib Mihăescu.

Alți prozatori: Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, George Călinescu, Mircea Eliade, Mateiu Caragiale.

Dramaturgi: Camil Petrescu ("Jocul ielelor"), Lucian Blaga, Tudor Mușatescu, Al Chirițescu ("Gaițele").

Critici: Eugen Lovinescu, Nichifor Crainic, Garabet Ibrăileanu, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Perpessicius.

VII. Perioada postbelică (contemporană) - după al II-lea război mondiale alcătuită din trei etape:

Ø prima etapă corespunde perioadei proletcultiste, când literatura era adiacentă politicii de partid, când nu esteticul conta, ci limbajul propagandei. Operele marilor scriitori care trăiesc după 1944 sunt interzise. Sunt promovați autorii care scriu pentru partid: Dan Deșliu, Maria Banuș, Veronica Porumbacu, Andrei Toma.

Ø cea de-a doua etapă începe după 1960, printr-o nouă generație de scriitori, ce readuce literatura la datele ei estetice. În poezie se remarcă Nicolae Labiș, Nichita Stănescu (neomodernism), Ștefan Augustin Doinaș, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Emil Brumaru, Mircea Dinescu. În proza se impun Marin Preda, Ștefan Bănuțescu, Sorin Titel, Nicolae Breban, Augustin Buzura. Printre dramaturgi se numără: Marin Sorescu, Ion Băieșu, Paul Everac, iar în critică: Eugen Simion, Alexandru Piru, Nicolae Manolescu, George Ivașcu.

Ø cea de-a treia etapă coincide cu sfârșitul sec al XX lea (1980) și începutul sec al XXI-lea. Este etapa scriitorilor postmoderniști: Mircea Cărtărescu, Alexandru Mușina, Traian T Coșovei. Scriitorii postmoderniști impun un limbaj ironic, artificial, cu elemente din civilizația modernă, iar personajele create sunt, de fapt, simboluri. În postmodernism dispar granițele dintre genuri și specii, iar discursul este fragmentat.

ANEXA 2 - GENUL EPIC

Definiție: *cuprinde toate operele literare în proză sau în versuri care se bazează pe narațiune ca modalitate principală de expunere, autorul exprimându-și indirect ideile și sentimentele prin intermediul naratorului, acțiunii și al personajelor.*

TEXTUL EPIC/ NARATIV prezintă două niveluri:

- 1) istoria/ fabula/ subiectul** – evenimentele reale sau imagine/ ficționale relate după criteriul temporalității („ce se povestește?”)
- 2) istorisire/ discurs** – discursul naratorului și discursul personajelor („cum se povestește?”).

PARTICULARITĂȚILE TEXTULUI EPIC:

- exprimarea indirectă a gândurilor, ideilor, sentimentelor autorului, prin intermediul acțiunii și al personajelor;
- prezența naratorului;
- perspectiva narativă;
- acțiunea (subiectul, relațiile temporale și spațiale);
- prezența personajelor;
- întrebuintarea unor moduri de expunere specifice (narațiunea, descrierea, dialogul, monologul);
- prezența unor particularități ale stilului narativ (predominanță verbală, valorile timpurilor narrative);
- poate fi în versuri (epopee, poem eroic, baladă, fabulă) sau în proză (schiță, povestire, nuvelă, roman, basm).

NARATORUL:

- principala instanță în comunicarea narativă, „vocea” care prezintă evenimentele;
- emițătorul evenimentelor operei epice;
- instanță abstractă care nu se confundă NICIODATĂ cu autorul!
- mediază relația între autorul abstract-lumea narată-cititorul abstract.

TIPOLOGIA NARATORULUI

1. Din punctul de vedere al raportului narator/ diegeză (povestire)

a) Narator extradiegetic (W.C. Booth) sau narator auctorial sau narator-demiurg = el care privește întâmplările din afară, nu este implicat în diegeză, dă impresia că el a creat povestea, narează evenimentele la persoana a III-a.

b) Narator-martor = cel care a asistat la întâmplările narate, dar nu le influențează; fără ele toate s-ar fi întâmplat al fel; e de obicei personaj secundar;

c) Narator intradiegetic (W.C. Booth) sau narator-personaj = cel care povestește fiind implicat în diegeză, este personaj.

El poate povesti:

- la persoana I dacă el este eroul întâmplărilor povestite (Allan din Maitreyi)

- la persoana a III-a dacă nu este el eroul întâmplărilor povestite; se mai numește și narator secund și apare în general în cazul operelor construite pe tehnica „povestirii în ramă/ povestire” (Seherezada din 1001 de nopți). Orice narator secund poate fi în raport cu istoria narată: extradiegetic, martor, intradiegetic.

2. Din punctul de vedere al raportului narator – informație deținută:

a) Narator omniscient = cel care știe tot, are viziune de ansamblu asupra universului ficțional (naratorul din primele pagini și majoritar apoi din Enigma Otiliei de G. Călinescu)

b) Narator uniscient sau narator-colportor = cel care are informațiile dintr-o singură sursă, el prevalându-se de niște voci de culise. De niște instanțe narative secundare, de niște observatori – anononimi („Am auzit că...”; „Ae spunea că...”), cunoscuți ca eroi („I s-a întâmplat lui Păcală...”), cunoscuți ca emițători („Babele șimoșnegii spuneau că...”)

3. Din punctul de vedere al raportului narator – informație livrată:

a) Narator creditabil = cel care spune tot ce știe („Dacă află Stănică, e un om mort.” Stănică nu află. G. Călinescu)

b) Narator necreditabil = cel care nu spune tot ce știe („Ce i-o fi spus, ce i-a învățat, cum l-a descântat, nu se știe. V. Voiculescu); această poziție naratorul și-o poate asuma deliberat pentru a menține trează atenția cititorului, pentru a păstra suspansul.

4. Din punctul de vedere al raportului narator – discurs:

a) Narator heterodiegetic = cel care povestește la persoana a III-a, nu este personaj (naratorul din Enigma Otiliei de G. Călinescu);

b) Narator homodiegetic = cel care povestește la persoana I, dar este martor, actor-martor sau ascultător (Naratorul Ienachecoropcarului din Hanu Ancuței de M. Sadoveanu);

c) Narator autodiegetic = cel care povestește la persoana I, dar este actorul, personajul întâmplărilor narate (naratorul Ștefan Gheorghidiu din Ultima noapte de

dragoste, întâia noapte de război de Camil Petrescu; Allan din Maitreyi de Mircea Eliade);

PERSPECTIVA NARATIVĂ (PUNCT DE VEDERE NARATORIAL/ VIZIUNE/ FOCALIZARE) – poziția (unghiul) din care sunt prezentate evenimentele, situațiile, întâmplările narate; se află în relație de interdependență cu tipul naratorului și presupune unul dintre cele trei tipuri esențiale de raportare a naratorului (eu) la personaj (el);

a) Dacă **narațiunea** se face la **persoana a III-a(heterodiegetică)**, naratorul este **omniscient** (atotștiutor), **omniprezent, obiectiv, neutru, detașat, impersonal, neimplicat, creditabil, știe mai mult decât știu personajele (N>P); viziune „dindărăt”** (par derriere), **punct de vedere auctorial, focalizare zero.**

b) Dacă **narațiunea** se face la **persoana I (homodiegetică** când naratorul este martor; **autodiegetică** când naratorul este protagonist), naratorul este **subiectiv, implicat, necreditabil, știe tot atât cât știeși personajul (N=P); viziune „împreună cu”** (avec), **punct de vedre actorial, focalizare internă. Viziunea „dinafară”** (du dehors), **punct de vedre neutru, focalizare externă, când naratorul știe mai puțin decât personajele sale (N<P)** în proza secolului al XX-lea, mai rar întrebuintată; narațiunea este relatată de un martor care povestește doar ce a putut vedea și auzi, fără a putea cunoaște nemijlocit gândurile și sentimentele personajelor principale.

PERSONAJUL LITERAR(erou/ figură/ actor/ actant) este elementul esențial, factorul structurant într-o operă literară epică sau dramatică, un tip uman semnificativ, o individualitate cu trăsături fizice și morale distincte, pusă în lumină printr-un șir de întâmplări situate într-un anumit cadru temporal și spațial.

CLASIFICARE:

A. După rolul jucat în acțiune și gradul de implicare în economia operei:

- personaj principal** – apare pe tot parcursul operei sau are rol esențial în desfășurarea acțiunii;

- personaj secundar** – apare în câteva secvențe, cu rolul de a contura personajul principal și de a ilustra relația acestuia cu celelalte personaje;

- personaj episodic** – apare într-un singur episod fără a fi implicat în conflict.

B. După calitățile lor morale evidente:

- personaj pozitiv**– însumează trăsături definitorii pentru integritatea etică umană, precum: demnitate, libertate, dreptate etc.;

- personaj negativ** – acumulează trăsături care ilustrează decăderea: ipocrizia, minciuna, lăcomia, avariția etc.

C. După gradul de evoluție:

• **personaj linear (previzibil), plat:** „construit în jurul unei singure idei sau calități” (E.M.Forster);

• **personaj rotund:** surprinde cititorul în mod convingător, devine memorabil prin gesturile și reacțiile sale, având uneori trăsături contradictorii.

D. După felul în care acționează sau perspectiva sociologică:

• **personaj individual:** este particularizat din punct de vedere comportamental, al statutului social, al trăsăturilor specifice, are identitate precizată;

• **personaj colectiv:** ilustrează o mulțime, un grup, o comunitate și este alcătuit prin acumulări succesive de vorbe, gesturi, mișcări, atitudini, mimică etc.

E. După raportul cu realitatea:

• **real** – cu atestare istorică;

• **imaginar** – fictiv;

• **fabulos** – fantastic;

• **legendar**;

• **simbolic** – sugerează o idee sau o concepție cu caracter de generalitate;

• **alegoric** – personifică o noțiune abstractă, o idee, un sentiment;

• **animalier**;

• **suprapersonaj** – groapa, mahalaua.

F. După relația cu celelalte personaje:

• **antagonist** – opozant;

• **complementar** – însoțitor al protagonistului;

• **spectator** – nu intervine în acțiune sau în dialog;

• **adjuvant** – ajută, donează.

G. După curentul literar și categoria estetică:

• **clasic** – caracter puternic, dominat de atitudini morale puternice;

• **romantic** – caracter excepțional, cu trăiri interioare antagonice, inadaptați, răzvrățiți;

• **realist** – caracter tipic care se manifestă în împrejurări tipice, provenit din diferite straturi sociale;

• **naturalist** – caracter complicat psihic, cu acțiune și comportament determinate de cauze ereditare, instinctuale, obsesii;

• **modern** – caracter individualizat, dilematic, contradictoriu, cu viziuni inedite asupra existenței, cu sondarea vieții interioare.

• **tragic**;

• **comic**;

• **mitic**;

• **absurd**.

H. După felul în care este surprins în titlul operei:

- titular** – eponim (numele său se regăsește în titlul operei)
- sugerat.**

I. După gradul de complexitate:

- caractere** – sunt construite pe o singură trăsătură psihologică, au valoare general-umană;
- tipologice** – sunt reprezentative pentru un caracter uman și au o trăsătură definitorie: tipul parvenitului, al impostorului, al avarului etc.;
- complexe** – cu trăsături complexe, uneori contradictorii.

FUNCȚIILE PERSONAJULUI:

1. funcția de acțiune (=erou – numai se mișcă) Ex. Ileana, Bistriceana din *Lostrita* de V. Voiculescu

2. funcția de interpretare (=actor – se mișcă și judecă) personajul exprimă întotdeauna subiectivă față de evenimentele narate. Ex. Ion, Ana, Titu din *Ion*, de Liviu Rebreanu

3. funcția opțională de reprezentare ca personaj-narator, ca subiect al actului narativ (=actor – se mișcă, judecă și povestește). Ex. Allan din *Maitreyi*, de Mircea Eliade, Ștefan Gheorghidiu din *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* de Camil Petrescu

PORTRETUL LITERAR: este un procedeu literar și un tip de discurs descriptiv care constă în prezentarea unui personaj literar prin reliefarea elementelor definitorii (trăsături fizice, morale, psihice, model comportamental, raport cu realitatea / cu alte personaje , viziunea auctorială sau cea a unui personaj / a unei comunități asupra lui);

Portretul poate fi în proză / în versuri; la realizarea lui se poate apela la oricare mod de expunere (narațiune, dialog, monolog).

TIPURI DE PORTRET LITERAR

1. Portretul fizic – este construit pe o dominantă exterioară, acest tip de portret însumează caracteristici ale înfățișării personajului, trăsăturile legate de fizionomie, poate descrie ținuta, vestimentația, etc.; la nivelul discursului: *termeni concreți de tip anatomic, câmpuri lexicale care numesc percepții senzoriale*;

2. Portretul moral – detaliază calitățile sufletești / defectele, trăsăturile de caracter, sistemul de valori, principii etice după care se conduce personajul; specific romanului realist / tradiționalist;

3.Portretul psihic –surprinde caracterele ale personalității eroului, aptitudini înnăscute sau dobândite, temperament (*impulsiv, coleric, ezitant, melancolic*), fire (*rațională, lucidă, pragmatică, pasională, visătoare, șovăielnică, contradictorie, imprevizibilă*), gândire (*logică, asociativă, imaginativă, creativă, practică*). Este utilizat frecvent în proza modernă, ”ionică” în care ”valorile dominante sunt de ordin personal”.

CARACTERIZAREA PERSONAJELOR:

1. Caracterizare directă:

- discurs descriptiv de tip portret;
- realizată de către narator (discurs la persoana a III-a);
- realizată de către alte personaje (discurs la persoanele a II-a și a III-a);
- autocaracterizarea (discurs subiectiv – monolog interior)

2. Caracterizare indirectă:

- discurs bazat pe sugestie;
- confirmă sau infirmă caracterizarea directă;
- se poate realiza prin:
 - a) comportamentul personajului – fapte, idei, atitudini;
 - b) tipare cognitive ale personajului;
 - c) acte de comunicare verbală sau paraverbală;
 - d) raportul personaj-sine-lume;
 - e) mediul în care trăiește personajul, statutul socio-intelectual;
 - f) numele, prenumele, porecla(cognomenul) personajului;
 - g) limbajul folosit de personaj (registru, particularități);
 - h) vestimentație.

STRUCTURA OPEREI NARATIVE

TITLUL: poate fi un cuvânt, o sintagmă sau un enunț, pus în fruntea unei lucrări sau a unei părți distincte a ei, indicând rezumativ sau sugestiv cuprinsul acesteia, putând avea sens propriu sau figurat.

SEMNIFICATIA TITLULUI– MODEL:

Titlul.....se găsește într-o strânsă legătură cu semnificațiile profunde ale textului propus. Autorul creează....(un tablou, o descriere) și anticipează conținutul fragmentului, orientând lectura și inițiind o stare sufletească.....

Reprezintă chintesența textului, pragul care face trecerea de la realitate la ficțiune. El este unul analitic(alcătuit din două sau mai multe cuvinte)/ sintetic (dintr-un singur cuvânt), fiind format din..... (se precizează din punct de vedere morfologic). În plan semantic,(sens conotativ și sens denotativ sau poate forma o figură de stil-precizare+interpretare)

Legătura dintre titlu și text se face prin intermediul (rezumatul și sentimentele degajate)....Modul de expunere predominant este..... care se îmbină în țesătura epică cu

.....

Titlul.....constituie o cheie spre descifrarea vibrației epice (descifrarea mesajului textului epic)/sintetizează conținutul fragmentului, în care este descris/relatat.... care sugerează discret... (sentimentele naratorului care sunt transmise prin intermediul personajelor ce sunt antrenate într-o acțiune)

TEMA: aspect al realității care se reflectă într-o operă artistică; problemă principală dezvoltată într-o expunere.**Tema** este construită dintr-un domeniu, o idee, o atitudine, un sentiment etc. în jurul cărora se încheagă acțiunea unei opere artistice.

Exemple: a iubirii, a naturii, a condiției umane (viața, moartea, fericirea, suferința, eșecul existențial), a destinului omului superior, a aspirației spre ideal, a creației și creatorului, a jertfei creatoare, tema timpului, a vârstelor (copilăria, adolescența etc.), a raportului dintre om și Dumnezeu, a istoriei, a eroismului, a luptei (pentru libertate, pentru dreptate).

MOTIVUL LITERARconstă într-un simbol, o idee, o imagine reluate sau subliniate cu insistență și care contribuie la definirea mesajului unei opere.

Exemple:

Obiecte: motive acvatice (izvorul, lacul, marea, ploaia, lacrima; apa vie/apa moartă/albastră, crinul, trandafirul.; arborele sacru: teiul, salcâmul, bradul, gorunul.); motive terestre (codrul, grădina, muntele, dealul), motive astrale (steaua, luceafărul, luna, soarele, norul); motivul obiectelor fermecate (paloșul fermecat, armura tatălui, oglinda, peria, basmaua.) obiecte simbolice (*cartea*-simbol cultural, *treapta*-simbol ascensiv, *oglindea*-simbol al reflectării în conștiință, *cheia*-accesul, calea, soluția, *lacătul*-interdicția, *masca*-aparența, jocul, rolul, *plugul*-munca, *ochiul*-cunoașterea prin contemplare, *buzele*-rostirea, cunoaștere prin cuvânt, iubirea prin sărut, *inima*-iubirea).

Motive cromatice: *verdele*-viața, tinerețea; *albul*-puritatea, idealul; *negrul*-simbol al morții.

Cifre: *zero* (nimicul, golul, vidul, perfecțiunea increatului), *unu* (cifra sacră-Divinitatea nepereche), *doi* (perechea, cuplul originar), *zece* (totalitate=ființa + neființa: 1+0), *doisprezece* (ciclu temporal/anul cosmic), *trei*, *șapte*, *nouă* (cifre fatidice).

Sentimente: dorul, suferința, bucuria, comuniunea om-natură, aspirația spre ideal, nostalgia absolutului, răul existențial, spleen-ul, solitudinea, fascinația morții, uitarea prin somn/visare;

Acțiuni/situații arhetipale: vânătoarea magică, transhumanța, călătoria inițiativă, coborârea în infern, zborul, lumea ca teatru, viața ca vis.

Personaje: mitologice: Orfeu, Prometeu, Ulise, Hercule, Sisif. biblice: Isus, Lucifer, șarpele, Adam, Eva, Cain și Abel, Iuda, magul, profetul. folclorice: Zburătorul, Manole, ciobanul mioritic, haiducul, câinele credincios, Făt-Frumos, Ileana Cosânzeana, calul năzdravan, zâna, ursitoarele, zmeul, strigoiul, ielele.Din literatura cultă: Oedip, Hamlet, Romeo și Julieta, Don Quijote, Don Juan, Faust.

Modele mitice/ legendare: mitul cosmogonic, mitul jertfei pentru creație, al destinului christic, al păsării Phoenix, motivul labirintului, păcatul original, pactul cu diavolul.

Aforisme: carpediem, vanitasvanitatum, fortunabilis, fugit irreparabiletempus.

Motivul literar central (care ordonează viziunea) - impus prin repetiție - **laitmotiv**.

ACȚIUNEA: reprezintă totalitatea evenimentelor declanșate de modificarea situației inițiale existente, care determină o evoluție cu scopul restabilirii echilibrului.

SUBIECTUL este conținutul operei literare organizat în momente ale subiectului.

CONFLICTUL este o structură textuală specifică operei epice sau dramatice și constă în ciocnirea între două personaje sau grupuri de personaje cu interese opuse, ori în conștiința aceluiași personaj. Conflictul poate fi:

- conflict exterior** – înfruntarea între două personaje sau grupuri de personaje cu interese, concepții, idei diferite; conflict între personaj și mediul în care trăiește și care îi „frânează” evoluția. Exemplu: Harap-Alb/Spânul (I. Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

- conflict interior** – se manifestă între sentimente și atitudini diferite ale aceluiași personaj. Exemplu: Ghiță (I. Slavici, *Moara cu noroc*)

ATENȚIE! Conflictul interior nu-l anihilează pe cel exterior. Cel din urmă poate fi declanșatorul celui dintâi sau poate constitui „terenul favorabil” al apariției conflictului interior.

PROLOGUL reprezintă partea introductivă a unei opere literare care are scopul de a oferi „indicații” de lectură cititorului, de a-l familiariza cu mesajul operei.

EPILOGUL desemnează partea finală a operei literare, urmând deznodământului, constituindu-se într-o concluzie a autorului, o exprimare concisă a faptelor menite să prezinte ultimele consecințe ale acțiunii.

INCIPITUL reprezintă secvența textuală prin care cititorul este introdus în universul ficțional; poate varia ca dimensiuni.

Tipuri de incipit:

I. Incipitul de tip clasic răspunde întrebărilor: unde?, când?, cine?, ce?, cum?

1. incipit descriptiv (spațiu și timp, identificarea personajului, naratorul obiectiv sau subiectiv); este specific prozei realiste.

Exemplu: „Într-o seară de la începutul lui 1909, cu puțin înainte de orele zece, un tânăr de vreo optsprezece ani, îmbrăcat în uniformă de licean, intră în strada Antim...” (G. Călinescu, *Enigma Otiliei*)

2. incipit rezumativ (spațiu și timp, personaje, narațiune esențializată); specific prozei scurte.

Exemplu: „*Ca să nu mai rămână repetent și anul acesta, mam' mare, mamițicași tanti Mița au promis tânărului Goe să-l ducă-n București de 10 mai.*” (I.L.Caragiale, *D-l Goe*)

3. incipit enunțiativ (apare sub forma unei cugetări, naratorul, personajul; are rol moralizator, dar și funcție de „avertizare” a cititorului în legătură cu evoluția evenimentelor).

Exemplu: „*Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă e vorba, nu bogăția, ci liniștea colibei tale te face fericit. Dar voi să faceți după cum vă trage inima, și Dumnezeu să vă ajute și să vă acopere cu aripa bunătății sale. Eu sunt acum bătrână, și fiindcă am avut și am atât de multe bucurii în viață, nu înțeleg nemulțumirile celor tineri și mă tem ca nu cumva, căutând acum la bătrânețe un noroc nou, să pierd pe acela de care am avut parte până în ziua de astăzi...*” (I. Slavici, *Moara cu noroc*)

II. Incipit de tip modern explică producerea textului prin intermediul „prefaței pragmatice” (se vorbește despre actul producerii textului), prin prezentarea elementelor textului ca și când ar fi deja cunoscute cititorului („ex abrupto”)

FINALUL realizează deschiderea către lumea cititorului, pentru că sugerează posibilitatea de a continua acțiunea. Întâlnim strategii precum: descrierea care reia datele din incipit, dialogul sau replica prin care se rezumă lumea ficțională, prefigurarea unor evenimente care nu mai sunt relatate în roman.

ATENȚIE! Nu confundați conceptele de incipit – expozițiune, final – deznodământ.

Exemplu:

În nuvela realist-psihologică *Moara cu noroc* de Ioan Slavici, incipitul este contruit de vorbele moralizatoare ale bătrânei, expozițiunea prezintă timpul, spațiul și personajele nuvelei, finalul este reprezentat de cuvintele aceleiași bătrâne, iar deznodământul concentrează sfârșitul tragic al personajelor.

PERSPECTIVA TEMPORALĂ presupune relatarea evenimentelor într-o anumită ordine:

- **cronologică, continuă** – bazată pe relatarea în ordinea derulării evenimentelor.
- **discontinuuă** – bazată pe alternanța temporală a evenimentelor.

PERSPECTIVA SPAȚIALĂ presupune relatarea întâmplărilor într-un anumit spațiu:

- **real, concret** - obiectiv, exterior, măsurabil.
- **imaginar, închis** – subiectiv, cadru al experiențelor trăite în suflet și conștiință.

TIPURI DE STIL:

Stil direct – modalitate prin care se reproduce integral, fără modificări un enunț. Enunțul reprodus este introdus sau urmat de cuvinte de valoare declarativă, care pot fi de cele mai multe ori verbe precum : ‘a întreba’, ‘a zice’, ‘a spune’ etc. În stilul direct, propoziția sau fraza prin care se reproducusele unui personaj nu este subordonată din punct de vedere sintactic verbului de declarație. Independența față de verbul de declarație se evidențiază prin două puncte sau linie de dialog :

„ *Ea pune hârtiile una peste alta, apoi se întoarce la soțul său și-l deșteaptă din somn :*

-Ce-i ? Ce s-a întâmplat? întrebă el speriat.

-Vino cu mine! îi spuse ea.(Ioan Slavici,Moara cu noroc)

Stil indirect – modalitate prin care enunțul este transpus de la persoana II-a la persoana a III-a. Enunțul este subordonat, prin transpunere, față de un verb de declarație. Propozițiile principale din stilul direct devin propoziții subordonate în stilul indirect. Transformarea implică o serie de modificări în concepția propoziției transpuse, prin pierderea unor elemente afective și limitarea la o informație de tip enunțiativ.

Transpunerea în stil indirect a fragmentului din **Moara cu noroc** de Ioan Slavici este următoarea:

Ea puse hârtiile una peste alta, apoi se întoarce cu capul ridicat la soțul său și-l deșteaptă din somn. El o întrebă speriat ce este și ce s-a întâmplat. Soția îi zise să vină cu ea.

Stil indirect liber – reproducerea cuvintelor sau gândurilor unui personaj fără ca naratorul să se folosească de verbe de declarație. Reproducerea se realizează fărăutilizarea unui element de relație, ceea ce are ca efect interferența dintre planul sintactic al naratorului și planul sintactic al personajului.Se caracterizează prin transpunerea enunțului de la persoana I la persoana a III-a, prin păstrarea nuanțelor internaționale, a elementelor lexicale și gramaticale de tip afectiv. Sunt eliminate verbele de declarație și conjuncțiile subordonatoare (proprii stilului indirect), precum și linia de dialog.

Stilul indirect liber a început se fie folosit în proza din secolul al XIX-lea, întrucât oferă naratorului posibilitatea de a prezenta gândurile personajului și a pătrunde în universul acestuia:

- Săracul de mine! grăi Ghiță așa în glumă. Dar năzuroasă mi s-a mai făcut nevasta! Joacă, muiere, parcă are să-ți ia ceva din frumusețe...Ana își călca pe inimă și se dăte la joc. La început se vedea c-a fost prinsă de-a sila; dar ce avea să facă? La urma urmelor, de ce să nu joace?

MODURILE DE EXPUNERE

Descrierea(artistică) – este un *mod principal de expunere* (de organizare) într-un text literar, o *tehnică artistică* ce constă în zugrăvirea trăsăturilor generale/ particulare/ specifice ale unui personaj sau ale unei situații/ ale unui lucru, fenomen. În raport cu subiectul pe care îl abordează, descrierea poate fi *de tip tablou* (tabloul unei lupte, tabloul desfășurării unei furtuni, tabloul iernii etc.) sau *de tip portret* (axat pe o prezentare sumară sau amănunțită a trăsăturilor fizice și/ sau morale ale unui personaj, reunite într-un *portret literar*, ce poate fi complex realizat sau doar o schiță de portret).

Exemple:

•*Fragmentul selectat prezintă descrierea locului în care se află cârciuma lui Ghiță, Moara cu noroc. Cunoașterea toposului se face cu ajutorul a două elemente: drumul și privirea. Astfel, „drumul de țară”, urcă și coboară – amintind de drumul rebrenian din romanul Ion - , „spre culmi”, „la vale”, „prin câmpia nesfârșită”, „de-a lungul râulețului”, „prin pădurea de stejari”. Multitudinea indicilor spațiali dă naștere imaginilor vizuale extrem de importante în descrierea de tip tablou, creând, totodată, impresia de verosimilitate a lumii ficționale.*

•*Fragmentul citat face parte din romanul tradițional Ciocoii vechi și noi de Nicolae Filimon(1863, considerat de critica literară primul roman românesc) și prezintă portretul lui Dinu Păturică – protagonistul romanului, un personaj tip – ciocoiiul.*

Dincolo de precizările temporale și spațiale – „luna octombrie”, „ anul 1814”, observăm atât descrierea fizică a personajului, cât și pe cea morală. De altfel, multe dintre trăsăturile fizice au conotație în moralitatea personajului. Astfel, Dinu Păturică, nume semnificativ pentru tipul parvenitului/ciocoiiului, este „junele” ce așteaptă în scara caselor marelui postelnic Andronache Tuzluc, „vechiul ciocoi”. Poziționarea personajului „în scara” caselor acestuia este o aluzie la dorința oarbă a lui Dinu Păturică de a parveni cu orice preț. Toate gândurile sale ascunse în acest sens sunt trădate de „trăsăturile feței sale”.

Foarte tânăr, „un june de 22 de ani”, plin de forța și dorința ascensiunii bazată pe acte imorale, Dinu Păturică este „scurt la statură”, „cu fața oacheșă”, „cu ochii negri plini de viclenie”. Înfățișarea sa, așa cum reiese din primele trăsături fizice, creionează un personaj lipsit de calitățile originii nobile – înălțimea impunătoare, albul feței, privirea sinceră. Privirea sa, însă, trădează viclenia înăscută a personajului. Trufia nejustificată se citește cu ușurință pe fața lui: „un nas drept și cu vârful lui cam ridicat în sus”. Vestimentația personajului poartă semnele originii precare, sunt cârpite, decolorate de trecerea vremii, peticite.

În finalul fragmentului naratorul relaționează direct trăsăturile fizice cu cele morale

- *Personajul Anton Lupan ocupă locul central în fragmentul selectat din opera literară Toate pânzele sus! de Radu Tudoran, deoarece este prezent pe tot parcursul acțiunii, iar celelalte gravitează în jurul său. Este personaj principal, individual, surprins într-un moment reprezentativ, la finalul unei călătorii cu trenul. Portretul său este realizat prin îmbinarea mijloacelor de caracterizare directă, realizată de narator și alte personaje, cu mijloacele de caracterizare indirectă prin fapte, vorbe, limbaj și atitudinea față de ceilalți.*

Portretul fizic este realizat în mod direct, de către narator și este limitat la câteva detalii semnificative: tânărul este sprinten și poartă un costum lejer, care-i permite să se miște în voie: „se mișcă sprinten în costumele lui neobișnuite”. Naratorul folosește epitete de caracterizare pentru a ilustra un contrast între el și ceilalți călători: înfiorate, gulere scrobite și pălării tari, cam greoi. De asemenea, aspectul său trezește admirație în privirile unui tovarăș de călătorie: „vreo liftă de la Comisia Europeană”.

Portretul moral este complex, fiind realizat mai ales prin mijloace indirecte. Astfel, din faptele sale reiese că este o persoană nerăbdătoare, dar și sigură pe sine, fapt evidențiat în momentul în care sare din tren înainte ca acesta să se oprească. În plus, este sociabil și știe să obțină informații cu multă diplomatie de la mecanic. Trăsătura sa dominantă de caracter este dorința de cunoaștere, de explorare a oricărui loc prin care trece, idee susținută de secvența: „înnoirile acestea îl interesau cum nu se poate mai mult”. Enumerația amplă din final, în care sunt integrate, în relație de opoziție, pronumele nehotărât „totul” și cel negativ „nimic” are rolul stilistic de a accentua ambiția personajului de a nu lăsa niciun loc neexplorat: „Aceeși dorință de a vedea totul, de a afla, de a nu scăpa nimic din ochi”. În plus, dă dovadă că este un bun cunoscător al ingineriei trenurilor, fapt sugerat prin comparația „să intre în vorbă cu mecanicul, ca și cum ar fi fost inspector la drumul de fier”.

De asemenea, descrierea poate fi *statică* (picturală, o prezentare în imagini a unui tablou tip „carte poștală ilustrată”, în care apar și verbe ce exprimă stări, existențe, deveniri lente) sau *dinamică* (surprinzând un fenomen/ un eveniment în plin proces, verbele folosite fiind de mișcare, uneori accelerată), câteodată apărând în diferite variante combinatorii, bazate pe *alternanța static-dinamic* (mai întâi descrierea este statică, apoi dinamică sau invers, implicând o *gradație ascendentă, descendentă sau completă*).

Într-o opera literară bazată pe descriere, *emițătorul*, respectiv cel care privește și „vorbește”(reprezentat de narator sau de personaje – în opera epică, de eul liric – în opera lirică – sau de autor și de personaje – în opera dramatică) se situează în diferite ipostaze: *contemplativul* care privește și meditează la ceea ce vede, simte și îl impresionează, *observatorul*, neutru sau implicat, aflat în interiorul sau în exteriorul cadrului/ peisajului/ fenomenului descris, *martorul ocular* al unui eveniment/ fenomen etc.

Când este integrată într-o opera epică (pentru că „nu există narațiune fără descriere, cum nu există descriere fără narațiune”), descrierea are și alte roluri decât pe cel de a arăta cum este cineva sau ceva, respectiv un rol informativ și/ sau unul

explicativ: de a încetini ritmul acțiunii, de a amâna desfășurarea unor evenimente, de a crea suspansul etc. Într-o *operă lirică*, descrierea artistică, pe lângă rolurile amintite, are mai ales rolul de a *sugera*, prin intermediul *figurilor de stil* și al *imaginilor artistice* (care devin dominante), trăsături/ caracteristici, detalii, viziuni și percepții subiective etc., așadar, având un marcat *rol persuasiv* (de convingere) și *estetic* (de a impresiona și a trezi în cititor emoția estetică).

Când se citește/ se analizează o descriere artistică, este indicat să se urmărească: *cine efectuează descrierea, din ce perspectivă și ce percepe acesta, care sunt aspectele descrise și contextul lor spațio-temporal, cum se oglindesc în text cele percepute, ce sugerează imaginile artistice, ce este particular/ specific în descrierea respectivă*etc.

Dialogul este modul principal de expunere care, formal, constă în succesiunea/totalitatea replicilor din convorbirea a două persoane (în viața reală) sau a doua personaje (în opera literară epică sau dramatică).

Prin dialog, se comunică, în modul cel mai direct cu putință, idei, informații, opinii, explicații etc., iar acest fapt se face prin cuvinte (*componenta verbală*), însoțite de elemente care exprimă atitudinea (*componenta nonverbală și paraverbală*: gesturi, mimică, poziții corporale, intonația/ accentuarea unor cuvinte, ritmul și intensitatea vorbirii etc.), în opera literară redată prin notații ale naratorului: - *Așa o fi, răspunse Ghiță hotărât, dar eu nu-ți pot spune...* sau *sugerate* prin semnele de punctuație din dialog/ din replică: - *M-oi duce, dacă spui; dar e bine să-mi arăți ce și cum; ca să știu ce să fac!*). De aceea, când se analizează un dialog dintre două personaje, trebuie pus în evidență *șice se spune*, respectiv *ce semnificație au cele spuse* (*componenta verbală*), și *cum se spune*, respectiv *ce semnificație are acest fapt* (*componenta nonverbală și paraverbală*).

Prin dialog, personajele *comunică* (un conținut oarecare) și *se comunică* (își manifestă implicit atitudinea/ reacțiile/ stările sufletești..., se trădează mai mult decât o arată cuvintele rostite). Dialogul este astfel o *modalitate de caracterizare*, fie că pune în lumină relațiile dintre două personaje, fie prin conținutul său, fie prin ceea ce sugerează (detalii de comportament, de atmosferă, intenții etc.).

În *opera dramatică*, dialogul (*dialogul dramatic* sau schimbul de replici dintre personaje, pe baza căruia se încheagă acțiunea) are o serie de caracteristici care îl particularizează față de cel din opera epică:

- este o *formă mascată de narare*, care face să avanseze acțiunea;
- este *mijlocul esențial* prin care se pun în evidență atitudinea, mentalitățile, psihologia personajelor dramatice;
- este *principala modalitate de caracterizare a personajelor*;
- are, obligatoriu, un *dublu rol*: de *comunicare* între personajele din scenă și de *transmitere* către spectatori a gândurilor, a faptelor, a intențiilor și a aspirațiilor acestora.

Uneori dialogul își găsește reprezentarea chiar și în *opera lirică* (de exemplu, *Revedere* de Mihai Eminescu), ce are conținutul organizat pe baza relației *întrebare-răspuns* (*structură dialogică*), unde rolurile se distribuie între *eul liric* și un „personaj liric” (în poezia eminesciană, codrul). Dacă într-o operă lirică, întregul conținut se

axează pe o adresare a eului liric, ce nu primește răspunsul, „replica” așteptată (ca în poezia *Izvorul nopții* de Lucian Blaga), atunci există un *monolog adresat* (mărcile lexico-gramaticale ale acestuia fiind cele specifice adresării: verbe, pronume și adjective pronominale de persoana a II-a singular, vocative, imperative, interjecții etc.).

Narațiunea este un *mod principal de expunere* având drept obiect fapte și întâmplări prezentate în succesiunea lor. Obiectul unei narațiuni poate consta în fapte și întâmplări reale (ale istoriei), fapte și întâmplări imaginate (ale ficțiunii).

ATENȚIE! A nu se confunda „narațiunea” ca mod de expunere cu „povestirea” – specie literară epică, narațiune limitată la o singură întâmplare, relatată din punctul de vedere al unui narator implicat fie ca personaj, fie ca martor.

Monologul este modul de expunere în care se prezintă discursul continuu la care nu se așteaptă un răspuns.

Caracteristici:

- Monologul nu are replici și nici destinatar.
- Este specific genului dramatic, mai rar genului epic sau liric.
- Se desfășoară în situații restrânse.
- Are dimensiuni variate.
- Poate lua forma unei declarații, unei confesiuni sau unei povestiri.
- La monolog sunt specifice exclamațiile.

Monologul interior sau literar este monologul care ajută la caracterizarea personajelor, poate reda gândurile sau sentimentele unui personaj pentru a le aduce la cunoștință cititorului.

Caracteristici:

- Nu are replici și nici destinatar.
- Se desfășoară în situații restrânse.
- Are dimensiuni variate.
- Sunt specifice exclamațiile.
- Este specific operelor literare.
- Poate lua forma unei confesiuni sau unei povestiri

Tipologia monologului:

a) **Monologul dramatic** – intervenție amplă în stilul direct formulată de un personaj-locutor în prezența/absența altui personaj, de care poate face abstracție sau cu care stabilește o relație de comunicare.

b) **Monologul narativ** – apare în structura textului narativ.

SPECII ALE GENULUI EPIC

cult

SCHIȚĂ - specie a genului epic, de dimensiuni reduse, cu acțiune limitată la un singur episod caracteristic din viața unui sau a mai multor personaje.

Trăsăturile schiței:

- reliefaarea numărului mic de personaje
- evidențierea cadrului spațio-temporal limitat al acțiunii (interval de timp scurt; de regulă într-un singur loc)
- precizarea episodului semnificativ relatat în schiță

NUVELA - opera epică în proză, care are o acțiune complexă ce cuprinde o înlanțuire de fapte, la care participă mai multe personaje, surprinse în evoluție și prezentate în mediul lor de viață. Ca dimensiune, se situează între schiță și roman.

Trăsăturile nuvelei:

- reliefaarea numărului mai mare de personaje
- reliefaarea cadrului spațio-temporal al nuvelei (acțiunea se desfășoară într-un interval de timp mai lung și în mai multe locuri)
- evidențierea conflictului (exterior/ interior)
- caracterizarea personajului principal din nuvelă
- întâmplările se petrec în ordine logică și cronologică și pot fi rezumate pe momentele subiectului

1. Nuvela istorică: a apărut în literatura română în perioada pașoptistă, chiar în primul număr al revistei *Dacia literară* (1840), revistă care milita pentru realizarea unei literaturi originale.

Nuvela istorică se caracterizează prin:

- subiectul este preluat din istoria națională, recurgându-se la izvoare și documente pe linia interesului arătat de scriitorii romantici pentru specificul național;
- informațiile istorice sunt transfigurate în funcție de viziunea autorului care îmbină ficțiunea cu realitatea istorică;
- acțiunea conține multe episoade spectaculoase, cunoaște răsturnări de situație, prezintă ascensiunea și prăbușirea unor personaje;
- personajele pot fi personalități istorice sau oameni obișnuiți, atestați de documente sau plăsmuiți de imaginația scriitorului;
- personajele sunt construite pe calități și defecte la fel de mari – însușiri excepționale, particularitate romantică; sub marca obiectivității, naratorul poate fi și implicat, pentru că transmite o anumită judecată asupra istoriei, judecata autorului textului;
- timpul și spațiul sunt bine precizate, detaliul ocupând un loc semnificativ;
- cronologia este lineară;
- limbajul exploatează registrele arhaic, regional, popular care sporesc expresivitatea textului și au capacitate și mai mare de a zugrăvi culoarea locală.

2. Nuvela psihologică: a apărut în epoca realismului, ca urmare a interesului manifestat pentru psihologie și pentru viața interioară a personajelor.

Nuvela psihologică se caracterizează prin:

- accentul se deplasează de la acțiunea propriu-zisă la viața sufletească a personajelor;
- discursul narativ este bogat în indici care evidențiază stările de conștiință ale eroilor;
- conflictul psihologic, interior se dezvoltă în contextul conflictului exterior;
- conflictele vizează și nivelul existențial al personajelor, nu numai pe cel social sau sentimental, putând implica și mentalul colectiv;
- teme literare specifice: tema banului, dragostea, gelozia, frica, obsesiile;
- personajele sunt plasate în situații-limită care dau naștere unor probleme de conștiință;
- personajele sunt percepute atât din interior, cât și din exterior, analiza psihologică se îmbină cu tehnica amănuntului semnificativ.

Analiza psihologică este o tehnică de sondare a vieții interioare a personajului literar, destinată să surprindă, într-un limbaj bogat în termeni abstracți, stările de conștiință, gândurile, sentimentele, stările obsesive ale acestuia.

- personajul este surprins în mediul său specific de existență, interesul pentru psihologic neexcluzând prezentarea detaliată a cadrului spațio-temporal;
- descoperă complexitatea sufletelor umane;
- tehnici și procedee specifice: analiza psihologică, monologul interior;
- limbajul este bogat în termeni abstracți, apți să surprindă mișcările vieții interioare;
- stilul este sobru, impersonal, rece.

3. Nuvela fantastică: a apărut în literatura română în perioada romantică, deoarece fantasticul preferat de romantici face posibilă părăsirea lumii reale și descoperirea unor „sub-lumi” neobișnuite.

Nuvela fantastică se caracterizează prin:

- coordonatele spațio-temporale sunt atât reale, cât și neobișnuite (acceptă dubla percepție);
- timpul își pierde cronologia, putându-se comprima sau dilata;
- se creează o stare de îndoială, ezitare trăită de personaj și de cititor;
- absența explicației finale în privința stării de confuzie existente la nivelul textului;
- motive literare specifice: pactul faustian, călătoria cosmică, dublul, întoarcerea în timp;
- personajele au capacitatea de cunoaștere a altor lumi, beneficiind astfel de multiple inițieri;
- se creează o atmosferă de mister, frică, îndoială la care participă și naratorul în ipostaza sa de observator al reacțiilor personajelor, fără explicații sau interpretări.

ROMANUL- specie a genului epic, în proză, cu acțiune mai complicată și de mai mare întindere decât a celorlalte specii epice în proză, desfășurată pe mai multe planuri, cu personaje numeroase, bine conturate și cu o intrigă complicată.

Particularități:

- acțiune amplă, desfășurată pe mai multe planuri narrative, într-o diversitate de medii, creând impresia de univers totalizator;
- prezența diferitelor tipuri de conflict: economic, social, politic, erotic, ideatic, psihologic; aceste conflicte pun în evidență divergențele de interese, idealuri existente între personaje sau în conștiința unui personaj;
- personaje numeroase, construite complex, cărora le sunt urmărite ambițiile, de unde multe romane au aspectul celor de formare – **bildungsroman**;
- discursul narativ este divers: de la cel obiectiv al naratorului omniscient, la cel al naratorului personaj, subiectiv, punând în lumină o altă particularitate a romanului, polifonia;
- percepția asupra personajelor poate fi făcută atât din exterior, cât și din interior sau din ambele perspective;
- spațiul romanului prezintă cele mai diverse medii de viață;
- întrebuintează moduri de expunere și tehnici specifice: narațiunea, descrierea, dialogul, monologul interior, analiza psihologică.

1. Romanul obiectiv

- opera romanească obiectivă își propune să redea cu fidelitate realitatea, universul surprins fiind unul coerent și caracterizat de coeziune – descrieri, detalii semnificative;

- naratorul este omniscient, având acces direct și nelimitat la conștiința fiecărui personaj, urmărind o surprindere globală a realității, fiind înzestrat cu capacitatea de a controla desfășurarea evenimentelor;

- narațiunea se desfășoară obiectiv, la persoana a treia;

- evenimentele se derulează în mod cronologic, de la expozițiune spre deznodământ, în funcție de memoria voluntară;

- perspectiva narativă este una obiectivă;

- incipitul și finalul sunt construite în ideea realizării unui tot unitar cu scopul creării aceleiași impresii de realitate transfigurată fidel;

- modelul narativ este construit pe prozatorul francez, Balzac.

2. Romanul subiectiv

- apare ca o reacție împotriva formulelor de roman tradiționale, manifestând interes pentru viața interioară a personajelor;

- naratorul este și personaj, narator subiectiv;

- personajele sunt ființe complexe, cu o viață interioară bogată și complicată, preocupate de autoanaliză și introspecție, firi meditative;

- conflictul interior coexistă cu cel exterior; realitatea exterioară declanșează de multe ori procese de conștiință;

- narațiunea este subiectivă, autodiegetică (narator personaj), homodiegetică (narator martor);

- perspectiva narativă este subiectivă, internă, „împreună cu”;

- cronologia faptelor este absentă, apare acronia – lipsa unei cronologii înlocuite cu un timp subiectiv, interior, ordonat de fluxul conștiinței;

- subiectivitatea romanească se realizează prin: **memoria involuntară** – procedeu de declanșare a amintirilor în mod spontan, nedirijat; **introspecția** – modalitate de concretizare a trăirilor interioare ale personajelor în romanul de analiză psihologică – la nivelul textual este redată prin monologul interior; **fluxul conștiinței** – succesiune de gânduri, monologuri, idei personale.

- modelul narativ al romanului subiectiv este scriitorul Marcel Proust.

•ROMANUL TRADIȚIONAL

- Eugen Lovinescu folosește structura de „roman tradițional” pentru operele românești din secolul al XX-lea care au cultivat valorile autohtone și s-au construit în jurul unor tematici social-țărănești și chiar religioase (Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*; Mihail Sadoveanu, *Baltagul*;

- este o creație care își propune să observe aspectele sociale, mai ales pe cele rurale, tematica lui creionându-se în jurul vieții social-istorice – țăranul, parvenirea;

- lumea surprinsă în existența ei este una obiectivă, iar personajul se supune legilor lumii, colectivității;

- narațiunea heterodiegetică este redată de un narator omniscient, obiectiv (poate fi parțial obiectiv/ neimplicat), iar perspectiva narativă este cea auctorială/obiectivă;

- este construit echilibrat, simetric;

- evenimentele se derulează în mod cronologic, prin înlănțuirea logică a episoadelor narative;

- acțiunea este lineară (subiectul respectă momentele subiectului, iar conflictele exterioare sunt dezvoltate puternic – pot apărea și conflicte interioare);

- personajele se încadrează tipologic și au o evoluție epică previzibilă;

- timpul și spațiul sunt bine precizate, obiective;

- stilul este elaborat.

•ROMANUL MODERN

- necesitatea modernizării romanului românesc a fost semnalată de Eugen Lovinescu, în viziunea căruia romanul modern trebuie să realizeze cele trei mutații estetice: „de la rural la urban, de la liric la epic și de la subiect la obiect”, în ideea sincronizării cu evoluția romanească europeană;

- este o creație de analiză psihologică, orientată spre universul citadin, construit pe o tematică a existenței individuale – condiția intelectualului, opțiunea existențială a omului superior, cunoaștere, iubirea;

- lumea surprinsă se oglindește în conștiința eroului, care își subordonează lumea sieși;

- narațiunea autodiegetică/homodiegetică predomină, putându-se combina cu cea heterodiegetică; naratorul este subiectiv, identificându-se cu personajul, perspectiva narativă poate fi subiectivă sau pot fi întâlnite mai multe puncte de vedere, pluriperspectivismul;

- romanul modern este construit cu discontinuități, paralelisme;

- evenimentele nu se desfășoară în mod cronologic (acronia), textul fiind caracterizat de analepse (evocare ulterioară a unui eveniment istoric), prolepse (figură de stil sau de retorică prin care se preîntâmpină obiecțiile posibile ale adversarului), flashbackuri (secvențe retrospective);

- acțiunea nu este lineară, subiectul fiind construit dintr-o serie de experiențe ale naratorului, iar conflictul este preponderent interior – filozofic/psihologic, neexcluzându-l pe cel exterior;

- personajele au o evoluție imprevizibilă, întruchipând ipostaze existențiale;

- timpul și spațiul capătă valori simbolice;

- stilul este anticalofil.

EPOPEEA - Creație epică în versuri, de întindere mai mare decât poemul, în care se povestesc fapte eroice, legendare, de mare însemnătate pentru viața unui popor și la care participă, pe lângă eroii numeroși, și forțe supranaturale. Epopeea poate fi istorică, eroică, eroi-comică, filozofico-religioasă.

BASMUL - specie a epicii populare și culte, în proză sau în versuri, în care se narează întâmplări neobișnuite ale unor personaje fantastice, aflate în conflict cu forțele malefice ale naturii sau ale societății. Basmul are formule specifice, personaje tipice și metafore cheie pentru acțiunea relatată.

Trăsături:

- preia tiparul narativ și funcțiile basmului popular;

- are autor cunoscut;

- apare în formă scrisă;

- prezintă o singură variantă;

- particularitățile estetice și de viziune ale autorului;

- naratorul omniscient împlinește toate cele trei funcții – narativă, de regie, de interpretare;

- personajele sunt bine conturate prin comportament, limbaj, tehnici de comunicare;

- discursul naratorului se împletește cu cel al personajelor;

- prezența mărcilor stilistice particulare;

- înfățișează o lume idealizată în care eroul luptă pentru valori morale precum binele, adevărul, curajul, frumosul, distrugând forțele malefice;
- timpul și spațiul sunt indeterminate – „illotempore” și aspațialitatea;
- existența formulelor sau a clișeelelor compoziționale:
 - a) **inițiale**, care au rolul de a introduce cititorul în lumea ficțională și de a-l „avertiza” în legătură cu tipul de lectură pe care trebuie să o facă;
 - b) **mediane**, având rolul de a menține treaz interesul cititorului și de a face trecerea de la un episod narativ la altul;
 - c) **finale**, cu rolul de a readuce cititorul în lumea reală, de a încheia rotund opera;
- tiparul narativ al basmului constă în patru elemente:
 1. situație inițială, de echilibru;
 2. elementul perturbator al echilibrului existent;
 3. acțiunea reparatorie a dezechilibrului creat;
 4. refacerea echilibrului și răsplătirea eroului pe o treaptă superioară;
- motive literare specifice: cifra trei, probele, împăratul fără urmaș, superioritatea mezinului, fântâna, obiectele fermecate, calul năzdrăvan, nunta, ajutoarele etc.

*****ORALITATEA** este calitatea stilului unor opere literare de a părea vorbit, prin folosirea unor elemente de limbă vorbită, care dau expunerii un caracter spontan și viu atât în dialogurile dintre personaje, cât și în narațiunea propriu-zisă. Oralitatea este caracterizată prin prezența expresiilor și a zicerilor populare, colocviale sau prin mărci ale dialogului, prin impresia unui dialog între povestitor și cititor. În dialogul dramatic, oralitatea este sugerată pe baza unei selecții din trăsăturile specifice limbii vorbite.

Modalități de realizare a oralității stilului:

- **dialogul:** "- Parcă v-a ieșit un sfânt din gură, Luminate împărate, zise atunci Flămânzilă. [...] - Ia lăsați, măi, zise Ochilă, clipocind mereu din gene."; "Atunci spânul zice îngâmfat: - Ei, moșule, ce mai zici? - Ce să zic, nepoate! Ia, când aș avea eu o slugă ca aceasta, nu i-aș trece pe dinainte. - D-apoi de ce mi 1-a dat tata de acasă? Numai de vrednicia lui - zise spânul - căci altfel nu-1 mai luam după mine ca să-mi încurce zilele.";
- **folosirea dativului etic:** "Și odată mi ți-1 înșfacă cu dinții de cap, zboară cu dânsul în înaltul ceriului și apoi, dându-i drumul de-acolo, se face spânul până jos praf și pulbere.";
- **exclamații, interogații, interjecții:** "Și odată mi ți-o înșfacă ei, unul de o mână și altul de cealaltă, și hai, hai!... hai, hai! în zori de ziuă ajung la palat" "- Măi, Păsărilă, iacătă-o-i, ia!" "Ei, apoi? Lasă-te în sama lor, dacă vrei să rămâi fără cap";
- **expresii onomatopice,** "și când să pună mâna pe dânsa. zbrr!...pe vârful unui munte și se ascunde după o stâncă (...) și când să pună mâna pe dânsa, zbrr!... și de acolo și se duce de se ascunde tocmai după lună"; "Ș-odată pornesc ei, teleap-teleap-teleap, și cum ajung în dreptul ușii, se opresc puțin."

• **imprecații, apostrofe:** "Numai de nu i-ar muri mulți înainte; să trăiască trei zile cu cea de alaltăieri."; "Na! așa trebuie să pățească cine calcăjurământul!";

• **adresare directă:** "Ce-mi pasă mie? Eu sunt dator să spun povestea și vă rog să ascultați";

• **diminutive:** "Și dacă-ți putea scoate la capăt trebușoara asta, atunci oi mai vedea eu..."; "Mă, fețișoara împăratului ne-a tras butucul (...) s-a prefăcut în păsărică, a zburat ca săgeata pe lângă ceilalți";

• **formule specifice oralității:** "toate ca toate", "vorba ceea", "de voie de nevoie", "vorba unei babe"; "vorba cântecului"; "Vorba ceea: Dă-mi, doamne, ce n-am avut,/ Să mă mierz ce m-a găsit";

• **proverbe și zicători:** "Capul de-ar fi sănătos, că belele curg gârlă"; "Cine poate oase roade; cine nu, nici carne moale"; "Nu-i după cum gândește omul, ci-i după cum vrea Domnul"; "frica păzește bostănăria"; "omul sfințește locul"; "Să nu dea Dumnezeu omului, cât poate el suferi".

• **versuri populare sau fraze ritmate:** "Poate că acesta-i vestitul Ochilă, frate cu Orbilă, văr primare cu Chiorilă, nepot de soră lui Pândilă, din sat de la Chitilă, peste drum de Nimerilă, ori din târg de la Să-1-cați, megieș cu Căutațiși de urmă nu-i mai dați.", "La plăcinte,/ înainte/ Și la război/ înapoi."; "Voinic tânăr, cal bătrân,/ Greu se-ngăduie la drum!".

• **cuvinte și expresii populare, regionalisme:** "m-ai băgat în toate grozilemorții" (m-ai îngrozit - *n.n.*); "n-ai cui bănuî" (n-ai pe cine da vina ~ *n.n.*); "o lua în porneală" (se ducea la păscut - *n.n.*); "a mâna porcii la jir" (a sforăi - *n.n.*); "hatârul" (plăcerea - *n.n.*); "a se chiurchiului" (a se chercheli, a se ameți - *n.n.*); "farmazoană" (vrăjitoare, șireată - *n.n.*); "arzuliu" (fierbinte - *n.n.*); "teleagă" (partea de dinainte a plugului - *n.n.*);

*****UMORUL** în proza lui Creangă este dat de starea permanentă de bună dispoziție a autorului, de jovialitatea, verva și plăcerea lui de a povesti pentru a stârni veselia "ascultătorilor". Absența satirei deosebește, în principal, umorul lui Creangă de comicul lui Caragiale, povestitorul având o atitudine de înțelegere față de păcatele omenești, ba chiar făcând haz de necaz cu optimism și vitalitate, crezând într-o atare îndreptare a defectelor umane ("Râzi tu, râzi, Harap Alb (...) dar unde mergi, fără de mine n-ai să poți face nimica").

Modalități de realizarea umorului:

• **exprimarea poznașă, mucalită,** într-o șiretenie a frazei la care este imposibil să nu te amuzi: "Șiînălțimei voastre gând bun și mână slobodă, ca să ne dați cât se poate mai multă mâncare și băuturică, zise Setilă, căruia îi lăsa gura apă; că din mâncare și băutură las dacă ne-a întrece cineva; numai la treabă nu ne prea punem cu toți nebunii"; "aș ruga pe luminarea sa, că dacă are de gând a ne ospăta, după cum s-a hotărât, apoi să ne îndesească mai mult cu udeala, pentru că acolo stă toată puterea și îndrăzneala"; "Doar unu-i împăratul Roș, vestit prin meleagurile aceste pentru bunătatea lui cea nepomenită și milostivirea lui cea neauzită.";

• **combinațiineașteptate de cuvinte:** "Tare-mi ești drag!... Te-aș vârfi în sân, dar nu încapi de urechi..."; "Dar amarnic mai ești la viață; când te mânii, faci sânge-n baligă"; "Ia să-i faci chica topor, spinarea dobă și pânțele cobză";

• **caracterizări pitorești cu ajutorul cuvintelor familiale:** fata împăratului Roș este "o zgâtie de fată", "un drac, bucațică ruptă din tată-său din cap până în picioare, ba încă și mai și"; "care de care mai chipos și mai îmbrăcat, de se țărâiauătelesi curgeau oghелеle după dânșii";

• **vorbe de duh:** "**Vorba ceea:** dă-i cu cinstea, să piară rușinea";

• **autopersiflarea:** "Crai, crăiese și-mpărați,/ Oameni în samă băgați,/ Ș-un păcat de povestariu,/ Fără bani în buzunariu."

• **ironia:** "Se vede lucru, că nici tu nu ești de împărat, nici împărăția pentru tine; și decât să încurci numai așa lumea, mai bine să șezi deoparte cum zici, căci mila domnului: lac de-ar fi, broaște sunt destule"; "Ei, dragul tatei, așa-i că s-a împlinit vorba ceea: apăra-mă de găini, că de câini nu mă tem.";

• **caracterele personajelor:** împăratul Roș are "inimă haină, nu se mai satură de a vărsa sânge omenesc"; fata lui este "o farmazoană cumplită"; împăratul Verde este blând, vesel și petrecăreț, "prea intri în voia supușilor";

• **poreclele personajelor:** Păsărilă, Buzilă;

• **situațiile și întâmplările** în care sunt puși eroii: apariția ciudatelor personaje în fața împăratului Roș, care încercau să se poarte elegant și protocolar, stârnește nedumerirea acestuia: "împăratul i-a fost de-a mirarea, văzând că niște golani au asemenea îndrăzneală, de vin cu nerușinare să-i ceară fata, fie din partea oricui ar fi.";

• **diminutive cu valoare augmentativă:** "băuturică" pentru cele "12 buți pline cu vin din cel hrănit (vin tare -n.n.) [...] băuturică mai este ce este", "buzișoare" pentru "niște buzoaie groase și dăbălăzate" (lălâi, atârând în jos - n.n.): "Atunci Gerilă suflă de trei ori cu buzisoarele sale cele iscusite...";

POVESTIREA - este o specie a genului epic, în care faptele sunt prezentate cu un pronunțat caracter subiectiv, din perspectiva unui narator martor sau participant direct la întâmplările relatate.

Trăsături:

• importanța acordată naratorului și actului narării, accentul pus pe întâmplări și situații, mai puțin pe personaje (prin asta se deosebește de nuvelă);

• caracterul subiectiv. Evenimentele sunt prezentate, de obicei, dintr-o perspectivă subiectivă (se deosebește de nuvelă);

• esențială în actul povestirii este nararea unor fapte care să stârnească interes, urmărindu-se spectaculosul, senzaționalul. Prin urmare, în povestire observăm uneori, îndepărtarea de unele date ale realului (se deosebește de nuvelă);

• povestirea se caracterizează prin oralitate, relația dintre narator și receptor fiind una strânsă (receptor = cititor / narator). Naratorul unei povestiri lasă de obicei impresia că „spune”, nu că „scrie”, iar cititorul are impresia că înaintea pe firul poveștii o dată cu povestitorul.

• asistăm adesea, în povestire, la un adevărat ceremonial: apariția povestitorului, motivarea împrejurărilor care declanșează povestirea, folosirea formulei de adresare, captarea atenției auditorului (atunci când în povestire povestitorul este ascultat de alte personaje). Este construită adesea o atmosferă prielnică (spațiul protector al hanului, în „Hanul Ancuței”, unde câțiva călători se adună în jurul focului într-o toamnă

târzie, beau vin și deapănă amintiri, istorisesc). Faptele evocate sunt precedate adesea de o stare de tensiune. Timpul acțiunii este, de regulă, incert, fără repere precise (spre deosebire de nuvelă).

•povestirea se bazează, în primul rând, pe arta de a nara, acordându-se mai puțină importanță elementelor descriptive (prin care se înfățișează lumea povestită)sau celor analitice privind universul lăuntric al personajelor.

Ca dimensiune și ca amploare a subiectului, povestirea se situează între schiță și roman. Adesea ea era confundată cu nuvela (în unele limbi, de exemplu în engleză, nu exista distincție terminologică pentru aceste două specii). În literatura universală, mai ales începând cu secolele al XVIII-lea, al XIX-lea, povestirea se va delimita mai precis de nuvelă.

Povestirea în ramă: este o categorie a genului epic, numită și „poveste în poveste” sau „povestire cu cadru”, ce presupune încadrarea uneia sau a mai multor narațiuni de sine stătătoare fie în prezentarea unei situații de comunicare, fie într-o altă narațiune. („*Hanul Ancuței*” de M. Sadoveanu). În literatura română maeștrii povestirii sunt: Ion Creangă, Mihail Sadoveanu, Vasile Voiculescu.

popular

BASMUL POPULAR – operă epică narativă în proză, de mare întindere, în care întâmplările reale se împletesc cu cele fantastice, fiind săvârșite de personaje obișnuite sau, mai ales, înzestrate cu puteri supranaturale, care reprezintă forțele binelui și ale răului și din a căror confruntare ies învingătoare forțele binelui.

Trăsături:

- face parte din folclorul literar;
- creație ce se comunică prin viu grai;
- caracter colectiv – este rezultatul imaginației mai multor creatori;
- caracter anonim;
- prezintă variante multiple determinate de existența creatorilor diverși;
- naratorul omniscient marcat la nivelul textului prin indici de persoană

I, dativul etc;

- personajele prezintă modele morale;
- limbajul popular este marcat de oralitate;
- prezenta cifrelor și a obiectelor magice;
- prezenta întâmplărilor reale și a celor fantastice (rezumat pe momentele subiectului, evidențierea întâmplărilor fantastice);
- conflict: confruntarea dintre bine și rău;
- formule narative tipice: inițiale, mediane și finale;
- victoria binelui/ a eroului.

B ALADA POPULARĂ - specie a genului epică, specifică literaturii populare românești. Balada populară relatează o acțiune eroică sau fapte neobișnuite din trecut și în care intervin uneori elemente fabuloase.

Caracterele baladei populare

- caracter oral (transmisă prin viu grai de-a lungul timpului)

- caracter sincretic
- caracter anonim (autor necunoscut)
- caracter colectiv
- caracter tradițional (versuri scurte, 5-6, 7-8 silabe, rimă împerecheată sau monorimă, și ritm trohaic)

LEGENDA POPULARĂ - narațiune populară în proză sau în versuri, în care se împletesc realitatea și ficțiunea. Legenda, spre deosebire de basm, este strâns legată de un element cheie și se concentrează pe un loc, un obiect, un personaj, o poveste, se explică originea unor ființe, plante sau animale, desfășurarea unor momente istorice sau faptele unor eroi ș.a.m.d. Legende combină fapte reale cu întâmplări imaginare, atât cele posibile cât și cele complet ireale. Ele au servit de obicei pentru a explica geneza sau producerea unor fenomene sau evenimente.

În limbajul comun, termenul a devenit sinonim mitului și se referă la ceva a cărei existență nu a fost niciodată dovedită.

ANEXA 3– GENUL LIRIC

Genul liric desemnează acele opere literare în care se dezvăluie complexitatea lumii interioare și viziunea unică despre lume, filtrată prin prisma eului creator.

Genul liric se caracterizează prin discurs preponderent monologic în care se accentuează funcția poetică și funcția emotivă.

Termenul **poezie** provine din fr. „poésie” <lat. „poesis”, gr. „poiesis” și definește opera cu anumite caracteristici formale, care exprimă o idee, o emoție, un sentiment, prin imagine artistică, armonie și ritm.

În Antichitate, orice lucrare în versuri, indiferent de conținutul ei, era considerată poezie; termenul a suferit modificări de accepțiune: de la „mimesis” – imitație a realului – la poezia obiectuală.

În literatura română, Titu Maiorescu, în studiul *O cercetare critică asupra poeziei de la 1867*, distingea între „condițiunea materială a poeziei” – mijloacele și procedeele stilistice și „condițiunea ideală a poeziei” – sentimentele, pasiunile, ideile.

Simbolismul, asociind poezia muzicii și semnificației culorilor aduc schimbări în conținutul termenului de poezie. Simbolistul mizează pe arta sugestiei verbale, opunându-se atât retoricii excesive, cât și impersonalității reci a parnasienilor, obsedați de perfecțiunea formală.

Teoria poeziei ermetice face distincția între obscuritatea aparentă, rezultat al unei maxime concentrări a limbajului poetic și obscuritatea/ambiguitatea de fond, expresie a unui sentiment profund de revelare a lumii.

Particularitățile textului liric:

- este genul subiectivității, deoarece gândurile, ideile și sentimentele sunt exprimate în mod direct, prin intermediul eului liric;
- este prezent **eul liric**, instanța lirică sau interioară, care se poate afla în diferite ipostaze: îndrăgostit, gânditor, poet, contemplator, revoltat, căutătorul unui ideal și care este pus în evidență prin diferite mărci lexico-gramaticale și stilistice: forme pronominale și verbale la persoana I și a II-a, substantive în vocativ, interjecții, verbe la imperativ, interogații și exclamații retorice, invocații, diminutive etc.
- este folosit limbajul artistic prin intermediul căruia sunt realizate imaginile artistice – vizuale, auditive, dinamice, olfactive, tactile etc – ca urmare a transfigurării ideilor și sentimentelor prin mijloace expresive;
- se folosesc ca modalități de expunere confesiunea lirică, descrierea, monologul liric (adresat sau nu), dialogul imaginar;
- lirismul textului este marcat și prin elementele de prozodie – rimă, ritm, măsură – sau prin procedee de sintaxă poetică – repetiții, paralelism, refren etc – sau de sunet – aliterația, asonanța.

Tipuri de lirism

- 1. lirismul subiectiv** – tipul de discurs liric prin excelență subiectiv, personal, rostit cel mai adesea la persoana I.
 - are un puternic caracter confesiv;
 - transmite o atmosferă lirică explicit și intens manifestată în anumite specii literare: oda, imnul, elegia etc.
 - lirismul poate fi și implicit, desprins din descrierea unor aspecte din natură, în care peisajul se confundă cu o anumită stare sufletească;
 - reflectă, în unele situații, un eu liric tipic, nu individual, care prezintă situațiile comune ale unei experiențe umane.
- 2. lirismul obiectiv** – tipul de discurs liric prin care subiectivitatea eului este disimulată, iar autorul comunică cu cititorul prin intermediul unor măști sau roluri; eul liric apare substituit de alte prezențe lirice:
 - lirica măștilor** – exprimarea ideilor și sentimentelor sub o identitate străină: M. Eminescu, *Luceafărul*;
 - lirica rolurilor** – poetul este echivalent cu un „personaj” și exprimă sentimente care nu sunt propriu-zis ale sale: M. Eminescu, *Înger și demon*;
 - lirica gnostică** – meditații pe teme filosofice formulate la persoana a III-a, aparent obiectiv, căci reflecțiile sunt, de fapt, ale poetului;
 - lirica descriptivă** – ascunde subiectivitatea poetului, chiar dacă la nivelul textului „se simte” subiectivitatea: V. Alecsandri, *Pasteluri*.

STRUCTURA OPEREI LIRICE

a) Compoziția exterioară:

TITLUL: este un mijloc convențional de identificare a unei opere, dar în general face referire la tema, ideea operei, putând avea sens denotativ sau conotativ.

: cuvânt, sintagmă sau text care stă în fruntea unei poezii, concentrând problematica tratată.

: în poezie sunt utilizate frecvent titluri metaforico-simbolice, originale și expresive, destinate să orienteze așteptările cititorului (Amurg violet, Cuvinte potrivite, Flori de mucigai).

: poate exprima timpul, spațiul;

: poate fi:

➤ Cuvânt: Luceafărul, de M.Eminescu;

Testament, de Tudor Arghezi,

Plumb, de George Bacovia.

➤ Sintagmă: Malul Siretului, de V. Alecsandri;

Paradis în destrămare, de L. Blaga;

Flori de mucigai, de Tudor Arghezi;

➤ Text: Eu nu strivesc corola de minuni a lumii, de L. Blaga

Fiind băiet, păduri cutreieram, de M.Eminescu.

SEMNIFICATIA TITLULUI– MODEL:

Titlul , element sugestiv și rezumativ , orientează lectura cititorului și se află în strânsăcorelație cu mesajul poetic, indicând tema poeziei și motivele centrale.

Pe de o parte, titlul este sintetic (alcătuit dintr-un cuvânt) / analitic (alcătuit din mai multe cuvinte) , fiind compus din.... (părțile de vorbire). La nivel stilistic formează o (figura de stil) , care sugerează faptul că..... .

Pe de altă parte , titlul se află în perfectă concordanță cu mesajul poetic, indicând tema poeziei și motivele centrale , fapt vizibil prin folosirea mai multor termeni din câmpul semantic al ... , dar si prin reluarea lui în poezie (daca e cazul). Acestora li se adaugă și procedeele artistice , astfel se remarcă epitetele ... și enumerațiile Metafora sugerează faptul că... , iar personificarea ... , creează.... . Acestea se compun în imagini artistice vizuale (exemple din text) , auditive (exemple) și olfactive (exemple).

Titlul ... este, așadar, un element paratextual concentrat, care sintetizeazăconținutul poeziei, aflându-se în perfectă concordanță cu acesta și constituind cheia spre descifrarea vibrației lirice.

INCIPITUL:formulă introductivă într-o operă literară, cu o anumită relevanță artistică;

: are valoare anticipativă, uneori sugerează semnificația întregului text;

: ține de construcția exterioară a operei literare.

Exemple:

“Eu nu strivesc corola de minuni a lumii” = Titlu= primul vers;

“Leoaică tânără, iubirea” = Titlu= primul vers;

“Dormeau adânc sicriile de plumb” – Plumb (primul vers);

“Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte” – Testament, de T. Arghezi;

“A fost odată, ca-n povești” – Luceafărul, de Mihai Eminescu.

SECVENȚA POETICĂ: șir de imagini sau scene care formează o unitate în textul literar, determinată de o structură tematică, motivică, sau de ordin prozodic. Se integrează de obicei organic în structura textului poetic corelată cu alte secvențe, cu care se află în relații de opoziție, de simetrie sau de recurență.

Exemplu:

“Eu nu strivesc corola de minuni a lumii,
și nu ucid
cu mintea tainele ce le-ntâlnesc
în calea mea
în flori, în ochi, pe buze ori morminte”
(L. Blaga - cunoașterea luciferică)

VERSIFICAȚIA:

Versul= un rând dintr-o poezie;

alb (fără rimă);

liber (fără rimă, ritm , cu metri diferiți), dar cu ritm interior.

Strofa= subdiviziunea unei poezii. În funcție de numărul de versuri, strofa se numește: monovers (1v), distih (2v), terțet (3 v), catren (4v), cvinarie (5v), sextină , polimorfă (7-12 v);

Orice vers are rimă, ritm, măsură:

I. RIMA= potrivirea sunetelor la final de vers → MUZICALITATEA;

aabb = împerecheată; abab = încrucișată ; abba = îmbrățișată; aba = înlănțuită ;
aaaa= monorima.

Feminină= accent pe penultima silabă (luminozitate, deschidere): “Peste vârf
de rămurele / Trec în stoluri rândunele”.

Mascălină= accent pe ultima silabă (închidere, întuneric): “La pașa vine un
arăb/ Cu ochii stinși, cu
glasul slăb”.

II. RITM:

a) ritm bisilabic:

troheu (- U)= ritm optimist, caracteristic poeziei populare:

“Doi-nă,/ doi-nă,/ cân-tic/ dul- ce” (-U / -U/ -U / -U);

iamb (U -) = gravitate, solemnitate, tristețe: “A fost/ o-da / -tă ca-n / po-vești”
(U-/ U-/ U-/ U-);

B) ritm trisilabic:

dactil (-UU): “Mih-nea în/-ca-le-că /, ca-lul său / tro-po-tă”(-UU/ -UU/ -UU/ -
UU);

amfibrah (U-U): “Pe vo-dă-l / ză-reș-te/ că-la-re/ tre-când”(U-U/ U-U/ U-U/
U-U/ U-);

anapest (UU-)=ritm solemn: “A-le tur/ -nu-ri-lor/ “(UU-/ UU-)

III. MASURA VERSURILOR =numărul de silabe dintr-un vers.

a) **Compoziția interioară:**

TEMA: ideea principală a întregului text literar, o realitate concretă sau abstractă, istorică sau sufletească, pe care artistul o comunică prin intermediul limbajului poetic: creația ca lume și ca joc, antiteza dintre scriitorul erudit și artistul ludic, dintre opera gravă și cea ludică, creația lumii ca joc (*Tablouri biblice*, T. Arghezi), iubirea ca pasiune irațională care condamnă ființa la moarte, condiția artistului în lume, adolescența ca vârstă a contrastelor și a căutărilor.

IDEEA: reflectă concepția și atitudinea scriitorului față de aspectele înfățișate în operă: atitudinea de dispreț, de dezaprobare, ironia, admirația, respectul.

MOTIVUL LITERAR: este unitatea structurală minimală a textului poetic determinând unități imagistice sau de conținut, însă cu semnificații culturale mai largi, consacrate de o utilizare îndelungată în literatură. Exemplu, motivul codrului, al lunii, al izvorului, în poezia eminesciană, al toamnei, al ploii, al mioarei năzdrăvane.

LAITMOTIVUL: este un termen creat mai întâi în muzică pentru a desemna o temă muzicală sau un motiv care revine frecvent pentru a caracteriza un personaj, o stare sufletească, sau o situație. Cu același rol este folosit și în literatură constând în unități compoziționale, motive sau enunțuri care se repetă semnificativ la anumite intervale ale textului. Este folosit mai ales de poeții simbolști, îndeosebi George Bacovia.

IMAGINARUL ARTISTIC sau **POETIC** este construit din *întregul sistem de imagini artistice și de figuri de stil*, toate integrate în opera literară.

IMAGINILE ARTISTICE sunt reflectări sensibile ale realității înconjurătoare cu ajutorul cuvintelor, iar prin intermediul lor *realitatea obiectivă* devine *artistică*, puternic marcată de subiectivitatea autorului. Sunt produse ale imaginației, înzestrate cu „valoare estetică”

IMAGINILE POETICE sunt tipuri de imagini artistice specifice poeziei, realizate cu ajutorul figurilor de stil și caracterizate printr-un subiectivism accentuat. În funcție de simțurile cărora li se adresează, pot fi:

- *imagini vizuale:* „Copacii par goi”
- *imagini auditive:* „care...vin...scârțâind”
- *imagini olfactive:* „parfum de piersici coapte”
- *imagini motrice:* „Aburii ușori ai nopții, ca fantasme se ridică”
- *imagini tactile:* „Simt mâinile tale, mamă...”
- *imagini chinestezice* (includ toate senzațiile pe care le produc mișcările omului, ale părților corpului său, orientate spre exprimarea unor stări interioare).
- *imagini gustative* (se referă la simțul gustului): „Galbenă gutuie, /Dulce-amăruie...”
- *imagini sinestezice* (constituie un complex de senzații transpuse literar prin îmbinarea imaginilor vizuale, auditive, olfactive, tactile și gustative). Sinestezia este specifică liricii simboliste: *O picătură parfumată cu vibrații de violet*
- *imagini statice:* „Iar pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum”

RELATII DE SIMETRIE/OPOZIȚIE

●**relația de simetrie**= dispunerea, într-un mod asemănător, a unor cuvinte /sintagme, secvențe poetice identice în discursul liric, fiind așezate într-o îmbinare armonioasă și având rol eufonic și de a accentua ideea poetică;

Exemple:

“*Ea era frumoasă ca umbra unei idei, // [...] Ea nu avea greutate, ca respirarea. // [...] Ea era frumoasă ca umbra unui gând*”. (frumusețe senzorială + ideală): Evocare, Nichita Stănescu

●**relația de opoziție**= raport între elementele lirice antitetice, care coexistă opunându-se ori excluzându-se pentru a scoate în evidență ideea poetică sau semnificațiile acelor cuvinte / sintagme / secvențe poetice.

Estetica urâtului (FRUMUSETEA URATULUI)în Testament, de Tudor Arghezi: “bube, mucegaiuri și noroi” –

“frumuseți și prețuri noi”; “Zdrențe” – “mucegaiuri și icoane” ; “veninul” – “miere”.

ELEMENTE DE RECURENȚĂ (repetiție):

●**motiv poetic**= unitate structurală minimală, relevând o situație tipică și având semnificații simbolice . Prin repetare, devine element de recurență și laitmotiv.

Ex.: luna, lacul, stelele, luceafărul, teiul, codrul → TEMA NATURII;

●**laitmotiv**= motiv central care se repetă de mai multe ori într-o operă, pentru a accentua imaginea artistică. În poezie, se integrează uneori, refrenului.

Obs. : Refren = cuvânt, vers sau chiar strofă care se repetă într-o poezie pentru a accentua o anumită idee poetică.

Ex.: “Copacii albi, copacii negri / Stau goi în parcul solitar/ (alb + negru→ gri= cromatica → dezolarea)

Decor de doliu funerar / Copacii albi, copacii negri”. (G. Bacovia, Decor)

FIGURILE DE STIL: sunt procedee specifice stilului artistic (stilistice) prin care sensurile conotative sunt puse în evidență cu ajutorul limbajului, ce conțin unele abateri de la întrebuințarea firească a limbii și vizează toate nivelurile limbii: fonetic, lexico-semantic, morfologic, sintactic și stilistic, prin intermediul lor realizându-se imaginile artistice:

I. Figuri de stil fonetice

1. **Aliterația** este figura de stil care constă în repetiția unei consoane sau a unui grup de consoane, cu scopul obținerii unui efect imitativ, armonic. *Ex: “Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploaie”*

2. **Asonanța** este figura de stil care constă în repetiția aceleiași/acelorași vocale accentuate în interiorul unui vers sau în mai multe versuri, pentru a se obține un efect muzical, eufonic. *Ex: "Iată craiul, socru mare"*

II. Figuri de stil semantice sau tropi

1. **Epitetul** este figura de stil care constă în evidențierea însușirilor deosebite ale obiectelor, ființelor sau fenomenelor în stare de a emoționa pe cititor.

a) **epitet cromatic** (evidențiază culori) *Ex: "flori albastre tremur ude"*

b) **epitete ornante** (au grad mic de expresivitate) *Ex: "soarele rotund"*

c) **epitet cu rol personificator** (atribuie o trăsătură specifică ființelor vii obiectelor sau fenomenelor)

Ex: "codrii se zvârcoleau neputincioși"

d) **epitet cu rol hiperbolizator** (sugerează o exagerare) *Ex: "gigantică poart-o cupolă pe frunte"*

e) **epitet cu rol metaforic** *Ex: "feți frumoși cu păr de aur"*

f) **epitet sinestezic**: *Primăvară.../O pictură parfumată cu vibrații de violet;*

2. **Comparația** este figura de stil care constă în evidențierea trăsăturilor a doi termeni, în scop expresiv. *Ex: "ca un glob de aur luna strălucea"*

Obs: Comparația are întotdeauna doi termeni (comparat și comparant), uniți cu ajutorul prepozițiilor "ca", "precum", "cât", "asemenea", sau cu ajutorul verbelor "a părea", "a semăna" sau "a se asemana".

3. **Personificarea** este figura de stil care constă în atribuirea de trăsături specifice ființelor vii obiectelor, fenomenelor sau în atribuirea de trăsături specifice umane animalelor, păsărilor, insectelor etc. *Ex: "Doar izvoarele suspină/Pe când codrul negru tace"*

Obs: Personificarea, spre deosebire de epitetul personificator, are obligatoriu în componență un verb, de regula la mod personal.

4. **Metafora** este figura de stil care constă în înlocuirea unui termen cu sens propriu cu unul cu sens figurat, mai expresiv, cei doi termeni având însușiri comune.

a) **metafora explicită** (sunt prezenți ambii termeni, atât cel cu sens propriu, cât și cel cu sens figurat)

Ex: "Lună, tu, stăpâna mării, pe a lumii bolta luneci."

b) **metafora implicită** (este prezent numai termenul cu sens figurat)

Ex: "Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă/ Prin care trece albăregina nopții moartă"

Obs: Metafora mai este numită o comparație subînțeleasă, o comparație prescurtată sau o comparație din care lipsește primul termen.

5. **Hiperbola** este figura de stil care constă în exagerarea dimensiunilor unui obiect, ale unei ființe sau ale unui fenomen, cu scopul obținerii unui efect expresiv.

Ex: “În turbarea ei caniculară, arșița miezului înflăcărat al zilelor de Iulie mușca cu dinți de foc de pretutindeni”

6. **Alegoria** este un procedeu stilistic complex care apelează la o suită de simboluri, metafore, comparații, personificări spre a forma o imagine prin care scriitorul comunică o viziune proprie despre lume, înțelesuri / concepte existențiale profunde.

Ex. Alegoria moarte-nuntă din Miorița

III. Figuri de stil morfosintactice

1. **Enumerația** este figura de stil care constă în însușirea mai multor termeni, cel puțin doi. Ex: “Aici stejarii, brazil și fagii trufași înalță capul lor spre cer.”

2. **Repetiția** este figura de stil care constă în repetarea unor cuvinte sau construcții pentru a se obține un efect expresiv. Ex: “Ziua ninge, noaptea ninge; dimineața ninge iar”

3. **Inversiunea** este figura de stil care constă în topica inversată a cuvintelor; de obicei, inversiunea are în componență un adjectiv așezat în fața substantivului pentru a se accentua trăsătura evidențiată de adjectiv. Ex: “Vesela verde câmpieacu-i tristă, vestejită”

4. **Anacolutul** este un procedeu livresc (figură de nivel sintactic) prin care se întrerupe continuitatea sintactică în propoziție sau în frază. Ex: „Turma visurilor mele eu le pasc ca oi de aur”

5. **Tautologia** este o repetiție de tip special care constă în folosirea unei părți de propoziție sau a unei propoziții cu funcții sintactice diferite, dar cu același înțeles. Ex: „Frate, frate, dar pita-i pe bani, bărbate!”

IV. Figuri de contradicție:

1. **Antiteza** este figura de stil care constă în folosirea alăturată a doi termeni cu înțeles opus, pentru a se sublinia o anumită idee. Ex: “Viață ori moarte, strigă toți”

2. **Oximoronul** este o figură de stil de nivel semantic ce constă în alăturarea a doi termeni care în limbajul comun se exclud, având sensuri opuse. Ex: ...suferință, tu, dureros de dulce; ...neguri albe, strălucite

3. **Ironia** este procedeul și, totodată, o formă a comicului care constă în contrastul dintre ceea ce spune aparent un enunț și sensul lui adevărat, simulându-se astfel un sentiment și o atitudine contrare celor adevărate. *Ex: „O, te-admir, progenitură de origine romană!”*

4. **Paradoxul** este o figură de nivel semantic care evidențiază o idee aparent absurdă, dar care se încarcă de o semnificație logică în context. *Ex: Dulci cuvinte ne-nțelese însă pline de-nțelese; Eminescu n-a existat;*

V. Figuri de amplificare/ de atenuare:

1. **Hiperbola** este o figură stilistică de gândire ce constă în exagerarea dimensiunilor, a proporțiilor reale ale unui obiect, fenomen, etc. cu scopul sporirii expresivității. *Ex: Gigantică poart-o cupolă pe frunte; Poți zidi o lume-ntreagă*

2. **Litota** constă în diminuarea exagerată a dimensiunilor, a proporțiilor reale ale unui obiect, fenomen, etc. cu scopul sporirii expresivității. *Ex: ...o lume mică de se măsură cu cotul; microscopice popoare;*

VI. Figuri de adresare, specifice stilului oratoric:

1. **Interogația retorică** este figura de stil care constă în adresarea unei întrebări unei persoane de la care nu se așteaptă răspuns. *Ex: “Cine-o să vie, trupul tău de-afară,/Să-l caute și în jur să sufle cald?”*

2. **Exclamația retorică** este figura de stil care constă în exprimarea unor sentimente de admirație, prețuire etc. în cadrul unor structuri exclamative. *Ex: “Cat te iubesc, frumoasa mea albină,/Că sarcina chemării te-a ucis!”*

3. **Invocația retorică** este figura de stil care constă în adresarea unei chemări unor persoane de la care nu se așteaptă răspuns. *Ex: “Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine”*

VII. Figuri de substituție:

1. **Metonimia** este o figură de stil de nivel semantic prin care se substituie un termen propriu cu un termen impropriu, dar expresiv poetic, pe baza unei relații logice de ordin calitativ (temporală, spațială, cauzală): cauză – efect, efect – cauză, autor – operă, obiectul care conține- conținut, locul de proveniență – produs, sentimentul, însușirea-numele organului, părții corpului căreia i se asociază, obiectul – simbolul, etc. *Ex: Dintr-un bolovan coboară/ pasul tău de domnișoară(= elegantă, frumusețe, tinerețe)*

2. **Sinecdoca** este o figură de stil de nivel semantic prin care se substituie un termen propriu cu un termen impropriu, dar expresiv poetic, pe baza unei relații de ordin cantitativ: singular – plural, plural – singular, gen – specie, parte- întreg, etc.;

Ex: Căci toată floarea vă cunoaște / Și toată frunza ei vă știe; mii de capete pletoase;

3. **Eufemismul** este o figură de stil a ambiguității prin care se atenuează o expresie dură , substituită cu o alta, mai puțin directă. *Ex : Ucigă-l toaca;*

4. **Perifraza** contă în exprimarea prin mai multe cuvinte a ceea ce s-ar putea numi și cu un singur cuvânt, având funcție stilistică metaforică. *Ex: „Părea că printre nouri s-a fost deschis o poartă/ Prin care trece albă regina nopții moartă”*

5. **Antifraza** este o figură de stil cu caracter ironic, constând în utilizarea unui cuvânt (a unei locuțiuni) cu un sens opus celui denotativ. *Ex: „Ba să vezi,posteritatea este încă și mai dreaptă...”*

SPECIILE GENULUI LIRIC

cult

ODA: specie a poeziei lirice (formată din strofe cu aceeași formă și cu aceeași structură metrică), în care se exprimă elogiul, entuziasmul sau admirația față de persoane, de fapte eroice, idealuri, față de patrie. Oda poate fi eroică, personală, religioasă sau sacră. Oda este un poem cântat la vechii greci. La moderni, poem liric de înaltă inspirație, compus din strofe simetrice. Asemenea cântecelor corului, oda avea o compoziție tragică.**Ex: V. Alecsandri, Odă ostașilor români**

IMNUL: poezie sau cântec solemn compus pentru preamărirea unei idei, a unui eveniment, a unui erou legendar etc. Imnurile religioase preamăresc divinitatea. Odată cu formarea statelor naționale, imnul devine și un cântec solemn adoptat oficial ca simbol al unității naționale a statului. Este înrudit și cu oda.**Ex: A. Mureșanu, Deșteapă-te, române!**

PSALMUL: specie literară a liricii religioase prin care se înalță laude lui Dumnezeu, exprimând sentimente de recunoștință, implorare, umilință, regret, adorație, iubire sau mulțumire. Poate avea un caracter de rugăciune, odă, elegie sacră.
Ex: Psalmii lui T. Arghezi

SATIRA: Poezie lirică în care sunt ridiculizate aspecte negative sociale, moravuri, caractere, exprimându-se un sentiment de indignare sau de dispreț. **Ex: G. Alexandrescu, Satiră. Duhului meu.**

PAMFLETUL este o specie a genului liric în care sunt criticate defectele unei persoane, societății cu intenția îndreptării. Poate fi în proză sau în versuri. **Ex: G. Coșbuc, Spânzurați-l, de-i mișel**

ELEGIA: poezie lirică în care se exprimă sentimente de tristețe, melancolie, regret mai mult sau mai puțin dureros, de disperare, provocate de motive intime sau sociale. Elegiile pot fi filozofice, patriotice, religioase, erotice etc.

Ex: M. Eminescu, Mai am un singur dor

ROMANȚA: operă literară aparținând liricii intime, cu caracter duios și sentimental, de obicei erotică, uneori împărțită în cuplete și cu un refren, în care se exprimă și un sentiment de tandrețe, de melancolie și de ușoară tristețe, textul pretându-se la transpunerea lui muzicală. **Ex: M. Eminescu, Pe lângă plopul fără soț**

PASTELUL: specie a poeziei lirice, în care autorul descrie un tablou din natură (privește, moment al unei zile sau anotimp, aspecte din faună și floră), prin intermediul căruia își exprimă direct anumite sentimente, prin intermediul imaginilor artistice realizate cu ajutorul figurilor de stil. **Ex: V. Alecsandri, Malul Siretului**

IDILA: specie de poezie lirică și erotică din sfera poeziei bucolice, în care este prezentată, în formă optimistă sau idealizată, viața și dragostea în cadrul rustic. **Ex: G. Coșbuc, Balade și idile**

MEDITAȚIA: specie a liricii filozofice în care poetul își exprimă sentimentele, cugetând asupra rosturilor existenței umane și asupra unor experiențe intelectuale fundamentale în legătură cu temele majore ale universului. **Ex: I. H. Rădulescu, O noapte pe ruinele Târgoviștei**

GLOSA: Este o specie a genului liric cu formă fixă. Prima strofă este alcătuită din patru, șase, sau opt versuri ce conțin tema de bază. Fiecare vers e comentat într-o strofă specială de aceeași mărime cu prima. Ultima strofă o reproduce pe prima cu ordinea inversată a versurilor. **Ex: Mihai Eminescu,, Glossă"**

POEMUL FILOZOFIC: operă literară în versuri, dar care poate fi alcătuită și în proză, aparținând liricii sau epicii de meditație sau filozofice, în care poetul reflectează asupra existenței și a devenirii umane, asupra istoriei. **Ex: M. Eminescu, Memento mori**

#popular

DOINA:specie a liricii populare și a folclorului muzical românesc, care exprimă un sentiment de dor, de jale, de dragoste, de revoltă, fiind însoțită, de obicei, de o melodie adecvată, caracterizată printr-un tempo larg, târăganat. **Ex:***Mult mi-e dor și mult mi-e sete*

STRIGĂTURILE: asimilate chiuiturilor, sunt creații lirice de mică întindere, de obicei catrene, care se rostesc la horă, la nuntă, în alte momente din viața satului, în timpul dansului și în ritmul acestuia și care contribuie la conducerea și sincronizarea mișcărilor, transmițând mesaje de dragoste, reflecții morale și atitudini satirice.

CÂNTECUL:specie lirică semi-folclorică, având un caracter nostalgic, erotic, sau care celebrează haiducia.

BOCETUL: specie a genului liric popular care face parte din categoria creațiilor rituale, în cuprinsul căreia sunt exprimate sentimente de jale pentru cel dispărut.

TRĂSĂTURILE LIMBAJULUI POETIC

REFLEXIVITATEA: este o caracteristică a limbajului poetic modernist. Textul liric este un monolog interior sau un monolog adresat cu puternice note meditative, având caracter confesiv, prin care se exprimă trăiri, emoții sau idei profunde. Tonul poeziei poate fi elegiac. Intelectualizarea emoției contribuie la reflexivitatea limbajului poetic, deoarece discursul poetic este rezultatul unui proces de meditație asupra condiției umane. Din punct de vedere stilistic, limbajul reflexiv presupune confesiunea directă, prezența mărcilor lexico-gramaticale ale eului liric, valorificarea sensurilor conotative ale cuvintelor, prin care poetul își manifestă trăirile, emoțiile.

AMBIGUITATEA: Este o trăsătură specifică liricii contemporane. E realizată printr-un limbaj poetic aparent simplu, fără o evidentă încărcătură de figuri de stil. Invers proporțional cu simplitatea limbajului crește însă dificultatea descifrării ideii poetice, a mesajului conținut de text. Ambiguitatea presupune un efort sporit de decriptare a înțelesurilor.

SUGESTIA: Este caracteristica limbajului poetic prin care, cu ajutorul simbolurilor, al imaginilor artistice, al asocierilor inedite de termeni sau al alegoriei, este construit mesajul. Sugestia este o caracteristică a limbajului poetic, în general și a poeziei simboliste, în special, unde este realizată prin muzicalitate și corespondența dintre realitatea exterioară și stările sufletești provocate de aceasta.

(De ex.: Deși moartea, ca temă a poeziei nu este numită, ea este sugerată în întreg cuprinsul creației prin...)

EXPRESIVITATEA: Se referă la capacitatea limbajului poetic de a exprima într-o manieră plastică, diferită de cea a limbajului uzual, idei concentrate, cu maximă încărcătură afectivă și subiectivă. Expresivitatea se realizează atât prin figuri de stil, prin imagini artistice, prin sintaxa poetică, prin topică, punctuație și prozodie, cât și prin modul particular al fiecărui poet de a folosi materialul lexical al limbii.

ANEXA 4 – GENUL DRAMATIC

GENUL DRAMATIC definește operele literare destinate reprezentării scenice; transmiterea sentimentelor se face în mod indirect, prin intermediul personajelor și al acțiunii, având ca mod principal de expunere dialogul.

Genul dramatic este caracterizat de complexitate, fiind considerat gen sincretic, pentru că presupune combinarea mai multor arte: pictura, muzica, sculptura, coregrafia etc.

Textul dramatic se referă la textul literar propriu-zis, paratextul – didascaliile (lista personajelor, indicațiile scenice și precizările legate de compoziție: acte, scene, tablouri) și metatextul (regie, scenografie, jocul scenic al actorilor).

PARTICULARITĂȚILE TEXTULUI DRAMATIC:

- este destinat reprezentării scenice;
- personajele se prezintă singure în fața cititorilor/spectatorilor;
- conflictul este foarte puternic – exterior sau psihologic -;
- dialogul și monologul sunt modurile de expunere predominante;
- compozițional este structurat în acte, tablouri, scene;
- sunt prezente didascaliile/indicațiile scenice redactate în formă narativă sau descriptivă (succint – I.L.Caragiale, amplu – Camil Petrescu).

STRUCTURA TEXTULUI DRAMATIC:

- **ACTUL** – subdiviziune a unei piese de teatru, în care se desfășoară un episod important al acțiunii;
- **TABLOUL** – subdiviziune a actului, formată din mai multe scene care se desfășoară în același decor;
- **SCENA** – subdiviziunea unui act/tablou delimitată prin intrarea și ieșirea unui personaj, modificarea decorului;
- **REPLICA** – intervenția unui personaj;
- **DIDASCALIILE (indicațiile scenice)** – sugestii aparținând autorului, referitoare la decor sau la jocul scenic al personajelor; apar și marcate între paranteze și se pot referi la elemente de comunicare nonverbală (gestică, mimică, vestimentație, machiaj, mișcare scenică), la elemente de comunicare paraverbală (intonație, accent, pauze, inflexiunile vocii), la elemente legate de decor.

Prin explicațiile suplimentare, didascaliile dezambiguiază textul, având următoarele funcții:

- să precizeze cine vorbește în cadrul dialogurilor și cui se adresează, atunci când în scenă se află mai multe personaje;
- să situeze contextul în care se desfășoară dialogurile și, în general, acțiunea dramatică;
- să descrie anumite acțiuni nonverbale care însoțesc, întrerup ori se substituie chiar dialogurilor.

ACȚIUNEA operelor dramatice se caracterizează prin unitate, deoarece elementele prezentate se înlănțuie cauzal și justificat. „Regula celor trei unități” (perioada clasicistă) presupune unitatea de acțiune, unitatea de timp și unitatea de loc. Ultimele două au fost supuse modificărilor de-a lungul timpului.

Arta teatrală are caracter sincretic, îmbinând mai multe :

a) tipuri de comunicare: - vizuală, auditivă, paraverbală (vestimentatie, decor, machiaj etc.) nonverbală (timbrul vocii, intonație, ritmul vorbirii, mimică, gestică);

b) și mai multe arte: beleristică, muzică, designe, coregrafie, pictură, grafică

I. Modul de expunere predilect este **dialogul dramatic**, care presupune o succesiune de replici care se interacondiționează semantic:

- interogația marchează declanșarea dialogului;
- replicile pot fi scurte, laconice sau ceremonios ample (realizate prin alternarea timpurilor verbale, exclamații, pauze în rostire).
- din dialog derivă și câteva procedee artistice: apostrofa, invocația, interogația retorică;

II. Dialogul alternează cu **monologul dramatic**. Acesta este de 2 feluri:

• **solilocviu** (se ține în prezența sau absența unui personaj de care face abstracție: *scena a II-a din actul I; monologul lui Pristanda*) ;

• **monologul propriu-zis**, destinat unui personaj, cu intenția clară de a fi receptat (o replică mai amplă dintr un dialog: *actul I, scena I, Pristanda îi comunică șefului său felul în care își împlinește “misia” de polițai*) .

III. Monologului și dialogului i se adaugă și celelalte două moduri cunoscute, **descrierea și narațiunea**, moduri pe care le găsim în lista de personaje și în indicațiile scenice.

1. **descrierea** este făcută numai de personaje; (câteva elemente transpar uneori din metatext: vârsta, statura, vestimentația, aspectul general al locului)

2. Descrrierile se referă la decor, la jocurile actorilor, la înfățișarea fizică a personajelor: *scena I, actul I...Tipatescu*” “*în haine de odaie*” ;

IV. Esența unei opere dramatice este dată de**conflict**, care se definește prin următoarele trăsături:

- ☐ opoziția între forțe ostile în planul faptelor, al reacțiilor, al atitudinilor;
- ☐ prezența unui obstacol între forțele opuse;
- ☐ crearea unei situații de criză : *pierderea succesivă a scrisorii; numirea unui deputat de la centru* ;
- ☐ tensiunea interioară sau manifestată face necesară rezolvarea conflictelor ;
- ☐ conflictul este susținutși prin tehnica suspansului, care produce unele evenimente neașteptate, duce la răsturnări de situație .

Conflictul poate fi:

•**exterior** (între personaje distincte, între eroi individuali și societate, între aceștia și destinul implacabil);

•**interior** (între sentiment și rațiune, datorie și pasiune).

În mod frecvent, în cuprinsul aceleiași opere apare și conflictul exterior și cel interior, condiționându-se reciproc.

V. Într-o operă dramatică,**limbajul** are mai multe**funcții**:

1. una referențială sau denotativă/ cognitivă/ informationalăeste centrată atât pe emițător, cât și pe receptor, transmițând un mesaj fără implicații afective: *falsificarea alegerilor. Mijloace lingvistice*: persoana a treia, ton impersonal.

2.Emotivă sau expresivă este centrată pe emițătorși transmite un mesaj subiectiv, sentimente, judecăți. *Mijloace lingvistice*:persoana I, interjecții, exclamații, adjective sau adverbe care redau judecăți de valoare, insistențe

3. expresiv-poetică este centrată pe mesaj, căruia îi adaugă sensuri suplimentare. *Mijloace lingvistice*: figuri de stil, punctuație, pauze,

4.conativă sau impresivă este centrată pe receptor și înseamnă implicare în comunicare * de la lat.CONARE: a întreprinde, a încerca. *Mijloace lingvistice*: persoana a II-a, substantive și pronume în vocativ, imperative, interogații, propoziții nominale

5. fatică (de verificare a contactului cu ascultătorul); este centrată pe canalul de comunicare, emițătorulfiind preocupat de evitarea perturbărilor; specifică dialogurilor și monologurilor dramatice. *Mijloace lingvistice*: interjecții, construcții incidente, invocații, formule de politețe.

6. metalingvistică este centrată pe cod. *Mijloace lingvistice*: explicații suplimentare, conectori, adverbe de probabilitate

Instancele comunicării dramatice:

•**Autorul concret**- creatorul operei dramatice;

- face parte din lumea reală, trăiește într-o anumită epocă istorică;

- are propria biografie;

- **Regizorul**- mediatorul comunicării dramatice;
 - pune în scenă opera dramatică;
 - decodifica și recodifica mesajul operei dramatice;
- **Actorii**- mediatorii dintre autor, regizor și public;
 - dau viață personajelor;
- **Cititorul concret/Publicul**
 - receptorul operei dramatice;
 - persoana reală = autor
 - trăiește într-o anumită epocă istorică.

SPECII ALE GENULUI DRAMATIC

COMEDIA: este specie a genului dramatic, în proză sau în versuri, cu o acțiune veselă, un conflict derizoriu, un deznodământ fericit, cu un puternic sens moralizator, deoarece: “prin râs se îndreaptă moravurile”(Moliere). Comedia declanșează reacții afective variate, “de la zâmbet la râsul în hohote” .

CONFLICTUL comic este unul aparent, facil, care se autodizolvă, apare întotdeauna compromisul și lupta se stinge într-o atmosferă de conciliere. Forțele angajate în conflict sunt egale, omenești și antiteza există mai ales între: esență și aparență, între ceea ce vrea personajul să fie și ceea ce este de fapt, între realitate și dorință. Conflictul comic generează **SITUAȚII COMICE**, care trezesc hazul și râsul prin umor, satiră și ironie nu prea adâncă: încurcăturile, triumghiul amoros, travestiurile, discursurile, confuzia, căutările în lanț, coincidența, echivocul, repetiția, etc.

DEZNODĂMÂNTUL comic este unul fericit și vesel, conflictul dispare, forțele antagoniste descoperă opțiuni comune și sunt predispuse pentru compromisuri pentru conservarea stării de la care s-a plecat. Finalul unei comedii nu oferă o schimbare, ci sugerează perpetuarea situației inițiale. Personajele comice par atinse de un soi ciudat de amnezie și inerție a spiritului care le face imune la satiră. Caricaturizarea lor nu trezește procese de conștiință care să le modifice esențial comportamentul.

PERSONAJUL comic este un tip uman întruchipând defecte eterne ale sufletului omenesc: avariția, naivitatea și idealismul, fanfaronada, autoiluzionarea, prostia, prostia îngâmfată, naivitatea ușor de păcălit, etc. Intenția comediei este de a face vizibile caricatura, impostura, falsul și incoerența din viața morală a individului și

a societății. De aceea comicul are o evidentă **INTENȚIE MORALIZATOARE** și nu vizează defectele fizice sau înnăscute. Ea nu încearcă să culpabilizeze decât deformarea spiritului, ființele care nu-și cunosc adevărata măsură. Personajul comic este o sumă de defecte omenești ce trebuie îndreptate prin sancționare publică. Prin comedie, teatrul își impune funcția educativă și contribuie la îndreptarea moravurilor sociale.

Pentru a face mai evidente aceste defecte omenești, comedia apelează la diversele **TIPURI DE COMIC**: comicul de limbaj (deformarea cuvintelor, nonsensul, pronunțiere greșită, etimologia populară, lipsa de proprietate a cuvintelor, contradicția în termeni, asociații incompatibile, truismele - adevărurile evidente, expresii tautologice, construcții prolixе și incoerente, ticurile verbale), comicul de caractere (prezentarea unor tipuri omenești care provoacă râsul: prostul orgolios, mincinosul, avarul, îngâmfatul, încornoratul naiv, politicianul incompetent), comicul de situații sau comicul de nume (Farfuridi, Brânzovenescu, Pristanda, Agamiță Dandanache, toate având conotații comice și caricaturale).

COMICUL este o categorie estetică în a cărei sferă intră actele, situațiile sau personajele din viață sau din artă care provoacă râsul; ceea ce constituie temeiul ridicolului; parte hazlie, element sau efect comic, notă ridicolă pe care o reprezintă ceva sau cineva.

Comicul de caracter: conturează trăsăturile și unele aspecte negative ale personajelor, trăsăturile lor negative, imorale; în cele din urmă personajele stârnesc râsul cu scop moralizator prin caracterul lor:

- Farfuridi este licheaua: „Farfuride (aparte): Ce roșu s-a făcut. (Tare) : Salutare, salutare, onorabine.”

- Tipătescu este tipul junelui prim: „Tipătescu: (terminând de citit o frază din jurnal) ... Rușine pentru orașul nostru să tremure în fața unui om!... Rușine pentru guvernul vitreg, care dă unul din cele mai frumoase județe ale României pradă în ghearele unui vampir!... (indignat.) Eu vampir, 'ai?... Caraghioz!

- Trahanache este ticăitul, încornoratul naiv; Dandanache - demagogul, incultul, prostul fudul; Cațavencu - demagogul; Pristanda - perfid, dar și tipul omului slugarnic; Zoe - femeia voluntară; până șicetățeanul este turmentat dar și un cetățean naiv.

Caragiale de regulă deplasează accentul de pe deformitatea exterioară a personajelor la care trăsătura dominantă este redată comic pe deformitatea interioară dar și intelectuală: prostia umană, ticăloșia de care dau dovadă, ipocrizia lor. În acest sens, cu mici excepții, toate personajele lui Caragiale sunt comice prin ceea ce fac dar și prin ceea ce spun. Adeseori comicul este provocat de suficiența dar și lipsa de logică a personajelor.

„Comicul de caractere este corelat cu tendințele dramaturgiei spre tiparizare”

Comicul de limbaj: reprezintă modalitatea de caracterizare a personajelor, ce se realizează prin:

- neasimilarea neologizmelor (ex: bamir, renumerație, famelie, plebicist,etc.);
- repetarea unor cuvinte care devin ticuri verbale (ex: puținică răbdare, curat, neicuțorule, ect.);
- folosirea regionalismelor munteniste în opera lui Caragiale (care are rolul de a localiza acțiunea (ex: scoț, văz, prinz, aprinz, ect.);
- prin prezența nonsensurilor (...e sublima, dar lipsește cu desăvârșire, să se revizuiască primesc, dar atunci să nu se schimbe nimic, etc);
- contradicția în termeni (ex:12 trecute fix);
- adevărurile care șiașa sunt evidente (ex: un popor care nu merge înaintea stă pe loc);
- cacofoniile și pleonasmе (ex: va să zică că nu le are, fără prințipuri, etc);
- tautologiilor (ex: interesulși iar interesul);
- toate aceste tehnici duc la îmbogățirea conținutului amuzant al operei.

•Limbajul folosit de către personaje ne oferă diverse informații prețioase despre originea personajelor, identitatea lor, gradul de profesiune , nivelul de cultură, inteligența lor, apartenența la o grupare politică, maniere etc. Cu puține excepții personajele se exprimă adeseori gresit, folosind truisme, pleonasmе contradicții, nonsensuri. Toate aceste greșeli de limbă sunt o nepuizabilă sursă de râs, ele evidențiază nivelul intelectual și sufletesc al personajelor, astfel comicul de limbaj este bine realizat în opera lui Caragiale.

Comicul de moravuri: este bazat pe opoziția dintre aparența onorabilă și esența reală și imorală, atât în viața de familie, cât și în viața publică (ex: Trahache și Tipătescu se consideră stâlpi ai partidului, de o moralitate și inteligență excepțională, pe când în realitate sunt ambițioși, lipsiți de sentimente, manipulați de femei).

În opera lui Caragiale se găsesc o serie largă de moravuri blamate (ex: șantajul politic, adulterul, diverse compromise, imoralitatea familială, corupția politicienilor care la prima vedere par umili, indulgenți, demagogia, aranjamentele de culise, etc.)

Comicul de situație: Caragiale folosește scheme tipice , modalități cunoscute în literatura comică universală, cum ar fi încurcătura, confuzia, coincidența, echivocul, revelațiile succesive, quiproquoul (= înlocuirea cuiva prin altcineva, substituirea, acumularea progresivă, repetiția , evoluția inversă).

Exemplu: - pierderea și găsirea scrisorii.

- aparițiile neașteptate ale cetățeanului turmentat.
- prezența unor grupuri insolite:
- triumful conjugal: Zoe, Trahanache și Tipătescu.

- cuplul Brânzovenescu - Farfuridi.
- diversele combinații de adversari.
- indicațiile de la centru privind alegerea lui Dandanache.
- confuzia făcută de Dandanache între identitatea lui Trahanache și a lui Tipătescu .

Comicul de nume

- Zaharia Trahanache - sugerează capacitatea de a se modela ușor, îi modelează interesul, ordinele superiorilor de la centru;
- Cațavencu – sugerează demagogia ('cață ');
- Farfuridi - Brânzovenescu - cuplul comic, nume cu rezonanțe culinare;
- Agamemnon Dandanache - urmașul prin nume al teribilului războinic din „Iliada” lui Homer, Agamemnon , cuceritor al Troiei.
- produce o adevărată 'dandana' prin aplicarea rece și cu metodă a machiavelismului.
- Pristanda - numele personajului este luat dintr-un joc moldovenesc în care se bate pasul într-o parte și în alta fără să se pornească niciunde.
- numele se potrivește perfect cu șiretenia primitivă a acestuia.

TRAGEDIA: este cea mai veche specie literară și apare în Grecia antică. Etimologic, termenul înseamnă "cântecul țăpului" (tragodia), element ritualic al cultului dedicat zeului Dionysos. Primul care l-a adus în arena publică a cetății grecești este Tespis (sec. al VIII î.d.Hr.), ca un dialog între un corifeu și corul său. Prin contribuția succesivă a lui Eschil, Sofocle și Euripide, tragedia antică atinge apogeul în sec. al V-lea î.d.Hr.

CONFLICTUL tragic este puternic, angajând forțe inegale (destinul, societatea, prejudecățile sociale, istoria, tirania, pe de o parte, și omul și conștiința sa, pe de altă parte). În această luptă opoziția este infrangibilă iar omul este întotdeauna înfrânt. Conflictul se derulează prin intermediul SITUAȚIILOR TRAGICE, capabile să înspăimânte și să trezească admirația: respectarea legilor nescrise / imperativul istoric de a respecta legile unui tiran (Antigona), încălcarea voinței zeilor (Oedip, Penteu), iubirile interzise (Romeo și Julieta, Medeea, Fedra), etc.

DEZNODĂMÂNTUL este tragic întrucât omul, prăbușindu-se în moarte. este învins. Grecii asociau Destinul cu legile generale universale, ale vieții și ale moralei. MOIRA și DIKE se aflau deasupra zeilor și a omului și orice încercare de sustragere de sub incidența lor era sancționată. În acest context, omul se simțea limitat, subordonat fără drept de apel acestor instanțe absolute: ceea ce decidea Destinul se împlinea irevocabil, în ciuda tuturor tentativelor umane de a schimba cursul evenimentelor (vezi destinul lui Oedip).

PERSONAJUL tragic este un erou care luptă până la moarte apărând valorile conștiinței umane: libertatea, dreptatea, frumusețea, binele și liberul arbitru. El se află, prin puterea conștiinței sale, în ipostaza unui revoltat împotriva unei ordini infrangibile. Deși știe acest lucru, el preferă să încalce norma pe care o consideră limitativă. El se confruntă permanent și liber cu limita sa și prin aceasta el săvârșește un hybris și poartă o vină (hamartia) pe care o ispășește prin moarte, după voința zeului. Personajul tragic este un idealist incurabil care își apără idealurile până la capăt. El poate fi nimicit, dar valorile pentru care a luptat au învins, revelând semenilor splendorile conștiinței omenești și ale acțiunilor sale.

DRAMA este o specie a genului dramatic, caracterizată prin ilustrarea vieții reale prin intermediul unui conflict complex și puternic al personajelor, cu întâmplări și situații tragice, în care eroii au un destin nefericit. Dramele acoperă o mare varietate tematică: socială, istorică, mitologică, psihologică etc. Drama are tendința de a reflecta întreaga complexitate a vieții reale, fiind o specie supusă convențiilor, altfel decât tragedia, folosind atât personajele individualizate, cât și personaje tipice, din care de altfel a evoluat. Drama apelează la un limbaj solemn, ce alternează cu cel familiar, dar poate să recurgă și la resurse lexicale comice. Componenta esențială a acestei specii literare rămâne însă conflictul prin care se conturează personalitatea eroilor dramatici.

Cuvântul „dramă” vine de la grecescul „drama” sau franțuzescul „drame” și înseamnă „acțiune”. Drama este cea mai răspândită specie a genului, fiind mult mai puțin supusă convențiilor și normelor decât tragedia și alternând personajele bine individualizate cu cele tipice. Îmbinarea elementelor tragice cu cele comice a făcut posibilă o altă specie literară, cunoscută sub numele de tragicomedie, în secolul al XVII-lea. Drama s-a manifestat ca specie modernă în secolul al XVIII-lea, prin scriitorii germani Lessing, Schiller și Goethe. În secolul romanticilor, specia a evoluat ca manifestare, deoarece oferea scriitorilor o mai mare libertate de acțiune, de construire a personajelor-model din toate mediile sociale, în care amestecul dintre tragic și comic permite reliefarea autentică a caracterului uman. Victor Hugo este cel care a consacrat drama romantică, teoretizând principalele criterii artistice ale acestei specii în „Prefața” la drama „Cromwell” (1827), care este considerată manifestul literar al romantismului. Fascinația dramei romantice constă în faptul ca „topește în același suflu grotescul și sublimul, teribilul și bufonul, tragedia și comedia” și poate, de aceea, au aderat la această specie numeroși scriitori, în creația cărora un loc important l-a avut drama istorică.

În literatura română, drama istorică este inițiată de Bogdan Petriceicu-Hașdeu, cu piesa în versuri „Răzvan și Vidra” (1867), urmat de Vasile Alecsandri cu „Despot-Vodă” (1879) și de Al. Davila cu piesa „Vlaicu-Vodă”. Un loc aparte îl ocupă Barbu Ștefănescu-Delavrancea cu trilogia istorică a Moldovei: „Apus de soare” (ultimul an de domnie și de viață al gloriosului Ștefan cel Mare), „Viforul” (domnia tiranică a lui Ștefăniță-Vodă) și „Luceafărul” (personalitatea strălucită a lui Petru Rareș) - drame create în anii 1909 - 1910.

Începând cu perioada interbelică apar noi forme ale dramaturgiei în teatrul modern. Drama psihologică de conștiință sau drama de idei (după alți critici) este reprezentată de Camil Petrescu, cel care a introdus în literatura română concepte estetice moderne ca substanțialismul și autenticitatea și a creat intelectualul lucid, însetat de absolut.

Parabola cu accente dramatice este inițiată de Marin Sorescu, atât în trilogia „Setea muntelui de sare” (1974), cu piesele „Iona”, „Paracliserul” și „Matca”, precum și în dramele istorice, în care Vlad Țepeș. este doar un pretext pentru a caricaturiza tiranul din orice epocă: „A treia țeapă”(1971),), „Răceala” (1980).

ANEXA 5 -VALORI STILISTICE/ EXPRESIVE **ALE MODURILOR ȘI TIMPURILOR VERBALE**

Exprimând atitudinea emițătorului față de acțiunea, procesul sau starea enunțate, modurile verbale angajează eul rostitor în discursul epic, liric sau dramatic. Resursele de expresivitate artistică ale acestei categorii gramaticale specifice verbului sunt actualizate prin **marcarea modului în care emițătorul** (naratorul, eul liric, personajul epic sau dramatic) **se raportează la obiectul enunțării, felul în care le percepeși ipostaza lui - implicată, subiectivă sau nonparticipativă, obiectivă - față de evenimentele, situațiile, ori stările comunicate prin discurs.**

VALORI EXPRESIVE	EXEMPLE
<u>MODUL INDICATIV</u><i>imprimă un caracter obiectiv acțiunilor, proceselor, stărilor pe care le exprimă.</i> • Ca mod al enunțării unor fapte considerate reale și a unor stări apreciate ca sigure, indicativul apare în limbajul comun ca <i>un mod neutru</i> din punct de vedere stilistic. • În textul literar, capacitatea de a exprima <i>certitudinea locutorului</i> (narator, personaje/ eul liric), în	Exploziile se succed organizat. Unele le aud la câțivapași, altele în mine. [...] A fost destul să apară nemții... focul a două baterii. Șitotuși acum soarele era sus, prietenii mă așteptau... (C. Petrescu) M-ai lovit destul până-acum. [...] Seară de seară, secundă de secundă, de ani și ani de zile. M-ai fărâmițat,

raport cu obiectul enunțării, conferă referentului aparența unei realități validate în universul ficțional. • Datorită timpurilor-mai multe decât la celelalte moduri- permite instituirea unor <i>raporturi diverse între evenimentele istorisite</i> (cronologie-anterioritate, simultaneitate, ulterioritate-sau acronie), <i>între timpul narat și timpul narării</i>. • Valorile expresive ale indicativului sunt <i>diferențiate în funcție de forma temporală a verbului</i>, fiecare dintre cele șapte timpuri ale indicativului având propriile valențe stilistice (prezentul, imperfectul, perfectul simplu, perfectul compus și mai-mult-ca-perfectul, viitorul simplu și viitorul anterior).	m-ai jupuit, m-ai distrus. Ai făcut din mine o fantomă, o fantoșă, m-ai umilit. Ți-e lumea toată acoperământ. O mierlă scoate soarele din apă; facerea lumii poate să înceapă, a înflorit un vișin pe pământ. Nu spune-am fost, nici că voi fi, ci sunt! (M. Vișniec) (H. Bădescu)
<u>MODUL IMPERATIV</u><i>institue o relație de comunicare directă exprimând dorința sau voința emițătorului de a determina o acțiune ori de a o împiedica.</i> • Valoarea stilistică a imperativului rezidă în capacitatea de <i>exprimare a unor atitudini și trăiri subiective</i>, printr-un dublu sistem de semnale: <i>verbale și paraverbale</i> (accentele afective, pauzele expresive, intonația specifică ordinului, amenințării, îndemnul, rugămintii, concesiei, ironiei etc.) • Ca marcă textuală a stilului direct, <i>imperativul are rol de „teatralizare”</i> și, în același timp, rol de <i>dinamizare</i> a discursului personajelor („imperativul dramatic și narativ”); <i>alături de substantivele/ adjectivele în vocativ reprezintă un indice al oralității stilului</i>; în	— Destul! strigă Lăpușneanul, nu te mai boci ca o muiere! fii român verde.[...] Haide! luati-l de-l dați norodului și-i spuneți că acest fel plătește Alexandru-vodă celor ce pradă țara. (C. Negruzzi) Stihuri, zburăți acum din mâna mea Șișchiopătați în aerul cu floare, (T. Arghezi) ... dați-mi voie: ori să se revizu-i iască, primesc! Dar să nu se ! schimbe nimica; ori să nu se revizu-iască, primesc! dar atunci să se j schimbe pe ici pe colo... (I.L. Caragiale)

limbajul popular, poate apărea fără referire la o persoană anume=valoare generică; • Prezența imperativului în textul liric semnalizează discursul dialogic sau monologul adresat (care poate lua forma invocației retorice).	
<u>MODUL CONJUNCTIV</u><i>exprimă potențialitatea unei acțiuni realizabile, posibile, probabile sau atitudinea emițătorului față de acțiunea, starea, trăirea enunțate: incertitudinea, ezitarea, aproximația, deliberația, dorința, protestul, indignarea etc.</i> • În discursul naratorului, al personajelor (discurs direct, indirect/indirect liber), ori al eului liric, conjunctivul poate avea rolul de a institui un nivel al acțiunilor, al trăirilor interioare, al stărilor ipotetice, alternative ori anticipative(=indicativ viitor). În textul liric eprezintă, deseori, o marcă textuală a unui plan al imaginarului=trecerea de la dimensiunea reală la cea ideală.	[...]și de lopeți de bărci, izbit, să mor, (N. Stănescu) Unde să merg de-acum? Pe cine să mai aștept? (I. Pillat)
<u>MODUL CONDIȚIONAL – OPTATIV</u><i>dezvoltă, prin aceeași paradigmă verbală, două valori modale: exprimarea unei acțiuni dependente de o condiție (explicită sau implicită) și exprimarea unei acțiuni realizabile/irealizabile, prezentate ca opțiune asumată; la timpul perfect acțiunea este ireală.</i> • Presupune exprimarea eventualității, a posibilității, a unor ipoteze/ scenarii posibile sau	De pildă, aș fi putut spune nu... (M. Vișniec) N-ai lăuda de n-ai ști să blestemi, Surâd numai acei care suspină, Azi n-ai iubi de n-ar fi fost să gemi, De n-ai fi plâns, n-ai duce-n ochi lumină.

<i>imposibile, a unor acțiuni presupuse, realizabile sau nerealizate</i> • <i>Marchează ambiguitatea conotațiilor subiective</i> - de la incertitudine la aserțiune (afirmație) fermă, de la dorință concretă la aspirație vagă etc. • Optativul care preia funcția indicativului= ca „<i>optativ al modestiei, al politeții</i>” (D. Irimia), când „nu exprimă nici condiția, nici dorința, ci arată că acțiunea verbului este posibilă, realizabilă” (E. Câmpeanu). • Substituire a modului conjunctiv în enunțuri interogative sau exclamative; = <i>accentuare a unei tonalități subiective - uimirea, indignarea sau amenințarea vehementă specifică blestemului/ imprecăției</i>; în asemenea enunțuri, apare frecvent forma inversată=amplifică; • În textul liric=mai rar, având mai ales rolul de a exprima o <i>situație ipotetică, o experiență lirică imaginată.</i>	(Radu Gyr) Din contra, doamnă, aş dori, te-aş ruga să fii bună a-mi acorda o prelungire de termen. (I.L. Caragiale) Usca-s-ar izvoarele toate şi marea, Şi stinge-s-ar soarele ca lumânarea. (T. Arghezi)
MODUL INFINITIV <i>este o "formă verbală" „cu trăsături duble, de tip verbal şi nominal”, verbele la infinitiv numesc în chip general, abstract acțiunea, procesul sau starea.</i> • cu <i>valoare sentențioasă</i> = indice al registrului gnomic, • <i>valoarea livrescă</i> (obținută prin substituirea con-	Războiul dădu lui Felix, peste câțiva ani, prilejul de a se afirma încă de tânăr. (G. Călinescu) Căci ei se nasc spre a muri ! Şi mor spre a se naşte! (M. Eminescu) Şi-am cântat din coasta mea

junctivului, după o construcție impersonală sau după verbul „a putea”) =specifică registrului stilistic cult; • conservarea valorii verbale a infinitivului lung=registrul stilistic arhaic sau registrul popular (în care se utilizează și în formele inversate ale viitorului/ale condiționalului) • asocierea valorii imperative - care conferă un ton impersonal=marchează stilul oficial; • forma de perfect a infinitivului(Foarte rar folosită în limba actuală,) îndeplinește funcția stilistică de marcă a narativitățiiprin instituirea unei succesiuni temporale. • Infinitivul lung, chiar dacă este substantivizat în limba română, păstrează urme semantice ale acțiunii, numind rezultatul acesteia; apare frecvent în titlurile poeziilor.	din vertebra ca o stea, de-a-ncălecare pe-o șa, pe o șa de cal măiastru, foaie verde de albastru. (N. Stănescu) Ștefan-Vodă a început a-i batere până ce i-au trecut de Dunăre. (I. Neculce) Îmi era a scăpare de dânsul. (I. Creangă)
<u>MODUL GERUNZIU</u> este singurul mod nepersonal care conservăconținutul dinamic specific verbului, surprinzând o acțiune în desfășurare, un proces, o stare durativă; înscrierea acestora într-o temporalitate fără referire la momentul enunțării permite exprimarea oricărei durate - prezente, trecute ori viitoare -, în funcție de context. • capacitatea de a crea imagini dinamice; • determină circumstanțele acțiunii exprimate prin	Dar Moromete parcă nici nu auzea [...], conducând mai de-parte torențele de apă, facându-le loc cu sapa și continuând liniștit și neturburat să vorbească... (M. Preda) Ca și cum ai vedea munții plângând, ca și cum ai ceti în deserturi un gând, ca și cum ai fi mort și totuși alergând, ca și cum ieri ar fi în curând, astfel stau palid și trist

verbul regent sau îi adaugă acestuia o altă acțiune într-un ritm alert; • antepus regentului, el poate avea o funcționalitate polivalentă, exprimând, în același timp temporalitatea și cauzalitatea=ambiguitate stilistică. • rolul de a atribui substantivului o însușire dinamică, având (de cele mai multe ori) funcția stilistică de epitet; această funcție este accentuată frecvent prin valoarea adjectivală a gerunziului = rol de semnalizare a registrului stilistic cult; • la nivel fonetic - prin sonoritatea specifică a terminației care susține deseori valoarea onomatopeică a verbului; • la nivelul sintaxei poetice, dacă o suită de gerunzii sunt situate la sfârșitul versurilor, generând monorima (frecventă în poeziile populare); • structura unui grup verbal (cum este prezumtivul prezent) prin care se accentuează caracterul durativ al acțiunii sau al stării+ se reliefează percepția subiectivă(= acțiune ipotetică, probabilă, incertă, presupusă, bănuită, dorită)	fumegând. (N. Stănescu) Ruxandra ieși tremurândă șigalbănăși, răzemându-se de pare-te: „Voi să dați seamă înaintea lui Dumnezeu”, zise suspinând. (C. Negruzzi) Măicuță bătrână Cu brâul de lână, Din ochi lăcrimând, Pe câmpi alergând, Pe toți întrebând Și la toți zicând (Miorița) Și poate și acum a mai fi trăind, dacă n-a fi murit. (I. Creangă)
MODUL PARTICIPIU prezintă o acțiunea încheiată sau rezultatul acesteia implicând o valoare temporală trecută, cu efecte care persistă sau au încetat în momentul enunțării; având un „comportament dublu: verbal și adjectival” (Dicționar de științe ale limbii), participiul cumulează funcții stilistice specifice celor două clase morfologice. • conservă particularitățile	Iertat să fie cel ce la mânia ; Mi-a împlântat cuțitulpân-la os, Dar neuitat și neiertat să fie Cel care-a râs de gându-mi băță- ios. (N. Labiș) Casa lui moș Costache era leproasă, înnegrită. Poarta era ținută cu un lanț, și curtea toată năpădită de scaieți. (G. Călinescu)

verbului (ca element formativ pentru diateza pasivă, pentru perfectul conjunctivului, al condiționalului sau al infinitivului, pentru indicativ - perfectul compus sau viitorul anterior) este actualizată prin tipare sintactice care se abat de la normele limbii standard: <i>inversiuni topice, recurență, dislocare sintactică.</i> - participiul cu valoare adjectivală = <i>figuri semantice</i> (epitet, metaforă, metonimie etc); - adjectivul participial poate primi <i>determinanțircumstanțiali specifici verbului</i> sau poate avea <i>grade de comparație specifice adjectivelor</i>, ceea ce îi conferă valențe stilistice multiple. <i>Participiul substantivizat</i> (prin articulare), cu formă afirmativă sau negativă, are rol în <i>diversificarea/îmbogățirea lexicului</i> și în structurarea unor <i>figuri stilistice specifice substantivului.</i>	Umanitatea înfometată, iradiată, atomizată, e prea ocupată.(M. Ursachi) Confuz, înnebunit, dezagregat, Stamate abia putu să apară cu i căruciorul prin canal... (Urmuz) Rotit de două ori la mărul-soare, în minutare-aprins - și încrestat.(I. Barbu) Dacă ochilor tăi le-ar plăcea Nevăzutul șineștiutul... (T. Arghezi)
<u>MODUL SUPIN</u> exprimă în chip general, abstract, <i>acțiunea, procesul sau starea văzute ca potențialitate</i>; având o formă verbală invariabilă precedată de un morfem-prepoziție care poate crea legături sintactice atât într-un grup verbal, cât și într-o structură nominală - <i>supinul are valențe combinatorii multiple și implicit, funcții stilistice diverse.</i> - supinul care își menține statutul verbal este, mai ales, cea de <i>epitet</i> (al verbului ori al substantivului regent); - supinul adverbializat îndeplinește, frecvent, funcția stilistică de <i>epitet</i>;	Iar Manea ofta Și se apuca Zidul de zidit Visul de-mpłinit. (Mănăstirea Argeșului) Aerul miroase a umed, a sfârșit de iarnă (G. Adameșteanu) Era o gospodărie boemă, cu prietenii tineri, cu sărbători mici improvizate, pline de veselie și de neprevăzut. (C. Petrescu)

•are și valoare <i>metaforică</i>; •supinul substantivizat acti-vează, preponderent, funcțiametonimică; •echivalență cu imperativul; ca și infinitivul, supinul prin care se exprimă o solicitare imperativă, un ordin, un îndemn, <i>conferă enunțului un ton impersonal</i>, devenind un <i>indice textual al stilului oficial</i>. ü În <i>textul literar</i>, poate supramarcainserțiilenonartistice, „decupajele” cu valoare documentară menite să amplifice „<i>efectul de real</i>”.	
--	--

PREZENTUL – *merg*;

- presupune o acțiune continuă, fără perspectiva încheierii;
- trasează axa temporală a desfășurării acțiunii până la infinit;
- imprimă un ritm vioi acțiunii și o dinamizează;
- dă impresia că acțiunea se desfășoară sub ochii receptorului, creând impresia de autenticitate și exactitate;
- are puterea de a reînvia faptele trăite de narator;
- prezentul liric exprimă intensitatea trăirii într-o durată concentrată, valorizează clipa prezentului, în contrast cu trecutul sau cu viitorul;

IMPERFECTUL – *mergeam*;

- timpul propriu literaturii de amintiri, al aceluia care înfățișează o succesiune de evenimente ale trecutului;
- arată o acțiune neterminată în trecut, simultaneitatea, permanența;
- exprimă durata acțiunii, a trecerii timpului, a insistenței;
- este un timp al narativității subiective, evocatoare;
- poate deschide o perspectivă dinspre trecut spre viitor;
- prelungește durata acțiunii pe axa temporală la infinit;
- imperfectul narativ/ evocativ – timpul narațiunii este prelungit spre timpul istorisirii; instituie o perspectivă subiectivă;
- imperfectul descriptiv conferă descrierii un caracter dinamic în opoziție cu decupajul static determinat de utilizarea prezentului;

PERFECTUL SIMPLU – *mersei*;

NARATIV :

- situează evenimentul într-un trecut recent;
- arată caracterul punctual al acțiunii;

- relievează derularea rapidă a evenimentelor ori valoarea momentană a unei stări;

- situarea în finalul textului în care predomină alt timp(impf. sau prez.) produce o schimbare de ritm narativ având rolul de accelerare bruscă a relatării;

- este un timp specific scrierilor istorice;

- sensibilizează desfășurarea, succesiunea acțiunilor;

DESCRIPTIV :

- presupune o deviere expresivă de la caracterul prin excelență narativ al acțiunii;

- oferă vivacitate imaginilor.

PERFECTUL COMPUS – *am mers*;

- înscrie evenimentele narate într-o durată trecută;

- poate avea rol de evocare, marcat de indicii subiectivității;

- delimitează planul naratorului de planul personajelor;

- folosit în finalul textului în contrast cu alte timpuri poate avea rol rezumativ;

- poate da impresia că apropie acțiunea de momentul vorbirii, ceea ce mărește emoția;

- creează impresia unei afectivități mai puternice, mai pronunțate;

- prin înlănțuirea verbelor la pf. compus se creează iluzia unei derulări cinematografice, rapide, dinamice, fără oprire;

- evidențiază alternarea planurilor real cu cel al dorinței; se creează impresia unui joc al destinului.

VIITORUL – *voi merge*;

- formele culte, literare sugerează siguranța sau o condiționare a intenției;

- este timpul perspectivei;

- lărgeste orizontul în plan spațial și temporal;

- sunt expresive îndeosebi formele populare, familiare care sugerează oralitatea;

- arată durata ideală, a creației, a artei;

- artistic, aceste verbe încheie o experiență de cunoaștere, cea a timpului trăit, iar cu ele se începe o nouă aventură cognitivă, aceea a unui timp al ficțiunii artistice.

ANEXA 6 – STILURILE FUNCȚIONALE

Termenul **stil** provine, potrivit **Dicționarului de termeni literari**, din **fr. style**, lat. **stylus**, cu sensul "condei, compoziție". În poetica tradițională însemna modul de exprimare scrisă sau orală.

Se pot distinge:

1. **stilul propriu** unui gen sau unei specii literare (stilul dramatic, epic, liric)

2. stilul unui curent artistic (romantic, clasic, realist etc)
3. stilul epocii
4. stilul național

Modul în care sunt folosite resursele limbii (lexicale, fonetice, morfologice, sintactice, topice) poate caracteriza un vorbitor sau o colectivitate (grup); Tudor Vianu definea stilul ca fiind *expresia unei individualități*.

În limba română contemporană există cinci stiluri funcționale: științific, oficial (juridic-administrativ), publicistic, beletristic (artistic), și colocvial (familiar).

1. Stilul științific: se utilizează în lucrările care conțin informații asupra unor obiecte, fenomene, fapte, investigații, cercetări, caractere tehnice, în lucrările științifice; comunicarea este lipsită de încărcătură afectivă; accentul cade pe comunicare de noțiuni, cunoștințe, idei etc., astfel că funcția limbajului este cognitivă;

CUPRINDE: articole științifice, lucrări de specialitate scrise de cercetători, savanți, persoane creditabile în domeniul științific. Textele științifice urmăresc să exploreze, să explice, să argumenteze cunoștințe factuale.

CARACTERISTICI:

1. are funcție exclusiv referențială;
2. transmite informații științifice, tehnice, utilizate pe baza unor raționamente logice, deductive, argumentate;
3. respectă proprietatea termenilor;
4. se folosesc multe neologisme;
5. *conform tipului de discurs:* nonfictional, argumentativ, descriptiv, explicativ.
6. *conform relației E-R (emițător-receptor).* Emițătorul poate fi specializat (chimist, sociolog, psiholog, medic etc.). Receptorul este specializat sau nespecializat. Relația emițător-receptor poate fi determinată de emițător prin numirea publicului-țintă sau nedeterminată.
7. *conform efectului mesajului:* acordul, fiindcă autorii sunt persoane creditabile în domeniul științific.
8. *conform funcției mesajului (scop):* informare, educare, publicitar (funcție colaterală întâlnită la textele de escortă de tip prefețe, cuvânt înainte).
9. *conform încărcăturii emoționale a mesajului:* critic, polemic, neutru.
10. folosirea cuvintelor monosemantice;
11. claritatea exprimării (pusă în evidență printr-o structură adecvată a propoziției/frazei), precizie, corectitudine;
12. utilizarea sensului propriu al cuvântului;
13. un grad mare de tranzitivitate;
14. fiecare domeniu științific își are propriul vocabular; termenii utilizați sunt monosemantici.

Lexicul științific include numeroase neologisme și cuvinte derivate cu

prefixe și pseudoprefixe (antebraț , contraofensivă) sau compuse cu sufixoide și prefixoide (biolog, geografie etc.) Aceștia li se adaugă utilizarea unor abrevieri, simboluri, semne convenționale, formule stereotipe. Dintre compozițiile pe baza textelor științifice, amintim: analiza științifică (filozofică, economică, politică, botanică, etc); studiul; comunicarea; referatul; eseu;

PARTICULARITATI LINGVISTICE:

Lexicale: terminologie de specialitate, monosemantism, neologisme, prefixoide;

Morfologice: Substantive abstracte, pluralul autorului;

Sintactice: Coordonarea și subordonarea;

Stilistice: fără figuri de stil și digresiuni.

Notă! Tot de stilul științific ține și *limbajul tehnic* (terminologie cu caracter orientat practic), *limbajul religios* (terminologie arhaică, solemnă, conservatoare și cu încărcătură emotivă), *limbajul poetic* (terminologie accesibilă și cu tehnici persuasive).

Notă!-Informațiile din stilul științific se transmit prin diverse tipuri de texte (argumentativ, descriptiv, informativ, explicativ). Argumentarea este un demers prin care se justifică o afirmație. Textele argumentative afirmă sau neagă, valorizează sau nu, favorizează ca adevărate sau false, idei, convingeri, atitudini. Într-un text științific argumentarea are funcție referențială, dar într-un text jurnalistic ea are funcție conativă.

2. Stilul oficial (juridic-administrativ)

A. STILUL JURIDIC: cuprinde domeniul legislativ (articole de lege, Constituția, Codul penal, Codul muncii etc), texte elaborate de organul judiciar.

CARACTERISTICI ALE STILULUI:

- funcție referențială;
- enunțuri cu formă impersonală
- conținut normativ;
- enunțuri clare, lipsite de ambiguitate;
- folosirea unui inventar lexical cu termeni clar definiți;
- folosirea clișeelelor formale;
- utilizarea unor clișee care indică atitudinea necesară (se completează cu majuscule, se scrie numai în chenarul albastru, se va completa, se scrie cu litere de tipar etc);
- respectă proprietatea termenilor;
- folosește terminologia de specialitate;
- folosește neologisme;
- în raport cu realitatea, mesajul este preponderent denotativ;
- conform relației E-R (emitător-receptor) beneficiar. Emitător - specializat, adică organul legislativ; în acest tip de text, emitătorul dă receptorului instrucțiuni în

legătură cu modul în care trebuie înțeles textul. Instrucțiunile sunt realizate prin mijloace lexicale (trebuie, e obligatoriu, e interzis) sau prin mijloace formale (art. 1,2). **Receptorul** este de obicei specializat - cel care trebuie să aplice legea, dar și nespecializat - cel care vrea să cunoască legea.

-*conform efectului mesajului*: Acord, fiindcă autorii sunt persoane creditabile în domeniul juridic. Emițătorul poate controla efectul mesajului asupra receptorului.

-*conform funcției mesajului*: informare, educare.

-*conform încărcăturii emoționale a mesajului*: neutru, prohibitiv.

PARTICULARITĂȚI LINGVISTICE

Lexicale:terminologie specifică

Morfologice:substantive provenite din infinitive lungi; -Substantive abstracte; - Verbul "a trebui", verbul "a putea"; -Folosirea infinitivului cu valoare de imperativ; - Verbe la diateza reflexiv-pasivă, preferința pentru anumite verbe, locuțiuni și expresii; -Forme impersonale; -Expresii verbale impersonale.

Sintactice: Coordonare și subordonare; - construcții infinitivale; -frazе coordonate;

Stilistice:clișee; -elipsa, verbele copulative; -fără figuri de stil și digresiuni.

B. STILUL ADMINISTRATIV:cuprindedomeniul legislativ, administrativ, texte elaborate de organul administrativ.

CARACTERISTICI ALE STILULUI:

- enunțuri cu formă impersonală
- conținut normativ
- enunțuri clare, lipsite de ambiguitate
- inventar lexical cu termeni clar definiți
- prezențaclișeelor
- respectă proprietatea termenilor
- folosește terminologia de specialitate
- are un număr mai mare de formule fixe decât stilul juridic (cerere, telegramă etc.)

- obiectiv și impersonal

- accesibil, clar și precis

• *conform relației E-R beneficiar*. Emițător - specializat adică organul legislativ. Receptorul este de obicei specializat - cel care trebuie să aplice legea.

• *conform efectului mesajului*: Acord, fiindcă autorii sunt instituții creditabile în domeniul administrativ, (act oficial)

Notă! în cazul cererii, scrisorii oficiale, telegramei, efectul mesajului vizează acordul/ dezacordul/ aprobare/ dezaprobare/ respingere/ informare.

- *conform scopului*: funcțieconativă.

- *conform încărcăturii emoționale a mesajului*: neutru.

PARTICULARITĂȚI LINGVISTICE

Lexicale: terminologie specifică: adeverință, adresă, cerere, certificat, domiciliu, dosar indemnizație;

Morfologice: substantive provenite din infinitive lungi; -Verbul "a trebui", verbul "a putea"; -Folosirea infinitivului cu valoare de imperativ; -Verbe la diateza reflexiv-pasivă, preferința pentru anumite verbe, locuțiuni și expresii; -Forme impersonale; -Expresii verbale impersonale.

Sintactice: - construcții infinitivale; -fraze coordonate;

Stilistice: fără figuri de stil

3. Stilul publicistic: este propriu ziarelor și revistelor destinate marelui public; este stilul prin care publicul este informat, influențat și mobilizat într-o anumită direcție în legătură cu evenimentele sociale și politice, economice, artistice etc. Modalitățile de comunicare sunt: monologul scris (în presă și publicații), monologul oral (la radio și televiziune), dialogul oral (dezbaterile publice), dialogul scris (interviuri consemnate scris);

CARACTERISTICI ALE STILULUI

1. are funcție de mediatizare a evenimentelor;
2. conține informații economice, politice, sociale;
3. influențează opinia publică (discurs persuasiv);
4. în conformitate cu strategiile persuasive, discursul se poate adresa rațiunii sau afectivității;
5. strategia persuasivă se bazează pe argumente:

A. persuasiunea adresată rațiunii aduce argumente de specialitate, de tip cauză-efect; (cauze-situație de analizat și/ sau problemă-soluții-rezultate/ modalități de aplicare a soluțiilor);

B. persuasiunea adresată afectivității aduce argumente de popularitate, superioritatea unor produse în raport cu altele similare, mărturia unor beneficiari ai produsului, tradiție, grija față de destinatar.

6. dimensiunea persuasivă ține de publicitar;
7. are funcție conativă;
8. exprimă atitudini;
9. orientat spre maximă accesibilitate și actualitate.
10. utilizarea limbii literare, dar și a unor formulări tipice limbajului cotidian;
11. receptivitatea la termenii ce denumesc noțiuni noi (neologisme), preocuparea pentru inovația lingvistică (creații lexicale proprii), utilizarea unor procedee menite să stârnească curiozitatea cititorilor; titluri eliptice, adeseori formate dintr-un singur cuvânt, construcții retorice (repetiții, interogații, enumerații, exclamații etc.), utilizarea largă a sinonimelor; tendințele de aglomerare sintactică; tendința eliminării conjuncțiilor copulative .
12. utilizarea unor mijloace menite să atragă publicul (exclamații, grafice, interogații, imagini etc)

Notă!

1. Unele forme se apropie de stilul colocvial, artistic sau științific, prin faptul că îmbină informația cu o prezentare/ comentare a acesteia, ceea ce, uneori, presupune și o anumită implicare subiectivă a autorului.

2. Conținutul reflectă realitatea imediată și este completat cu mijloace extralingvistice de tipul: fotografie, caricatură, hartă, schemă, statistică, tabel.

PARTICULARIĂȚI LINGVISTICE

Lexicale: Este evitat limbajul profesional (el se folosește în publicațiile de specialitate). Termenii noi sunt explicați prin analogie: raporturi de asemănare/diferențiere stabilite între două sau mai multe obiecte, fenomene, ființe etc. Utilizează titluri șocante pentru a atrage atenția, pentru acoperirea subiectului sau pentru o referire nemijlocită la conținut.

Morfologice: Folosește preponderent diateza activă

Sintactice: Construit cu propoziții enunțiative cât mai accesibile și mai simple. Formulări eliptice care să impresioneze și să atragă

Stilistice: Detaliile sunt precise și elocvente. Stilul cel mai sensibil la inovație. Se utilizează uneori procedee artistice (asemănătoare cu stilul beletristic).

4. Stilul artistic (beletristic): are drept caracteristica fundamentală funcția poetică a limbajului (expresivă, sugestivă); (artistic) se folosește în operele literare.

CUPRINDE: operele literare în proză, versuri și operele dramatice; tot aici pot fi incluse eseurile, jurnalele, memoriile, amintirile.

CARACTERISTICI:

1. libertatea pe care autorul și-o poate lua în raport cu normele limbii literare;

2. contrastul dintre sensul denotativ și sensul conotativ al cuvintelor (în special în poezie, prin modul neobișnuit în care se folosesc cuvintele);

3. caracterul individualizat al stilului;

4. unicitate și inovarea expresiei;

5. bogăție lexicală - din punct de vedere statistic;

6. sensuri multiple ale aceluiași cuvânt;

7. înglobează elemente din toate stilurile funcționale, dar și din afara limbii literare (arhaisme, regionalisme, elemente de argou, elemente de jargon);

8. mesajul are funcție poetică, concentrată asupra lui însuși, asigurându-i acestuia o structură care îl face perceptibil la nivelul formei și adesea ușor de fixat în memorie. Prin funcția poetică, un mesaj nu mai e un simplu instrument, un vehicul pentru informație, ci un text interesant în sine: plăcut, frumos, obsedant, amuzant etc. Pregața mesajului e produsă de simetrii, repetiții, rime, ritm, sensuri figurate etc. Funcția poetică se manifestă desigur în poezie, dar nu numai în ea; e prezentă în vorbirea curentă, în expresii șilocuțiuni populare, în sloganuri, proverbe etc.

9. folosirea termenilor cu sens figurat ca și a celor care, prin anumite calități, trezesc în conștiința cititorilor imagini plastice, emoții, sentimente;

10. o mare complexitate, dată fiind diversitatea operelor literare cât și faptul că fiecare autor își are propriul stil;

11. bogăția elementelor lexicale (cuvinte din fondul principal lexical, termeni regionali, arhaici, neologisme, termeni de jargon sau argou etc);
12. extinderea semantica prin utilizarea sinonimiei și a polisemiei unor termeni;
13. cuvintele sunt utilizate cu funcția lor conotativă;
14. reliefurile enunțului poate fi întărit chiar și prin abaterea de la uzul curent al limbii.

CALITĂȚILE GENERALE ALE STILULUI:

1. **Claritate:** exprimarea clară a gândurilor și a sentimentelor.
2. **Proprietăți:** utilizarea mijloacelor lingvistice adecvate pentru exprimarea gândurilor și sentimentelor.
3. **Corectitudine:** respectarea normelor limbii în organizarea comunicării.
4. **Precizia:** utilizarea riguroasă a termenilor în organizarea enunțurilor.
5. **Puritatea:** utilizarea mijloacelor lingvistice admise de limba literară.

PARTICULARITĂȚI LINGVISTICE

Lexicale: Polisemantism; Sensul conotativ; Varietate lexicală

Morfologice: Valori expresive ale părților de vorbire; Mărcile subiectivității

Sintactice: Diversitatea raporturilor de subordonare; Inversiuni, dislocări topice

Stilistice: Prezența procedeele artistice

5. Stilul colocvial: se utilizează în sfera relațiilor de familie, în viața de zi cu zi.

CUPRINDE (sfera de utilizare) - relații interpersonale în planul vieții cotidiene.

CARACTERISTICI:

1. **conform specificului discursului:** discurs ficțional/ stil artistic, discurs nonficțional/ stil științific;
2. recurge la elemente suprasegmentale (ton, gestică, mimică);
3. are o mare încărcătură afectivă;
4. regulile gramaticale pot fi încălcate;
5. pot fi folosite elemente de argou sau jargon;
6. sunt folosite particularități regionale sau socio-profesionale;
7. se realizează dezvoltarea spontană, neintenționată a limbii.
8. un anumit grad de afectivitate;
9. folosirea unor formule de adresare, pentru implicarea ascultătorului;
10. utilizarea mijloacelor non-verbale; oscilare între economie și abundență în exprimare. Economia se manifestă prin întrebuințarea clișeele lingvistice, a abrevierilor de tot felul, dar mai ales prin elipsă, ca urmare a vorbirii dialogate, precum și prin mijloace extralingvistice (mimică, gestică) care permit întreruperea comunicării, restul fiind sugerat. Abundența în exprimare este materializată prin repetiție, prin utilizarea zicalilor, proverbelor, locuțiunilor și expresiilor, prin evitarea cuvintelor abstracte care sunt substituite prin perifraze.
11. prezența unor termeni regionali sau chiar argotici;
12. folosirea diminutivelor, augmentativelor, substantivelor în vocativ sau a verbelor la imperativ;

13. simplitate, degajare și naturalețe.
14. **conform relației E-R (beneficiar)** - Emițătorul poate fi specializat sau nespecializat. Receptorul poate fi și el specializat sau nespecializat. În cadrul acestui stil, relația emițător-receptor poate fi și de rudenie.
15. **conform efectului mesajului** – *acord, identificare, internalizare*
16. **conform funcției mesajului (scop):** *informare, educare, divertisment, publicitar*
17. **conform încărcăturii emoționale a mesajului** – *emoțional, persuasiv, manipulant, critic, polemic*

CALITĂȚILE GENERALE ALE STILULUI

- *Claritate*
- *Proprietate*
- *Corectitudine*
- *Precizia*
- *Puritatea*

PARTICULARITĂȚI LINGVISTICE

Lexicale: *Argou; Jargon; Neologisme la moda; Cuvinte tipice unor graiuri*

Morfo-sintactice: Pronume, adjective, adverbe nehotărâte. Aproximări prin numerale și substantive. Pronume și verbe cu specific regional; enunțuri fragmentate. Izolări, inversiuni, elipse. Digresiuni, paranteze.

Stilistice: Diminutive. Argumentative. Cuvinte cu sens peiorativ. Superlative expresive. Vocative, interjecții, imperative. Zicale.

ANEXA 7 – CURENTE CULTURALE/CURENTE LITERARE

CURENTUL CULTURAL se referă la oamenii de cultură – filosofi, savanți, scriitori, artiști – dintr-o epocă, uniți de o ideologie și de scopuri social-politice și culturale comune, fără să aibă cu necesitate, aceleași principii estetice.

CURENTUL LITERAR reprezintă o mișcare artistică sau literară care reunește un număr de scriitori sau de artiști în baza unui program estetic și a unor înclinații relativ comune.

UMANISMUL

„*Nimic nu este mai presus pe pământ decât omul, nimic nu este mai presus în om decât mintea și sufletul.*” (Picodella Mirandola)

Umanismul reprezintă un curent cultural apărut în timpul Renașterii (începând cu secolul al XV-lea) ce mizează pe redescoperirea valorilor Antichității greco-latine, pe promovarea omului drept „centru” al preocupărilor spirituale și artistice.

Denumirea de **umanism** provine de la obiectul de studiu al „umanistilor”, respectiv „științele umaniste”: gramatică, retorică, poetică, istorie, filosofie.

RENAȘTEREA reprezintă o perioadă cuprinsă între secolele al XV-lea și al XVI-lea, caracterizată prin apariția unor fenomene culturale și artistice generate (și) de o percepție „nouă”, mizând pe rațiune și mai puțin pe dogma religioasă. Rezultatul acestei noi percepții este interesul pentru om, o reorientare a literaturii, a științelor spre acesta.

În *Renaștere* se dezvoltă studiile filologice asupra textelor sacre, dar și profane din latină și greacă, se înmulțesc bibliotecile, interesul pentru cultură se manifestă într-un cadru mai larg.

Noua atitudine față de om transpare din :

- texte filosofice : Thomas Morus – *Utopia*, Erasmus din Rotterdam – *Lausstultitiae*, Niccolo Machiavelli - *Principele*

- texte literare : Ariosto – *Orlando furioso*, Francois Rabelais – *Gargantua și Pantagruel*.

Umanismul românesc s-a afirmat tardiv în comparație cu marele umanism european, într-un context care i-a impus particularitățile, fiind asociat **spiritului cronicăresc**.

*în Transilvania, umanismul a apărut în a doua jumătate a secolului al XV-lea, cel mai important reprezentant fiind Nicolaus Olahus.

*în Moldova și Țara Românească, umanismul s-a manifestat începând cu a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Reprezentanți de seamă: Udriște Năsturel, Constantin Cantacuzino, Petru Movilă, Grigore Ureche, Miron Costin, Nicolae Milescu și Dimitrie Cantemir.

Umanismul românesc se asociază cu începuturile istoriografiei în limba română, cu renunțarea la slavonă în actele oficiale și cu tendința marilor feudali de a subordona puterea domnească.

ILUMINISMUL

„Aveți curajul de a vă folosi propriul simț al rațiunii” (Immanuel Kant)

Iluminismul este un curent ideologic și cultural ce se manifestă în secolul al XVIII-lea, prefigurat de *Declarația drepturilor omului* din 1688. Prin **iluminism** se prelungesc ideile renașcentiste, punându-se accent pe importanța rațiunii în cunoaștere și pe emanciparea oamenilor prin cultură.

Trăsăturile iluminismului:

- un pronunțat caracter laic și anticlerical;
- accentul cade pe valorile rațiunii;
- militează pentru eliberarea spiritului de orice prejudecată;

- militează pentru iluminarea maselor populare, pentru emanciparea poporului prin cultură;

- interesul acordat libertăților spirituale și naționale;
- caracterul antifeudal și antidespotic;
- pentru restabilirea echilibrului lumii, apelează adesea la ironie, la satiră;
- condamnă orice formă de violență, fiind acceptată doar dezbateră de idei.

Principalii reprezentanți ai iluminismului sunt:

*în Franța – Denis Diderot, Jean-Jacques Rousseau (*Noua Eloiză*), Voltaire (*Candide*), Montesquieu(*Scrisori Persane*);

*în Anglia - Jonathan Swift (*Călătoriile lui Gulliver*), Daniel Defoe (**Robinson Crusoe**)

*în Germania – Lessing, Goethe, Immanuel Kant;

*în teritoriile românești : Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ion Budai-Deleanu, Anton Pann.

Iluminismul românesc - Școala Ardeleană

Școala Ardeleană este mișcarea ideologică și literară iluministă a românilor din Transilvania secolului al XVIII-lea, aflată sub dominație habsburgică, de eliberare națională și socială. A avut un caracter militant, cărturarii ei s-au afirmat prin studii de istorie și filologie, dar și ca luptători pentru înființarea de școli românești, pentru redactarea unor dicționare, gramatici, etc.

Ideile centrale ale reprezentanților Școlii Ardelene, din studiile de istorie și filologie, sunt următoarele:

- romanitatea și continuitatea elementului roman în Dacia;
- latinitatea(pură) a poporului român și a limbii române;
- antifeudalismul;
- înlocuirea alfabetului chirilic cu cel latin;
- fixarea normelor gramaticale ale limbii române;
- scrierea etimologică;
- purificarea limbii de elementele nelatine.

PERIOADA PAȘOPTISTĂ

Perioada cuprinsă între anii 1830 și 1860, în care s-a desfășurat o intensă activitate culturală, este cunoscută în literatură sub denumirea de **epoca pașoptistă**. Pașoptismul are o deosebită contribuție la dezvoltarea întregii societăți românești, depinzând de un eveniment istoric marcant, anume Revoluția de la 1848.

Această perioadă are meritul de a implementa *scrisul în limba română* , prin apariția primelor reviste de răspândire a culturii române: „*Curierul românesc*”, editată de Ion Heliade-Rădulescu, „*Albina românească*”, apărută sub îndrumarea lui Gheorghe Asachi, „*Gazeta de Transilvania*”, editată de George Barițiu.

Reprezentanții de seamă ai acestei mișcări culturale sunt:

- în Moldova – Costache Negruzzi, Vasile Alecsandri, Alecu Russo, Mihail Kogălniceanu

- în Țara Românească – Ion Heliade-Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Nicolae Bălcescu, Ion Ghica, Dimitrie Bolintineanu

- în Transilvania – Timotei Cipariu, George Barițiu, Andrei Mureșanu.

Principalul deziderat al mișcării este reprezentat de *dorința comună a oamenilor de cultură de a dezvolta o literatură a tuturor românilor, exprimată în limba națională*, aspirând în vederea realizării unității culturale, care precede unitatea națională. Scrierile acestei epoci marchează începutul manifestării *romantismului*, într-o manieră specifică, denumită *preromantism*, realizându-se astfel o punte importantă către universalitate.

Perioada pașoptistă se poate asocia, sintetic, cu două etape importante:

* **Prima etapă** este *faza traducerilor, adaptărilor*, rezultat al imperativului care are, în literatura română, viață lungă, încă din faza veche: „Să fie și la noi!”. Este o etapă în care aceasta pare singura soluție de „racordare” la Europa în cazul unei literaturi incipiente.

* **A doua etapă**, cea căreia i se asociază și *Dacia literară*, propune *o reacție a spiritului critic al celor care considerau că traducerile nu se pot face oricum și nu la nesfârșit*. Ideea „nouă”, preluată de la romanticii germani precum Herder sau frații Schlegel, era aceea conform căreia originalitatea ultimă a unei nații se poate regăsi în straturile cele mai adânci ale spiritualității ei, în folclor și istorie. Aceasta este viziunea la care aderă și Mihail Kogălniceanu, părintele fondator al *Daciei literare*.

Publicația *Dacia literară* a apărut la Iași, în 1840, sub redacția lui Mihail Kogălniceanu. Deși pe coperta tomului (trei numere) figurează datele- limită ianuarie- iunie, se pare că aceasta a apărut la 19 martie 1840 și a fost interzisă la 23 august, același an, de către domnitorul Mihail Sturza, din rațiuni politice.

Dacia literară se dorește a fi „*un repertoriu general a literaturii românești*”, care să umple un gol real în sfera culturii autohtone: o **publicație dedicată exclusiv problemelor intelectuale**.

Scopul noii reviste este de a crea **o unitate etnică, lingvistică și teritorială prin intermediul culturii**, așa cum sugerează și titlul: *Dacia reprezintă o utopie națională- tărâm străvechi, simbol al unității teritoriale și libertății de exprimare („Literatura noastră are trebuință de unire, iar nu de dezbinare...Țămul nostru este realizarea dorinței ca românii să aibă o limbă și o literatură comună pentru toți”)*.

Programul cultural, expus în „Introducere” (de Mihail Kogălniceanu), formulează și așa- numita teorie a „curentului istoric-poporan”, a specificului național al literaturii, dar relevă și necesitatea selecției textelor după criteriul valoric. Se promovează ideile unei generații tinere de scriitori, cunoscută în istorie drept *generația pașoptistă*, care vor să aducă un suflu nou în literatura română.

Elementele –cheie ale „Introducerii”:

* **Necesitatea combaterii imitației** : „Dorul imitației s-a făcut la noi o manie primejdioasă, pentru că omoară în noi duhul național”. Încurajarea producțiilor literare originale, având ca potențiale surse folclorul și istoria națională, peisajul natural și social al țării era o consecință logică a denunțării imitației: „Istoria noastră are destule fapte eroice, frumoasele noastre țări sunt destul de mari, obiceiurile noastre sunt destul de pitorești și de poetice pentru ca să putem găsi la noi sugeturi de scris, fără să avem pentru aceasta trebuință să ne împrumutăm de la alte nații.”

***Promovarea unității culturale** – sugera unitatea tuturor provinciilor. Proiectul viza realizarea unei limbi și a unei literaturi unice: „Literatura noastră are trebuință de unire, iar nu de dezbinare..., țărul nostru este realizarea dorinței ca românii să aibă o limbă și o literatură comună pentru toți.”

***Necesitatea unei critici obiective** : „Critica noastră va fi nepărtinitoare. Vom critica cartea, iară nu persoana.” Se introducea criteriul estetic în evaluarea operei de artă, punând bazele unei critici literare obiective.

ROMANTISMUL

Termenul provine din fr. „romantisme”- „romantism” și definește, în sens larg, o stare de spirit caracterizată de sensibilitate, subiectivitate, interiorizare, visare etc.

În sens restrâns, romantismul a fost un curent literar- artistic apărut la sfârșitul secolului al XVIII-lea (Germania, Franța, Anglia), ca reacție la clasicism (caracterizat de raționalism și constrângeri formale). A fost anticipat de o mișcare literară numită *preromantism*.

Preromantismul – anticipează în secolul al XVIII-lea romantismul și se caracterizează prin următoarele particularități:

1. prioritate acordată sentimentului în raport cu rațiunea;
2. arta și literatura sunt privite ca un mister;
3. interesul pentru natură, gustul pentru peisaje sălbatice, populate de ruine;
4. preocuparea pentru istorie (Evul Mediu);
5. tema predilectă: ruinele și mormintele.

Programul estetic al romantismului a fost formulat de V. Hugo în prefața dramei romantice *Cromwell*(1827). Precursorii romantismului, preromanticii, au fost identificați în Germania, în mișcarea așa-numită „ Sturm und Drang”(„urtună și avânt”). Printre reprezentanții de marcă ai acestui curent în literatura universală se pot menționa:

- în **Anglia** – John Keats, Percy Bysshe Shelley, Byron, William Blake.
- în **Germania** – Schiller, Goethe, Novalis, Heinrich Heine, frații Grimm, Immanuel Kant
- în **Franța** – Victor Hugo, Alexandre Dumas, Alfred de Vigny, Alfred de Musset, Gerard de Nerval, Alphonse de Lamartine
- în **Rusia** – Alexandr Pușkin.

La noi, programul romantismului a fost realizat de M. Kogălniceanu – Introducție – Dacia literară (1840), în care pledează pentru realizarea unei literaturi originale, inspirate din istoria națională, folclorul autohton și natura românească, renunțarea la imitație: „Dorul imitației omoară în noi duhul național” renunțarea la traduceri excesive și de proastă calitate: „Traducerile nu fac o literatură”; realizarea unei critici literare obiective, bazate pe criterii estetice : „ Vom critica cartea, iară nu persoana”.

Etapele romantismului românesc:

a. prima generație romantică: Ion Heliade Rădulescu, Vasile Cârlova, Grigore Alexandrescu;

b. scriitorii pașoptiști : Vasile Alecsandri, Nicolae Bălcescu, Alecu Russo;

c. scriitorii postpașoptiști : Nicolae Filimon, Alexandru Odobescu, Bogdan Petriceicu Hasdeu;

d. Mihai Eminescu, considerat ultimul mare poet romantic european.

Particularitățile romantismului:

* conceptul care stă la baza creației (după C. Jung) este fantezia creatoare: „o idee-forță, un complex de reprezentări cărui nu îi corespunde niciun conținut exterior real”;

*creația este produsă de fantezie, fiind inspirată de muze, fie prin iluminare, fie prin viziune sau vis;

*sursele sunt miturile, istoria, folclorul, natura, visul;

*categoriile estetice preferate : frumosul, grotescul, urâtul, ironia, fantasticul, dionisiacul;

*propune libertatea formelor, eliminarea limitelor între specii și genuri literare; revolta împotriva convențiilor sociale și artistice;

*propune ipostaze umane, precum : geniul, inadaptatul, visătorul;

*cultivă drama, elegia, meditația, doina cultă, pastelul, poemul filosofic sau eroic, proza sentimentală, istorică, fantastică;

*teme și motive literare specifice: iubirea, natura, istoria, timpul, condiția umană, destinul geniului în lume, nostalgia absolutului, creația, aspirația spre perfecțiune; motive: lacul, marea, teiul, codrul, floarea albastră, visul, evadarea, zborul sideral, luna , astrele, etc.;

*preponderența cultivării sensibilității, a imaginației, a fanteziei creatoare în defavoarea rațiunii lucide;

*tendința de evadare din prezent și din realitate (călătorii în lumi fantastice și onirice);

*descoperirea infinitului spațial și temporal (spațiul și timpul sunt relative, proiecții subiective);

*interesul pentru culoarea locală (elementele decorului, tradițiile istorice, etnografice);

*atracția pentru religie, misticism (concepție teologică- idealistă asupra lumii, la baza căreia stă credința în existența unor forțe supranaturale cu care omul ar putea comunica prin revelație, intuiție, extaz), ocultism (ansamblu de concepții și practici care proclamă existența în natură a unor forțe supranaturale misterioase cu care ar putea comunica preinșii inițiați) , esoterism (transmiterea unei doctrine filosofice unui număr restrâns de inițiați);

*interesul pentru Evul Mediu;

*propensiunea spre fantastic, feeric; transcenderea condiției mundane (lumești) spre absolut;

*personajul romantic este visător, sentimental, hipersensibil, însetat de absolut, revoltat, dilematic, etc.(geniul, magul, îngerul, demonul, Hyperion etc.); este eroul excepțional în situații excepționale;

*cultivarea ironiei (la Eminescu capătă accente satirice și pamfletare-Scrisorile).

ROMANTISM versus CLASICISM

CLASICISMUL	ROMANTISMUL
- literatura sub semnul rațiunii, care îi dictează REGULILE; - eroul-model, îndepărtarea individualului, a excepționalului. Individul clasic este utopia unui om perfect sănătos trupest și sufletește, „normal” (slujind drept normă altora), deci „canonic”. - armonie, echilibru; - clasicii ignoră natura, fiind interesați, mai degrabă, de cea umană, dar în dimensiunea ei „ umorală”; - sobrietate, stil elevat;	- afectivitate, sentiment, pasiune; - primatul eului individual; „erou excepțional în situații excepționale”; - viziunea unei lumi construite pe antiteze ireconciliabile („ antitezele sunt viața”, Mihai Eminescu); - relația empatică a poetului cu natura, temă favorită a romanticilor, are în vedere o contopire cu aceasta, mai cu seamă în ipostaza sa primordială: natura sălbatică, edenică; - dezamăgirea produsă de viața cotidiană, înstrăinarea de tot ce este artificial, creat de om , încercând evadarea în lumi fantastice, onirice, în trecut; - limbajul poeziei romantice stă sub semnul retorismului, este puternic încărcat stilistic, dominat de metafore descifrabile; registrele stilistice sunt

- sunt spirite moralizatoare; - preferința pentru elite, în spiritul vechii tragedii grecești; - reguli, canoane.	variate; - ezoterismul și ocultismul sunt surse de inspirație, romanticii integrându-le în structura profundă a operei lor; - poezia este expresia eului liric; - stările de spirit dominante : visarea, reveria, melancolia, tristețea; - deschiderea către personaje din toate clasele sociale; - nu respectă limitele impuse genurilor, speciilor, formelor literare, cultivând, uneori, „hibridi” : tragic-comic, liric-epic, sublim-grotesc.
--	---

TEME și MOTIVE LITERARE ROMANTICE

TEME	MOTIVE LITERARE
IUBIREA	dorul, visul, dezamăgirea, întâlnirea ce nu trebuia să mai aibă loc, îngerul, demonul
NATURA	codrul, izvoarele, salcâmul, teiul, lacul, luna, stelele luceafărul, apusul
FOLCLORUL	codrul, zburătorul, testamentul, dorul, înstrăinarea
ISTORIA	geniul, ruinele, mormintele, zădărnicia, iluzia
COSMOSUL	stelele, luceferii, muzica sferelor, haosul, geneza, extincția, luna, soarele
TIMPUL	
FANTASTICUL	

	deșertăciunea, codrul, fortunabilis, iluzia, stelele, planetele, sorii, adâncul, genunea, haosul, demiurgul, infinitul spațial, călătoria în timp și spațiu visul, metamorfoza, metempsihoza, oglinda, dublul
--	--

REALISMUL

Termenul provine din lat. „*realis*” – „*realitate*”, fr. „*realisme*” – „*realism*” și se referă, în accepțiune largă, la capacitatea artei de a-și imagina noi lumi, plecând de la realitatea propriu-zisă.

Realismul este un curent literar-artistic, apărut în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, ca reacție la adresa exaltării, subiectivității și idealizării romantice.

Realismul își propune o prezentare obiectivă, neutră și veridică a realității, punând accentul pe raportul dintre om și mediul în care acesta trăiește.

Particularitățile realismului:

- * autorul își propune să înfățișeze realitatea cât mai veridic posibil;
- * atitudinea critică față de societate;
- * promovarea ideii că omul este produsul societății în care trăiește;
- * opera realistă trebuie să dea impresia verosimilității, deci relatarea se va face , preponderent, la persoana a III-a;
- * tehnici și procedee specifice: descrierile amănunțite, observația, detaliul semnificativ, analiza psihologică;
- * teme specifice : familia, banii (patima banilor), moștenirea, ereditatea, parvenirea, dezumanizarea, paternitatea;
- * personajele acoperă toată paleta socială și întruchipează tipuri umane (mai ales sociale);
- * prezența naratorului omniscient – „Dumnezeu” operei;
- * desfășurarea cronologică a evenimentelor;
- * compozițional, putem întâlni construcții simetrice și caracterul circular;
- * stilul este unul sobru, caracterizat de rigoare, precizie, fără abundență stilistică.

PRELUNGIRI ALE CLASICISMULUI ȘI ROMANTISMULUI

Sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX se definește prin epigonismul eminescian și prin coexistența mai multor curente literare, precum **romantismul** și **clasicismul**, **realismul** și **simbolismul**. În această perioadă, se manifestă atât poezia socială cu accente realiste, cât și un romantism provincial și țărănesc.

Perioada se definește și prin apariția unor mișcări literare: **sămănătorismul** și **poporanismul**.

1. SĂMĂNĂTORISMUL: este orientarea literară, organizată în jurul revistei „Sămănătorul”, condusă de Alexandru Vlahuță, George Coșbuc, Nicolae Iorga.

Apariția mișcării literare sămănătoriste este o reacție la modernism, la industrializarea și emanciparea societății, care presupunea imprimarea unei ideologii, a unor valori noi, diferite de cele tradiționale.

Principalele trăsături ale sămănătorismului sunt:

- paseismul, înțeles ca nostalgie a trecutului, permanenta tendință de întoarcere în trecut și de condamnare a prezentului decăzut;
- idilismul, adică înfățișarea pitorească a satului, considerat vatră a spiritualității românești, a specificului național;
- sentimentul dezrădăcinării;
- perceperea mediului citadin ca spațiu al pierzaniei, iar a satului ca spațiu a tot ceea ce este bine și frumos;
- valorificarea specificului național;
- predilecția față de scenele de violență, ca expresie a instinctelor umane;
- exploatarea valorilor etice, de multe ori în defavoarea celor estetice.

Reprezentanți : Alexandru Vlahuță, George Coșbuc, Ștefan Octavian Iosif, Octavian Goga, Emil Gârleanu.

2. POPORANISMUL: este orientarea literară construită în jurul revistei „Viața românească” (1906), condusă de G. Ibrăileanu.

Principalele trăsături ale poporanismului sunt:

- atitudinea critică față de transformările din societatea contemporană a timpului;
- simpatie față de popor;
- promovarea ideii de emancipare a țăranimii prin accesul la cultură;
- atitudinea realist-critică, manifestată ca refuz al oricărui tip de idealizare, inclusiv a vieții țărănești.

Reprezentanți : Octavian Goga, Ion Agârbiceanu, Gala Galaction, Jean Bart, Calistrat Hogaș.

PARNASIANISMUL

Parnasianismul este un curent literar apărut în jurul revistei „Le Parnasse contemporain” (1866- 1876), grupând poeți ce-și spun *parnasieni*. Denumirea curentului și titlul revistei fac referire la Muntele Parnas, casa Muzelor în mitologia greacă.

Estetica parnasiană se opune celei romantice și presupune o puternică obiectivare și impersonalizare a discursului, în contrast cu sentimentalismul dezlănțuit al poezilor romantici; de asemenea, presupune erudiție și rafinament.

Poezia este pusă în tipare stricte, scoțând la iveală *arta meșteșugului*. Prin urmare, sunt cultivate formele prozodice fixe (sonetul, rondelul, glosa, gazelul), pune în circuit ritmuri alambicate (dactilul, amfibrahul, etc.), iar rimele sunt mult îmbogățite.

Tematica are în vedere surprinderea *spațiilor exotice sau luxuriante* (de la cele polare la cele ecuatoriale), *lauda obiectelor sau a lucrurilor* (pietre prețioase, metale rare), *mitologiile, civilizațiile trecute, arhetipale sau extrem orientale*.

Parnasianismul s-a răspândit pe teritoriul european dar a trecut și peste ocean.

În literatura română, parnasianismul conviețuiește într-o simbioză aproape perfectă cu simbolismul.

SIMBOLISMUL

Simbolismul este un curent literar afirmat la sfârșitul secolului al XIX-lea, mai întâi în Franța și în Belgia, apoi acesta s-a răspândit în întreaga Europă, prelungindu-se până în preajma Primului Război Mondial și influențând toate artele.

În literatură, *simbolismul* s-a manifestat cu precădere în poezie. El reprezintă începutul poeziei moderne, „*pentru că îi conferă acesteia statutul de artă supremă și obligația de a căuta mereu noutatea, dar și pentru că îi dezvoltă conștiința de a dispune de un limbaj propriu*”. (Rodica Zafiu)

Denumirea curentului își are originea în termenul „ *simbolism*”, pus în circulație după 1886, când Jean Moreas publică, în ziarul „ Le Figaro litteraire”, un manifest intitulat *Le Symbolisme*.

Simbolismul este produsul acelui „ *mal de siecle*” provocat de angoasele mediului citadin. Apare ca o reacție împotriva retorismului romantic și a impersonalității parnasiene, care sunt înlocuite cu perspectiva interiorizată, de sugestie și simbol.

Simbolismul cunoaște două direcții:

a. *o direcție decadentă* (Paul Verlaine), definită de spirit întunecat, preferința pentru macabru, pentru funest;

b. *o direcție simbolistă propriu-zisă* (Stephane Mallarme), definită prin evadarea din timp și spațiu, preferința pentru exotism.

Estetica simbolistă se caracterizează prin trăsături precum:

* retorică bazată pe folosirea *simbolului*, renunțarea la explicit în favoarea *sugestiei* și a *ambiguității*, pentru a exprima stări fluide, vagi, muzicale(„A numi un obiect înseamnă a suprima trei sferturi din bucuria poemului care e făcută să ghicească puțin câte puțin; a sugera, iată visul!” Mallarme).

* noua sensibilitate se caracterizează prin . *monotonie, angoasă, spleen, nevroză, anxietate, depresie, disperare, gust al morbidului și al bizarului, percepție a efemerului* (noile stări și maladii ale omului modern).

* *accentul este pus pe intuiție*, capabilă să perceapă realitatea transcendentă.

* *prețuirea muzicii*, artă prin excelență a temporalității(Paul Verlaine : „ Deci muzică înainte de toate”; Macedonski: „Arta versurilor e arta muzicii”), care este adusă în poezie prin procedee diverse: cultivarea poeziei cu formă fixă, dar și a versului liber, folosirea leitmotivului, a refrenului, a figurilor de sunet (asonanța, aliterația), crearea de imagini auditive sau apelarea la întregul instrumentar muzical (pian, violă, flaut, flășnetă, clavier,etc.);

* *corespondențele* (modalitate aproape mistică de a deschide drum către suprarealitate, către unitatea misterioasă a lumii, prin descoperirea analogiilor dintre planul uman și cel cosmic);

* *sinestezia*, ce presupune asocierea simultană a mai multor simțuri și, implicit, a unor senzații, aduce în planul poetic *cromatica, olfactivul, auditivul, tactilul*;

* *inovațiile în plan prozodic*: impunerea versului liber și a poemului în proză, dar, în aceeași măsură, cultivarea poeziilor cu formă fixă, creatoare de muzicalitate (rondelul și gazelul);

* conceptul de „ *poezie pură*” (concepția că poezia dispune de un limbaj propriu, eliberat de contingent) este introdus tot de simbolisti și va avea un impact major asupra liricii moderniste viitoare;

* poezia are un aer comun prin *instrumentarul* său: *decorul citadin* (cu parcul, străzile, grădinile, instituții publice, abatorul etc.), *spații exotice* (marea, Babilonul, Ninive, marile metropole ale lumii etc.), „ *paradisurile artificiale*” (tutunul, alcoolul, opiul etc.), *decorul macabru* (cavoul, cimitirul, abatorul etc.), *imaginile emblematice* (scuturarea florilor, râsul strident, zborul, corabia, lebăda, păsările albe, crinul etc.), *inventarul simbolurilor ezoterice* (numere magice, fecioarele albe, Salomeea, Narcis etc.), *instrumentele muzicale* (pianul, clavierul, fanfara, caterinca, chitara, viorile etc.);

* *tematica predilectă*: *trecerea timpului, solitudinea, amorul, evadarea din real* (prin vis sau călătorie), *întoarcerea în trecut, moartea, descompunerea universului,aspirația spre o idealitate inaccesibilă, condiția nefericită a poetului într-o societate superficială*, incapabilă să înțeleagă și să aprecieze nivelul artei adevărate.

SIMBOLUL – este un semn concret(obiect sau imagine) care substituie un lucru învirtutea unei corespondențe , pentru a servi comunicării. În simbolism , el capătă o funcție de cunoaștere, de sondare a misterului cosmic și devine un mijloc de transmitere a semnificațiilor. Simbolul autentic este considerat un mod de a indica intuitiv ceva încă necunoscut, o realitate spirituală care nu poate fi numită direct.

SINESTEZIA – este procedeul artistic ce constă în asocierea inedită într-o singură imagine a senzațiilor de natură diferită (simțurile par a percepe senzații corespunzătoare altor simțuri : „ Primăvara.../ O pictură cu vibrări de violet”, George Bacovia, *Nervi de primăvară*, „ Parfum, culoare ,sunet se-ngână și-ți răspund.” Baudelaire, *Corespondențe*)

SUGESTIA – este un procedeu stilistic impus de poezia simbolistă, ce constă în exprimarea neexplicită, fragmentară, încifrată a unor idei și stări sufletești, pe care o

expresie directă nu o poate reda. Generează ambiguitate, conexiuni ce permit interpretări multiple, mizând pe participarea cititorului.

SPLEENUL – este un termen englezesc intrat în română prin intermediul francezei, însemnând melancolie profundă, tristețe fără cauză aparentă, o stare care presupune un „rău de lume”, o greață existențială, plictis și melancolie adâncă.

Etapele simbolismului românesc. Reprezentanți:

Simbolismul românesc este extins pe o perioadă destul de îndelungată de timp și cunoaște mai multe etape:

1. *etapa de început, a tatonărilor, o etapă de teoretizare*, o pledoarie pentru o nouă formă de poezie, muzical- instrumentală, avându-i ca reprezentanți pe: Ștefan Petică, Mircea Demetriade, Traian Demetrescu, participanți la cenaclul tutelat de Alexandru Macedonski;

2. *etapa pseudosimbolistă* din jurul revistei „Viața nouă”, condusă de Ovid. S. Densușianu, autor și el al unor articole teoretice (*Versul liber și dezvoltarea estetică a limbii literare* sau *Sufletul nou în poezie*), și caracterizate prin tematică urbană și prin atitudine vădit antisămănătoristă;

3. *etapa simbolismului exterior*, adică a unui simbolism prin formă, nu prin conținut, care propune o poezie retorică, muzicală – reprezentant : Ion Minulescu;

4. *etapa simbolismului autentic*, în care se realizează sinteza temelor și motivelor simboliste – exponentul acestuia fiind George Bacovia, cel care, în aceeași măsură, depășește coordonatele curentului.

PARNASIANISMUL	SIMBOLISMUL
- raționalist, strict, riguros; - impersonalitatea și obiectivitatea discursului; - descriptivismul predominant, picturalul, observarea meticuloasă și rece a lumii; - mizează pe efectul de artificiu literar, - elitismul – credința în accesul limitat, doar al celor dotați, superiori, la actul artistic, la semnificațiile ascunse ale poeziei; - muzicalitatea cultivată cu	- antiraționalist, antipozitivist, mizează pe intuiție; - subiectivismul, revenirea la vocea personală a eului liric, la trăirile și impresiile acestuia; - descrierea are rolul de a contura o atmosferă, de a crea o corespondență între lumea exterioară și cea interioară, definește o trăire, o viziune, nu reprezintă / nu pictează realul; - artificialul este prezent la nivelul trăirilor induse și al reprezentării lumii ca artefact; - elitismul este prezent, dar nu atât de epatant ca la parnasieni;

prioritate prin formele fixe de poezie (mai ales sonetul); - rigoarea formală; - interesul pentru spațiile exotice sau luxuriante, pentru Antichitate și mitologie; - antiretorismul și concizia poetică; - erudiția, inteligența, logica sunt atributele poetului parnasian; - stările de spirit dominante: seninătatea, reveria, melancolia, detașarea rece.	- accentul pus pe muzicalitatea poeziei, arta supremă; - introducerea versului liber ca soluție de ieșire din tiparele prozodice tradiționale și de apropiere de ceea ce numeau „ ritmul inimii”; - interesul pentru spațiile artificiale, dar și exotice, în strictă corespondență cu prezentul; - antiretorismul și esențializarea expresiei poetice; - sensibilitatea, senzorialitatea, intuiția, gândirea analogică sunt atributele poetului simbolist; - stările de spirit dominante sunt vagi, fluide, de la spleen, nevroză, angoasă, la starea de criză, anxietate, obsesie, disperare.
--	--

ROMANTISM versus SIMBOLISM

ROMANTISMUL	SIMBOLISMUL
- viziunea unei lumi construite pe antiteze ireconciliabile („antitezele sunt viața”, spunea Mihai Eminescu); - relația empatică a poetului cu natura, temă favorită a romanticilor, are în vedere o contopire cu aceasta, mai cu seamă în ipostaza sa primordială, natura sălbatică, edenică;	- viziunea unității profunde a lumii, a unei corespondențe misterioase între structura omului și cea a universului, între macrocosmos și microcosmos; - fascinați de natură, simbolistii sunt mult mai apropiați de decorurile artificiale, regăsindu-se într-o natură domesticită (în parcuri, grădini); - sunt în aceeași măsură atrași de orașul modern, dar și îngroziți de el, inițiind călătorii în ținuturi exotice,

- dezamăgirea produsă de viața cotidiană, înstrăinarea de tot ce este artificial, creat de om, încercând evadarea în lumi fantastice, onirice, în trecut; - simbolul este folosit și de romantici, dar sensurile sale sunt de cele mai multe ori explicite sau preexistente; - limbajul poeziei romantice stă sub semnul retorismului, este puternic încărcat stilistic, dominat de metafore descifrabile, registrele stilistice sunt variate; - ezoterismul și ocultismul sunt surse comune de inspirație, romanticii le integrează în structura profundă a operei lor, pe când simbolistii le folosesc decorativ; - subiectivismul este prezent, de asemenea, în cazul celor două curente, ce consideră că poezia e expresia eului liric, dar, în cazul simbolismului, un eu disociat de cel empiric; - stările de spirit dominante: visarea, reveria, melancolia, tristețea.	orientale ori septentrionale; - simbolul este descoperit și creat în actul poetic, rezultatul gândirii analogice și al unei imaginații eliberate de convenționalism; - limbajul poeziei simboliste mizează pe neologism; este complex, încifrat, puternic conotativ, plin de muzicalitate, cu figuri de sunet și sinestezii, relevă misterul lumii prin intermediul corespondențelor stabilite între nivelurile universului; realizează un proces de concentrare și esențializare a mesajului liric- antiretoric; mizează pe sugestie; - stările de spirit dominante sunt indefinibile, fluide: de la spleen, nevroză, angoasă la starea de criză, anxietate, obsesie, disperare.
---	---

MODERNISMUL

Modernismul include mișcările artistice și, implicit, pe cele literare care exprimă o ruptură față de tradiție.

Apariția *modernismului* pe plan european este marcată de volumul „Florile răului” al lui Charles Baudelaire , publicat în anul 1857, și de lucrarea „ Structura liricii moderne” a lui Hugo Friedrich. În literatura română, modernismul începe să se manifeste odată cu apariția simbolismului, care poate fi considerat o primă etapă a încercărilor de înnoire a lirismului românesc, ca apoi această tendință să se accentueze în perioada interbelică.

Modernismul propriu-zis a fost teoretizat, în critica românească, de către Eugen Lovinescu, conducătorul cenaclului „Sburătorul” și al revistei cu același nume.

La baza modernismului românesc teoretizat de Eugen Lovinescu stau conceptele de sincronism, de autonomie a esteticului și de mutație a valorilor estetice.

1. Teoria sincronismului este bazată pe legea imitației, teoretizată și susținută de Gabriel Tarde, în elaborarea căreia se pornește de la spiritul veacului (saeculum), numit astfel de Tacit. Gabriel Tarde , teoreticianul legii imitației, considera că omogenizarea socială se poate explica prin tendința oamenilor de a se imita, adoptând credințele și dorințele cuiva mai puternic. Eugen Lovinescu susține că imitația acționează de sus în jos, de la superior la inferior, că are caracter de integralitate și de aceea trebuie refăcute direct prin imitație ultimele produse ale culturii mondiale. Susține că în situația imitației trebuie făcută mai întâi adaptarea formelor și apoi a conținutului, a fondului, prin această idee opunându-se teoriei maioresciene a formelor fără fond.

2. Ideea autonomiei esteticului pornește de la opiniile lui Titu Maiorescu formulate în acest sens și precizând , în *Istoria literaturii române contemporane* că „, esteticul este o valoare autonomă realizată prin limbă și fond sufletească într-un material etnic”. Valorile estetice sunt individuale, caracterizându-se prin originalitate, iar originalitatea se manifestă în mod diferit, ajungând astfel la *teoria diferențierii*, deoarece scriitorul nu trebuie să fie comun cu ceilalți oameni prin poziție și ideologie de clasă, ideal moral, caracter specific național etc., ci trebuie să se diferențieze prin autonomia artistică. Așadar, originalitatea înseamnă diferențiere.

3. Ideea *autonomiei esteticului* a condus la *teoria diferențierii*, conform căreia valorile estetice sunt individuale și se disting prin ceea ce este unic, nerepetabil, original. Lovinescu considera că judecățile de valoare variază în funcție de timp (epoca istorică), de loc (diferite rase, popoare) și de individ (gustul oamenilor). *Judecățile de valoare sunt relative* și criticul trebuie să se ocupe de scriitorii timpului său. De la o epocă la alta, de la un scriitor la altul sau chiar la același scriitor receptat în momente diferite, opiniile critice nu concordă nu numai din cauza diferențierii, ci și ca urmare a unor *mutații ale valorilor estetice*. Lovinescu crede că este necesară revizuirea periodică a opiniilor critice, căci toate criteriile de ordin obiectiv, chiar și atunci când sunt temeinice, n-au o valabilitate universală, instrumentul critic nefiind un instrument de precizie.

În privința poeziei:

- Lovinescu a susținut și a încurajat poezia nouă, care să adâncească izvoarele lirismului, încorporând zone sufletești neexplorate încă;
- este acceptată și susținută poezia ermetică;
- lirica trebuie supusă unui proces de interiorizare și intelectualizare, renunțându-se la anecdotă și la discursul narativ.

În proză :

- Propune dezvoltarea romanului modern prin investigarea unei psihologii mai complicate, mai evolute;
- urbanismul, mediul citadin impun o lume nouă, cu probleme noi, cu o psihologie mai complexă, susținând o literatură analitică;
- personajele își impun probleme de conștiință și trăiesc puternice conflicte interioare;

În literatura dramatică:

- trebuie să abordeze teme care să pună în evidență complexitatea fenomenelor și a personajelor;
- apar drama de idei și personajele complexe, intelectuali însetați de absolut, care trăiesc intens întâmplările, devenind de cele mai multe ori personaje dilematice sau tragice.

În critică:

- Lovinescu a continuat linia maioreșciană a apărării autonomiei esteticului;
- critica se baza pe credința în relativismul judecăților de valoare și în natura unică, inefabilă a operei de artă și era aproape integral sincronizată cu literatura epocii.

Sub aspect practic, Lovinescu a promovat scriitorii tineri care au revoluționat literatura perioadei interbelice prin temele abordate și prin modalitățile inedite de tratare a acestor teme. Aceștia au scris romane analitice, de inspirație citadină, în care personajele sunt intelectuali dilematici, și o poezie care evoluează de la epic la liric, cu accent pe expresivitatea poetică. În dramaturgie, apar drama de idei și drama mitică.

Reprezentanți : Camil Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Liviu Rebreanu, Lucian Blaga, Ion Barbu, Tudor Arghezi.

AVANGARDA

Avangardismul se înfățișează în perioada interbelică drept o radicalizare a modernismului, un modernism extrem. Denumirea provine de la termenul militar „avangarda”, care, în concepția lui Adrian Marino, este „o mică trupă de șoc, o unitate de comando de mare inițiativă, curaj și energie”, care se strecoară în liniile inamicului, înfruntând multe riscuri și obstacole pentru a deschide drum liber armatei în înaintare.

Termenul a fost utilizat metaforic în prima jumătate a secolului al XX-lea, când ***avangarda*** denumea orientări artistice radicale, revoluționare în raport cu tradiția estetică; se coagulează, astfel, în jurul ideii de ruptură totală de tradiție și a ideii de cultivare a unei forme estetice noi.

Matei Călinescu a considerat că termenul de avangardă se referea la „un curent umbrelă care include orientări caracterizate prin extremism artistic”.

Avangarda a cuprins orientări ca:

- expresionismul
 - suprarealismul
 - cubismul
 - dadaismul
- * s-au manifestat în literatură, arte plastice,
- integralismul
 - futurismul
- cinematografie,
- arhitectură.
- constructivismul

Trăsăturile fundamentale sunt:

- a. ruptura de curentele anterioare;
- b. negația radicală a tradițiilor culturale;
- c. aspirația spre înnoirea absolută a limbajului;
- d. refuzul convențiilor estetice și culturale, libertatea absolută de creație, autenticitatea trăirii care duce la libertatea și spontaneitatea spiritului;
- e. oscilarea între două atitudini: negație și inovație.

Forme de manifestare a avangardismului:

FUTURISMUL este una dintre primele mișcări inițiate la Paris în 1909 de către *Marinetti*. Manifestarea acestui curent promovează vitalismul, energia, „frumusețea vitezei”. Arta, literatura și pictura înseamnă pentru futuriști respingerea formelor tradiționale, glorificarea curajului, a revoltei, a războiului și mai ales cultul mașinismului, al vitezei. Adepții acestei mișcări consideră că este necesar ca inspirația creatoare să se extragă din viață, iar opera de artă să se nască din transpunerea totală a ideilor personale în lucrare.

DADAISMUL este un curent conceput de un grup de tineri refugiați în Elveția în timpul Primului Război Mondial, inițiat la Zurich (1916), prin contribuția decisivă a poetului *Tristan Tzara (Samuel Rosenstock)*. Numele curentului a fost ales din întâmplare, fiind găsit de T. Tzara într-un dicționar *Larousse*.

În general, au avut intenția de a nega, de „a demola” tot ceea ce însemna literatura de până atunci; afișează o atitudine de revoltă, de teribilism anarhic și promovează ca formă de artă recitalul de antipoezie, frazele scandaloase, expozițiile de colaje. Mișcarea dadaistă s-a autodizolvat, iar scriitori ca T. Tzara, Paul Eluard, Louis Aragon, Andre Breton au trecut la suprarealism.

CONSTRUCTIVISMUL e o mișcare artistică influențată de futurism, apărută în Rusia. În România, direcția sa este reprezentată de Contimporanul care apare în 1922 sub îndrumarea lui *Ion Vinea*; în această revistă apar câteva poezii ale lui Ion Barbu. Constructivismul propune o nouă formă estetică prin care se încearcă armonizarea artei cu sprijinul contemporan al tehnicii moderne.

SUPRAREALISMUL este o altă mișcare avangardistă inițiată de poetul *Guillaume Apollinaire*, iar în artele plastice este reprezentat de *Salvador Dali*. În plan artistic, propune o tehnică a surprizei prin împiedicarea universului imagistic și

metaforic, exploatarea fenomenelor onirice. În 1924, Andre Breton a publicat Primul Manifest al suprarealismului. În literatura română a fost reprezentat de:

- * Ilarie Voronca
- * Urmuz
- * Sașa Pană
- * Gellu Naum
- * Virgil Teodorescu.

Particularitățile suprarealismului:

* scriitorii au apelat la tehnica dicteului automat (procedură ce presupune notarea necenzurată a oricăror gânduri ce ne trec prin minte), la scrierea spontană, la jocul absolut liber al imaginației;

* promovează visul, stările halucinatorii, sondarea subconștientului, spiritismul, hipnoza;

În viziunea *Gabrielei Duda (Avangarda românească)*, substratul tragic al avangardei ține de însăși condiția ei de a nu putea și de a nu vrea să atingă apogeul, dincolo de care orice element al lumii reale se poate transforma miraculos în literatură.

Astfel, ea vorbește despre elemente specifice avangardei:

1. Spiritul negator:

- * motor al gândirii și al imaginației;
- * își găsește explicația în condiționările interne și externe;
- * efectele sale se percep și la nivelul limbajului poetic;

2. „Criza literaturii”;

3. „Spiritul ludic”;

- * alternativă a spiritului negator;
- * susține capacitatea poetului avangardist de a schimba „măștile”;
- * contribuie la valorificarea motivului „ lumea ca spectacol”;

4. „Destructurarea textului poetic” atinge toate nivelurile textului:

- * prozodic (versul alb, abolirea structurii strofice);
- * sintactic (modificarea statutului deținut de elemente de relație);
- * stilistico- retoric (abolirea diferențelor dintre planul figurat și cel

nonfigurat);

- * dezorganizarea semantică a textului;

5. „Primatul existenței”:

- * exaltă neîncrederea în literatură;
- * modifică fizionomia și statutul operei literare (absența caracterului finit, lipsa de organicitate, captarea momentului).

NEOMODERNISMUL

În anii 60 ai secolului al XX-lea, își face simțită prezența o generație tânără de scriitori și oameni de cultură care, profitând de relativă relaxare ideologică a perioadei politice traversate, dorește reinstaurarea valorilor culturale ale perioadei anterioare (modernismul), reacționând astfel împotriva realismului socialist și a proletcultismului anilor 50.

Trăsături :

- întoarcerea către modelele interbelice (Ion Barbu, Lucian Blaga, Tudor Arghezi);
- revendicarea valorilor promovate de Școala Ardeleană, Titu Maiorescu și „Junimea”;
- recuperarea modelelor exemplare (Goethe, Schiller), numită „restaurare goetheană”.
- întoarcerea către valorile trecutului este o formă pe care o ia revolta neomoderniștilor față de valorile culturale promovate de perioada istorică pe care o traversau;
- limbaj metaforizat;
- reinstaurarea epicului și „resurecția baladei”;
- libertatea limbajului, ambiguitatea excesivă, până la granița absurdului;
- reinterpretarea miturilor;
- sensibilitatea, ironia și autoironia, spiritul ludic;
- monologul și discursul filozofic confesiv;
- arta poetică neomodernistă reface relația dintre creator și operă (Nichita Stănescu);
- parodiarea temelor grave.

Reprezentanți : Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Ion Caraion, Ștefan Augustin Doinaș, Ileana Mălăncioiu, Mircea Dinescu.

POSTMODERNISMUL ROMÂNESC

Deși moderniștii se defineau ca artiști ai timpului lor, sincronizați cu programul lumii moderne, susțineau totuși o formă extremă de autonomie estetică, actul creator fiind pentru ei la fel de pur și de impersonal ca în clasicism.

În schimb, artiștii postmoderni acordă o atenție mai mare inserției lor în viața cotidiană, în dilemele etice, politice și religioase ale lumii de azi, astfel încât criteriul estetic devine insuficient pentru judecarea și valorizarea operei de artă. Se întoarce la percepția ambivalentă, decorativă și „democratică” a artei dinaintea revoluției romantice.

În concepția lui Virgil Nemoianu, postmodernitatea este caracterizată de nouă elemente:

1. centralizarea elementului mobil;
2. societatea postindustrială;
3. tranziția de la revoluția lui Gutenberg la tutorizilor;
4. stabilirea de noi raporturi între bărbat și femeie;
5. tensiunea dintre globalizare și multiculturalitate;
6. conștiința de sine, autoanaliza;
7. revelația și incertitudinea valorilor;
8. jocul parodic cu istoria;
9. religiozitate spirituală, mistică.

Fenomenul artistic este caracterizat de pluralitatea discursurilor posibile, de relativism valoric. Trăsăturile filosofice și ideologice ale postmodernismului sunt:

- * pierderea simțului realității;
- * estetizarea existenței.

Teoreticienii, ei înșiși autori de literatură postmodernistă, au înclinat să acorde prefixului „post”, mai curând, semnificația din postromantism, recuperarea trecutului, deci continuitate, dar la modul ironic, ceea ce înseamnă ruptură, de fapt.

Spre deosebire de literatura realistă sau realitatea psihologică a modernității *fabulația postmodernă* trebuie să răstoarne raportul dintre text și referent. Modernismul este rejectat, nu pentru că el este trecut, ci tocmai pentru că el disprețuiește trecutul.

Postmodernismul este o reacție la izgonirea din poezie de către moderniști a plăcerii lecturii, a fabulației, a formelor vechilor maeștri. El știe deja că nu există un sens ulterior al lucrurilor, mai știe că violența din lumea culturii nu mai șochează pe nimeni. De aceea, el construiește pe ruinele modernismului *o lume ludică* lipsită de iluzii.

Aspecte ale postmodernismului:

- * indeterminarea - pierderea încrederii în valorile absolute;
 - descoperirea hazardului;
- * fragmentarea întâlnită și în neoavangardă;
- * decanonizarea;
- * lipsa de sine (subiectul însuși este ficțional, lipsa metaforei, a simbolului);
- * referentul nu mai există, textul devine propriul referent;
- * ironia;
- * hibridizarea (impuritatea);
- * carnavalizarea (eroi-comici, alegorii complicate);
- * scopul nu mai este redarea vieții prin artă, ci estetizarea existenței;
- * lumea se dizolvă în limbaj și limbajul în lume;
- * trecerea de la proza auctorială la proza autoreflexivă; intertextualitatea, caracterul ludic, ironic, parodic;
- * predilecția pentru fragment și o nouă relație cu cititorul; mobilitate extremă, amestec voit al genurilor; subiectivitate, hazard (Eugen Simion);
- * după Umberto Eco, „trecutul, de vreme ce nu poate fi distrus, pentru că distrugerea lui duce la tăcere, trebuie să fie revizuit: cu ironie, cu candoare.”
- * amestecul de narativitate și lirism, oralitatea expresiei, jocurile de limbaj;
- * Jean Francois Lyotard: „O operă nu poate fi modernă, dacă nu este mai întâi postmodernă”.

Reprezentanți :Marin Sorescu, Mircea Cărtărescu, Florin Iaru, Simona Popescu, Mariana Marin.

Se poate observa *predilecția pentru proza scurtă* care se raportează la un model fragmentarist.

Discursul poetic urmărește *realizarea autenticității* prin „*biografism și poezia cotidianului*” (Alexandru Mușina). „Poezia cotidianului” este definită drept: „apropiere de viața noastră cea de toate zilele”; „Poeții redescoperă valoarea propriei biografii, a micilor întâmplări cotidiene”. „Voința autenticistă” (Ion Bogdan Lefter)

a făcut ca *temele predilecte să devină viața de zi cu zi, banalul urban, studenția, căminele, navetele, vacanțele la munte și la mare, lecturile, filmele, deriva cotidiană.*

În aceeași idee a discursului autentic, Gheorghe Crăciun se referă la obligativitatea caracterului autobiografic al discursului narativ.

Postmodernismul românesc vizează „afirmarea unei poetici de tip nou-mimetic”. Unii scriitori se întorc la *caracterul tranzitiv al limbajului*, alții vorbesc despre *nonreferențialitatea limbajului* (Mircea Nedelciu). În aceeași atitudine de non-mimetism se înscriu: folosirea citatului, parodia, ironia.

Postmodernismul propune un „nou umanism” pe care Alexandru Mușina îl înțelege ca pe o „poezie a noului antropocentrism”, caracterizată de „centrarea atenției pe ființa umană, în datele ei concrete, fizic-senzoriale, pe existența noastră de aici și de acum și o anume „claritate a privirii”.

În ceea ce privește *durata în timp a postmodernismului*, Liviu Petrescu afirmă: „postmodernismul nu trebuie privit doar ca o simplă modă, mai mult sau mai puțin trecătoare: postmodernismul este o epistemă.”

ANEXA 8 – TIPURI DE TEXTE

MESAJUL poate fi structurat sub forma unui **TEXT LITERAR** sau **NONLITERAR**, în funcție de **scopul comunicării și modul particular de concretizare a informației transmise.**

A. TEXTUL LITERAR particularizează *comunicarea artistică*, pentru că în el se recunoaște originalitatea reflectării lumii înconjurătoare de către creatorul operei artistice (populare sau culte). În text se manifestă *funcția poetică* a limbajului, prin excelență *reflexiv*, întrucât *expresivitatea conținutului primează* și nu informațiile oferite.

TRĂSĂTURI:

- caracter reflexiv
- subiectivitatea emițătorului
- încălcarea intenționată a normelor lingvistice
- limbaj expresiv, realizat cu ajutorul figurilor de stil și al procedeelor artistice
- acționează funcția poetică
- modalizare afectivă maximă
- înfățișează situații, întâmplări sau lucruri aparținând ficțiunii, imaginației scriitorului;
- transmite o impresie individuală, subiectivă (personală) asupra realității;

- emoționează receptorul (îi transmite sentimente și emoții) ;
- are o construcție specifică (limbaj expresiv, realizat cu ajutorul figurilor de stil și al procedeelor artistice) ;
- sunt folosite cuvinte cu formă neliterară, regionalisme, arhaisme etc.
- pune în mișcare personaje- „ființe de hârtie” (R. Barthes)
- are caracter individual ;

Exemple: textele literare în versuri sau în proză, aparținând diverselor genuri și specii literare.

B. TEXTUL NONLITERAR este elaborat pentru a comunica un conținut în care acționează, cu precădere, *funcția referențială*. Vizează domenii diverse, de la cele *științifice și juridico-administrative* la *mass-media* audio-vizuală, concretizându-se; cu ajutorul *registrelor lingvistice* (oral/ scris; popular/ cult; regional, colocvial, argoul și jargonul). Indiferent de textul funcțional reprezentat în comunicare, emițătorul *abordează obiectiv realitatea* și folosește un *limbaj comun, convențional*, prin excelență *tranzitiv* (scopul principal este de a transmite informații).

TRĂSĂTURI:

- caracter tranzitiv
- obiectivitatea emițătorului
- respectarea normelor de redactare a textului funcțional
- limbaj specializat pe domenii de activitate
- acționează funcția referențială
- modalizare afectivă minimă
- se referă la aspecte din realitate și nu la aspecte ficționale;
- informațiile transmise au un caracter obiectiv și urmăresc informarea cititorului; unele texte nonliterare, cum sunt cele publicitare (ex. reclamele), urmăresc să influențeze receptorul, dar se raportează tot la un produs real.
- stil clar, concis, fără procedee artistice; unele specii, însă (ex. reclamele), mizează pe jocuri de cuvinte, figuri de stil, cuvinte polisemantice.
- este folosit aspectul corect, îngrijit al limbii;
- se referă la persoane reale;
- are caracter colectiv.

Exemple: articolul de ziar, de revistă sau de dicționar, reclama, buletinul meteorologic, cererea, rețeta, legitimația, texte de lege, lucrări științifice

După *scopul comunicării* textele pot fi: descriptive, narrative, informative și argumentative (fiecare tip de text conține într-o măsură mai mică sau mai mare o anumită cantitate de informații), iar după *stilul în care sunt redactate* pot fi: beletristice, științifice, juridic administrative, publicistice, eseistice și epistolare.

Textul este o succesiune ordonată de cuvinte, propoziții, fraze prin care ni se comunică idei.

1. Textul narativ (literar)—presupune o succesiune de evenimente desfășurate în timp și spațiu.

- Categoriile gramaticale care au un rol important sunt *verbele* pentru că indică o cronologie a evenimentelor;
- Timpurile verbale folosite frecvent sunt: *prezentul*, *perfectul simplu*, *perfectul compus*;

2. Textul descriptiv (literar și non literar) – evocă scene, persoane, obiecte, emoții și se concentrează asupra detaliilor descriptive, prezentate obiectiv sau subiectiv de către autor.

- Este un text în care sunt prezentate informații despre obiecte, personaje, locuri, fenomene ale naturii etc.
- Descrierea poate apărea atât în *texte literare* (*tabloul* – descrierea unui peisaj, a unor scene din viața socială, a unui interior sau a unui obiect etc.; *portretul* – descrierea fizică și/ sau morală a unui personaj), cât și în *texte nonliterare* (ghiduri turistice, texte științifice, prezentarea unor produse etc.);
- Categoriile gramaticale relevante sunt: *substantivele* care desemnează obiectul descrierii și părțile acestuia; *adjectivele* care au rolul de a indica felul în care sunt percepute proprietățile obiectului descris; *adverbele* care precizează coordonatele spațiale ale obiectului descris sau ale perspective din care acesta este descris;
- Timpurile verbale folosite sunt: *prezentul* și *imperfectul*.
- Folosită în textele narative, descrierea are rolul unei pauze narative – timpul narațiunii avansează, în timp ce timpul acțiunii stă pe loc.

3. Textul informativ (nonliterar) – transmite cititorilor idei, modelează înțelegerea, oferă explicații în legătură cu diverse obiecte, fenomene, situații, atitudini ale unor persoane, demonstrează cum se face un lucru, cum funcționează un aparat, cum se fac obiectele etc.;

- Are ca scop transmiterea unor informații ce privesc date, fapte, fenomene, din realitate;
- Texte informative sunt considerate știrile, articolele de ziare, textele științifice, textele de tip utilitar (modul de folosirea a unor aparate, rețete culinare, reclamele publicitare, anunțurile, buletinul meteo etc.);
- Întrebările care ghidează lectura textului informative sunt: *Despre ce suntem informați? Cum suntem informați?; De ce? (în ce scop este transmisă informația)?*
- În textele informative, emițătorul este o prezență discretă, estompată.

4. Textul argumentativ(nonliterar) – are ca scop convingerea cititorilor în legătură cu un anumit punct de vedere, motiv pentru care scriitorul apelează la diverse strategii retorice (vezi separat argumentarea).

În concluzie, **scopul și elementul accentuat sunt în strânsă legătură cu modul de expunere selectat:**

SCOP	ELEMENT ACCENTUAT	MOD EXPUNERE	DE
Destindere	Public	Narativ	
Autoexprim are	Autor	Descriptiv	
Informare	Subiect	Expozitiv	
Convingere	Autor – Subiect/ Public - Subiect	Argumentativ	

ANEXA 9 – REGISTRE STILISTICE

Registrele stilistice sunt văzute ca „niveluri stilistice de care dispun locutorii pentru a-și modula mesajul în funcție de circumstanțe” (*Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului* – oswald Durrot, Jean – Marie Schaeffer).

Prin registrele stilistice limba este valorificată în stilul beletristic, ajutând la :

- conturarea spațio- temporală a universului ficțional (registru arhaic / regional, registrul popular cult);
- indicarea statutului social al personajelor;
- prezentarea unor indici comportamentali / atitudinali ai acestora (registrul cult/ popular, registrul argotic / de jargon, registrul colocvial/ retoric);
- construcția discursului textului literar (registrul oral, registrul scris).

Registrul popular apare în opera populară / cultă printr-un limbaj al naratorului și al personajelor caracterizat de naturalețe, spontaneitate, afectivitate / implicare. La nivelul textului vom regăsi elemente de vocabular din sfera rustică (cuvinte populare, regionalisme), mărci ale oralității (dialogul, interogații/ exclamații retorice, vocative, imperative, dativul etic, exprimarea locuționară, limbajul paremiologic – proverbe / zicători/ aforisme/ maxime, interjecții, termeni colocviali, topică afectivă), abateri de tipul pleonasmului, tautologiei, anacolutului etc.

Exemplu: „ Căci era boboc de trandafir din luna lui maiu (...)S-au cum s-ar mai zice la noi în țărănește, era frumoasă de mama focului: la soare te puteai uita, iar la dânsa ba. Și de aceea Harap-Alb o prăpidea din ochi de dragă ce-i era.”

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

Registrul cult se regăsește, mai ales, în creațiile culte, caracterizate de respectarea normelor limbii literare, de prezența informațiilor culturale vaste, de factura cultă a autorului și a personajelor sale. Astfel, vocabularul este dominat de sinonimie lexicală, termenii sunt puternic conceptualizați, fraza este elaborată, apare variația stilistică.

Exemplu: „O, Mercur

Frate pur
Conceput din viu mister
Și Fecioara Lucifer,
Înclinat pe ape caste
În sfruntări iconoclaste”...
(Ion Barbu, *Isarlâk*)

Registrul oral se regăsește în literatura populară, în dramaturgie, în construcția dialogică din poezie/proză, în stilul marilor povestitori. Se caracterizează prin :

- * prezența dialogului;
- * interogații / exclamații retorice;
- * prezența vocativelor, imperativelor, interjecțiilor;
- * dativul etic;
- * exprimarea locuțiunilor;
- * limbajul paremiologic (proverbe/ zicători/ aforisme, maxime);
- * termeni colocviali;
- * topică afectivă;
- * spontaneitatea, colocvialitatea comunicării.

Exemplu: „ Fiul craiului, boboc în felul său la trebi de aieste, se potrivește Spânului și se bagă în fântână, fără să-i trăsnească prin minte ce i se poate întâmpla. Și cum sta el acolo de se răcorea, Spânul face trunc! Capacul pe gura fântânii, apoi se suie deasupra lui și zice cu glas răutăcios:

- Alelei! Fecior de om viclean ce te găsești; tocmai de ceea ce te-ai păzit n-ai scăpat. Ei, că bine mi te-am captușit! Acum să-mi spui tu cine ești, de unde vii și încotro te duci, că, de nu, acolo îți putrezesc ciolanele!

Fiul craiului ce era să facă? Îi spusese cu de-amănuntul, căci, dă, care om nu ține la viață înainte de toate? (...) Dacă vrei să mai vezi soarele cu ochii și să mai calci pe iarbă verde, atunci jură-mi-te pe ascuțișul paloșului tău că mi-i da ascultare și supunere întru toate, chiar și-n foc de ți-aș zice să te arunci.

(...) Și oriunde vei merge cu mine, nu care cumva să bleștești din gură către cineva despre ceea ce a urmat între noi, că te-ai șters de pe fața pământului. Îți place așa să mai trăiești, bine-de-bine; iară de nu, spune-mi verde în ochi, ca să știu ce leac trebuie să-ți fac.”

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

Registrul scris reprezintă modalitatea prin care autorul comunică opera sa sub forma unei scrieri caracterizate de particularitățile de viziune și de stil ale autorului, de un limbaj special. Dintre trăsături amintim:

- * exploatarea polisemiei generatoare de semnificații multiple;
- * prezența câmpurilor semantice;
- * rigurozitatea de structură a textului;
- * procedee artistice și figuri de stil complexe.

Exemplu: „E seară. E iarnă. E frig.
Sunt singură. Tremur. Mi-e teamă.

În capul meu iar se petrece
Aievea o moarte de seamă.”

(Ileana Mălăncioiu, *Pastel*)

Registrul arhaic pune în lumină un limbaj ieșit din uz, dând comunicării artistice aerul unui timp de mult trecut, pe care însă are puterea să îl actualizeze. Arhaismele capătă un rol deosebit în realizarea culorii locale, în diferențierea vorbirii naratorului de cea a personajelor și, nu în ultimul rând, în crearea impresiei de veridicitate prin aducerea în prim-plan a limbii timpului evocat.

Exemplu: „Purta ciubote de iuft cu tureci nalte ș-un ilic de postav tivit cu nasturi de argint.”

(Mihail Sadoveanu, *Hanu-Ancuței*)

Registrul regional aduce în discuție , prin limbajul folosit, spațiul geografic al lumii operei, al personajelor, naratorului etc. Se caracterizează prin exploatarea sinonimiei, realizarea culorii locale, ajută la caracterizarea personajelor.

Exemplu: „ Ce garduri streșinite cu spini, de nici vântul nu mai putea răzbate printre ele ! Ce șuri și ocoale pentru boi și vaci, perdea pentru oi, poieți pentru păsări, cotețe pentru porci, sâsâiac pentru păpușoi, hambare pentru grâu și câte alte lucruri de gospodărie, făcute de mâna lui Chirică, cât ai bate din palme!” (Ion Creangă, *Povestea lui Stan Pățitul*)

Registrul argotic reprezintă un limbaj codificat, înțeles numai de cei ce-l folosesc; este utilizat de anumite grupuri sociale (elevi, studenți, soldați, delincvenți). Se reduce la un lexic specializat, asigurându-se circuitul închis al semnificațiilor. Mobilitatea argoului se justifică prin scopul de a face dificilă decodarea de către alți vorbitori.

Stilistic vorbind , argoul este expresiv când intră în anumite figuri de stil: „boboc” – student în anul I (metaforă); „foaie” – bancnotă (metonimie); „mititica”- închisoare (eufemism).

Exemplu: „ Sandu știa șmecheria, o fumare și i-a ciupit banii ginitorului de două ori. Când a înțeles fraierul, era prea târziu.”

(Eugen Barbu)

Jargonul folosit în opera literară pune probleme similare cu argoul (nivelul lexical și fonetic). Poate ajuta la caracterizarea personajelor, cel puțin, sub aspectul socioprofesional, la conturarea atitudinii ironice a naratorului în text, dar și la creionarea omului modern, extrem de mobil în spațiul altor culturi.

Exemplu: „ Astfel, doamna Eliza era foarte frumoasă, într-o rochie de foulard citron, plină de volane, elegantă și incomodă pentru funcția de grande-malade”. (H. Papadat-Bengescu)

Registrul neologic evidențiază la nivelul comunicării artistice un discurs elevat, modern, erudit. Stilistic vorbind, neologismele folosite în operele literare realizează

caracterizarea personajelor, conturându-le statutul socio-cultural, dar devin mult mai expresive în context cu termenii populari, elementele de jargon.

Exemplu: „ Psihologia arată că au o tendință de stabilizare stările sufletești repetate și că, menținute cu voință, duc la o adevărată nevroză. Orice iubire e ca un monodeism, voluntar la început, patologic pe urmă.”

(Camil Petrescu)

Registrul familiar/ colocvial este caracterizat de dezvoltarea spontană, neintenționată a limbii, de naturalețea, degajarea în exprimare, de prezența mărcilor oralității, ale afectivității. Datorită acestei lejerități de exprimare, vom întâlni:

- * cuvinte cumulative folosite în diverse situații;

- * aproximări: „...s-a dus la Humulești, cale de două ceasuri cu piciorul...” (I. Creangă);

- * ticuri verbale: „ Ai puținică răbdare...” (I.L. Caragiale);

- * lexic neliterar: „Dă-mi, mă, o țigară, fire-al dracului, nu vezi ce muncesc eu aicea?” (M. Preda);

Pe de o parte, vorbitorii sunt economici în exprimare:

- * folosirea clișeele lingvistice;

- * mijloacele nonverbale (mimică, gestică);

Abundența în exprimare este reliefată prin:

- * repetiții;

- * folosirea zicalelor, proverbelor, expresiilor și a locuțiunilor;

Implicarea afectivă în comunicare apare prin utilizarea:

- * diminutivelor și a augmentativelor;

- * cuvintelor peiorative;

- * a superlativelor folosite popular;

- * a figurilor de stil;

- * a interjecțiilor;

- * a formulelor de adresare, vocative, imperative;

- * elementelor paraverbale (accent, intonație, ritm).

Înclinația spre umor și satiră este creată de procedee ca:

- * porecla: „ Popa Buligă, ce-i ziceau și Ciucălău” (I. Creangă);

- * contaminări : „ Bine-ai venit, nepurcele!” (I. Creangă);

- * asocieri oximoronice : „Curat murdar!” (I. L. Caragiale);

- * stridențe lexicale și gramaticale : „ De-aceea merge treaba prost, fiindcă e prea mulți deștepți!” (Marin Preda).

FIȘE DE LUCRU

Fișa numărul 1

SUBIECTUL I

40 de puncte

Citește următorul fragment :

S-a cam ales praful de revistele literar-culturale de la noi. Nimic n-a mai rămas din audiența, efervescenta și influența (deopotrivă literară și ideologică) pe care-o aveau în anii '90, nici măcar din diversitatea anilor 2000 (dacă e să mă gândesc la Cultura – prima serie, Noua literatură, Idei în dialog sau Dilemateca). Ar ieși o istorie a revistelor literare post-'89 la fel de interesantă ca literatura scrisă atunci! Între timp, însă, mai toate revistele importante din acea perioadă au cunoscut diverse niveluri de dispariție: unele la propriu (din lipsa finanțărilor), altele au dispărut pe limba lor, reinventându-se neinspirat odată ce au ajuns pe mâini nepricepute sau rău intenționate (vezi cazul revistei Tribuna), altele au pierdut orice contact cu literatura, alunecând tot mai mult spre religie sau politică, altele – cele mai multe – au ajuns reviste-fantomă, cu tiraje infime sau cu apariții-hazard, fără distribuție, mai mult online, dar cu o formulă neadaptată online-ului (unele au și conturi de Facebook, dar postările au o frecvență trimestrială). Ca mulți alți scriitori, redactori de revistă sau critici literari, primesc acum diverse reviste literare prin e-mail în format pdf. Unele din acestea nici nu știu dacă mai apar și în print, nu le-am mai răsfoit de ani de zile pentru că la chioșcurile de presă din București nu se găsesc. Pe majoritatea însă nu le-aș răsfoi oricum pentru că nu mai e nimic de citit în ele. Reviste fără identitate, fără colaboratori, fără conținut, fără grafică; reviste provinciale la figurat: scriitori locali mediocri scriind ditirambic despre alți scriitori locali mediocri; și unii, șialții, publicați în regim propriu la edituri de apartament.

Calitatea revistelor literare a scăzut dramatic pentru că nu le mai face nimeni care să se priceapă, iar asta pentru că nimeni nu mai e motivat, nici cultural, nici financiar, să se dedice unei reviste. Nu există finanțări pentru colaborări; prin urmare, conținutul e de umplutură. La fel se întâmplă și cu revistele sau platformele online care se ocupă de cărți; la fel de mediocre: materiale traduse de pe Internet, recenzii irelevante, topuri de cărți/autori alcătuite de, chipurile, utilizatori, și în care scriitorii adevărați nici nu apar (Cărtărescu sau Brumarul vor fi mereu pe locuri inferioare, cu sute de voturi mai puține decât cine știe ce blogger sau scriitor anonim care și-a publicat singur cartea în câteva exemplare.)

Noul ministru al Culturii a promis finanțarea revistelor, dar rămâne de văzut ce se va întâmpla în acest sens. Câteva reviste fac însă eforturi notabile să ofere un anume standard cultural (Orizont, Steaua, Observator cultural sau Suplimentul de cultură, ca să dau câte un exemplu din fiecare regiune istorică), dar circulația,

audiența și influența lor sunt inexistente în afara mediului scriitoricesc; și nici măcar acestor reviste nu le-ar strica o regândire a formulei, în sensul deschiderii perspectivelor culturale, al îmbogățirii conținutului, al stilului și al ideilor vehiculate, nu mai vorbesc de grafică – de multe ori, ele sunt bătrânicioase și rămase în ograda națională unde, din păcate, nu se întâmplă mare lucru. E nevoie de bani, dar e nevoie și de oameni noi care să fie atrași înspre presă, să descopere importanța și pasiunea de a face o revistă.

(Marius Chivu în Dilema veche, nr. 602, 27 august - 2 septembrie 2015)

A. Scrie răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cuprivate la text:

1. Explică sensul structurii „*S-a cam ales praful*” în text.

4 puncte

2. Precizează care este calitatea revistelor literare, așa cum se desprinde din al doilea paragraf.

4 puncte

3. Menționează două reviste literar-culturale.

4 puncte

4. Precizează nivelurile de dispariție ale revistelor literare consacrate înainte de anii 2000.

4 puncte

5. Explică, în 30-50 de cuvinte, următoarea secvență: *”E nevoie de bani, dar e nevoie și de oameni noi care să fie atrași înspre presă, să descopere importanța și pasiunea de a face o revistă.”*

4 puncte

Notă ! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi dacă revistele literar-culturale sunt importante în formarea unui tânăr, folosind informațiile din fragmentul citat mai sus.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

-formularea ipotezei/tezei/premisei;

2p

-menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată;

2p.

-enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate;

12p.

-formularea unei concluzii pertinente;

2p

-utilizarea corectă a conectorilor în argumentare;

1p.

-respectarea precizării privind numărul de cuvinte.

1p.

SUBIECTUL al II-lea

10 puncte

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, fragmentul următor, evidențiind două trăsături ale romantismului:

Să cer un semn, iubito, spre-a nu te mai uita?
Te-aș cere doar pe tine, dar nu mai ești a ta;
Nu floarea vestejită din părul tău bălai,
Căci singura mea rugă-i uitării să mă dai.
La ce simțirea crudă a stinsului noroc
Să nu se sting-asemeni, ci-n veci să stea pe loc?

Tot alte unde-i sună aceluiași pârâu:
La ce statornicia părerilor de rău,
Când prin această lume să trecem ne e scris
Ca visul unei umbre și umbra unui vis?
La ce de-acu-nainte tu grija mea s-o porți?
La ce să măsurî anii ce zboară peste morți?

Totuna-i dacă astăzi sau mâine o să mor,
Când voi să-mi piară urma în mintea tuturor,
Când voi să uiți norocul visat de amândoi.
Trezindu-te, iubito, cu anii înapoi,
Să fie neagră umbra în care-oi fi pierit,
Ca și când niciodată noi nu ne-am fi găsit,

Ca și când anii mândri de dor ar fi deșerti -
Că te-am iubit atâta putea-vei tu să ierți?
Cu fața spre perete, mă lasă prin străini,
Să-nghete sub pleoape a ochilor lumini,
Și când se va întoarce pământul în pământ,
Au cine o să știe de unde-s, cine sunt?

Cântări tânguitoare prin zidurile reci
Cerși-vor pentru mine repaosul de veci;
Ci eu aș vrea ca unul, venind de mine-aproape,
Să-mi spuie al tău nume pe-nchisele-mi pleoape,
Apoi - de vor - m-arunce în margine de drum...
Tot îmi va fi mai bine ca-n ceasul de acum.

Din zare depărtată răsar-un stol de corbi,
Să-ntunece tot cerul pe ochii mei cei orbi,
Răsar-o vijelie din margini de pământ,
Dând pulberea-mi țărâniși inima-mi la vânt...

Ci tu rămâi în floare ca luna lui april,
Cu ochii mari și umezi, cu zâmbet de copil,
Din cât ești de copilă să-ntinerești mereu,
Șinu mai ști de mine, că nu m-oi ști nici eu.

SUBIECTUL al III-lea

10 puncte

Scrive un eseu de 2 - 3 pagini despre particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un basm cult studiat.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, perspectiva narativă, modalități de caracterizare, limbaj etc.);- prezentarea statutului psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/ conflictele basmului cult studiat;- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvențe narrative/ situații semnificative sau prin citate comentate;- exprimarea unui punct de vedere argumentat, despre modul în care se reflectă o idee sau tema basmului cult studiat în construcția personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul lucrării este la alegere. Pentru conținutul eseului vei primi 16 puncte (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/ reper); pentru redactarea eseului vei primi 14 puncte (organizarea ideilor în scris – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 3 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 2 pagini

Fișa numărul 2

SUBIECTUL I

40 de puncte

Citește următorul fragment :

Oricare ne-ar fi scenariul de viață, el este iluzoriu sau cel puțin efemer. Oricare ne-ar fi condițiile de viață, ele depind de modul de a le percepe. Aproape totul depinde de percepția și puterea noastră de înțelegere. Întreaga viață ne este un vis, un vis din care trebuie să ne trezim printr-o alegere conștientă. Din viață nu ne trezim ca din somn, nu ne trezim printr-un proces natural, instinctiv sau reflex. Din viață ne trezim printr-o alegere conștientă, iar pentru a alege să ne trezim trebuie să ajungem la o înțelegere sau chiar la o experiență intensă, prin care să „vedem” că într-adevăr tot jocul vieții este un vis, este ceva iluzoriu. În realitate suntem conștiință, suntem existență fără formă, suntem fericire fără motiv.

Recunoașterea esenței ființei este totodată și realizarea că suntem altceva decât rolurile pe care le interpretăm în visul numit viață.

Pentru a realiza recunoașterea esenței naturii noastre este necesară detașarea față de percepția pe care o avem față de tot ceea ce ne înconjoară, este necesară trezirea din visul vieții. Până ajungem la o astfel de recunoaștere a esenței naturii noastre avem nevoie de-a lungul vieții de mai multe transformări ale percepției, modificări ale modului în care percepem viața și ceea ce ne înconjoară. Aceste transformări se obțin în principiu prin procesul de învățare și prin experiența de viață pe care o dobândim de-a lungul anilor, însă atunci când ne afundăm foarte mult într-un mod de viață oarecum rigid și ne atașăm de un mod limitat de a percepe și de a înțelege ceea ce suntem, viața ne constrânge, ne forțează să facem o modificare a percepției, o reevaluare a modului în care privim lumea și în care ne privim pe noi înșine. Acestea sunt așa-zisele „lecții ale vieții” sunt acele evenimente care apar fără a le dori și care ne obligă să vedem și să înțelegem altfel realitatea interioară și exterioară. Din păcate, aceste lecții ale vieții sunt întotdeauna dureroase, ele sunt trăite ca suferință și tocmai din acest motiv nu reușim să recunoaștem esența naturii noastre, care este mai vizibilă ca niciodată atunci când ni se „spulberă” imaginea pe care o aveam despre noi și ceea ce ne înconjoară.

De ce nu reușim să ne vedem esența atunci când viața tocmai ne-a spulberat voalul iluzoriu al percepției? Nu reușim aceasta, deoarece natura esenței noastre este FERICIREA, ori dacă alegem, într-un astfel de moment, să suferim în loc să rămânem senini și detașați, ne este imposibil să recunoaștem esența ființei și să rămânem în această recunoaștere, deși ea este mai vizibilă ca niciodată! Oricum, orice lecție a vieții, ne modifică percepția pe care o aveam despre noi înșine și ceea ce ne înconjoară și dacă această percepție devine mai vastă și mai profundă putem spune că, astfel, a apărut măcar o transformare evolutivă, ne-am mutat într-un vis mai larg și mai luminos, un vis din care ne-am putea trezi prin învățare, prin alegeri conștiente asumate.

Opriți-vă din când în când și priviți viața interioară și exterioară ca și cum ar fi un vis, ca și cum ar fi ceva temporar. În realitate suntem desăvârșiți, suntem compleți, suntem conștiință fără de formă și fericire fără motiv. Restul este doar un joc iluzoriu, este un vis numit viață! Un vis în care cândva am ales să ne implicăm și să experimentăm o existență condiționată și limitată. Trezire ușoară și grabnică! Visul vieții poate fi la fel de interesant și dacă îl experimentăm conștienți!

Cristian Țurcanu, Visul vieții în Arta de a trăi, mai 2017

A. Scrie răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul structurii „**lecții ale vieții**” în text. **4 puncte**
2. Precizează cum putem recunoaște esența naturii umane, așa cum se desprinde din al doilea paragraf. **4 puncte**
3. Menționează două „**lecții ale vieții**” identificate în text. **4 puncte**

4. Numește un motiv pentru care nu reușim să ne vedem esența atunci când viața tocmai ne-a spulberat voalul percepției **4 puncte**

5. Explică, în 30-50 de cuvinte, următoarea secvență: *Opriți-vă din când în când și priviți viața interioară și exterioară ca și cum ar fi un vis, ca și cum ar fi ceva temporar.* **4 puncte**

Notă ! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi dacă fericirea este esența vieții, folosind informațiile din fragmentul citat mai sus.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea ipotezei/tezei/premisei; 2p.
- menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată; 2p.

- enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; 12p.

- formularea unei concluzii pertinente 2p.

- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; 1p.

- respectarea precizării privind numărul de cuvinte. 1p.

SUBIECTUL al II-lea

10 puncte

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind elementele de oralitate în limbajul folosit de autor:

Era odată un flăcău stătut, pe care-l chema Stan. Și flăcăul acela din copilăria lui se trezise prin străini, fără să cunoască tată și mamă și fără nici o rudă care să-l ocrotească și să-l ajute.

Și, ca băiat străin ce se găsea, nemernicind el de colo până colo pe la ușile oamenilor, de unde până unde s-a oploșit de la o vreme într-un sat mare și frumos.

Și aici, slujind cu credință ba la unul, ba la altul, până la vârsta de treizeci și mai bine de ani, și-a sclipuit puține parale, câteva oi, un car cu boi și o vacușoară cu lapte. Mai pe urmă și-a înjghebat și o căsuță, și apoi s-a statornicit în satul acela pentru totdeauna, trăgându-se la casa lui și muncind ca pentru dânsul. Vorba ceea: "Și piatra prinde mușchi dacă șede mult într-un loc".

Și cum s-a văzut flăcăul cu casă și avere bunicică, nu mai sta locului, cum nu stă apa pe pietre, și mai nu-l prindea somnul de harnic ce era. Dintr-o parte venea cu carul, în alta se ducea, și toate treburile și le pune la cale singurel. Nu-i vorbă că, de greu, greu îi era; pentru că, în lipsa lui, n-avea cine să-i îngrijească de casă și de

vitișoare cum trebuie. Numai, dă! ce să facă bietul om? Cum era să se întindă mai mult, că de-abia acum se prinsese și el cu mâinile de vatră; și câte a tras până s-a văzut la casa lui, numai unul Dumnezeu știe. De-aceea alerga singur zi și noapte în toate părțile, cum putea, și muncea în dreapta și în stânga, că doar-doar a încăleca pe nevoie, ș-apoi atunci, văzând și făcând.

Toate ca toate, dar urâtul îi venea de hac. În zile de lucru, calea-valea; se lua cu treaba și uita de urât. Dar în nopțile cele mari, când era câte o givorniță cumplită și se mai întâmpla să fie și sărbători la mijloc, nu mai știa ce să facă și încotro să apuce, vorba cântecului:

*De urât mă duc de-acasă,
Și urâtul nu mă lasă;
De urât să fug în lume,
Urâtul fuge cu mine.*

Se vede lucru că așa e făcut omul, să nu fie singur. De multe ori i-a venit flăcăului în cap să se însoare, dar când își aducea aminte uneori de câte i-au spus că au pătimit unii și alții de la femeile lor, se lua pe gânduri și amâna, din zi în zi și de joi până mai de-apoi, această poznașă trebușoară și gingașă în multe privințe, după cum o numea el, gândindu-se mereu la multe de toate... Unii zic așa, că femeia-i sac fără fund. Ce-a mai fi și asta? Alții, că să te ferească Dumnezeu de femeia leneșă, mârșavă și risipitoare; alții alte năstrușnicii, încât nu știi ce să crezi și ce să nu crezi?

Numai nu-i vorbă că am văzut eu și destui bărbați mult mai ticăiți și mai chitcăiți decât cea mai bicisnică femeie. Și așa, trezindu-se el în multe rânduri vorbind singur, ca nebunii, sta în cumpene: să se însoare... să nu se însoare?!...

Și, ba s-a însura la toamnă, ba la iarnă, ba la primăvară, ba la vară, ba iar la toamnă, ba vremea trece, flăcăul începe și el a se trece, mergând tot înainte cu burlăcia, și însurătoarea rămâne baltă. Și apoi este o vorbă: că până la 20 de ani se însoară cineva singur; de la 20-25 îl însoară alții; de la 25-30 îl însoară o babă, iară de la 30 de ani înainte numai dracu-i vine de hac.

Tocmai așa s-a întâmplat și cu flăcăul acesta că, până la vremea asta, nici el de la sine, nici prietenii, nici babele — câtu-s ele de-a dracului, de prefăcute și iscoditoare — tot nu l-au putut face să se însoare.

Stan era om tăcut în felul său, dar și când da câte-o vorbă dintr-însul vorba era vorbă, la locul ei, și nu-l putea răpune te miri cine.

Mulți trăgeau nădejdea să-l ia de ginere, dar flăcăul era chitit la capul său și nu se da cu una, cu două. Și așa, de la o vreme, și prietenii și babele, lehametindu-se, l-au dat în burduful dracului și l-au lăsat pe seama lui, să facă de-acum înainte ce-a ști el cu dânsul, că ei și-au luat toată nădejdea.

Ion Creangă, Povestea lui Stan Pățitul

SUBIECTUL al III-lea

10 puncte

Scrive un eseu de 2 - 3 pagini în care să prezinți tema și viziunea despre lume, reflectate într-o nuvelă psihologică studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, perspectiva narativă, modalități de caracterizare, limbaj etc.);- prezentarea statutului psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/ conflictele basmului cult studiat;- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvențe narative/ situații semnificative sau prin citate comentate;- exprimarea unui punct de vedere argumentat, despre modul în care se reflectă o idee sau tema basmului cult studiat în construcția personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul lucrării este la alegere. Pentru conținutul eseului vei primi 16 puncte (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper); pentru redactarea eseului vei primi 14 puncte (organizarea ideilor în scris – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 3 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 2 pagini

Fișa numărul 3

SUBIECTUL I

40 de puncte

Citește următorul fragment :

Factorii specific naționali, de care a fost vorba până acum, se găsesc la toți scriitorii moldoveni și i-am putea descoperi, prin analiză, la oricare din ei. E de ajuns însă să scriem aici două nume, ale lui Creangă și Sadoveanu, care reprezintă în literatura noastră maximum de românism. Căci nu există nici un scriitor care să se poată compara cu ei în privința românității din punctul de vedere al subiectelor, al vieții redată în operă, al sentimentului ori atitudinii și al limbii.

Și, încaltea, să mergem până la capăt. Curente mari de naționalizare a literaturii (ca și a culturii) au plecat aproape întotdeauna din Moldova ori de la moldoveni. Școala critică de la 1840 (Kogălniceanu etc.), "Junimea", mișcarea de la Sămănătorul începută de Vlahuță și ardeleanul Coșbuc (vezi, despre poziția literaturii ardeleni față cu această problemă, articolul trecut și mai jos, în acest articol) și continuată de dl Iorga și, în sfârșit, Viața românească.

Iar scriitorii munteni, care au depus în opera lor mai multă realitate specific românească -- mai mult decât toți ceilalți scriitori munteni la un loc -- vorbim de Caragiale și Brătescu-Voinești --, acești doi prozatori, cu un atât de pronunțat caracter de originalitate națională, s-au raliat, se poate zice, la curente moldovenești, au debutat și continuat să apară în Convorbiri literare, îmbrățișând critica și, până la un punct, ideologia "Junimii" -- ori întâlnindu-se cu ea.

Nu e fără interes să lărgim problema și să vedem cum s-a comportat cu realitățile naționale și știința. Cu aceste realități se ocupă mai ales istoria politică și socială, istoria limbii și istoria literaturii unui popor. Comparația, din acest punct de vedere, dintre Moldova și Muntenia justifică încă și mai bine constatarea noastră, decât comparația celor două literaturi.

Garabet Ibrăileanu, Caracterul specific național în literatura română

A. Scrie răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul structurii „*a fost vorba*” în text.

4 puncte

2. Identifică în fragmentul dat două repere spațio-temporale.

4 puncte

3. Precizează criteriile care justifică încadrarea unor scriitori precum Ion Creangă și Mihail Sadoveanu între scriitorii tradiționaliști. **4 puncte**

4. Identifică două dintre publicațiile apreciate de criticul literar.

4 puncte

5. Explică, în 30-50 de cuvinte, următoarea secvență: *Curentele mari de naționalizare a literaturii (ca și a culturii) au plecat aproape întotdeauna din Moldova ori de la moldoveni. Școala critică de la 1840 (Kogălniceanu etc.), "Junimea", mișcarea de la Sămănătorul începută de Vlahuță și ardeleanul Coșbuc (vezi, despre poziția literaturii ardeleni față cu această problemă, articolul trecut și mai jos, în acest articol) și continuată de dl Iorga și, în sfârșit, Viața românească.*

4 puncte

Notă ! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi dacă este importantă conservarea specificului național, folosind informațiile din fragmentul citat mai sus.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

-formularea ipotezei/tezei/premisei **2p.**

-menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată;

2p.

-enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **12p.**

-formularea unei concluzii pertinente; **2p.**

-utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **1p.**

-respectarea precizării privind numărul de cuvinte. **1p.**

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind *conceptele ideologiei pașoptiste*:

*Să ne deschiză lan se gătește
O viitoare unde intrăm,
Și pace, drepturi să-ntâmpinăm
Mai dinainte el ne vestește.*

*În fața porții und' așteptăm
Nădejdea dulce la toți zâmbește;
Epocă nouă ni se zărește,
De aci vremea să numărăm.*

*An rău din urmă trecutul fie,
Relele toate cu dânsul fie;
Răstriștea treacă, s-o numim vis.*

*Unirea, cinstea în români crească,
Dreapta reformă în veci trăiască...
Cheile sună... tot s-a deschis.*

Ion Heliade Rădulescu, Sonet la anul 1830

Scrive un eseu de 2 - 3 pagini în care să prezinți tema și viziunea despre lume, reflectate într-o nuvelă istorică studiată.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, perspectiva narativă, modalități de caracterizare, limbaj etc.);- prezentarea statutului psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/ conflictele basmului cult studiat;- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvențe narative/ situații semnificative sau prin citate comentate;- exprimarea unui punct de vedere argumentat, despre modul în care se reflectă o idee sau tema basmului cult studiat în construcția personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul lucrării este la alegere. Pentru conținutul eseului vei primi 16 puncte (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/

reper); pentru redactarea eseului vei primi 14 puncte (organizarea ideilor în scris – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 3 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 2 pagini

Fișa numărul 4

SUBIECTUL I

40 de puncte

Citește următorul fragment :

Scrisul, știu prea bine, este o „meserie fără orar”. Pentru Cornel Ungureanu literatura nu este un mod de existență, printre altele, ci însăși existența; cititor habotnic, animator ubicuitar, trăind și glorificând literatura, scriind nervos, capricios, vitezist, debordant (pe un fond ironic), criticul timișorean este – înainte de orice – un mare truditor

Cronicar la Orizont (din 1963), Cornel Ungureanu debuta cu un volum (încropit „în glumă”, recunoștea), reținând „câteva din emblemele foiletonului literar” (La umbra cărților în floare, Editura Facla, 1975), deși, cu trei ani înainte, predase editurii timișorene, proaspăt înființată, un manuscris care se ocupa, sub titlul Texte și subtexte, de „valorile spiritului” (Blaga, Voiculescu, Sadoveanu ș.a.), respins de cenzură. Încrezător în ierarhii trainice, interesat de prezentul imediat al cărților, criticul propunea, jovial, un șir de portrete, dar și acide tușe polemice, corectându-și contemporanii. Abia Contextul operei (1978) dezvăluia, cu adevărat, anvergura preocupărilor sale: cartografierea vieții a prozei, pactizând cu biograficul și documentarul, pentru un „studiu al profunzimilor” și o mai bună „așezare spațială” (teme, obsesii, proiecte), cum va mărturisi, ulterior, în „proiectul geografic”. Format în Banatul mozaicat etnic, al literaturilor de contact, Cornel Ungureanu, spirit mobil, ververs, vădind „geocuraj”, își va deschide compasul critic înspre Europa Centrală, atent la conexiuni și interferențe, propunând un comparatism benefic, puțin frecventat la noi.

După impozantul op dedicat Literaturii Banatului (Editura Brumar, 2015), „o carte de căpătâi pentru fruncea băntuită de reverie care e Banatul”, cum scria Gh. Grigurcu (lăudând tocmai neteama de provincialism), Cornel Ungureanu ne răsfață cu un nou titlu („provocant”, șocant pentru G. Dimisianu, ușor nedumerit în privința „românității acestei capitale experiențe”): Arta paricidului la români (Editura Cartea Românească, 2017). Dacă distinsul critic, datat la „lecturi libere”, promite că va mai reflecta asupra chestiunii, autorul timișorean ne previne din start (v. O notă) că n-a îndrăznit să împingă tema înspre „o cercetare mai întinsă”, având în

vizor cultura și civilizația românească. Poate că alții vor izbândi, zice micalit criticul nostru. Nu prea cred că se vor înghesui, iar contextul, știm, nu e deloc îmbietor. Asistăm la „tribalizarea” scriitorimii, la războaie cu „iz de paricid și canibalism”, constata – boemizând – Mircea Dinescu, încrezător doar în pacea care va domni în Uniunea Scriitorilor Subpământeni.

Adrian Dinu Rachieru, *Cornel Ungureanu și „contextul operei”*, în *Contemporanul*, iulie 2017

A. Scrie răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la text:

1. Explică sensul structurii, **„meserie fără orar”** în text.

4 puncte

2. Precizează preocupările scriitorului Cornel Ungureanu, folosindu-te de paragraful al doilea. **4 puncte**

3. Menționează titlul volumului de debut al scriitorului evocat în textul citat.

4 puncte

4. Numește tema ultimei publicații a scriitorului Cornel Ungureanu **4 puncte**

5. Explică, în 30-50 de cuvinte, următoarea secvență: *Scrisul, știm prea bine, este o „meserie fără orar”. Pentru Cornel Ungureanu literatura nu este un mod de existență, printre altele, ci însăși existența; cititor habotnic, animator ubicuitar, trăind și glorificând literatura, scriind nervos, capricios, vitezist, debordant (pe un fond ironic), criticul timișorean este – înainte de orice – un mare truditor.*

4 puncte

Notă ! Răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

B. Redactează un text de 150-300 de cuvinte, în care să argumentezi importanța articolelor din presa culturală, folosind informațiile din fragmentul citat mai sus.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

-formularea ipotezei/tezei/premisei; **2p.**

-menționarea poziției pe care o ai față de ipoteza/teza/premisa formulată;

2p.

-enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției

adoptate;

12p.

-formularea unei concluzii pertinente;

1 p

-utilizarea corectă a conectorilor în argumentare;

1p.

-respectarea precizării privind numărul de cuvinte.

1p.

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificația textului următor, evidențiind trăsăturile tradiționalismului:

*La casa amintirii cu-obloane și pridvor,
Păienjeni zăbreli ră și poartă, și zăvor.
Iar hornul nu mai trage alene din ciubuc
De când luptară-n codru și poteri, și haiduc.
În drumul lor spre zare îmbătrâniră plopilor.
Aci sosi pe vremuri bunica-mi Calyopi.
Nerăbdător bunicul pândise de la scară
Berlina legănată prin lanuri de secară.
Pie-atunci nu erau trenuri ca azi, și din berlină
Sări, subțire,-o fată în largă crinolină.
Privind cu ea sub lună câmpia ca un lac,
Bunicul meu desigur i-a recitat Le lac.
Iar când deasupra casei ca umbre berze cad,
Îi spuse Sburătorul de-un tânăr Eliad.
Ea-l asculta tăcută, cu ochi de peruze...
Și totul ce romantic, ca-n basme, se urzea.
Și cum ședeau... departe, un clopot a sunat,
De nuntă sau de moarte, în turnul vechi din sat.
Dar ei, în clipa asta simțeau că-o să rămână...
De mult e mort bunicul, bunica e bătrână...
Ce straniu lucru: vremea! Deodată pe perete
Te vezi aievea numai în ștersele portrete.
Te recunoști în ele, dar nu și-n fața ta,
Căci trupul tău te uită, dar tu nu-l poți uita...
Ca ieri sosi bunica... și vii acuma tu:
Pe urmele berlinei trăsura ta stătu.
Același drum te-aduse prin lanul de secară.
Ca dânsa tragi, în dreptul pridvorului, la scară.
Subțire, calci nisipul pe care ea sări.
Cu berzele într-ânsul amurgul se opri...
Și m-ai găsit, zâmbindu-mi, că prea naiv eram
Când ți-am șoptit poeme de bunul Francis Jammes.
Iar când în noapte câmpul fu lac întins sub lună
Și-am spus Balada lunei de Horia Furtună,
M-ai ascultat pe gânduri, cu ochi de ametist,
Șiți-am părut romantic și poate simbolist.
Și cum ședeam... departe, un clopot a sunat.
Același clopot poate . în turnul vechi din sat...
De nuntă sau de moarte, în turnul vechi din sat.*

SUBIECTUL al III-lea

10 de puncte

Scrive un eseu de 2 - 3 pagini despre particularitățile de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, construcția subiectului, perspectiva narativă, modalități de caracterizare, limbaj etc.);- prezentarea statutului psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/ conflictele basmului cult studiat;- relevarea principalei trăsături a personajului ales, ilustrată prin două episoade/ secvențe narative/ situații semnificative sau prin citate comentate;- exprimarea unui punct de vedere argumentat, despre modul în care se reflectă o idee sau tema basmului cult studiat în construcția personajului pentru care ai optat.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul lucrării este la alegere. Pentru conținutul eseului vei primi 16 puncte (câte 4 puncte pentru fiecare cerință/reper); pentru redactarea eseului vei primi 14 puncte (organizarea ideilor în scris – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 3 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 2 pagini

MATEMATICA

1. MULȚIMI DE NUMERE

1.1 MULȚIMEA NUMERELOR RAȚIONALE

1. Calculați $\left(\frac{1}{2} + \frac{1}{3}\right) : \frac{25}{36}$.
2. Arătați că $2 - \frac{3}{4} : 0,75 = 1$.
3. Calculați $\left(3 - \frac{8}{5}\right)^2 + \frac{4}{3} : \frac{3}{2}$.
4. Calculați $1,25 : 0,5 - \frac{5}{2}$.
5. Arătați că $4 \cdot \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{4}\right) + 2 = 5$.
6. Calculați $\left(0, (3) + \frac{2}{3}\right) + \frac{3}{4} : \frac{1}{16}$.
7. Fie numerele $a = \left(\frac{1}{4} + \frac{1}{3}\right) \cdot \frac{24}{7}$ și $b = 0,2 + 1,8$. Calculați media aritmetică a celor două numere.
8. Fie numerele $a = \frac{1}{4} - \left(\frac{2}{3} - \frac{1}{4}\right)$ și $b = \frac{3}{5} : \left(\frac{3}{2} - \frac{6}{5}\right)$. Calculați $a \cdot b + \frac{1}{3}$.
9. Arătați că numărul $a = \left(\frac{3}{11} : \frac{27}{21}\right) \cdot \frac{18}{22} + \frac{2}{3} + \frac{1}{3}$ este număr natural.
10. Arătați că numărul $a = 1, (2) : \frac{44}{81} - \frac{1}{2} + \frac{1}{4}$ este număr întreg.

1.2 MULȚIMEA NUMERELOR REALE

1. Calculați:

a) $6^{-1} \cdot 6^3 \cdot 6^{-2}$; b) $3^6 : 3^2 : 9$; c) $2^{-1} \cdot 4^3 \cdot 8^2$; d) $\left(\frac{2}{3}\right)^2 \cdot \left(\frac{9}{4}\right)^3 \cdot \left(\frac{8}{27}\right)^{-3}$.

2. Calculați:

a) $4^2 : \left(\frac{1}{2}\right)^8 \cdot \left(\frac{1}{8}\right)^7 \cdot 16^5$; b) $\frac{64^3 \cdot 81^4}{16^5 \cdot 27^7}$; c) $2^{-1} + 2^{-2} + 2^0$; d) $\left(\frac{1}{2}\right)^{-2} - \left(\frac{1}{4}\right)^{-1}$.

3. Calculați, scriind rezultatul sub formă de radical:

a) $\left(\frac{2}{5}\right)^{\frac{1}{3}} \cdot \left(\frac{4}{25}\right)^{-\frac{1}{6}}$; b) $6^{\frac{-1}{2}} \cdot \left(\frac{1}{36}\right)^{\frac{3}{2}} \cdot 216^2$; c) $3^{\frac{1}{2}} \cdot \left(\frac{1}{9}\right)^{\frac{3}{4}} \cdot 81^4$.

4. Calculați:

a) $3(\sqrt{2} - 4) - \sqrt{18}$; b) $(\sqrt{5} - \sqrt{2})^2 + 2\sqrt{10}$; c) $\sqrt[3]{64} + \sqrt[3]{27} - \sqrt[3]{125}$;
d) $(\sqrt{7} - 3)(\sqrt{7} + 3) + 2$.

5. Calculați:

a) $\sqrt{12} + \sqrt{75} + \sqrt{27}$; b) $\sqrt{(2 - \sqrt{5})^2} - \sqrt{(3 + \sqrt{5})^2}$; c) $\sqrt{6} + \sqrt{(4 - \sqrt{7})^2} - \sqrt{(\sqrt{7} + \sqrt{6})^2}$.

6. Fie numerele $a = 3(2 + \sqrt{5})$ și $b = 4 - \sqrt{45}$. Calculați media aritmetică a celor două numere.

7. Fie numerele $a = \sqrt{3} + \sqrt{2}$ și $b = \sqrt{3} - \sqrt{2}$. Calculați media geometrică a celor două numere.

8. Calculați:

a) $\frac{2}{\sqrt{2}} + \frac{6}{\sqrt{3}} - \sqrt{8} - 2\sqrt{3}$; b) $\frac{4}{3 - \sqrt{5}} - \sqrt{5} + 2$; c) $\frac{3}{\sqrt[3]{3}} + \frac{32}{\sqrt[3]{16}} - 2\sqrt[3]{4}$.

9. Demonstrați că $E = \frac{1}{1+\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{2}+\sqrt{3}} + \frac{1}{\sqrt{3}+\sqrt{4}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{99}+\sqrt{100}}$ este număr întreg.
10. Demonstrați că $E = \frac{6}{\sqrt{10}-2} - \frac{7}{\sqrt{10}-\sqrt{3}} + \frac{2}{\sqrt{3}+1}$ este număr întreg.
11. Calculați:
- a) $\log_2 8 + \log_3 9 - \lg 10$; b) $\log_5 \frac{1}{125} - \ln e + \log_4 16$; c) $\log_3 6 + \log_3 2 - \log_3 4$.
12. Calculați:
- a) $\log_2(\sqrt[3]{5} \cdot \sqrt[3]{25} - 3)$; b) $\frac{\log_7 8}{\log_7 2}$; c) $\lg(\operatorname{tg} 45^\circ) + \lg(\operatorname{ctg} 45^\circ)$;
13. Calculați:
- a) $\log_6(4 + \sqrt{10}) + \log_6(4 - \sqrt{10})$; b) $\log_3 4 - 3\log_3 2 + \log_3 6$; c) $\log_{\frac{1}{4}} \frac{1}{8} + \log_{\frac{1}{4}} \frac{1}{2}$;
- d) $\lg 8 + \lg 5 - \lg 4$;
14. Demonstrați că numărul $a = \log_4 \frac{1}{2} + \log_4 \frac{2}{3} + \dots + \log_4 \frac{63}{64}$ este număr întreg.
15. Arătați că $\lg 2 + \lg \frac{3}{2} + \dots + \lg \frac{100}{99} = 2$.
16. Se consideră numărul $a = \log_2 3$. Arătați că $\log_2 48 = 4 + a$.
17. Se consideră numerele $a = \log_2 3$ și $b = \log_2 5$. Arătați că $\log_2 60 = 2 + a + b$.
18. Calculați $\log_{16} 4 - \log_9 3$.
19. Arătați că $E = \log_3(\sqrt{11} - \sqrt{2}) + \log_3(\sqrt{11} + \sqrt{2})$ este număr natural.
20. Se consideră numărul $a = \log_5 3$. Arătați că $\log_5 75 = 2 + a$.
21. Arătați că:
- a) $\sqrt{2}(\sqrt{8} - \sqrt{6}) + 2\sqrt{3} = 4$
- b) $\sqrt{6}(\sqrt{2} + \sqrt{24}) - \frac{6}{\sqrt{3}} = 12$
- c) $\frac{2}{\sqrt{3}-1} - \frac{3}{\sqrt{3}} = 1$
- d) $(1 - \sqrt{2})^2 + (1 + \sqrt{2})^2 = 6$
- e) $\sqrt{(3 - \sqrt{2})^2} + \sqrt{(1 - \sqrt{2})^2} = 2$
22. Demonstrați că $\frac{\sqrt{2}+1}{\sqrt{2}-1} + \frac{\sqrt{2}-1}{\sqrt{2}+1}$ este număr natural.
23. Demonstrați că $|2\sqrt{2} - 3| - |-\sqrt{2}| + 3|1 - \sqrt{2}|$ este număr întreg.
24. Arătați că $\sqrt{(2\sqrt{3} - 3\sqrt{2})^2} + 2\sqrt{(1 - \sqrt{3})^2} - \sqrt{(3 - 3\sqrt{2})^2} = 1$
25. Verificați dacă $\frac{2}{\sqrt{3}-1} - \frac{2}{\sqrt{3}+1} = 2$
26. Arătați că $(\sqrt{3} - \sqrt{2}) : \left(\frac{2}{\sqrt{2}} - \frac{3}{\sqrt{3}}\right) = -1$
27. Ordonați crescător numerele $\sqrt[3]{2}$; $\sqrt[4]{4}$; $\sqrt[6]{\frac{1}{8}}$.
28. Arătați că $9 \cdot 8^{-\frac{3}{4}} - 4 \cdot 64^{-\frac{2}{3}} = 12$ este număr întreg.
29. Ordonați crescător numerele $\sqrt[3]{4^{10}}$; $\sqrt{8^5}$; $\sqrt[5]{16^6}$.
30. Arătați că $4 \cdot 8^{-\frac{2}{3}} - 25 \cdot 625^{-\frac{3}{4}}$ este număr întreg.

31. Arătați că $(\frac{\sqrt{3}}{\sqrt{3}+\sqrt{2}} + \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{3}-\sqrt{2}})^{10} \cdot (\sqrt{5})^{20} = 1$
32. Dacă $a = \log_3 2$ arătați că $\log_3 \frac{27}{4} = 3 - 2a$.
33. Dacă $a = \log_2 3$ arătați că $\log_{18} 2 = \frac{1}{1+2a}$.
34. Arătați că $\log_6 2 + \log_6 18 = 2$.
35. Demonstrați că $\log_2 3 \cdot \log_3 4$ este număr natural.
36. Arătați că $\log_3 6 + \log_3 8 - 2 \log_3 4$ este număr natural.

Operații cu numere raționale

1) Calculați:

a) $2 \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{4} \right) : \frac{5}{6} =$

b) $\left(\frac{5}{4} - \frac{1}{2} \right) \cdot 1, (3) =$

c) $(3^0 + 3^{-1}) : 1, (3) =$

d) $4 \cdot \left(1 - \frac{1}{4} \right) : \frac{1}{3} =$

e) $0,25 \left(\frac{1}{4} - \frac{1}{2} \right) + \frac{17}{16} =$

2) Arătați că:

a) $\left(3 - \frac{1}{3} \right) : \frac{2}{3} = 4$

b) $2 \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{2} \right) + 0, (3) = 0$

c) $\left(1 - \frac{1}{3} \right)^2 : \frac{1}{18} = 8$

d) $\left(1 - \frac{1}{5} \right) : \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{5} \right) = 6$

e) $2 \left(2 - \frac{1}{2} \right)^2 : \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{3} \right) = 27$

1.3 MULȚIMEA NUMERELOR COMPLEXE

1. Fie $z_1 = 4 + 2i$ și $z_2 = 1 - i$. Calculați: a) $z_1 + z_2$; b) $z_1 - z_2$; c) $z_1 \cdot z_2$.

2. Fie $z = 2 - i$. Calculați $z^2 + 4i$.

3. Arătați că $z = (4 - 3i)(4 + 3i)$ este număr natural.

4. Calculați:

a) $i \cdot i^2 \cdot i^3 \cdot \dots \cdot i^6$; b) $\frac{1+4i}{3+2i} + \frac{1-4i}{3-2i}$.

5. Determinați numerele reale a și b astfel încât $\frac{4}{2-i} = a + ib$.

6. Arătați că $z = 4(2 - 3i) - 2(3 - 6i)$ este număr real.

7. Fie $z_1 = 1 - i$ și $z_2 = 2 + 3i$. Calculați:

a) $z_1 + \bar{z}_2$; b) $\frac{z_1}{z_2}$; c) $|z_2|$; d) $|z_1^4|$; e) $\left| \frac{z_2}{z_1} \right|$.

8. Determinați partea reală a numărului complex $z = 3(2 + i) - 2(4 + 3i)$.

9. Determinați numerele reale a și b astfel încât $(-3 + i)(1 + 2i) = a + ib$.

10. Rezolvați în mulțimea numerelor complexe următoarele ecuații:

a) $x^2 + x + 1 = 0$; b) $x^2 + 4 = 0$; c) $x^2 - 8x + 25 = 0$;

TEST

1. Fie $a = \frac{2}{\sqrt{3}-1} - \sqrt{3} + 2$ și $b = \left(\frac{1}{3} - \frac{1}{2}\right) : \frac{1}{36}$. Calculați media aritmetică acelor două numere.

2. Calculați $3^{-2} \cdot \left(\frac{1}{9}\right)^3 \cdot 81^4 \cdot \left(\frac{1}{27}\right)^{-4}$.

3. Calculați $\frac{16^{\frac{1}{4}} \cdot 8^{\frac{2}{3}} \cdot 25^{\frac{2}{3}}}{64^{-2} \cdot 5^4 \cdot 125^{\frac{2}{3}}}$.

4. Calculați $3(4 - \sqrt{3}) + \sqrt{27} - \sqrt[3]{8}$.

5. Arătați că $E = \frac{3}{\sqrt{5}-2} - \frac{3}{\sqrt{5}+2}$ este număr natural.

6. Calculați media geometrică a numerelor a și b , unde $a = \log_2 6 + \log_2 8 - \log_2 3$ și $b = \sqrt{25} + \log_2 \frac{1}{64} + \log_6 36$.

7. Arătați că $\log_3 6 + 2 \cdot \log_3 2 - \log_3 8 = 1$.

8. Calculați $\frac{4}{3} \cdot \left(\frac{3}{2} : 0,5\right) + \sqrt[3]{3^6}$.

9. Determinați partea reală a numărului complex $z = \frac{3-i}{1+i}$.

2. FUNCȚII

2.1 PROGRESII

1. Determinați al șaselea termen al șirului $3, 5, 7, \dots$.

2. Se consideră progresia aritmetică $(a_n)_{n \geq 1}$ în care $a_1 = 3$ și $a_2 = 6$. Să se calculeze a_8 .

3. Se consideră progresia aritmetică $(a_n)_{n \geq 1}$ în care $a_1 = -2$ și rația $r = 2$. Calculați suma primilor 6 termeni.

4. Se consideră progresia aritmetică $(a_n)_{n \geq 1}$ în care $a_1 = 4$ și $a_5 = 12$. Calculați suma primilor 8 termeni.

5. Fie $(a_n)_{n \geq 1}$ o progresie aritmetică în care $a_4 = 9$ și $a_5 = 7$. Calculați a_8 .

6. Fie $(a_n)_{n \geq 1}$ o progresie aritmetică în care $a_3 = 3$ și $a_6 = 9$. Calculați a_{10} .

7. Se consideră progresia aritmetică $(a_n)_{n \geq 1}$ în care rația $r = 2$ și $a_4 = 10$. Calculați suma primilor 7 termeni.

8. Calculați suma $S = 2 + 6 + 10 + \dots + 106$.

9. Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că numerele $x + 2$, $3x + 5$ și $x + 6$ sunt termeni consecutivi ai unei progresii aritmetice.

10. Determinați $x \in \mathbb{R}$ știind că numerele $x - 1$, $2x + 3$ și $6 - x$ sunt termeni consecutivi ai unei progresii aritmetice.

11. Calculați $x + y$, știind că $2, 6, x, y, \dots$ sunt în progresie aritmetică.
12. Determinați al optulea termen al șirului $1, \frac{1}{3}, \frac{1}{9}, \dots$.
13. Fie $(b_n)_{n \geq 1}$ o progresie geometrică în care $b_1 = 2$ și $q = \frac{1}{2}$. Calculați b_6 .
14. Se consideră progresia geometrică $(b_n)_{n \geq 1}$ în care $b_1 = 3$ și $b_2 = 9$. Calculați b_5 .
15. Se consideră progresia geometrică $(b_n)_{n \geq 1}$ în care $b_4 = \frac{1}{4}$ și $q = \frac{1}{2}$. Calculați suma primilor 10 termeni.
- 16.. Fie $(b_n)_{n \geq 1}$ o progresie geometrică în care $b_3 = 12$ și $b_5 = 48$. Calculați b_7 .
- 17.. Fie $(b_n)_{n \geq 1}$ o progresie geometrică în care $b_1 = -2$ și $b_4 = -16$. Determinați b_6 .
18. Calculați suma $S = 1 + 2 + 2^2 + 2^3 + \dots + 2^{2017}$.
19. Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că numerele $x + 2$, $x + 4$ și $x + 5$ sunt termeni consecutivi ai unei progresii geometrice.
- 20.. Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că numerele $x + 1$, $x + 3$ și 9 sunt termeni consecutivi ai unei progresii geometrice.
21. Calculați suma $S = \frac{1}{3} + \frac{1}{3^2} + \frac{1}{3^2} + \dots + \frac{1}{3^{100}}$.

2.2 FUNCȚII . GENERALITĂȚI

1. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x + 4$. Calculați $f(1) + f(0) - f(2)$.
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x + 1, & x \leq 0 \\ 2x + 3, & x > 0 \end{cases}$. Calculați $f(-1) + f(3)$.
3. Se consideră funcțiile $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x + 4$ și $g(x) = x + 3$. Calculați $f(x) + g(x); f(x) - g(x); f(x) \cdot g(x)$.
4. Studiați paritatea următoarelor funcții:
 - a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 2$;
 - b) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^3 + x$;
5. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x - 2$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât punctul $A(m + 1, 5)$ să aparțină graficului funcției f .
6. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + 3$. Calculați $f(0) + f(1) + \dots + f(20)$.
7. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 5x + 4$. Calculați $f(1) \cdot f(2) \cdot \dots \cdot f(10)$.
8. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 2x + 1$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât punctul $A(m, 4)$ să aparțină graficului funcției f .
9. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x - 5$. Calculați $f(-1) \cdot f(0) \cdot \dots \cdot f(2017)$.
10. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x - 3$. Determinați coordonatele punctelor de intersecție ale graficului funcției f cu axele de coordonate.
11. Determinați coordonatele punctelor de intersecție ale graficului funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 7x + 12$ cu axele de coordonate.
12. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x - 1$. Calculați $f(2) + f(2^2) + f(2^3)$.
13. Determinați coordonatele punctelor de intersecție ale graficului funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{3x-2}{2}$ cu axele de coordonate.
14. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x + 1$. Calculați $f(1) + f(2) + \dots + f(15)$.

- 15.** Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x^2 + 3x + m$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât punctul $A(1, -2)$ să aparțină graficului funcției f .
- 16.** Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = ax + b$. Determinați $a, b \in \mathbb{R}$ știind că $3 \cdot f(x) + 4 = 5x + 3$.
- 17.** Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = -3x + 4$. Determinați punctul care aparține graficului funcției f în care abscisa este egală cu ordonata.
- 18.** Determinați coordonatele punctului de intersecție a graficelor funcțiilor $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x + 2$ și $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = x + 6$.
- 19.** Determinați coordonatele punctelor de intersecție a graficelor funcțiilor $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 4x + 6$ și $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = x + 4$.
- 20.** Determinați coordonatele punctelor de intersecție a graficelor funcțiilor $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 2x + 5$ și $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = x^2 - 6x + 9$.

2.3 FUNCȚIA DE GRADUL I. FUNCȚIA DE GRADUL II

- 1.** Să se determine funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = ax + b$ al cărui grafic conține punctele $A(1, 2); B(-1, 0)$.
- 2.** Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{2m+1}{m-1}x + 4$. Determinați $m \in \mathbb{R} \setminus \{1\}$ astfel încât punctul $A(1, 0)$ să aparțină graficului funcției f .
- 3.** Determinați coordonatele punctelor de intersecție ale graficului funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = -5x + 10$ cu axele de coordonate.
- 4.** Calculați aria triunghiului determinat de graficul funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x - 4$ și axele de coordonate.
- 5.** Calculați perimetrul triunghiului determinat de graficul funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = -\frac{3}{4}x + 3$ și axele de coordonate.
- 6.** Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (3m - 2)x + 4$ să fie strict crescătoare pe $\mathbb{R}$.
- 7.** Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{-3m-6}{4}x + 2$ să fie strict descrescătoare pe $\mathbb{R}$.
- 8.** Determinați valoarea maximă a funcției $f: [-1, 2] \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = -2x + 3$.
- 9.** Determinați valoarea minimă a funcției $f: [1, 3] \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 4x + 2$.
- 10.** Studiați semnul următoarelor funcții:
- $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x - 4$;
 - $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = -x + 2$;
- 11.** Determinați coordonatele punctului de intersecție a graficelor funcțiilor $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x - 4$ și $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = x - 1$.
- 12..** Să se determine funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = ax^2 + bx + c, a \neq 0$ al cărui grafic conține punctele $A(2, -6); B(1, 0); C(0, 4)$.
- 13.** Determinați distanța dintre punctele de intersecție ale graficului funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 5x + 6$ cu axa Ox .
- 14.** Determinați coordonatele punctelor de intersecție ale graficului funcției f cu axele de coordonate:

- a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 6x + 9$;
 b) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + x + 2$;
 15. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 3x + 4$. Determinați coordonatele vârfului parabolei asociate funcției f .
 16. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + (m + 1)x + 3$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât valoarea minimă a funcției să fie egală cu $\frac{11}{4}$.
 17. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = -x^2 + (3m + 2)x + 2$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât abscisa punctului de maxim a funcției f să fie egală cu $\frac{5}{2}$.
 18. Determinați $m \in \mathbb{R}^*$ astfel încât abscisa vârfului parabolei asociate funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = mx^2 + x + 3$ să fie egală cu ordonata vârfului.
 19. Determinați coordonatele punctelor de intersecție a graficelor funcțiilor $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 3x + 5$ și $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = x^2 + 7x + 9$.
 20. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = -x^2 + 5x + m + 2$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât valoarea maximă a funcției să fie egală cu 7.
 21. Determinați semnul următoarelor funcții:
 a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 5x - 6$;
 b) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 4x + 4$;
 c) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + x + 4$;

2.4 FUNCȚII BIJECTIVE.

- Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x + 2$. Arătați că funcția f este bijectivă.
- Arătați că funcția $f: \mathbb{R} \setminus \{-1\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+2}{x+1}$ este injectivă.
- Arătați că funcția $f: (1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 3x + 2$ este injectivă.
- Arătați că funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{4x+1}{3}$ este surjectivă.
- Se consideră funcția $f: [1, 3] \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 5x + 4$. Determinați imaginea funcției f .
- Determinați imaginea funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 2x + 3$.
- Se consideră funcțiile $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + 2$ și $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = x + 1$. Calculați $(f \circ g)(x)$.
- Se consideră funcțiile $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + x + 2$ și $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = x + 3$. Calculați $(g \circ f)(-1)$.
- Determinați inversa funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x + 4$.
- Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x + 1$. Calculați $(f \circ f)(-2)$.
- Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + 2$. Calculați $f(0) + f(1) + \dots + f(13)$.
- Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 3x + 4$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $A(m, 2)$ să aparțină graficului funcției f .
- Determinați coordonatele punctelor de intersecție ale graficului funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 2x - 3$ cu axele de coordonate.
- Determinați coordonatele vârfului parabolei asociate funcției

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x^2 - 4x + 3.$$

15. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât valoarea maximă a funcției

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = -x^2 + 3x - m \text{ să fie egală cu } 3.$$

16. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x - 6$. Calculați

$$f(-2017) \cdot f(-2016) \cdot \dots \cdot f(2017).$$

17. Determinați coordonatele punctului de intersecție a graficelor funcțiilor

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = -2x + 3 \text{ și } g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = -4x + 9.$$

18. Se consideră funcțiile $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x - 4$ și $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = x^2 + 2x + 2$. Calculați $(f \circ g)(0)$.

19. Studiați semnul funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 6x + 8$.

3. ECUAȚII. SISTEME DE ECUAȚII

3.1 ECUAȚIA DE GRADUL I. ECUAȚIA DE GRADUL II

1. Rezolvați în $\mathbb{R}$ următoarele ecuații:

a) $3x + 2 = 8$; b) $(x + 1)^2 + 3x = x^2 + x + 4$; c) $(x - 1) \cdot (x + 1) + 2x = x^2 + 5x + 3$;

d) $4(x - 1) + 2x = 3(2 - x) - 4$;

2. Rezolvați în $\mathbb{R}$ următoarele inecuații:

a) $3x - 6 \leq 0$; b) $4x - 8 \geq -2x + 6$; c) $6x - 7 < 8x + 3$; d) $\frac{3x+1}{2} < \frac{x-1}{3}$;

e) $x(x - 2) \leq (x + 1)(x + 3)$; f) $2(x - 4) > 3x + 5$;

3. Rezolvați în $\mathbb{R}$ următoarele inecuații:

a) $-2 \leq x - 1 \leq 3$; b) $3 < 3x + 2 \leq 6$; c) $-3 \leq \frac{x+1}{2} < 4$; d) $-8 < 5x - 2 < 6$;

4. Rezolvați în $\mathbb{R}$ următoarele ecuații:

a) $x^2 - 3x + 2 = 0$; b) $-x^2 + 4x - 3 = 0$; c) $x(x + 3) - 3x = 4$; d) $(x - 2)(x + 2) = 5$;

e) $x(x - 5) = 6$; f) $x^2 - 6x + 9 = 0$;

5. Rezolvați în $\mathbb{R}$ următoarele ecuații:

a) $|x + 3| = 4$; b) $|3x - 5| = -2$; c) $|x^2 - 7x + 12| = 0$; d) $|x^2 + x| = 2$; e) $|3x + 5| = 4$;

6. Rezolvați în $\mathbb{R}$ următoarele inecuații:

a) $|x + 2| \leq 4$; b) $\left| \frac{2x+1}{4} \right| < 1$; c) $|x + 2| > 5$; d) $|2x - 1| \geq 2$; e) $|3x - 2| \leq 7$;

7. Rezolvați în mulțimea numerelor întregi inecuațiile:

a) $-2 < x + 6 \leq 3$; b) $\left| \frac{3x+4}{3} \right| \leq 2$; d) $1 \leq 4x + 3 < 4$; d) $|x + 5| < 4$;

8. Rezolvați în $\mathbb{R}$ următoarele inecuații:

a) $x^2 - 2x - 8 \leq 0$; b) $-x^2 + 3x - 2 > 0$; c) $x^2 - 2x + 1 > 0$; d) $x^2 + x + 2 > 0$;

e) $x^2 - 9 \geq 0$; f) $-x^2 + 5x \leq 0$;

9. Rezolvați în mulțimea numerelor întregi inecuațiile:

a) $x^2 - 6x + 6 \leq 1$; b) $(x - 4)(x + 4) < 0$; c) $-3x^2 + 4x \geq 0$; d) $(x + 2)^2 \leq 9$;

10. Calculați $2(x_1 + x_2) - x_1 \cdot x_2$, unde x_1, x_2 sunt soluțiile ecuației $x^2 - 3x + 4 = 0$.
11. Calculați $\frac{x_1}{x_2} + \frac{x_2}{x_1}$, unde x_1, x_2 sunt soluțiile ecuației $x^2 + x + 3 = 0$.
12. Determinați $m \in \mathbb{R}$ știind că soluțiile x_1, x_2 ale ecuației $x^2 - (m + 2)x + 2m - 3 = 0$ verifică relația $2(x_1 + x_2) + x_1 \cdot x_2 = 6$.
13. Se consideră ecuația $x^2 - x + m = 0$ cu soluțiile x_1, x_2 . Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $\frac{1}{x_1+1} + \frac{1}{x_2+1} = -\frac{3}{4}$.
14. Calculați $(x_1 + x_2)^2 - 2x_1x_2$, unde x_1, x_2 sunt soluțiile ecuației $x^2 + 2x + 4 = 0$.
15. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât soluțiile x_1, x_2 ale ecuației $x^2 - 3x + m + 2 = 0$ să verifice relația $x_1^2 + x_2^2 = 4$.
16. Arătați că $x_1^2 + x_2^2 = x_1 + x_2 + 2$, unde x_1, x_2 sunt soluțiile ecuației $x^2 - x - 1 = 0$.
17. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât soluțiile x_1, x_2 ale ecuației $x^2 - (m + 2)x + 3m = 0$ să verifice relația $x_1^2 + x_2^2 \leq 4$.
18. Determinați ecuația de gradul II ale cărei soluții verifică relațiile $x_1 + x_2 = 3$ și $x_1 \cdot x_2 = -4$.
19. Determinați ecuația de gradul II, știind că soluțiile ecuației sunt $x_1 = -3$ și $x_2 = -4$.
20. Determinați ecuația de gradul II ale cărei soluții verifică relațiile $x_1 + x_2 = 5$ și $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} = \frac{5}{7}$.

3.2 SISTEME DE ECUAȚII

Rezolvați în mulțimea numerelor reale următoarele sisteme de ecuații:

1. $\begin{cases} x - y = 2 \\ x + y = 4 \end{cases}$; 2. $\begin{cases} 2x - y = 6 \\ -x + 2y = 6 \end{cases}$; 3. $\begin{cases} 2x - 3y = 7 \\ x + 5y = -3 \end{cases}$; 4. $\begin{cases} x + y = 6 \\ x \cdot y = 8 \end{cases}$;
5. $\begin{cases} x + y = -5 \\ x \cdot y = 6 \end{cases}$;
6. $\begin{cases} x + y = -1 \\ x \cdot y = -12 \end{cases}$; 7. $\begin{cases} 2x - 3 = y \\ x^2 - 4x + 6 = y \end{cases}$; 8. $\begin{cases} y = x^2 + 5x + 3 \\ y = x^2 + 4x + 1 \end{cases}$;
9. $\begin{cases} y = 4x + 7 \\ y = x^2 - 4x + 22 \end{cases}$; 10. $\begin{cases} x = 3 - y \\ y = x^2 + 1 \end{cases}$;

3.3 ECUAȚII IRAȚIONALE

Rezolvați în mulțimea numerelor reale următoarele ecuații:

1. $\sqrt{x-3} = 4$; 2. $\sqrt{x^2+5} = 3$; 3. $\sqrt{5-x} = 2$; 4. $\sqrt{3x-2} + 6 = 8$;

$$\begin{aligned}
& 5. \sqrt{x-2} = x; 6. \sqrt{x^2 - 7x + 12} = 2\sqrt{3}; 7. \sqrt{x+7} = x+1; \\
& 8. \sqrt{x^2 + x + 2} = x+3; 9. \sqrt{2x+3} = \sqrt{x+4}; 10. \sqrt{x^2 + 5x + 7} = 1; 11. \sqrt{x+3} - x = 1; 12. \sqrt{6x-5} = x; 13. \sqrt{x^2 - 2x - 3} = \sqrt{x+1}; \\
& 14. \sqrt{x-6} - 4 = -1; 15. \sqrt[3]{3x+2} = -2; 16. \sqrt[3]{x^3 + x^2 + 8x - 9} = x; \\
& 17. \sqrt[3]{x^2 + 3x} = \sqrt[3]{2x+2}; 18. \sqrt[3]{5x+10} = 3; 19. \sqrt[3]{3-x^2} = -\sqrt[3]{6}; \\
& 20. \sqrt[3]{x^3 + 2x + 6} = x.
\end{aligned}$$

3.4 ECUAȚII EXPONENȚIALE

Rezolvați în mulțimea numerelor reale următoarele ecuații:

$$\begin{aligned}
& 1. 5^{2x-2} = 25; 2. 7^{3x-4} = \frac{1}{49}; 3. 6^{3x-2} = 6^{4x+1}; 4. 4^{x+1} = 8^{-2x+3}; \\
& 5. \left(\frac{1}{3}\right)^{x+2} + 2 = 29; 6. 2^{3x^2+2x} - 1 = 31; 7. \frac{1}{3^x} = \frac{2^x}{36}; 8. 4^{x-1} \cdot 3^{x-1} = 144; 9. 5^{x-1} = 3^{1-x}; \\
& 10. \left(\frac{2}{3}\right)^{5x-3} = \frac{9}{4}; 11. 3^x + 3^{x+1} = 4; 12. 2^{x+1} + 2^{x+2} = 12; 13. 4^{x+2} + 4^{x-1} = 260; \\
& 14. 9^x - 4 \cdot 3^x + 3 = 0; 15. 2^{2x} - 10 \cdot 2^x + 16 = 0; 16. 25^x - 2 \cdot 5^x - 15 = 0; \\
& 17. 3^{x+2} \cdot 2^{x+1} = 18; 18. 2^x + 2 \cdot 2^{-x} = 3; \\
& 19. 3^x - 9 \cdot 3^{-x} = 0; 20. 4^x + 2 = 8 \cdot 4^{-x}.
\end{aligned}$$

3.5 ECUAȚII LOGARITMICE

Rezolvați în mulțimea numerelor reale următoarele ecuații:

$$\begin{aligned}
& 1. \log_3(x+2) = 2; 2. \log_4(x^2 + x + 1) = \log_4 3; 3. \log_2(2x^2 - 7x + 12) = 4; \\
& 4. \log_{\frac{1}{2}}(3x-2) - \log_{\frac{1}{2}} 4 = 0; 5. \log_5(4x+2) = 0; 6. \lg(3x+6) = 1; \\
& 7. \log_6(3x+1) = \log_6(x+5); 8. \log_2(x^2 + 9) = \log_2(6x); 9. \ln(x^2 + x + 1) = \ln(x+2) \\
& 10. 2 \cdot \log_3(x-2) = \log_3(x+4); 11. \log_3(x+1) - \log_3(x-2) = 1; \\
& 12. \log_2(x+2) - \log_2(x+4) = -1; 13. \log_4(x^2 + 3) - \log_4 x = 1; \\
& 14. \log_3(x+3) - \log_3(x-3) = 2; 15. \log_2(x-1) + \log_2(x+1) = 3; \\
& 16. \log_3(x+1) + \log_3(x+3) = 1; 17. \log_{\frac{1}{3}} x + \log_{\frac{1}{3}}(x+2) = -1; \\
& 18. \lg^2 x + 3 \lg x + 2 = 0; 19. 3 \lg^2 x + 2 \lg x - 5 = 0; \\
& 20. (\log_4 x)^2 + \log_4 x - 6 = 0;
\end{aligned}$$

TEST

1. Rezolvați în mulțimea numerelor reale următoarele ecuații:

a) $x(x+2)+4=x^2+3x-1$; b) $x^2+7x-8=0$; c) $|2x+1|=5$.

2. Rezolvați în mulțimea numerelor reale următoarele inecuații:

a) $|3x+2|\leq 1$; b) $2(x+3)-4x>2x+8$.

3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale următoarele ecuații:

a) $x^2+4x+3\leq 0$; b) $x^2+3x+4>0$.

4. Să se determine $x \in \mathbb{Z}$ astfel încât $x^2-5x\leq 0$.

5. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât soluțiile x_1, x_2 ale ecuației $x^2-(3m+4)x+2m=0$ să verifice relația $(x_1+x_2)-2x_1 \cdot x_2=5$.

6. Rezolvați în $\mathbb{R}$ sistemele de ecuații:

a) $\begin{cases} x+y=8 \\ x \cdot y=12 \end{cases}$; b) $\begin{cases} y=2x-3 \\ x+y=6 \end{cases}$.

7. Rezolvați în mulțimea numerelor reale următoarele ecuații:

a) $3^{x^2+2x-1}-4=5$; b) $\sqrt{x+3}=x+3$; c) $\log_3(x^2+2x+1)=\log_3 1$.

4. METODE DE NUMĂRARE. PROBABILITĂȚI

1. Calculați:

a) $P_4 - A_5^3$; b) $C_5^4 + A_3^3 - C_2^1$; c) $C_4^2 - A_4^2 + 3!$;

2. Să se determine câte numere de 3 cifre distincte se pot forma cu elementele mulțimii $A = \{1, 2, 3, 4\}$.

3. Să se determine numărul submulțimilor ordonate cu 2 elemente ale mulțimii $A = \{0, 1, 2, 3, 4, 5\}$.

4. Să se determine câte numere de 3 cifre distincte se pot forma cu elementele mulțimii $A = \{0, 1, 3, 5, 6\}$.

5. Să se determine câte numere de 2 cifre se pot forma cu elementele mulțimii $A = \{1, 3, 5, 6\}$.

6. Să se determine câte numere de 4 cifre se pot forma cu elementele mulțimii $A = \{1, 4, 6\}$.

7. Să se determine numărul submulțimilor cu 3 elemente ale mulțimii $A = \{0, 3, 7, 8, 9\}$.

8. Să se arate că numerele A_3^2, C_6^2 și P_4 sunt termeni consecutivi ai unei progresii aritmetice.

9. Să se determine câte numere de 3 cifre se pot forma cu elementele mulțimii $A = \{0, 1, 3, 6\}$.

10. Să se determine numărul submulțimilor cu 4 elemente ale mulțimii $A = \{1, 2, 3, 4, 6, 7\}$.

11. Să se determine probabilitatea ca alegând un element al mulțimii $A = \{C_5^2, A_5^1, P_4, C_4^1\}$ acesta să fie divizibil cu 5.

12. Să se determine probabilitatea ca alegând un element al mulțimii $A = \{0,1,3,4\}$ acesta să verifice relația $(n+1)! \leq 10$.
13. Determinați numărul natural nenul n astfel încât numărul submulțimilor cu 2 elemente ale unei mulțimi cu n elemente să fie egal cu 15.
14. Determinați probabilitatea ca alegând un element din mulțimea $A = \{0,1,2,3\}$ acesta să verifice relația $P_n \leq 2^n$.
15. Rezolvați următoarele ecuații:
 a) $A_n^1 + C_n^1 = 10, n \in \mathbb{N}, n \geq 1$; b) $A_n^2 = 12, n \in \mathbb{N}, n \geq 2$; c) $A_n^1 + C_n^2 = 10, n \in \mathbb{N}, n \geq 2$;
 d) $\frac{(x-2)!}{(x-4)!} = 6, x \in \mathbb{N}, x \geq 4$; e) $C_{n+2}^{n+1} = 18, n \in \mathbb{N}$.
16. Să se determine probabilitatea ca alegând un număr din mulțimea numerelor naturale de 2 cifre acesta să fie pătrat perfect.
17. Să se determine probabilitatea ca alegând un număr din mulțimea numerelor naturale de 2 cifre acesta să aibă suma cifrelor egală cu 8.
18. Să se determine probabilitatea ca alegând un număr din mulțimea numerelor naturale de 2 cifre acesta să aibă produsul cifrelor egal cu 18.
19. Să se determine probabilitatea ca alegând un element din mulțimea $A = \{1,2,3, \dots, 40\}$ acesta să fie divizibil cu 6.
20. Să se determine probabilitatea ca alegând un număr din mulțimea numerelor naturale de o cifră acesta să fie divizor al lui 8.
21. Să se determine probabilitatea ca alegând un element din mulțimea $A = \{1,2,3, \dots, 20\}$ acesta să fie multiplu de 4.

TEST

1. Calculați: $C_8^3 + A_4^2 - P_4$.
2. Să se determine câte numere de 4 cifre distincte se pot forma cu elementele mulțimii $A = \{0,1,2,4,6\}$.
3. Să se determine numărul submulțimilor cu 6 elemente ale unei mulțimi cu 8 elemente.
4. Să se determine câte numere de 3 cifre se pot forma cu elementele mulțimii $A = \{1,2,3,4\}$.
5. Să se rezolve ecuația: $A_n^2 + C_n^2 = 9, n \in \mathbb{N}, n \geq 2$.
6. Să se rezolve inecuația: $C_n^2 \leq 6, n \in \mathbb{N}, n \geq 2$.
7. Să se determine probabilitatea ca alegând un element din mulțimea $A = \{1,2,3,5,6\}$ acesta să verifice relația $(n-1)! \leq n^2 + 1$.
8. Să se determine probabilitatea ca alegând un număr din mulțimea numerelor naturale de 2 cifre acesta să fie multiplu de 15.
9. Să se determine probabilitatea ca alegând un element din mulțimea $A = \{1,2,3, \dots, 30\}$ acesta să fie cub perfect.

5. MATEMATICI FINANCIARE

1. Aflați numărul x știind că 30% din x este egal cu 600.
2. În anul 2017 profitul unei firme a fost de 300.000 lei ceea ce reprezintă 6% din valoarea veniturilor anuale ale firmei. Determinați valoarea veniturilor anuale ale firmei în 2017.
3. O firmă folosește pentru publicitate 4000 lei, ceea ce reprezintă 8% din profitul anual. Determinați profitul anual al firmei.
4. Prețul unui obiect este de 200 lei. Determinați prețul obiectului după o scumpire cu 20%.
5. Prețul unui obiect este de 320 lei. Determinați prețul obiectului după o reducere cu 10%.
6. După o scumpire cu 30% prețul unui produs este de 598 lei. Aflați prețul produsului înainte de scumpire.
7. După o reducere cu 25% prețul unui produs este de 750 lei. Aflați prețul obiectului înainte de reducere.
8. O sumă de 3600 lei a fost depusă la o bancă cu o rată a dobânzii de 3%. Aflați ce sumă de bani se află în cont după un an.
9. La o bancă a fost depusă într-un depozit suma de 1200 lei cu o rată a dobânzii de $p\%$ pe an. Aflați p , știind că după un an în depozit sunt 1248 lei.
10. După un an într-un depozit se află suma de 6180 lei. Știind că rata dobânzii a fost de 3%, aflați suma inițială aflată în depozit.

TEST

1. O firmă folosește pentru achiziții o sumă de 60.000 lei, ceea ce reprezintă 10% din valoarea veniturilor. Aflați valoarea veniturilor firmei.
2. Prețul unui obiect este de 160 lei. Aflați prețul obiectului după o scumpire cu 15%.
3. Prețul unui obiect este de 500 lei. El se scumpește succesiv cu 5%, respectiv 12%. Aflați prețul obiectului după cele două scumpiri.
4. Prețul unui obiect este de 2800 lei. Aflați prețul obiectului după o reducere cu 9%.
5. După o reducere cu 8% prețul unui obiect este de 4600 lei. Aflați prețul obiectului înainte de reducere.
6. După două ieftiniri succesive cu 10%, respectiv 20% prețul unui obiect este de 504 lei. Aflați prețul inițial al obiectului.
7. O sumă de 15.000 lei a fost depusă la o bancă, iar după un an s-a obținut o dobândă de 450 lei. Aflați rata dobânzii.
8. O sumă de 2000 lei a fost depusă la o bancă cu o rată a dobânzii de 6%. Aflați suma aflată în cont după un an.
9. Sa se calculeze ce dobândă a oferit banca, dacă inițial s-a depus suma de 4800 lei, iar după un an în cont erau 5300 lei.

6. GEOMETRIE

6.1 VECTORI ÎN PLAN

1. Fie triunghiul ABC , M mijlocul segmentului $[AB]$, N mijlocul ssegmentului $[BC]$ și P mijlocul sementului $[AC]$. Arătați că $\overrightarrow{AM} + \overrightarrow{BN} + \overrightarrow{CP} = \vec{0}$.
2. Fie paralelogramul ABCD și O punctul de intersecție al diagonalelor.. Arătați că $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} + \overrightarrow{OD} = \vec{0}$.
3. Fie triunghiul ABC. Se consideră punctele $M \in [AB]$ și $N \in [BC]$ cu proprietatea că $\overrightarrow{AM} = \frac{2}{3}\overrightarrow{AB}$ și $\overrightarrow{BN} = \frac{1}{3}\overrightarrow{BC}$. Arătați că $\overrightarrow{MN} = \frac{1}{3}\overrightarrow{AC}$.
- 4.Fie triunghiul ABC și M mijlocul segmentului $[AB]$. Demonstrați că $\overrightarrow{AM} = \frac{\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC}}{2}$.
5. În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(-1,-2) și B(3,0). Determinați coordonatele vectorului $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB}$.
- 6.În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(2,3), B(-1,1) și C(0,2). Determinați perimetrul triunghiului determinat de punctele A, B și C.
- 7.În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(-3,2), B(1,1) și C(-2,1). Determinați coordonatele vectorului $2\overrightarrow{AB} + 3\overrightarrow{BC} + \overrightarrow{AC}$.
- 8.În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(4,2) și B(2,6).Determinați coordonatele vectorului $\overrightarrow{OM}$, unde M este milocul segmentului $[AB]$.
- 9.Se consideră vectorii $\vec{u} = 2\vec{i} + \vec{j}$ și $\vec{v} = \vec{i} + 2\vec{j}$. Determinați coordonatele vectorului $\vec{w} = 2\vec{u} - 3\vec{v}$.
10. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât vectorii $\vec{u} = -4\vec{i} + (m + 1)\vec{j}$ și $\vec{v} = 2\vec{i} + 3\vec{j}$ să fie coliniari.
11. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât vectorii $\vec{u} = (2 + m)\vec{i} + 3\vec{j}$ și $\vec{v} = (m - 1)\vec{i} + \vec{j}$ să fie coliniari.
12. În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(2,3) , B(1,5) și C(3,7). Determinați lungimea medianei dusă din vârful A al triunghiului ABC.
13. În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(2,5) , B(3,2) și C(4,5). Arătați că triunghiul ABC este isoscel.
14. În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(-1,-1), B(1,1) și C(0,-2). Arătați cătriunghiul ABC este dreptunghic.
15. În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(2,4) , B(-4,-2) și C(4,3).Determinați distanța de la punctul C la mijlocul segmentului $[AB]$.
16. Determinați aria triunghiului echilateral ABC, știind că A(-1,3) și B(2,0).
17. În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(3,1) și B(-1,1). Determinați coordonatele punctului C, știind că $\overrightarrow{OC} = \overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB}$.
18. În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(-1,-1) ,B(2,3) și C(3,1).Determinați coordonatele punctului D, astfel încât ABCD să fie paralelogram.
19. În reperul cartezian xOy se consideră punctele A(4,1) și B(-1,2).Determinați coordonatele simetricului punctului A față de punctul B.

20. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(3,4)$ și $B(5,-1)$. Determinați perimetrul triunghiului OAB .
21. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(-1,-1)$, $B(2,0)$ și $C(0,2)$. Determinați coordonatele vectorului $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC}$.
22. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(2,1)$, $B(3,2)$ și $C(-1,0)$. Determinați coordonatele centrului de greutate al triunghiului ABC .

6.2 DREAPTA ÎN PLAN

1. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(4,2)$ și $B(3,1)$. Determinați ecuația dreptei determinată de punctele A și B .
2. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $M(-1,-2)$ și $N(0,3)$. Determinați ecuația dreptei determinată de punctele M și N .
3. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât punctul $A(m+2,3)$ să aparțină dreptei $d: 2x + 3y - 2 = 0$.
4. Determinați $m \in \mathbb{R}$ pentru care punctul $A(m^2, m)$ se află pe dreapta $d: x + 4y - 5 = 0$.
5. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(2,3)$, $B(-1,1)$ și $C(3,7)$. Determinați ecuația medianei dusă din vârful A al triunghiului ABC .
6. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(0,3)$, $B(2,3)$ și $C(-2,2)$. Determinați ecuația medianei dusă din vârful C al triunghiului ABC .
7. Să se determine coordonatele punctului de intersecție al dreptelor de ecuație $d_1: 2x - y - 1 = 0$ și $d_2: x + 3y - 11 = 0$.
8. Calculați distanța de la punctul $A(3,-2)$ la punctul de intersecție al dreptelor $d_1: 3x + 2y = -1$ și $d_2: x - y = 3$.
9. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(3,-1)$ și $B(1,1)$. Determinați numerele reale m, n pentru care punctele A și B se află pe dreapta de ecuație $d: x + my + n = 0$.
10. Determinați $m \in \mathbb{R}$ pentru care dreptele $d_1: 3x + my + 2 = 0$ și $d_2: 2x - y + 5 = 0$ să fie paralele.
11. Să se determine $m \in \mathbb{R}$ pentru care dreptele $d_1: (m+1)x - 4y + 3 = 0$ și $d_2: -2x + (m-1)y - 4 = 0$ să fie paralele.
12. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(-1,-1)$, $B(0,1)$, $C(1,1)$ și $D(2,3)$. Să se arate că dreptele AB și CD sunt paralele.
13. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(1,3)$, $B(2,-4)$, $C(1,-3)$ și $D(3, m+1)$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât dreptele AB și CD să fie paralele.
14. Să se arate că dreptele $d_1: -2x + 3y + 1 = 0$ și $d_2: 6x + 4y + 5 = 0$ sunt perpendiculare.
15. Să se determine $m \in \mathbb{R}$ pentru care dreptele $d_1: -2x + (m+2)y - 1 = 0$ și $d_2: x + 3y - 2 = 0$ să fie perpendiculare.
16. Să se determine ecuația dreptei care trece prin punctul $A(1,4)$ și este paralelă cu dreapta $d: 2x + 6y - 3 = 0$.

17. Să se determine ecuația dreptei care trece prin punctul $A(-2,-1)$ și este paralelă cu dreapta $d: x + 2y - 1 = 0$.
18. Să se determine ecuația dreptei care trece prin punctul $A(2,2)$ și este perpendiculară pe dreapta $d: -3x + y + 1 = 0$.
19. Fie triunghiul ABC cu vârfurile $A(1,1)$, $B(5,4)$ și $C(2,-3)$. Determinați ecuația înălțimii duse din vârful B al triunghiului ABC.
20. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(2,5)$ și $B(4,3)$. Determinați ecuația mediatoarei segmentului AB.

TEST

1. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(-1,3)$ și $B(2,1)$. Determinați coordonatele vectorului $2\overrightarrow{AB} - \overrightarrow{OA}$.
2. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(2,2)$ și $B(3,1)$. Determinați perimetrul triunghiului OAB.
3. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(-1,4)$, $B(2,0)$ și $C(4,-2)$. Determinați lungimea medianei duse din vârful A al triunghiului ABC.
4. Se consideră vectorii $\vec{u} = 3\vec{i} + (m+2)\vec{j}$ și $\vec{v} = -\vec{i} + 5\vec{j}$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât vectorii $\vec{u}$ și $\vec{v}$ să fie coliniari.
5. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(0,3)$, $B(1,3)$ și $C(1,4)$. Arătați că triunghiul ABC este isocel.
6. Determinați ecuația dreptei care trece prin punctele $A(-1,3)$ și $B(2,2)$.
7. Determinați $m \in \mathbb{R}$ pentru care dreptele $d_1: 3x + (m+2)y = 0$ și $d_2: x - 2y + 3 = 0$ să fie paralele.
8. Să se determine ecuația dreptei care trece prin punctul $A(1,3)$ și este perpendiculară pe dreapta $d: x - 2y + 3 = 0$.
9. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(-1,3)$ și $B(3,1)$. Determinați ecuația mediatoarei segmentului AB.

7. TRIGONOMETRIE

7.1 ELEMENTE DE TRIGONOMETRIE

1. Fie $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$ și $\sin x = \frac{12}{13}$. Calculați $\operatorname{tg} x$.
2. Arătați că $(\sin x + 3\cos x)^2 + (3\sin x - \cos x)^2 = 10$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$.
3. Fie $x \in \left(\frac{\pi}{2}, \pi\right)$ și $\cos x = -\frac{3}{4}$. Calculați $\sin 2x$ și $\operatorname{ctg} x$.
4. Calculați $\sin^2 35^\circ + \cos^2 145^\circ + \operatorname{ctg} 45^\circ$.
5. Calculați $\sin 40^\circ - \sin 140^\circ + \sin 30^\circ$.
6. Calculați $\sin^2 135^\circ + \cos 60^\circ - 1$.
7. Calculați $\sin 20^\circ - \cos 70^\circ + \sin 150^\circ$.

8. Fie $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right), y \in \left(\pi, \frac{3\pi}{2}\right), \sin x = \frac{1}{2}$ și $\cos y = -\frac{\sqrt{3}}{2}$. Calculați $\sin(x + y)$.
9. Fie $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$ și $\cos x = \frac{4}{5}$. Calculați $\cos 2x$.
10. Calculați $\sin^2 15^\circ + \sin^2 75^\circ - \operatorname{tg} 135^\circ$.
11. Fie $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$ și $\operatorname{tg} x = \frac{4}{3}$. Calculați $\cos x$ și $\sin x$.
12. Fie $x \in \left(\frac{\pi}{2}, \pi\right)$ și $\operatorname{ctg} x = -\frac{3}{2}$. Calculați $\sin x$ și $\cos 2x$.
13. Fie $x \in \left(\frac{3\pi}{2}, 2\pi\right)$ și $\sin x = -\frac{2}{3}$. Calculați $\sin 2x$.
14. Fie $x, y \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right), \sin x = \frac{1}{3}$ și $\sin y = \frac{\sqrt{2}}{2}$. Calculați $\cos(x - y)$.
15. Calculați $\sin 50^\circ - \cos 40^\circ + \cos^2 120^\circ$.
16. Arătați că $(2\sin x + \cos x)^2 + (\sin x + 2\cos x)^2 - 4\sin 2x = 5$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$.
17. Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că $\frac{5\sin x - \cos x}{2\cos x} = 2$.
18. Fie $x \in \left(\frac{\pi}{2}, \pi\right), y \in \left(\frac{3\pi}{2}, 2\pi\right), \cos x = -\frac{1}{4}$ și $\sin y = -\frac{2}{5}$. Calculați $\sin(x - y)$.
19. Arătați că $\cos 125^\circ + \cos 55^\circ = 0$.
20. Arătați că $(\sin x + 4\cos x)^2 - (\sin x - 4\cos x)^2 - 8\sin 2x = 0$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$.

7.2 APLICAȚII ALE TRIGONOMETRIEI ÎN GEOMETRIE

1. Determinați raza cercului circumscris triunghiului ABC, în care $AB=3$ și $m(\sphericalangle C) = 30^\circ$.
2. Fie triunghiul ABC în care $BC=6$ și raza cercului circumscris triunghiului este egală cu 4. Calculați sinusul unghiului A.
3. Calculați sinusul unghiului C al triunghiului ABC, știind că $AC=4, AB=2$ și $m(\sphericalangle B) = 45^\circ$.
4. Fie triunghiul ABC în care $m(\sphericalangle B) = 60^\circ$ și raza cercului circumscris triunghiului ABC este egală cu 6. Calculați lungimea laturii AC.
5. Determinați lungimea laturii AC a triunghiului ABC, știind că $\sin A = \frac{2}{3}, \sin B = \frac{3}{4}$ și $BC=8$.
6. Calculați cosinusul unghiului A al triunghiului ABC știind că $AB=3, BC=2$ și $AC=4$.
7. Calculați cosinusul unghiului B al triunghiului ABC știind că $AB=5, BC=5$ și $AC=6$.
8. Determinați lungimea laturii BC a triunghiului ABC știind că $AB=6, AC=4$ și $m(\sphericalangle A) = 60^\circ$.
9. Determinați perimetrul triunghiului ABC dacă $AC=2, BC=\sqrt{2}$ și $m(\sphericalangle C) = 45^\circ$.
10. Calculați perimetrul triunghiului ABC știind că $AB=4, BC=\sqrt{3}$ și $m(\sphericalangle B) = 30^\circ$.
11. Calculați lungimea laturii NP a triunghiului MNP, știind că $AMN=4, MP=6$ și $m(\sphericalangle NMP) = 120^\circ$.

12. Determinați aria triunghiului ABC, știind că $AB=6$, $AC=2$ și $m(\sphericalangle BAC) = 30^\circ$.
13. Știind că aria triunghiului ABC este egală cu 4, calculați sinusul unghiului A, dacă $AB=4$ și $AC=8$.
14. Determinați aria paralelogramului ABCD, știind că $AB=6$, $BC=3$ și $m(\sphericalangle ABC) = 120^\circ$.
15. Calculați aria triunghiului ABC, știind că $AC=4$, $BC=9$ și $m(\sphericalangle ACB) = 135^\circ$.

TEST

1. Calculați $\sin 125^\circ - \sin 55^\circ - 2\sin 30^\circ$.
2. Fie $x \in (0, \frac{\pi}{2})$ și $\cos x = \frac{\sqrt{3}}{4}$. Calculați ctgx .
3. Calculați $\sin^2 25^\circ + \cos^2 135^\circ + \sin^2 65^\circ$.
4. Fie $x \in (0, \frac{\pi}{2})$ și $\cos x = \frac{\sqrt{3}}{4}$. Calculați ctgx .
5. Să se determine lungimea razei cercului circumscris triunghiului ABC, știind că $AC=4$ și $m(\sphericalangle ABC) = 120^\circ$.
6. Să se determine lungimea laturii AC a triunghiului ABC, dacă $AB=4$, $m(\sphericalangle C) = 45^\circ$ și $m(\sphericalangle B) = 30^\circ$.
7. Calculați cosinusul unghiului C al triunghiului ABC dacă $AB=4$, $AC=1$ și $BC=5$.
8. Determinați lungimea laturii BC a triunghiului ABC știind că $AC=8$, $AB=2$ și $m(\sphericalangle BAC) = 150^\circ$.
9. Se consideră triunghiul ABC având aria egală cu 10. Calculați sinusul unghiului C, știind că $AC=8$ și $BC=3$.

8. MATRICI ȘI DETERMINANȚI

8.1 MATRICI

1. Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 2 & 3 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ -1 & 2 \end{pmatrix}$ și $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
- a) Calculați $A+2B$; b) Calculați $A \cdot B - B \cdot A$; c) Calculați $A^2 - 3A - 2I_2$.
2. Se consideră matricele $A, B \in M_3(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 2 \\ 2 & -1 & 1 \\ 3 & 0 & -2 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} -1 & 1 & 3 \\ 0 & 2 & 4 \\ -1 & -2 & -3 \end{pmatrix}$.
- a) Calculați $A + B^t$; b) Calculați $A \cdot B$.
3. Se consideră matricele $A, B, C \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 1 & x+1 \\ 2 & x \end{pmatrix}$, $C = \begin{pmatrix} 3 & 5 \\ 2 & 5 \end{pmatrix}$.

- a) Calculați $2A - C$; b) Calculați $A^2 - A$;
c) Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că $A + B = C$.
- 4.** Fie matricele $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 3 \end{pmatrix}$ și $O_2 = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$, $A, O_2 \in M_2(\mathbb{R})$.
a) Calculați A^2 ; b) Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că $A + xA = O_2$.
- 5.** Se consideră matricea $A(a) = \begin{pmatrix} 1 & 0 & -2 \\ 0 & a+1 & -1 \\ 2 & 1 & a-2 \end{pmatrix}$, $a \in \mathbb{R}$.
a) Calculați $A(1) + A(2)$; b) Calculați $A(0) \cdot A(1)$.
- 6.** Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 3 & 4 \\ 2 & 3 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 3 & -4 \\ -2 & 3 \end{pmatrix}$ și $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
a) Arătați că $A + B = 6I_2$; b) Arătați că $A^2 + B^2 = 34I_2$.
- 7.** Se consideră matricele $A, B \in M_3(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 1 \\ -1 & 3 & -2 \\ 1 & 0 & -2 \end{pmatrix}$,
 $B = \begin{pmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 2 & 0 & 2 \\ 3 & 1 & 1 \end{pmatrix}$.
a) Calculați $3A + B^t$; b) Calculați A^2 .
- 8.** Fie matricea $A(a) = \begin{pmatrix} a-2 & 1 \\ 1 & a-2 \end{pmatrix}$, $a \in \mathbb{R}$.
a) Calculați $A(-1) + A(5)$; b) Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât $A(a) = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}$;
c) Calculați $A(2) \cdot A(1)$.
- 9.** Fie matricele $A \in M_{2,3}(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 2 & 3 & 0 \\ 1 & 4 & 2 \end{pmatrix}$ și $B \in M_{3,2}(\mathbb{R})$, $B = \begin{pmatrix} 3 & 2 \\ 2 & -1 \\ -2 & -2 \end{pmatrix}$.
a) Calculați $A + B^t$; b) Calculați $A \cdot B$.
- 10.** Se consideră matricele $A, O_2 \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 4 & -6 \\ 2 & -3 \end{pmatrix}$, $O_2 = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$ și
 $X(a) = I_2 + aA$, $a \in \mathbb{Z}$.
a) Demonstrați că $A^2 - A = O_2$;
b) Demonstrați că $X(a) \cdot X(b) = X(a + b + ab)$, $\forall a, b \in \mathbb{Z}$.
- 11.** Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 1 & -1 \\ 1 & -1 \end{pmatrix}$ și $O_2 = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$.
a) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $A^2 = m \cdot A$; b) Arătați că $A \cdot B - 2B = O_2$.
- 12.** Se consideră matricele $A, B \in M_3(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 3 & 0 & 1 \\ -1 & -2 & -2 \end{pmatrix}$,
 $B = \begin{pmatrix} -1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 2 \\ 0 & 1 & -3 \end{pmatrix}$.

- a) Calculați $2A - B^t$; b) Calculați $A^2 - 3A + I_3$, unde $I_3 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$.
- 13.** Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 2 & a \\ a & 2 \end{pmatrix}$. Determinați $a \in \mathbb{R}$ știind că $A \cdot B = B \cdot A$.
- 14.** Se consideră matricea $A(a) = \begin{pmatrix} a-2 & 3 \\ 2 & a-1 \end{pmatrix}$, $a \in \mathbb{R}$.
- a) Calculați $A(1) \cdot A(2)$; b) Determinați $x, y \in \mathbb{R}$ astfel încât $A(3) \cdot \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 4 \\ 4 \end{pmatrix}$.
- 15.** Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 2 & 1 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 2 & -1 \\ 1 & 2 \end{pmatrix}$ și $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
- a) calculați $A \cdot B - B \cdot A$; b) Determinați $X \in M_2(\mathbb{R})$, $X = \begin{pmatrix} x & 1 \\ 0 & y \end{pmatrix}$ știind că $A \cdot X = \begin{pmatrix} 0 & 3 \\ 0 & 4 \end{pmatrix}$; c) Calculați $B^2 - 2B + 3I_2$.
- 16.** Se consideră matricea $A(x) = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ -2 & x & x+1 \\ -2 & 1 & x+2 \end{pmatrix}$, $x \in \mathbb{R}$.
- a) Calculați urma matricei $B = A(0) + A(1) - A(-1)$; b) calculați $A^2(0)$.
- 17.** Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} -1 & 3 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 2 & -2 \\ 2 & -2 \end{pmatrix}$, $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$ și $O_2 = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$.
- a) Arătați că $B^2 = O_2$; b) Determinați $x, y \in \mathbb{R}$ știind că $A \cdot \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 10 \\ 6 \end{pmatrix}$; c) Calculați $A \cdot B + I_2$.
- 18.** Fie matricele $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 2 & 2 \end{pmatrix}$ și $X(a) = I_2 + aA$, $a \in \mathbb{Z}$.
- a) Demonstrați că $A^2 = 3A$;
b) Demonstrați că $X(a) \cdot X(b) = X(a + b + 3ab)$, $\forall a, b \in \mathbb{Z}$.
- 19.** Se consideră matricele $A(x) = \begin{pmatrix} 2 & 0 & -1 \\ -4 & x & x^2 \\ -1 & x^2 & -3 \end{pmatrix}$, $x \in \mathbb{R}$ și $B = \begin{pmatrix} 2 & 0 & -1 \\ -4 & 2 & 4 \\ -1 & 4 & -3 \end{pmatrix}$.
- a) Determinați $x \in \mathbb{R}$ astfel încât $A(x) = B$; b) Calculați $A(1) + A(0)$;
c) Calculați $B \cdot A(-1)$.
- 20.** Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ -3 & 4 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 2 & 6 \\ 3 & 5 \end{pmatrix}$, $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
- a) Calculați $2A - B$; b) Calculați $A^2 - B + I_2$.

8.2 DETERMINANȚI

- 1.** Să se calculeze determinantul matricei $A \in M_2(\mathbb{R})$:

a) $A = \begin{pmatrix} 2 & 3 \\ 4 & 1 \end{pmatrix}$; b) $A = \begin{pmatrix} -1 & 0 \\ 1 & -3 \end{pmatrix}$; c) $A = \begin{pmatrix} -2 & 4 \\ -1 & -1 \end{pmatrix}$.

2. Să se calculeze determinantul matricei $A \in M_3(\mathbb{R})$:

a) $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ -1 & 0 & 4 \\ 2 & -3 & 0 \end{pmatrix}$; b) $A = \begin{pmatrix} 0 & -1 & 2 \\ 1 & -1 & 1 \\ 2 & -2 & 2 \end{pmatrix}$; c) $A = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 1 \\ -3 & 1 & -2 \\ 1 & -1 & -2 \end{pmatrix}$.

3. Se consideră matricea $A \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 1 & 4 \\ 0 & -2 \end{pmatrix}$. Calculați $\det(2A - 3I_2)$, unde $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.

4. Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ -1 & 0 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ -1 & 3 \end{pmatrix}$.

a) Calculați $\det(A \cdot B)$; b) Calculați $\det(A^5)$.

5. Se consideră matricea $A \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} -1 & 4 \\ 2 & 1 \end{pmatrix}$. Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că $\det(A - xI_2) = -8$, unde $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.

6. Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 0 & 3 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} m & -m \\ m & 2 \end{pmatrix}$. Determinați $m \in \mathbb{R}$, știind că $\det(A + B) = 7$.

7. Se consideră determinantul $D(m) = \begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 4 \\ 1 & m & m^2 \end{vmatrix}$, $m \in \mathbb{R}$.

a) Calculați valoarea determinantului $D(1)$; b) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $D(m) = 0$.

8. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 2 & 1 & 0 \\ -1 & 3 & 2 \\ 1 & 0 & -1 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 1 & -2 & -1 \\ -1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$,

$$I_3 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}.$$

a) Calculați $\det(A^2)$; b) Calculați $\det(I_3 + B)$.

9. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 3 & -2 \\ 1 & 2 \end{pmatrix}$, $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.

a) Calculați $\det(2A)$; b) Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că $\det(A + xI_2) = 4$.

10. Se consideră matricele $A(a) = \begin{pmatrix} 1 & -a & 2 \\ 2 & 0 & 4 \\ 1 & -2 & 3 \end{pmatrix}$, $a \in \mathbb{R}$.

a) Calculați $\det(A(-1))$; b) Determinați $a \in \mathbb{R}$, știind că $\det(A(a)) = 5$.

c) Calculați $\det(A^2(0) - I_3)$, unde $I_3 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$.

11. Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 2 & -6 \\ 1 & -3 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 3 & 4 \\ -3 & 1 \end{pmatrix}$.

a) calculați $\det(B - A)$; b) Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că $\det(A + xB) = 0$.

12. Se consideră matricele $A, B \in M_2(\mathbb{R})$, $A = \begin{pmatrix} 2 & -2 \\ 5 & 1 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.

a) Calculați $\det(A)$; b) Demonstrați că $\det(A - xB) \geq 11, \forall x \in \mathbb{R}$.

13. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 2 & 0 & -1 \\ 3 & 1 & a \\ 2 & a & 1 \end{pmatrix}, a \in \mathbb{R}$.

a) Calculați $\det(A)$, pentru $a = 0$; b) Determinați $a \in \mathbb{R}$, știind că $\det(A) = -1$.

14. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 2 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} -1 & 0 \\ 3 & 5 \end{pmatrix}, I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.

a) Calculați $\det(A - I_2)$; b) Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că $\det(xA + I_2) \leq 0$.

15. Se consideră matricea $A(x) = \begin{pmatrix} x+2 & x-1 \\ x & x+3 \end{pmatrix}, x \in \mathbb{R}$.

a) Calculați $\det(A(1))$; b) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\det(A(x)) = 0$.

16. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(1,3)$, $B(0,-1)$ și $C(2,4)$.

a) Determinați ecuația dreptei AB ; b) Determinați aria triunghiului ABC .

17. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(-2,3)$, $B(6,1)$ și $C(2,0)$. Determinați ecuația medianei dusă din vârful C al triunghiului ABC .

18. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(2,3)$, $B(n+1,4)$ și $C(-1,0)$, $n \in \mathbb{R}$.

a) Determinați $n \in \mathbb{R}$ astfel încât punctele A, B și C să fie coliniare.

b) Determinați $n \in \mathbb{R}$ astfel încât aria triunghiului ABC să fie egală cu 4.

19. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(2,3)$, $B(n+1,4)$ și $C(-1,0)$, $n \in \mathbb{R}$.

a) Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât punctele A, B și C să fie coliniare;

b) Pentru $a = 0$, determinați ecuația dreptei BC ;

c) Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât aria triunghiului ABC să fie egală cu 7;

d) Pentru $a = 2$, determinați ecuația medianei dusă din vârful A al triunghiului ABC .

20. În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(n+2, n+1)$, $B(1,3)$, $n \in \mathbb{R}$.

a) Pentru $n = 0$, determinați ecuația dreptei AB ;

b) Determinați aria triunghiului OAB ;

c) Determinați $n \in \mathbb{R}$ astfel încât punctele A, B și C să fie coliniare.

9. SISTEME DE ECUAȚII

1. Verificați dacă următoarele matrici sunt inversabile și în caz afirmativ determinați inversa.

a) $A = \begin{pmatrix} 3 & 2 \\ -1 & 4 \end{pmatrix}$; b) $A = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ 2 & 6 \end{pmatrix}$; c) $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 0 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 3 \end{pmatrix}$

2. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât următoarele matrici să fie inversabile:

a) $A = \begin{pmatrix} 2m+1 & 3 \\ 1 & m+3 \end{pmatrix}$; b) $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ -1 & 4 & m \\ 2 & 3 & 1 \end{pmatrix}$; c) $A = \begin{pmatrix} a-2 & 1 \\ 0 & a+2 \end{pmatrix}$.

3. Fie matricea $A = \begin{pmatrix} 2 & 3 \\ -1 & 0 \end{pmatrix}$. Arătați că matricea $B = A + A^t$ este inversabilă și determinați inversa ei.

4. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 3 & 1 \\ 5 & 2 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 2 & -1 \\ -5 & 3 \end{pmatrix}$. Arătați că matricea B este inversa matricei A.

5. Se consideră matricea $A = \begin{pmatrix} 2 & -1 & 0 \\ -1 & 1 & 3 \\ a & 2 & 1 \end{pmatrix}, a \in \mathbb{R}$.

a) Determinați numărul real a , astfel încât matricea A să fie inversabilă.

b) Pentru $a = 1$, determinați inversa matricei A.

6. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} -1 & 2 & 0 \\ -3 & 1 & 1 \\ 2 & 1 & 0 \end{pmatrix}$ și $I_3 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$. Determinați inversa matricei $B = A + I_3$.

7. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 3 & 2 \\ -1 & 1 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 2 & 3 \end{pmatrix}$. Determinați matricea $X \in M_2(\mathbb{R})$, pentru care $A \cdot X = B$.

8. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 3 & 4 \\ 2 & 3 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ 2 & -1 \end{pmatrix}$. Determinați matricea $X \in M_2(\mathbb{R})$, pentru care $X \cdot A = B$.

9. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 1 & 3 & 2 \\ -1 & 2 & 1 \\ -2 & 0 & -1 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} -1 & 0 & 1 \\ 2 & 3 & 1 \\ -1 & 4 & 5 \end{pmatrix}$. Determinați matricea $X \in M_3(\mathbb{R})$, pentru care $A \cdot X = B$.

10. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} -3 & 1 \\ 3 & -2 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 1 & 4 \\ -2 & -1 \end{pmatrix}$. Determinați matricea $X \in M_2(\mathbb{R})$, pentru care $A \cdot X = B$.

11. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 3 & -2 \\ -4 & 3 \end{pmatrix}, C = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 2 & 1 \end{pmatrix}$. Determinați matricea $X \in M_2(\mathbb{R})$, pentru care $A \cdot X \cdot B = C$.

12. Se consideră matricea $A = \begin{pmatrix} 2 & 1 & 0 \\ 3 & 1 & 4 \\ m & 2 & 1 \end{pmatrix}, m \in \mathbb{R}$.

a) Determinați $m \in \mathbb{R}$ știind că matricea A este inversabilă.

b) Pentru $m = 4$ determinați inversa matricei A.

c) Rezolvați ecuația $A \cdot X = B, X \in M_3(\mathbb{R})$, unde $B = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 2 & 1 & 1 \end{pmatrix}$.

13. Se consideră sistemul $\begin{cases} x + y + z = 2 \\ 2x + 3y + z = 7 \\ mx + y - z = 4 \end{cases}$, unde $m \in \mathbb{R}$.

a) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât tripletul $(1, 2, -1)$ să fie soluție a sistemului.

b) Pentru $m = 2$ rezolvați sistemul.

14. Se consideră sistemul $\begin{cases} x + 2y - z = 1 \\ x + ay + z = 1 \\ x + 3z = 1 \end{cases}$, unde $a \in \mathbb{R}$.

a) Determinați $a \in \mathbb{R}$ pentru care sistemul admite soluție unică.

b) Pentru $a = 3$ rezolvați sistemul.

15. Se consideră sistemul $\begin{cases} x - ay - z = 0 \\ x + 4y - 2z = 8 \\ x - 2y + 2z = -6 \end{cases}$, unde $a \in \mathbb{R}$.
- a) Determinați $a \in \mathbb{R}$ pentru care sistemul admite să fie compatibil determinat.
b) Pentru $a = 0$ rezolvați sistemul.
- 16.. Se consideră sistemul $\begin{cases} y + z = 0 \\ ax + 3y - 3z = 6 \\ 3x - ay + 2z = 0 \end{cases}$, unde $a \in \mathbb{R}$.
- a) Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât tripletul $(0, 1, -1)$ să fie soluție a sistemului.
b) Pentru $a = 0$ rezolvați sistemul.
17. Se consideră sistemul $\begin{cases} x + ay + 2z = 1 \\ x + (3a - 2)y + 3z = 0 \\ x + ay + az = 1 \end{cases}$, unde $a \in \mathbb{R}$.
- a) Determinați $a \in \mathbb{R}$ pentru care sistemul admite soluție unică.
b) Pentru $a = 0$ rezolvați sistemul.
18. Se consideră sistemul $\begin{cases} x + y + z = 0 \\ ax + y - z = 0 \\ 2x + y + 3z = 0 \end{cases}$, unde $a \in \mathbb{R}$.
- a) Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât matricea sistemului să fie inversabilă.
b) Pentru $a \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$ rezolvați sistemul.
19. Rezolvați sistemul $\begin{cases} x + 3y - 2z = 0 \\ 2x - z = 0 \\ y + 3z = 0 \end{cases}$.
20. Se consideră sistemul $\begin{cases} mx + y + z = 1 \\ x + my + z = 1 \\ x + y + mz = 1 \end{cases}$, unde $m \in \mathbb{R}$.
- a) Determinați $m \in \mathbb{R}$ pentru care sistemul admite soluție unică.
b) Pentru $m = 2$ rezolvați sistemul.

TEST

1. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 2 & -1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 1 & -1 \\ 0 & 3 \end{pmatrix}$, $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
Calculați $2A - B^t + I_2$.
2. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & -1 \\ 2 & 0 & 1 \\ 3 & 0 & -2 \end{pmatrix}$, $I_3 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$.
- a) Calculați $A^2 - 2A + I_3$; b) Calculați $\det(A)$.
3. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 3 & 2 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ -1 & 1 \end{pmatrix}$.
- a) Calculați $\det(A + B)$; b) Calculați $A \cdot B - B \cdot A$.
4. Se consideră matricea $A = \begin{pmatrix} -1 & 3 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}$. Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că $A^2 - x \cdot A = \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}$.

5. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 3 & 1 \\ -1 & 2 \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} x & -2 \\ x+1 & x \end{pmatrix}$, $x \in \mathbb{R}$. Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că $\det(A+B) \leq 1$.

6. Se consideră matricele $A(x) = \begin{pmatrix} 1 & x+2 & -1 \\ 0 & 1 & 2 \\ 1 & -1 & 3 \end{pmatrix}$, $x \in \mathbb{R}$.

a) Calculați $A(0) + 2A(-1)$; b) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\det(A(x)) = 8$.

10. LEGI DE COMPOZIȚIE

1. Pe $\mathbb{Z}$ se consideră legea de compoziție $x \circ y = x + y - 2$.

a) Calculați $(1 \circ 2) \circ (-3)$.

b) Determinați elementul neutru al legii de compoziție.

c) Arătați că legea “ $\circ$ ” este asociativă.

d) Rezolvați în $\mathbb{Z}$ ecuația $x \circ x \circ x = 2$.

2. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție $x \circ y = xy + 4x + 4y + 12$.

a) Arătați că $x \circ y = (x+4)(y+4) - 4$, $\forall x, y \in \mathbb{R}$.

b) Verificați asociativitatea legii “ $\circ$ ”.

c) Demonstrați că $H = (-4, +\infty)$ este parte stabilă în raport cu legea de compoziție “ $\circ$ ”.

3. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție asociativă

$$x \circ y = xy - 2x - 2y + 6.$$

a) Arătați că $x \circ y = (x-2)(y-2) + 2$, $\forall x, y \in \mathbb{R}$.

b) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $x \circ x = 6$.

c) Determinați elementul neutru al legii de compoziție.

d) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $x \circ x \circ x = 10$.

4. Pe $\mathbb{Z}$ se consideră legea de compoziție $x * y = x + y + 4$.

a) Determinați elementul neutru al legii de compoziție.

b) Determinați elementele simetrizabile în raport cu legea de compoziție “ $*$ ”.

c) Rezolvați în $\mathbb{Z}$ ecuația $x \circ x \circ x \circ x = 16$.

5. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție asociativă

$$x * y = xy - 4x - 4y + 20.$$

a) Arătați că $x * y = (x-4)(y-4) + 4$, $\forall x, y \in \mathbb{R}$.

b) Calculați $(-2018) * (-2017) * \dots * 1 * \dots * 2018$.

c) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $(x+3) * (x^2 - 5) = 4$.

6. Pe $M = (5, +\infty)$ se consideră legea de compoziție

$$x * y = (x-5)(y-5) + 5.$$

- a) Determinați elemental neutru al legii de compoziție.
- b) Determinați elementele simetrizabile în raport cu legea de compoziție “*”.
- c) Demonstrați că $\forall x, y \in M, x * y \in M$.
- d) Rezolvați în M ecuația $(x + 5) * (x + 4) = 7$.
7. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție asociativă
- $$x \circ y = 2xy + 2x + 2y + 1.$$
- a) Arătați că $x \circ y = 2(x + 1)(y + 1) - 1, \forall x, y \in \mathbb{R}$.
- e) Demonstrați că legea “ $\circ$ ” este asociativă.
- b) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $(x-1) \circ (x-1) \circ (x-1) = 3$.
8. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție asociativă
- $$x \circ y = -(x - 5)(y - 5) + 5.$$
- a) Determinați elemental neutru al legii de compoziție “ $\circ$ ”.
- b) Determinați simetricul elementului $x=7$.
- c) Calculați $(-2) \circ (-1) \circ 0 \circ 1 \circ 2$.
- d) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $x \circ x \circ x = x$.
9. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție $x \circ y = x + y - 1$.
- a) Demonstrați că legea este asociativă și comutativă.
- b) Calculați $(-2) \circ (-1) \circ 0 \circ 1 \circ 2$.
- c) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $(x+1) \circ (x+1) \circ (x+1) = 7$.
10. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție asociativă
- $$x \circ y = 5xy + 10x + 10y + 18.$$
- a) Arătați că $x \circ y = 5(x + 2)(y + 2) - 2, \forall x, y \in \mathbb{R}$.
- b) Determinați elemental neutru al legii de compoziție “ $\circ$ ”.
- c) Demonstrați că $\forall x, y \in (-2, +\infty), x * y \in (-2, +\infty)$.
- d) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $x \circ x \circ x = x$.
11. Pe $M=[1, +\infty)$ se consideră legea de compoziție asociativă
- $$x \circ y = xy - x - y + 2.$$
- a) Demonstrați că legea de compoziție “ $\circ$ ” este comutativă.
- b) Demonstrați că $x \circ 1 = 1 \circ x = 1, \forall x \in [1, +\infty)$.
- c) Calculați $1 \circ 2 \circ \dots \circ 2019$.
- d) Determinați simetricul elementului $x=3$.
12. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție $x \circ y = (x - 8)(y - 8) + 8$.
- a) Demonstrați că legea de compoziție “ $\circ$ ” este asociativă.
- b) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $(x^2 + 1) \circ x^3 = 8$.
- c) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $x \circ x \circ x = x$.
- d) Calculați $(-2018 \circ) * (-2017) \circ \dots \circ 8$.
13. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție $x \circ y = 3xy - 3x - 3y + 4$.
- a) Arătați că $x \circ y = 3(x - 1)(y - 1) + 1, \forall x, y \in \mathbb{R}$.

- b) Arătați că $\forall x, y \in (1, +\infty), x \circ y \in (1, +\infty)$.
- c) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $(x+2) \circ (x+2) \circ (x+2) = 73$.
14. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție asociativă
- $$x \circ y = xy - 3(x + y) + 12.$$
- a) Arătați că $x \circ y = (x - 3)(y - 3) + 3, \forall x, y \in \mathbb{R}$.
- b) Determinați elemental neutru al legii de compoziție “ $\circ$ ”.
- c) Determinați elementele simetrizabile în raport cu legea de compoziție “ $\circ$ ”.
- d) Demonstrați că $x \circ 3 = 3 \circ x = 3, \forall x \in \mathbb{R}$.
- e) Calculați $1 \circ 2 \circ \dots \circ 2019$.
15. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție $x \circ y = 5(x - 4)(y - 4) + 4$.
- a) Demonstrați că legea de compoziție “ $\circ$ ” este asociativă.
- b) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $(x+4) \circ (x+4) \circ (x+4) = 204$.
- c) Știind că legea “ $\circ$ ” este asociativă, calculați $14 \circ 5 \circ \dots \circ 2019$.
- d) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $(x + 2) \circ (x - 1) = 4$.
16. Pe $M = (-7, +\infty)$ se consideră legea de compoziție $x \circ y = xy - 7x - 7y + 56$.
- a) Arătați că $x \circ y = (x - 7)(y - 7) + 7, \forall x, y \in \mathbb{R}$.
- b) Determinați elemental neutru al legii de compoziție “ $\circ$ ”.
- c) Demonstrați că $M = (-7, +\infty)$ este parte stabilă în raport cu legea “ $\circ$ ”.
- d) Rezolvați în M ecuația $x \circ x \circ x = x$.

10.1. Inelul claselor de resturi

- Fie inelul $(\mathbb{Z}_5, +, \cdot)$.
 - Calculați suma elementelor inelului.
 - Determinați produsul elementelor nenule ale inelului.
 - Rezolvați în $\mathbb{Z}_5$ ecuația $\hat{2}x + \hat{1} = \hat{4}$.
- Fie inelul $(\mathbb{Z}_4, +, \cdot)$.
 - Determinați elementele inversabile ale inelului și inversele lor.
 - Rezolvați în $\mathbb{Z}_4$ ecuația $\hat{3}x + \hat{2} = \hat{0}$.
 - Rezolvați sistemul
$$\begin{cases} \hat{3}x + y = \hat{1} \\ \hat{2}x + y = \hat{0} \end{cases}$$
- Fie inelul $(\mathbb{Z}_7, +, \cdot)$.
 - Determinați elementele inversabile ale inelului.
 - Calculați $\hat{2}^{-1} + \hat{3}^{-1} + \hat{5}^{-1}$.
 - Rezolvați în $\mathbb{Z}_7$ ecuația $\hat{4}x + \hat{5} = \hat{3}$.
 - Rezolvați sistemul
$$\begin{cases} \hat{3}x + \hat{2}y = \hat{6} \\ \hat{4}x + y = \hat{3} \end{cases}$$

4. Fie inelul $(\mathbb{Z}_6, +, \cdot)$.

a) Calculați produsul elementelor nenule ale inelului.

b) Rezolvați ecuația $\hat{4}x + \hat{5} = \hat{3}$.

c) Rezolvați sistemul
$$\begin{cases} \hat{2}x + \hat{3}y = \hat{5} \\ x + \hat{4}y = \hat{5} \end{cases}$$
.

5. Fie inelul $(\mathbb{Z}_5, +, \cdot)$.

a) Rezolvați ecuația $\hat{4}x + \hat{4} = \hat{1}$.

b) Rezolvați sistemul
$$\begin{cases} x + y = \hat{0} \\ \hat{3}x + \hat{2}y = \hat{2} \end{cases}$$
.

c) Determinați suma elementelor inversabile ale inelului.

d) Calculați $\hat{1}^{-1} + \hat{2}^{-1} + \hat{4}^{-1}$.

6. Rezolvați în $\mathbb{Z}_n$ specificat următoarele ecuații:

a) $\hat{2}x + \hat{1} = \hat{2}$, în $\mathbb{Z}_3$;

b) $\hat{3}x + \hat{2} = \hat{4}$, în $\mathbb{Z}_5$;

c) $\hat{2}x + \hat{3} = \hat{2}$, în $\mathbb{Z}_4$;

d) $\hat{5}x + \hat{4} = \hat{2}$, în $\mathbb{Z}_6$;

e) $x^2 + x + \hat{1} = \hat{0}$, în $\mathbb{Z}_3$;

f) $x^2 + \hat{2}x = \hat{0}$, în $\mathbb{Z}_4$.

7. Rezolvați în $\mathbb{Z}_n$ specificat următoarele sisteme:

a)
$$\begin{cases} \hat{2}x + y = \hat{2} \\ x + y = \hat{0} \end{cases}$$
, în $\mathbb{Z}_3$;

b)
$$\begin{cases} x + \hat{2}y = \hat{3} \\ \hat{3}x + y = \hat{0} \end{cases}$$
, în $\mathbb{Z}_4$;

11. INELE DE POLINOAME

1. Fie polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 - 3X + 2$ cu x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.

a) Calculați $f(0) + f(1)$.

b) Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 + 1$.

c) Demonstrați că polinomul $h = X - 1$ divide polinomul f .

d) Calculați $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 + \frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3}$.

2. Fie polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 + 4X^2 + 6X + 3$ cu x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.

a) Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X + 1$.

b) Determinați rădăcinile polinomului f .

c) Calculați $(1 - x_1)(1 - x_2)(1 - x_3)$, unde x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f .

3. Fie polinomul $f \in \mathbb{Z}_6[X]$, $f = X^3 + \hat{5}X$.

a) Calculați $f(\hat{0}) + f(\hat{1})$.

- b) Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X + \hat{3}$.
- c) Determinați rădăcinile polinomului f .
4. Fie polinomul $f \in \mathbb{R}[X], f = X^3 + 3X^2 - X + a$, unde $a \in \mathbb{R}$ și x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.
- a) Determinați $a \in \mathbb{R}$ cu proprietatea că $x = 1$ să fie rădăcină a polinomului f .
- b) Pentru $a = -1$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 + X + 2$.
- c) Pentru $a = -3$ determinați rădăcinile polinomului f .
- d) Pentru $a = 2$ calculați $(x_1 + 1)^2 + (x_2 + 1)^2 + (x_3 + 1)^2$.
5. Fie polinoamele $f, g \in \mathbb{Z}_3[X], f = X^3 + X + \hat{1}, g = X^2 + \hat{2}aX + \hat{1}$.
- a) Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $h = X + \hat{1}, h \in \mathbb{Z}_3[X]$.
- b) Determinați rădăcinile polinomului f .
- c) Verificați dacă $f(\hat{0}) + f(\hat{1}) + f(\hat{2}) = g(\hat{0}) + g(\hat{1}) + g(\hat{2})$.
6. Fie polinomul $f \in \mathbb{R}[X], f = X^3 + X^2 + 2mX - 9$, unde $m \in \mathbb{R}$ și x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.
- a) Determinați $m \in \mathbb{R}$ cu proprietatea că $f(1) + f(2) = 3$.
- b) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât polinomul $g = X - 3$ să dividă polinomul f .
- c) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $x = 2$ să fie rădăcină a polinomului f .
- d) Pentru $m = 1$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 + X$.
- e) Pentru $m = 2$ calculați $(x_1 + x_2)(x_1 + x_3)(x_2 + x_3)$.
- f) Pentru $m = 0$ calculați $d = \begin{vmatrix} x_1 & x_2 & x_3 \\ x_2 & x_3 & x_1 \\ x_3 & x_1 & x_2 \end{vmatrix}$.
7. Fie polinomul $f \in \mathbb{R}[X], f = 4X^3 - 12X^2 + aX + 12$, unde $a \in \mathbb{R}$ și x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.
- a) Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât $f(1) = 0$.
- b) Pentru $a = -4$ determinați soluțiile ecuației $f(x) = 0$.
- c) Pentru $a = 2$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 - 3X + 2$.
- d) Pentru $a = 0$ calculați $\frac{x_1}{x_2x_3} + \frac{x_2}{x_1x_3} + \frac{x_3}{x_1x_2}$.
8. Fie polinoamele $f, g \in \mathbb{Z}_5[X], f = X^2 + X + \hat{1}, g = X + \hat{2}$.
- a) Demonstrați că polinomul g nu divide polinomul f .
- b) Aflați rădăcinile polinomului f .
- c) Determinați $a \in \mathbb{Z}_5[X]$ astfel încât $g(\hat{0}) + g(\hat{1}) + g(\hat{2}) = \hat{2}a + \hat{3}$.
9. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X], f = X^3 + mX^2 + (m + 3)X - 4$, unde $m \in \mathbb{R}$ și x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.
- a) Determinați $m \in \mathbb{R}$ știind că suma rădăcinilor polinomului f este egală cu -2 .
- b) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât polinomul $g = X + 2$ să dividă polinomul f .
- c) Pentru $m = 0$ aflați rădăcinile polinomului f .

d) Pentru $m = 1$ calculați $\frac{x_2+x_3}{x_1} + \frac{x_1+x_3}{x_2} + \frac{x_1+x_2}{x_3}$.

e) Pentru $m = 2$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 + 1$.

10. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 - 6X^2 + mX - 6$, unde $m \in \mathbb{R}$ și x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.

a) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $f(0) + f(-1) = -12$.

b) Arătați că $\frac{1}{x_1x_2} + \frac{1}{x_1x_3} + \frac{1}{x_2x_3} = 1$.

c) Aflați $m \in \mathbb{R}$ cu proprietatea că $(2 - x_1)(2 - x_2)(2 - x_3) = 4$.

d) Pentru $m = -1$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 + 2X - 1$.

11. Fie polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 + 2X^2 - 12$, unde x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului.

a) Calculați $f(0) + f(2)$.

b) Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X - 3$.

c) Calculați $\frac{1}{x_1x_2} + \frac{1}{x_1x_3} + \frac{1}{x_2x_3}$.

d) Calculați $(3 + x_1)(3 + x_2)(3 + x_3)$.

e) Aflați rădăcinile polinomului f .

12. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 - (m + 1)X^2 + mX + 4$, unde $m \in \mathbb{R}$ și x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.

a) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $x = -1$ să fie rădăcină a polinomului f .

b) Pentru $m = 1$ descompuneți polinomul f în factori ireductibili peste $\mathbb{R}$.

c) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3} = x_1 + x_2 + x_3$.

d) Aflați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X - 2$ să fie egal cu 4.

13. Fie polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 + (m - 2)X^2 - mX + 2m - 4$, unde $m \in \mathbb{R}$ și x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.

a) Pentru $m = 3$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X + 2$.

b) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $x = 1$ să fie rădăcină a polinomului f .

c) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 = 4$.

d) Pentru $m = 2$ calculați $d = \begin{vmatrix} x_1 & x_2 & x_3 \\ x_2 & x_3 & x_1 \\ x_3 & x_1 & x_2 \end{vmatrix}$.

14. Fie polinomul $f \in \mathbb{Z}_3[X]$, $f = X^3 + X + \hat{1}$.

a) Demonstrați că polinomul $g = X + \hat{2}$ divide polinomul f .

b) Arătați că $f = (X + \hat{2})(X^2 + X + \hat{2})$.

c) Rezolvați în $\mathbb{Z}_3$ ecuația $f(x) = \hat{0}$.

15. Fie polinoamele $f, g \in \mathbb{Z}_3[X]$, $f = X^3 + \hat{2}X + X$, $g = X^2 + \hat{2}X + a$, $a \in \mathbb{Z}_3$.

a) Determinați $a \in \mathbb{Z}_3$ cu proprietatea că $g(\hat{2}) = \hat{1}$.

b) Determinați rădăcinile polinomului f .

c) Demonstrați că $f(\hat{0}) + f(\hat{1}) + f(\hat{2}) \neq g(\hat{0}) + g(\hat{1}) + g(\hat{2})$, pentru orice $a \in \mathbb{Z}_3$.

16. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 + (3m + 1)X^2 + mX - 4m - 2$, unde $m \in \mathbb{R}$ și x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.

a) Demonstrați că polinomul $g = X - 1$ divide polinomul f pentru orice număr real m .

b) Pentru $m = 1$ aflați rădăcinile polinomului f .

c) Pentru $m = 2$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 + X + 2$.

d) Pentru $m = 1$ calculați $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 + \frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3}$.

e) Determinați numărul real m pentru care $(2 + x_1)(2 + x_2)(2 + x_3) = 2$

17. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 + 3X^2 - 4X - 12$ și x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului.

a) Demonstrați că polinomul $g = X^2 - 4$ divide polinomul f .

b) Calculați $(x_1 + 2)^2 + (x_2 + 2)^2 + (x_3 + 2)^2$.

c) Determinați rădăcinile polinomului f .

d) Rezolvați ecuația $f(2^x) = 0$.

18. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 + (m - 3)X^2 - 17X + 2m + 7$, unde $m \in \mathbb{R}$.

a) Determinați numărul real m cu proprietatea că $f(1) + f(-1) = 0$.

b) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $x = -2$ să fie rădăcină a polinomului f .

c) Pentru $m = 4$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X + 2$.

d) Pentru $m = 2$ calculați $\frac{x_2 + x_3}{x_1} + \frac{x_1 + x_3}{x_2} + \frac{x_1 + x_2}{x_3}$, unde x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f .

19. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = 3X^3 - 2X^2 + 2X - 3$.

a) Calculați $f(-1) - f(0)$.

b) Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X - 1$.

c) Determinați rădăcinile polinomului f .

20. Fie polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 + 2mX^2 + 3X + 4$, unde $m \in \mathbb{R}$ și x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f .

a) Determinați numărul real m cu proprietatea că $f(1) + f(-2) = 4$.

b) Pentru $m = 2$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 + 3X$.

c) Determinați numărul real m știind că polinomul $g = X + 1$ divide polinomul f .

d) Pentru $m = 0$ calculați $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2$.

e) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $\frac{1}{x_1 x_2} + \frac{1}{x_1 x_3} + \frac{1}{x_2 x_3} = m^2$.

12. LIMITE DE FUNCȚII

1. Calculați următoarele limite de funcții:

a) $\lim_{x \rightarrow 1} (3x + 2)$; b) $\lim_{x \rightarrow -1} (x^2 + x + 2)$; c) $\lim_{x \rightarrow 4} \sqrt{x}$;

d) $\lim_{x \rightarrow 27} \sqrt[3]{x}$; e) $\lim_{x \rightarrow 2} 3^x$; f) $\lim_{x \rightarrow 4} \log_2 x$.

2. Calculați următoarele limite de funcții:

a) $\lim_{x \rightarrow -\infty} (-2x + 1)$; b) $\lim_{x \rightarrow -\infty} (3x^2 - 2)$; c) $\lim_{x \rightarrow \infty} e^x$; d) $\lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\frac{2}{5}\right)^x$;

e) $\lim_{\substack{x \rightarrow 0 \\ x > 0}} \ln x$; f) $\lim_{x \rightarrow \infty} \log_4 x$.

3. Calculați următoarele limite de funcții:

a) $\lim_{x \rightarrow 2} (3x + e^{x-2} + 1)$; b) $\lim_{x \rightarrow 4} (\sqrt{x} + \ln(x - 3) + x^2)$; c) $\lim_{x \rightarrow 0} (2^x + \sqrt[3]{x} + 1)$;

d) $\lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{3x - 1}{x^2 + 4}\right)$; e) $\lim_{x \rightarrow 2} (x^2 + 3^x - 1)(\sqrt{x + 2} + 3)$; f) $\lim_{x \rightarrow -1} (6x + 3)^{2x+1}$.

4. Verificați dacă următoarele funcții au limită în punctul x_0 specificat:

a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x^2 + x + 2, & x \leq 1 \\ \sqrt{x} + 2^x + 1, & x > 1 \end{cases}, x_0 = 1$;

b) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \frac{x+2}{x-1}, & x \geq 2 \\ e^{x-2} + 2x - 1, & x < 2 \end{cases}, x_0 = 2$;

c) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 2x^2 - 3\sqrt[3]{x} + 4, & x \leq 1 \\ \ln x - 5, & x > 1 \end{cases}, x_0 = 1$.

5. Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât următoarele funcții să aibă limită în punctul x_0 specificat:

a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 2ax^2 + x - 3, & x \leq 2 \\ x + 4, & x > 2 \end{cases}, x_0 = 2$;

b) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 3ax + 1, & x < 1 \\ a^2x^2 + 3x, & x \geq 1 \end{cases}, x_0 = 1$;

c) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} -2x + a, & x \leq -1 \\ -x^2 - a^2x + 1, & x > -1 \end{cases}, x_0 = -1$;

6. Calculați următoarele limite de funcții:

a) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{3x^2 + 2x + 1}{2x^2 + 6x - 1}$; b) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{6x + 3}{x^3 + 3x^2 - 1}$; c) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{-4x^3 + 6x^2 + x + 1}{2x^2 + 3}$;

d) $\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{6x^2 - 3x - 2}{-4x^2 + 1}$; e) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{4x^2 + 2x - 1}}{3x - 1}$; f) $\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt{x^2 + 6x + 2} - 5x + 1}{3x^2 + 4}$;

g) $\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt[3]{x^3 + 3x^2 + 4}}{\sqrt{9x^2 - 3x - 1}}$; h) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{x^2 + 3x + 7} - 3x + 4}{\sqrt[3]{x^3 + 2x + 1} + x}$; i) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{x^2 + x + 1} + 4}{8x^3 + 6x - 2}$;

j) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{6^x + 5^x}{8^x + 4^x}$; k) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{9^x + 3^x - 1}{7^x + 2^x}$

7. Calculați următoarele limite de funcții:

a) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{2x-2}{x^2-4x+3}$; b) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2-4}{x^2-5x+6}$; c) $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{x^2-1}{x+1}$; d) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{7x^2+6x}{3x^2+x}$;
e) $\lim_{x \rightarrow -3} \frac{3x+9}{x^2-x-12}$; f) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{3x^2+2x-5}{-x^2+4x-3}$; g) $\lim_{x \rightarrow 4} \frac{4x-16}{x^2-16}$; h) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sqrt{x+1}-1}{x^2+x}$;
i) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sqrt{x+2}-2}{x^2-3x+2}$; j) $\lim_{x \rightarrow -2} \frac{x+\sqrt{x+6}}{x+\sqrt{2-x}}$

8. Calculați următoarele limite de funcții:

a) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\sin(2x-4)}{4x-8}$; b) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\operatorname{tg}(x^2-1)}{x^2-6x+5}$; c) $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{\sin(x^2-8x+15)}{\operatorname{tg}(2x-6)}$;
d) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin 3x + \sin 7x}{8x}$; e) $\lim_{x \rightarrow -3} \frac{\sin(x^2-2x-15)}{\operatorname{tg}(x^2+3x)}$; f) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\ln(x-1)}{2x-4}$;
g) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln(2x-1)}{x^2+x-2}$; h) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{\ln(x^2-3)}{x^2-6x+8}$; i) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(x^2+1)}{2x^2+x}$; j) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln(x^2+3x-3)}{\ln(x^2-5x+5)}$;
k) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{2^{x-2}-1}{x^2-4}$; l) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{e^{3x-3}-1}{x^2+2x-3}$; m) $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x^2-x-3}{3^{x+1}-1}$; n) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{2^{x^2+x+1}-8}{x^2-1}$;
o) $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{3^{2x-3}-27}{x^2-7x+12}$; p) $\lim_{x \rightarrow -2} \frac{e^{x^2-x-6}-1}{x+2}$.

9. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{3x^2+x+1}{x^2+x+2}$. Determinați ecuația asimptotei orizontale spre $+\infty$ la graficul funcției f .

10. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \setminus \{2\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{3x+5}{x-2}$. Determinați ecuațiile asimptotelor la graficul funcției f .

11. Fie funcția $f: (1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+x+2}{x-1}$.

a) Determinați ecuația asimptotei verticale la graficul funcției f ;

b) Determinați ecuația asimptotei oblice spre $+\infty$ la graficul funcției f .

12. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+x+2}{x^2+2}$. Determinați ecuația asimptotei orizontale la graficul funcției f .

13. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x + 2$. Determinați ecuația asimptotei orizontale spre $-\infty$ la graficul funcției f .

14. Fie funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \ln x + 3$. Determinați ecuația asimptotei verticale la graficul funcției f .

15. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \setminus \{3\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+1}{x-3}$.

a) Determinați ecuația asimptotei verticale la graficul funcției f .

b) Determinați ecuația asimptotei spre $-\infty$ la graficul funcției f .

16. Se consideră funcția $f: (3, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{2x+1}{x^2-9}$.

a) Determinați ecuația asimptotei orizontale spre $+\infty$ la graficul funcției f .

b) Determinați ecuația asimptotei verticale la graficul funcției f .

17. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \setminus \{4\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+x-1}{2x-8}$. Determinați ecuațiile asimptotelor la graficul funcției f .

18. Determinați $a \in \mathbb{R}$ știind că funcția $f: \mathbb{R} \setminus \{-1\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+ax}{x+1}$ să admită spre $+\infty$ asimptota dreaptă de ecuație $y = x + 1$.

19. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x-1}{\sqrt{x^2+4}}$. Determinați ecuația asimptotei orizontale spre $-\infty$ la graficul funcției f .

20. Se consideră funcția $f: (2, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{\sqrt{x^2+1}}{x-2}$. Determinați asimptotele la graficul funcției f .

13. FUNCȚII CONTINUE

1. Studiați continuitatea următoarelor funcții în punctele specificate:

a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 3x-1, & x \leq 1 \\ \ln x + 2x, & x > 1 \end{cases}; x_0 = 1;$

b) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x^2 - x + 2, & x \leq 0 \\ e^x + \sqrt[3]{x} + 1, & x > 0 \end{cases}; x_0 = 0;$

c) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \frac{3x+2}{x+1}, & x \geq 2 \\ 2x+1, & x < 2 \end{cases}; x_0 = 2;$

2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x^2 + 3x - 2, & x \leq -1 \\ 2x + a, & x > -1 \end{cases}$. Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât funcția f să fie continuă în $x_0 = -1$.

3. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 2^x + x - 2, & x \leq 2 \\ \sqrt{x^2} + x^2 - x, & x > 2 \end{cases}$. Arătați că funcția f este continuă pe $\mathbb{R}$.

4. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \frac{x^2-5x+6}{x-2}, & x < 2 \\ 3x-7, & x \geq 2 \end{cases}$. Arătați că funcția f este continuă pe $\mathbb{R}$.

5. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 4x-2, & x \geq 0 \\ \ln x + 4, & x < 0 \end{cases}$. Verificați dacă funcția f este continuă pe $\mathbb{R}$.

6. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} a^2x^2 + 3x, & x \geq 1 \\ 3ax + 1, & x < 1 \end{cases}$. Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât funcția f să fie continuă în $x_0 = 1$.

7. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} -x^2 - a^2x + 1, & x \geq -1 \\ -2x + a, & x < -1 \end{cases}$. Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât funcția f să fie continuă pe $\mathbb{R}$.

8. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x^2 - 3x + 2, & x > 1 \\ 3x - 3, & x \leq 1 \end{cases}$. Arătați că funcția f are proprietatea lui Darboux pe $\mathbb{R}$.

9. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \frac{x^2-4}{x-2}, & x < -2 \\ 3x + a, & x \geq -2 \end{cases}$. Determinați $a \in \mathbb{R}$

astfel încât funcția f să aibă proprietatea lui Darboux pe $\mathbb{R}$.

10. Rezolvați în mulțimea numerelor reale următoarele inecuații:

a) $(x-1)(x^2+2x+3) \leq 0$; b) $\frac{3x+6}{x^2+x+1} \geq 0$; c) $(e^x-1)(x^2-1) < 0$.

TEST

1. Calculați următoarele limite:

a) $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{5x-2}{3x+6}$; b) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{6x^2-4x+3}{2x-5}$; c) $\lim_{x \rightarrow 4} \frac{3x-2}{x^2-16}$; d) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2-6x+8}{2x-4}$;
e) $\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\sqrt{x^2-3x+2}-4x}{2x-5}$; f) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\sin(6x-6)}{x^2-1}$; g) $\lim_{x \rightarrow 6} \frac{2^{x-3}-8}{x^2-7x+6}$.

2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \setminus \{-1\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{3x^2+2x-1}{x+1}$. Determinați ecuațiile asimptotelor la graficul funcției f .

3. Determinați $a, b \in \mathbb{R}$ astfel încât funcția $f: \mathbb{R} \setminus \{1\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{ax^2+bx+1}{x-1}$ să admită spre $+\infty$ ca asimptotă dreaptă de ecuație $y = 2x - 1$.

4. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x^2+2x+a, & x > 1 \\ 2^x+2x, & x \leq 1 \end{cases}$. Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât funcția f să fie continuă pe $\mathbb{R}$.

5. Arătați că următoarele ecuații au ceșl puțin o soluție pe intervalul I specificat:

a) $x^3-2x-2=0, I=(1,2)$; b) $x+\ln x=0, I=(0,1)$; c) $x+\cos x=2, I=(\frac{\pi}{2}, \pi)$.

14. FUNCȚII DERIVABILE

1. Calculați derivatele de ordinul I pentru următoarele funcții:

a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x+5$; b) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2+4x-2$;
c) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x+3x-1$; d) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \ln x + x^3-1$;
e) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \sqrt{x}+x+2$; f) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2^x+3x^4-6x^2+\sin x$;
g) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2e^x+\sqrt[3]{x}+\ln x$.

2. Calculați derivatele de ordinul I pentru următoarele funcții:

a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x(x+3)$; b) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x(2x^2+x+1)$;
c) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x \ln x$; d) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x\sqrt{x}$;
e) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (x+2) \ln x$; f) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 \cdot \sin x$;
g) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (2x-1) \cdot \cos x$; h) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \sin x \cdot \ln x$.

3. Calculați derivatele de ordinul I pentru următoarele funcții:

a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+1}{e^x}$; b) $f: (2, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{e^x}{x-2}$; c) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R},$

$$f(x) = \frac{x}{x^2+1};$$

d) $f: \mathbb{R} \setminus \{3\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+1}{x-3}$; e) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{\ln x}{x}$;

f) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{\sqrt{x}}{x+1}$; g) $f: \mathbb{R}^* \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{2x^2+x+1}{x}$;

h) $f: (1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+2}{\ln x}$.

4. Calculați derivatele de ordinul II pentru următoarele funcții:

a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x^4 - 6x^2 + 2x + 1$;

b) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x(x^2 - 2x + 3)$;

c) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 \ln x$;

d) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 3x + e^x + \ln x$;

e) $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - \frac{2}{x^2}$;

f) $f: \mathbb{R} \setminus \{1\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+1}{x-1}$;

g) $f: \mathbb{R} \setminus \{-3\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{2^x}{\ln 2} + \frac{1}{x+3}$.

5. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \ln x + \frac{3}{x} - 1$. Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x_0 = 1$.

6. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x(2x - 1)$. Calculați

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - f(0)}{x}.$$

7. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{x} + \sqrt{x}$.

Calculați $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1}$.

8. Se consideră funcția $f: (-3, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{e^x}{x+3}$. Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = 0$.

9. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^3 - 2x^2 + x + 1$.

a) Calculați $f'(x), x \in \mathbb{R}$; b) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = -1$; c) Calculați $f'(0)$.

10. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+1}{x^2+1}$.

a) Arătați că $f'(x) = \frac{-x^2-2x+1}{(x^2+1)^2}$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$; b) Calculați $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x)-f(1)}{x-1}$; c)

Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = -1$.

11. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x^2 + \frac{1}{x} - \ln x$.

a) Calculați $f''(x)$; b) Calculați $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{f(x)-f(2)}{x-2}$.

12. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x-2}{e^x}$.

a) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = 2$.

b) Calculați $\lim_{x \rightarrow -2} \frac{f(x)-f(-2)}{x+2}$.

13. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2-1}{x^2+2}$.

a) Arătați că $f'(x) = \frac{6x}{(x^2+2)^2}$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$; b) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = 0$; c) Calculați $f'(-1)$.

14. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \sqrt{x} - \frac{1}{x}$.

a) Arătați că $f'(x) = \frac{x\sqrt{x}+2}{2x^2}$, pentru orice $x \in (0, +\infty)$; b) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x_0 = 4$.

15. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^3 + 2x^2 - 3x + 1$

a) calculați $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x)-f(0)}{x}$; b) Determinați abscisele punctelor situate pe graficul funcției f în care tangenta la grafic este paralelă cu dreapta de ecuație $y = -3x + 2$.

16. Fie funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{\ln x}{x^2}$.

a) Arătați că $f'(x) = \frac{1-2\ln x}{x^3}$, pentru orice $x \in (0, +\infty)$; b) Calculați $\lim_{x \rightarrow e} \frac{f(x)-f(e)}{x-e}$;

c) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x_0 = e^2$.

17. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2\sqrt{x}$.

a) Arătați că $f'(x) = \frac{5x\sqrt{x}}{2}$, pentru orice $x \in (0, +\infty)$; b) Calculați $f'(1)$; c) Determinați abscisele punctelor situate pe graficul funcției f în care tangenta la grafic este paralelă cu dreapta $y = \frac{5}{2}x + 1$.

18. Se consideră funcția $f: (-1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x-1}{x+1}$.

a) calculați $f'(x), x \in (-1, +\infty)$; b) Calculați $\lim_{x \rightarrow 3} \frac{f(x)-f(3)}{x-3}$; c) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = 1$.

19. Calculați următoarele limite de funcții:

a) $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{5x^2 + 3x + 1}{2x^2 + x + 2}$; b) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{e^x + x + 2}{5x - 3}$; c) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\ln x + 3}{x}$; d) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{6x^2 + 3x - 2}{e^x + x + 1}$;
e) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{3x^2 - 2x + 1}{\ln x}$; f) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 - 4}{x^2 - 5x + 6}$; g) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x + x - 1}{x^2 - x}$; h) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln x + 2x^2 - 2}{x - 1}$;

i) $\lim_{x \rightarrow -2} \frac{x^2 + x - 2}{x^3 + 8}$; j) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{2^x - 3x + 2}{3x - 9}$; k) $\lim_{x \rightarrow -\infty} (x + 2)e^x$; l) $\lim_{\substack{x \rightarrow 0 \\ x > 0}} x \ln x$;

m) $\lim_{x \rightarrow \infty} (x^2 + x + 2)e^{-x}$.

15. STUDIUL FUNCȚIILOR CU AJUTORUL DERIVATELOR

15.1 ROLUL DERIVATEI ÎNTÂI ÎN STUDIUL FUNCȚIILOR

1. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^3 + x^2 + 2$. Determinați intervalele de monotonie ale funcției f .

2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (x + 2)e^x$.
 - a) Determinați intervalele de monotonie ale funcției f .
 - b) Demonstrați că $f(x) \geq -\frac{1}{e^3}$, pentru orice x număr real.
3. Se consideră funcția $f: (-2, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+1}{x+2}$. Arătați că funcția f este crescătoare pe intervalul $(-2, +\infty)$.
4. Fie funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \ln x + \frac{1}{x} + 2018$.
 - a) Determinați coordonatele punctului de extrem a graficului funcției f .
 - b) Demonstrați că $f(2) < f(e) < f(3)$.
5. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (x^2 + x + 2)e^x$. Demonstrați că $2 \leq f(x) \leq 8e^2$, pentru orice $x \in [0, 2]$.
6. Fie funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{\ln x}{x}$.
 - a) Determinați intervalele de monotonie ale funcției f .
 - b) Demonstrați că $f(x) \leq \frac{1}{e}$, pentru orice $x \in (0, +\infty)$.
7. Fie funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \sqrt{x} - x + 1$. Arătați că $f\left(\frac{1}{2019}\right) < f\left(\frac{1}{2018}\right)$.
8. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+3}{e^x}$. Demonstrați că $\frac{2018}{e^{2015}} \leq f(x) \leq \frac{4}{e}$, pentru orice $x \in [1, 2015]$.
9. Se consideră funcția $f: (-1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{e^x}{x+1}$. Determinați coordonatele punctului de extrem a graficului funcției f .
10. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^3 - 2x^2 + x - 2$.
 - a) Determinați intervalele de monotonie ale funcției f .
 - b) Demonstrați că $f(x) \geq -2$, pentru orice $x \in \left[\frac{1}{3}, +\infty\right)$.
11. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+x+1}{x}$.
 - a) Demonstrați că $f(2016) + f(2018) \leq f(2017) + f(2019)$.
 - b) Demonstrați că $f(x) \geq 3$, pentru orice $x \in (0, +\infty)$.
12. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x\sqrt{x}$. Arătați că $2 \leq f(x) + f(y) \leq 54$, pentru orice $x, y \in [1, 9]$.
13. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 \cdot \ln x$.
 - a) Determinați intervalele de monotonie ale funcției f .
 - b) Demonstrați că $0 \leq f(x) \leq 2e^4$, pentru orice $x \in [1, e^2]$.
14. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^4 - 2x^3 + 3$. Demonstrați că $2 \leq f(x) \leq 6$, pentru orice $x, y \in [-1, 1]$.
15. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - \frac{2}{x} + 3$. Demonstrați că $4 \leq f(x) + f(y) \leq 12$, pentru orice $x, y \in [1, 2]$.

15..2 ROLUL DERIVATEI A DOUA ÎN STUDIUL FUNCȚIILOR

1. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x^3 - 3x^2 + x + 2$. Determinați intervalele de concavitate și convexitate ale funcției f .

2. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + \ln x + 3$. Arătați că funcția f este concavă pe $(0, +\infty)$.
3. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x(x - 5)$. Determinați coordonatele punctului de inflexiune al funcției f .
4. Se consideră funcția $f: (1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+x+2}{x-1}$. Arătați că funcția f nu are puncte de inflexiune.
5. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (x + 1) \cdot \ln x$. Determinați intervalele de concavitate și convexitate ale funcției f .
6. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + \sqrt{x} + 3x$. Demonstrați că funcția f este convexă pe $\left[\frac{1}{4}, +\infty\right)$.
7. Se consideră funcția $f: \mathbb{R}^* \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+2}{x^2}$. Determinați coordonatele punctului de inflexiune al funcției f .
8. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{x} + e^x + x^2$. Demonstrați că funcția f este convexă pe $(0, +\infty)$.
9. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+x}{e^x}$. Determinați coordonatele punctelor de inflexiune ale funcției f .
10. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2\sqrt{x}$. Demonstrați că funcția f este convexă pe $(0, +\infty)$.

16. PRIMITIVE

1. Se consideră funcțiile $f, F: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x - x, F(x) = e^x - \frac{x^2}{2} - 2018$. Demonstrați că funcția F este primitiva lui f .
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} e^{x-2} - 1, & x < 2 \\ 3x^2 - 2x - 6, & x \geq 2 \end{cases}$. Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.
3. Se consideră funcțiile $f, g: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x \ln x - x + 1, g(x) = \ln x$. Demonstrați că funcția f este primitiva lui g .
4. Se consideră funcția $f: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x + \frac{2}{x}$. Demonstrați că orice primitivă a funcției f este crescătoare pe $(0, \infty)$.
5. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+3}{x^2+1}$. Demonstrați că orice primitivă a funcției f este concavă pe $(0, \infty)$.
6. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 3^x - 2x + 1, & x \in (-\infty, 1) \\ \frac{1}{x} + \sqrt{x} + \ln x, & x \in [1, \infty) \end{cases}$. Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.
7. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x(x^2 + x - 2)$. Demonstrați că orice primitivă a funcției f este descrescătoare pe $[-2, 1]$.

8. Fie funcția $f: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \ln x + \sqrt{x} + 4$. Demonstrați că orice primitivă a funcției f este convexă pe $(0, \infty)$.
9. Fie funcțiile $f, g: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x\sqrt{x} + \ln x + e^2, g(x) = \frac{3\sqrt{x}}{2} + \frac{1}{x}$.
Demonstrați că funcția f este primitiva lui g .
10. Fie funcțiile $f, F: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (2x + 1)e^{-x}, F(x) = (-2x - 1)e^{-x}$.
Demonstrați că funcția F este primitiva lui f .
11. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 2x + 1, & x < 3 \\ x^2 - 2, & x \geq 3 \end{cases}$. Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.
12. Se consideră funcția $f: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x + \frac{1}{x} + \frac{1}{x^2+1}$. Demonstrați că orice primitivă a funcției f este crescătoare pe $(0, \infty)$.
13. Fie funcțiile $f, g: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{x^2} + e^x + 3, g(x) = \frac{-2}{x^3} + e^x$.
a) Calculați $\int g(x)dx$.
b) Demonstrați că funcția f este primitiva lui g .
14. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^{-x}(6x + 3)$. Demonstrați că orice primitivă a funcției f este convexă pe $(-\infty, \frac{1}{2})$.
15. Se consideră funcția $f: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2\sqrt{x} + e^x + 4x + 3$.
a) Calculați $\int (f(x) - 2\sqrt{x})dx$.
b) Determinați $F: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}$ primitiva lui f cu proprietatea că $F(1)=e$.
16. Determinați mulțimea primitivelor următoarelor funcții:
a) $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x^2 + e^x + 5$;
b) $f: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{x} + \sqrt{x} + 3^x + 6x$;
c) $f: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{2x^3 - 3x^2 + 4x + 3}{x}$;
d) $f: \mathbb{R}^* \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{3}{x^3} + \sqrt[3]{x} + \frac{1}{\sqrt{x}} + 5$;
e) $f: [0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (x + \sqrt{x})^2$;
f) $f: \mathbb{R}^* \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{\sqrt[3]{x^2}} + 2\sqrt{x} + \frac{1}{x^2+1}$;
g) $f: (-3, 3) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{x^2-16} + \frac{1}{\sqrt{9-x^2}} + \frac{2}{\sqrt{x^2+6}}$;
h) $f: [1, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+1}{x^2-1} + e^x + 2x$;
i) $f: (2, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{\sqrt{x^2-4}} + \frac{2}{x^2-1} + \frac{4}{x^2+25}$;
j) $f: \mathbb{R}^* \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+x+2}{x^4} + \frac{1}{2\sqrt{x}}$;
k) $f: \mathbb{R}^* \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{5}{3x} + \frac{x}{4} + \left(\frac{5}{6}\right)^x$.
17. Fie funcția $f: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+3x+5}{x^2}$.
a) Calculați $\int x^2 f(x)dx$.
b) Determinați $F: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}$ primitiva lui f cu proprietatea că $F(1)=2$.
c) Demonstrați că orice primitivă a funcției f este concavă pe $(0, \infty)$.

18. Se consideră funcția $f : (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{(\sqrt{x}+3)^2}{x}$.
- Calculați $\int x f(x) dx$.
 - Determinați F primitiva lui f cu proprietatea că $F(1)=2$.
19. Se consideră funcțiile $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x(x^2 + 3), g(x) = e^x(x^2 + 2x + 3)$.
- Demonstrați că funcția f este primitiva lui g.
 - Determinați G primitiva lui g cu proprietatea că $G(0)=4$.
 - Fie funcția $h: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, h(x) = g(x)e^{-x}$. Determinați mulțimea primitivelor funcției h.
20. Se consideră funcția $f : (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x^2 + \frac{x+1}{x^4}$.
- Determinați F primitiva lui f cu proprietatea că $F(1)=5$.
 - Demonstrați că orice primitivă a funcției f este crescătoare pe $(0, \infty)$.
21. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 4x^3 + \sqrt[3]{x} + 2, & x \leq 0 \\ e^x + \frac{1}{x^2+1}, & x > 0 \end{cases}$.
- Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.
 - Determinați F primitiva lui f cu proprietatea că $F(-1)=\frac{3}{4}$.
 - Demonstrați că orice primitivă a funcției f este crescătoare pe $(0, \infty)$.
22. Se consideră funcțiile $f_n: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f_n(x) = x^n e^x$.
- Calculați $\int f_0(x) dx$.
 - Calculați $\int \frac{(f_2(x)+f_1(x))}{e^x} dx$.
 - Demonstrați că orice primitivă a funcției f_{2018} este convexă pe $[0, \infty)$.
23. Se consideră funcțiile $f_n: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f_n(x) = (x+1)^n \ln x$.
- Calculați $\int \frac{f_2(x)}{\ln x} dx$.
 - Arătați că orice primitivă a funcției f_2 este crescătoare pe $[1, \infty)$.
24. Se consideră funcția $f: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2-1}{x+1} + \frac{3}{x^2} + \frac{1}{\sqrt{x}}$. Demonstrați că F primitiva lui f pentru care $F(2)=2\sqrt{2}$.
25. Se consideră funcțiile $f, F: (0, \infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x(2\ln x + 1), F(x) = x^2 \ln x + 2018$.
- Demonstrați că funcția F este primitiva lui f.
 - Determinați G primitiva lui f cu proprietatea că $G(e)=e^2$.
26. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x^3 + 2^x - 1, & x \leq 1 \\ \sqrt{x} + \frac{1}{x^2} - 2x + 2, & x > 1 \end{cases}$.
- Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.
 - Calculați $\int f(x) dx, x \in (-\infty, 1]$.
 - Determinați F primitiva lui f cu proprietatea că $F(4)=-\frac{1}{4}$.
 - Demonstrați că orice primitivă a funcției f este convexă pe $(-\infty, 1]$.

17. INTEGRALA DEFINITĂ

17.1. INTEGRALA DEFINITĂ

1. Calculați următoarele integrale:

a) $\int_0^1 (3x^2 + e^x - 4) dx;$

b) $\int_1^2 \left(\frac{1}{x} + 4x^3 - 2x \right) dx;$

c) $\int_{-1}^1 \left(\frac{1}{x^2+1} + \sqrt[3]{x} + 2x \right) dx;$

d) $\int_1^2 \left(\frac{x^4+3x^2+x+2}{x^3} \right) dx;$

e) $\int_0^1 \left(\frac{1}{x^2-4} + \frac{2}{3(x^2+4)} - \sqrt{x} \right) dx;$

f) $\int_1^3 \left(\frac{1}{\sqrt{16-x^2}} + \frac{1}{\sqrt{x^2+3}} + \frac{1}{x^2} \right) dx;$

g) $\int_{-1}^1 \left(9x^4 + \frac{1}{3}x^3 - \frac{1}{2}x^2 + 1 \right) dx;$

h) $\int_1^2 \left(\frac{x^2-9}{x-3} + 4x \right) dx;$

i) $\int_1^4 \left(\frac{4}{x^3} + \frac{1}{\sqrt{x}} + \frac{1}{x} \right) dx;$

j) $\int_3^4 \left(\frac{1}{\sqrt{x^2-2}} + \frac{1}{x^2-1} + \frac{1}{\sqrt[3]{x}} \right) dx.$

2. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+3x+1}{x^2}.$

a) Calculați $\int_1^2 x^3 \cdot f(x) dx;$

b) Calculați $\int_1^2 f(x) dx.$

3. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 2x + 3^x, & x < 1 \\ \sqrt{x} + \frac{1}{x} + 1, & x \geq 1 \end{cases}.$

a) Calculați $\int_1^4 f(x) dx;$

b) Calculați $\int_{-1}^0 f(x) dx.$

4. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 4x^3 + 3x^2$. Determinați numărul natural $n, n > 1$, știind că $\int_1^n \frac{f(x)}{x^2} dx = 9$.

5. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \frac{1}{3x} + \frac{1}{3x^2}, & x \geq 1 \\ 4\sqrt[3]{x} - 2x^3 - x, & x < 1 \end{cases}.$

a) Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.

b) Calculați $\int_0^2 f(x) dx.$

6. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - x + 1$. Determinați numărul natural $n, n > 1$, știind că $\int_1^n f(x) dx = \frac{n^3}{3}$.

7. $e^x 3 + e^x + \frac{1}{x^3} + \frac{1}{\sqrt{x}}.$

a) Calculați $\int_1^2 f(x) dx;$

b) Calculați $\int_2^3 x^3 (f(x) - e^x) dx.$

8. Se consideră funcția $f_n: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f_n(x) = x^n \cdot e^x$. Calculați $\int_1^1 \frac{f_0(x) - f_1(x)}{e^x} dx.$

9. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x \cdot e^x + 2, & x < 0 \\ x \cdot \sqrt{x} + 4x + e^x + 1, & x \geq 0 \end{cases}.$

a) Calculați $\int_{-1}^0 (f(x) - 2) \cdot e^{-x} dx;$

b) Calculați $\int_0^1 f(x)dx$.

10. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 1 - 3x^2, x \leq 0 \\ 1 - x + \sqrt{x}, x > 0 \end{cases}$.

a) Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.

b) Calculați $\int_{-1}^4 f(x)dx$.

11. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \frac{1}{x} + 2x - \frac{1}{x^2}, x \geq 1 \\ 2^x - \sqrt[3]{x} + 1, x < 1 \end{cases}$.

a) Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.

b) Calculați $\int_0^2 f(x)dx$.

12. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} \frac{x^2+2x+3}{x^4} - \frac{5}{\sqrt{x}}, x > 1 \\ \frac{1}{x^2+1} + \frac{1}{2}, x \leq 1 \end{cases}$. Calculați $\int_{-1}^2 f(x)dx$.

13. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} e^x + x\sqrt{x} - 4x^3, x \geq 0 \\ \frac{x^2-1}{x-1}, x < 0 \end{cases}$.

a) Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.

b) Calculați $\int_1^3 \frac{f(x)-e^x}{x} dx$.

c) Calculați $\int_{-1}^1 f(x)dx$.

14. Fie funcția $f: [1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x + \sqrt{x}, x \geq 4 \\ \frac{x}{\sqrt{x}} + \frac{4}{x} + 3, 1 \leq x < 4 \end{cases}$.

a) Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.

b) Calculați $\int_4^5 f^2(x)dx$.

c) Calculați $\int_1^6 f(x)dx$.

17.2. Metode de calcul a integralei definite

1. Calculați următoarele integrale:

a) $\int_0^1 (x+1) \cdot e^x dx$; b) $\int_0^1 (3-x) \cdot e^x dx$; c) $\int_1^{12} (x^2+x) \cdot e^x dx$;

d) $\int_0^1 (3x+2) \cdot e^x dx$; e) $\int_1^2 (5x-2) \cdot e^x dx$; f) $\int_0^1 (x^2+2x+3) \cdot e^x dx$;

g) $\int_0^1 x(x^2+e^x)dx$; h) $\int_0^1 (5-3x) \cdot e^x dx$; i) $\int_{-1}^1 (x^2+1) \cdot e^x dx$;

j) $\int_0^1 x^2(e^x + \frac{1}{x} + 4)dx$; k) $\int_1^e \ln x dx$; l) $\int_1^e 3 \ln x dx$;

m) $\int_1^e 3x^2 \ln x dx$; n) $\int_1^e 2x(3 + \ln x) dx$; o) $\int_1^e 4x^3 \ln x dx$;

p) $\int_1^e (x^2+2) \ln x dx$; q) $\int_1^e (2x+4) \ln x dx$; r) $\int_e^{e^2} (x-3) \ln x dx$;

s) $\int_1^e (3x^2+2x) \ln x dx$; t) $\int_1^e (e^x + \ln x + 3) \cdot x dx$.

2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} e^x - 1, x < 0 \\ x^2 + x, x \geq 0 \end{cases}$.

a) Calculați $\int_1^e f(x) \ln x dx$;

b) Calculați $\int_{-1}^0 x^2 \cdot f(x) dx$.

3. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} (x+1) \cdot e^x + \sqrt[3]{x}, & x \leq 0 \\ \sqrt{x} + 4x - 3^x - 1, & x > 0 \end{cases}$. Calculați $\int_{-1}^1 f(x) dx$.

4. Calculați următoarele integrale:

a) $\int_1^2 \frac{2x+3}{x^2+3x+1} dx$;

b) $\int_0^1 (2x+1) \cdot \sqrt{x^2+x+2} dx$;

c) $\int_1^2 \frac{3x^2+1}{\sqrt{x^3+x+1}} dx$;

d) $\int_0^1 2xe^{x^2+2} dx$;

e) $\int_{-1}^1 (x+3)^4 dx$;

f) $\int_0^1 \frac{1}{(x+2)^3} dx$;

g) $\int_1^2 (3x+2)^{10} dx$;

h) $\int_1^2 \frac{1}{\sqrt{x+1}} dx$;

i) $\int_0^1 \frac{e^x}{e^x+2} dx$;

j) $\int_0^1 (3x^2+2) \cdot (x^3+2x)^8 dx$;

k) $\int_1^2 e^{3x+2} dx$;

l) $\int_0^1 \sqrt{2x+3} dx$;

m) $\int_1^e \frac{\ln x}{x} dx$;

n) $\int_1^e \frac{1}{x(\ln x+3)} dx$;

o) $\int_1^e \frac{\ln^2 x+4}{x} dx$;

p) $\int_e^{e^2} \frac{2}{x(1+\ln^2 x)} dx$;

r) $\int_e^{e^2} \frac{2}{x(1+\ln^2 x)} dx$;

s) $\int_1^e \frac{1}{x\sqrt{\ln^2 x+9}} dx$;

t) $\int_1^e \frac{3}{x(\ln^2 x-4)} dx$;

u) $\int_e^{e^2} \frac{1}{x \cdot \ln x} dx$;

v) $\int_0^1 \frac{2x}{x^3+1} dx$;

x) $\int_0^1 \frac{x}{\sqrt{x^2+4}} dx$;

y) $\int_0^1 (x+1)e^{3x^2+6x+1} dx$;

z) $\int_1^2 \frac{x+2}{(x^2+4x+1)^3} dx$.

5. Fie funcțiile $f, F: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (x+4) \cdot e^x, F(x) = (x+3) \cdot e^x$.

a) Demonstrați că F este primitiva lui f .

b) Calculați $\int_0^1 f(x) \cdot F(x) dx$.

6. Se consideră funcțiile $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x + 3x^2 + 2, g(x) = e^x + x^3 + 2x - 4$.

a) Demonstrați că g este primitiva lui f .

b) Calculați $\int_0^1 f(x) \cdot g(x) dx$.

7. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \setminus \{0\} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x + \frac{1}{3x^2} - 1$. Calculați $\int_1^2 f'(x) \cdot f(x) dx$.

8. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{x} + \sqrt{x} + 2$. Calculați $\int_1^2 \frac{f'(x)}{f(x)} dx$.

9. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (x^2 + x + 1) \cdot e^x$. Calculați $\int_0^1 f'(x) \cdot f(x) dx$.

10. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x^2 + 2^x$. Calculați $\int_{-1}^1 \frac{f'(x)}{f^2(x)} dx$.

17.3 Aplicații ale integralei definite

1. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x + \frac{1}{x}$.

a) Calculați $\int_1^2 (f(x) - 2x) \cdot x dx$

- b) Fie funcția $g: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = (f(x) - \frac{1}{x}) \cdot \ln x$. Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției g , axa Ox și dreaptele de ecuații $x=1$, $x=e$.
- c) Fie funcția $h: [1,2] \rightarrow \mathbb{R}, h(x) = f(x)$. Determinați volumul corpului obținut prin rotația în jurul axei Ox a graficului funcției h .
2. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{\sqrt{x}} + e^x + 2$.
- a) Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției f , axa Ox și dreaptele de ecuații $x=1$, $x=e$.
- b) Determinați volumul corpului obținut prin rotația în jurul axei Ox a graficului funcției $h: [1,2] \rightarrow \mathbb{R}, h(x) = f(x) - \frac{1}{\sqrt{x}}$.
3. Se consideră funcția $f: \mathbb{R}^* \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + \frac{2}{x}$.
- a) Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției $g: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = x \cdot f(x)$, axa Ox și dreaptele de ecuații $x=1$, $x=3$.
- b) Determinați volumul corpului obținut prin rotația în jurul axei Ox a graficului funcției $h: [1,2] \rightarrow \mathbb{R}, h(x) = f(x)$.
4. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{\ln^3 x}{x}$. Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției f , axa Ox și dreaptele de ecuații $x=1$, $x=e$.
5. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 1 + x^2, & x \leq 1 \\ x^2 \cdot \ln x + \frac{2}{\sqrt{x}}, & x > 1 \end{cases}$.
- a) Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției f , axa Ox și dreaptele de ecuații $x=1$, $x=e$.
- b) Determinați volumul corpului obținut prin rotația în jurul axei Ox a graficului funcției $g: [0,1] \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = 1 + x^2$.
6. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (x+1) \cdot e^{x^2+2x+1}$. Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției f , axa Ox și dreaptele de ecuații $x=0$, $x=1$.
7. Se consideră funcția $f: [0,1] \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x \cdot \sqrt{x^2 + 4}$. Determinați volumul corpului obținut prin rotația în jurul axei Ox a graficului funcției f .
8. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 3x^2 + 1, & x \leq 1 \\ x^3 + \frac{1}{x^2} + 2x, & x > 1 \end{cases}$.
- a) Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției $g: (-\infty, 1] \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = f(x) \cdot e^x$, axa Ox și dreaptele de ecuații $x=0$, $x=1$.
- b) Determinați volumul corpului obținut prin rotația în jurul axei Ox a graficului funcției $h: [1,2] \rightarrow \mathbb{R}, h(x) = f(x) - x^3$.
9. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + x + 2$.
- a) Calculați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției f , axa Ox și dreaptele de ecuații $x=0$, $x=1$.
- b) Determinați volumul corpului obținut prin rotația în jurul axei Ox a graficului funcției $h: [2,3] \rightarrow \mathbb{R}, h(x) = \frac{\sqrt{f(x)}}{x}$.

10. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{e^x}{e^x+2}$. Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției f , axa Ox și dreptele de ecuații $x=0$, $x=1$.
11. Se consideră funcția $f: [1, e] \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \sqrt{\frac{1+\ln^2 x}{x}}$. Determinați volumul corpului obținut prin rotația în jurul axei Ox a graficului funcției f .

TEST- nr.1

SUBIECTUL I (30 puncte)

1. Calculați $\left(\frac{1}{3} + \frac{1}{2}\right) \cdot \frac{12}{5}$.
2. Fie funcțiile $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x + 5, g(x) = x + 9$. Determinați coordonatele punctului de intersecție ale celor două grafice.
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $4^{3x+2} = \frac{1}{16}$.
4. Determinați probabilitatea ca alegând un element din mulțimea numerelor naturale de două cifre acesta să fie multiplu de 15.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(2,3)$ și $B(4,3)$. Determinați distanța de la $O(0,0)$ la mijlocul segmentului AB .
6. Fie $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$ și $\cos x = \frac{3}{4}$. Calculați $\operatorname{tg} x$.

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ 2 & 5 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{pmatrix}$.
 - a) Calculați $\det A$.
 - b) Calculați $A \cdot B - B \cdot A$.
 - c) Determinați $x \in \mathbb{R}$, știind că $\det(A - xI_2) = -1$, unde $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
2. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție asociativă $x \circ y = xy + 2x + 2y + 2$.
 - a) Demonstrați că $x \circ y = (x + 2)(y + 2) - 2$, pentru orice $x, y \in \mathbb{R}$.
 - b) Determinați elementul neutru al legii " $\circ$ ".
 - c) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $x \circ x \circ x = 6$.

SUBIECTUL III (30p)

1. Se consideră funcția $f: (1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+2}{x-1}$.
 - a) Arătați că $f'(x) = -\frac{3}{(x-1)^2}$.
 - b) Determinați ecuația asimptotei orizontale spre $+\infty$ la graficul funcției f .
 - c) Demonstrați că $2 \leq f(x) \leq 4$, pentru orice $x \in [2, 4]$.
2. Fie funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + \frac{1}{x} + 2$.
 - a) Calculați $\int_1^2 \left(f(x) - \frac{1}{x}\right) dx$.
 - b) Determinați F primitiva lui f , cu proprietatea că $F(1) = \frac{1}{2}$.
 - c) Fie funcția $g: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = \left(f(x) - \frac{1}{x}\right) e^x$. Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției f , axa Ox și dreptele de ecuații $x = 1, x = 2$.

TEST- nr.2

SUBIECTUL I (30p)

1. Fie $a = 2 + \sqrt{20}$ și $b = 6 - 2\sqrt{5}$. Calculați media aritmetică a celor două numere.
2. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 6x + 5$. Determinați coordonatele punctului de intersecție al graficului funcției f cu axa Ox .
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\sqrt{x^2 + 3x + 4} = 2$.
4. După o reducere cu 20% prețul unui produs este de 400 lei. Aflați prețul produsului înainte de reducere.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(1,4)$, $B(0,3)$ și $C(2,5)$. Arătați că triunghiul ABC este isoscel.
6. Fie triunghiul ABC , cu $AB = 8$ și $m(\sphericalangle C) = 30^\circ$. Determinați lungimea razei cercului circumscris triunghiului ABC .

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră matricea $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 2 & 5 \end{pmatrix}$.
 - a) Calculați $\det A$.
 - b) Calculați $A^2 - 2A$.
 - c) Determinați matricea $X \in M_2(\mathbb{R})$, știind că $X \cdot A = B$, unde $B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 2 & 1 \end{pmatrix}$.
2. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X], f = X^3 + 4X^2 - 3X + 1$.
 - a) Calculați $f(-1) + f(1)$.
 - b) Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = x^2 + x + 2$.
 - c) Calculați $\frac{x_1}{x_2 x_3} + \frac{x_2}{x_1 x_3} + \frac{x_3}{x_1 x_2}$, unde x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f .

SUBIECTUL III (30p)

1. Fie funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x \ln x$.
 - a) Demonstrați că $f'(x) = \ln x + 1$.
 - b) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = 1$.
 - c) Demonstrați că funcția f este convexă pe $(0, +\infty)$.
2. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + 2x$.
 - a) Calculați $\int_0^1 (f(x) - x^2) dx$.
 - b) Calculați $\int_0^1 f(x) e^x dx$.
 - c) Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției f , axa Ox și dreptele de ecuații $x = 1, x = 2$.

TEST- nr.3

SUBIECTUL I (30p)

1. Arătați că $(3 - \sqrt{2})^2 + (3 + \sqrt{2})^2 \in \mathbb{N}$.
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x + 3$. Calculați $f(0) + f(1) + \dots + f(20)$.
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_5(x^2 + 3) = \log_5(5x - 1)$.
4. După o scumpire cu 20%, prețul unui produs este de 480 lei. Determinați prețul obiectului înainte de scumpire.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(1,3), B(2,4)$ și $C(5,m)$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât punctele A, B, C să fie coliniare.
6. Calculați $\cos 135^\circ + \cos 65^\circ - \sin 25^\circ$.

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 2 & 4 \\ -1 & -2 \end{pmatrix}, I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$ și $B = A + I_2$.
 - a) Calculați $A^2 - 2A$.
 - b) Determinați inversa matricei B .
 - c) Determinați numărul $x \in \mathbb{R}$, cu proprietatea că $B^2 = I_2 + xA$.
2. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X], f = X^3 + aX^2 - aX - 1, a \in \mathbb{R}$ și x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului f .
 - a) Determinați $a \in \mathbb{R}$, știind ca polinomul $X + 1$ divide f .
 - b) Pentru $a = -2$, calculați $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 + \frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3}$.
 - c) Pentru $a = 2$, determinați rădăcinile polinomului f .

SUBIECTUL III (30p)

1. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x-3}{e^x}$.
 - a) Calculați $\lim_{x \rightarrow 4} \frac{f(x)-f(4)}{x-4}$.
 - b) Determinați ecuația asimptotei orizontale spre $+\infty$ la graficul funcției f .
 - c) Demonstrați că $f(x) \leq \frac{1}{e^4}, \forall x \in \mathbb{R}$.
2. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + \frac{1}{x}$.
 - a) Calculați $\int_1^e (f(x) - x) dx$.
 - b) Determinați volumul corpului obținut prin rotirea în jurul axei Ox a graficului funcției $g: [1,2] \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = \left(f(x) - \frac{1}{x}\right) \sqrt{x+2}$.
 - c) Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției $h: [1, e] \rightarrow \mathbb{R}, h(x) = f(x) \ln x$.

TEST- nr.4

SUBIECTUL I (30p)

1. Fie $(a_n)_{n \geq 1}$ o progresie aritmetică în care $a_1 = 5, a_2 = 7$. Calculați a_9 .
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + 2$. Calculați $f(1) + f(2) + \dots + f(10)$.
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $8^{2x+1} = 4^{5x-2}$.
4. Fie mulțimea $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$. Determinați numărul submulțimilor ordonate cu 3 elemente ce se pot forma cu elementele lui A .
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(2, 3), B(1, 2)$. Determinați coordonatele punctului C cu proprietatea că $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{AB} = \overrightarrow{OC}$.
6. Fie dreptele $d_1: 2x + 3y + 1 = 0$ și $d_2: ax + y - 3 = 0$. Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât dreptele d_1 și d_2 să fie paralele.

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră sistemul
$$\begin{cases} x - my + z = 0 \\ mx + y - 2z = 0 \\ 3x + y + 3z = 0 \end{cases}$$
 unde $m \in \mathbb{R}$ și A este matricea sistemului.
 - a) Calculați $\det(A)$.
 - b) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât sistemul să aibă soluție unică.
 - c) Pentru $m = 0$ rezolvați sistemul.
2. Pe mulțimea numerelor reale se consideră legea de compoziție $x * y = (x + 3)(y + 3) - 3$
 - a) Demonstrați că $e = -2$ este element neutru al legii.
 - b) Demonstrați că $\forall x, y \in (-3, +\infty)$, atunci $x * y \in (-3, +\infty)$.
 - c) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $(x + 1) * (x + 2) = -3$.

SUBIECTUL III (30p)

1. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (x + 2)e^x$.
 - a) Calculați $f'(x), x \in \mathbb{R}$.
 - b) Calculați $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - 2}{x}$.
 - c) Determinați punctele de extrem ale funcției f .
2. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{x^2} + 2x + 3$.
 - a) Demonstrați că funcția $F: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, F(x) = -\frac{1}{x} + x^2 + 3x + 2017$ este o primitivă pentru funcția f .
 - b) Calculați $\int_1^2 f(x)F(x)dx$.
 - c) Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției f , axa Ox și dreptele de ecuații $x = 1, x$

TEST- nr.5

SUBIECTUL I (30p)

1. Calculați $\frac{2}{\sqrt{3}-1} - \sqrt{3} + 2$.
2. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + x + 1$. Determinați $m \in \mathbb{R}$, cu proprietatea că $A(m, 3)$ să aparțină graficului funcției f .
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\sqrt[3]{x^3 + x^2 + 2x + 1} = x$.
4. Fie mulțimea $A = \{0, 1, 2, 4\}$. Calculați probabilitatea ca alegând un element din mulțimea A , acesta să verifice relația $P_n \leq n + 2$.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(4, 7), B(6, 6)$. Determinați distanța de la punctul A la punctul B .
6. Fie triunghiul ABC , dreptunghic în A , $m(\sphericalangle B) = \frac{\pi}{6}$, $AB = 3$. Calculați lungimea laturii AC .

SUBIECTUL II (30p)

1. Fie matricele $A = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ 1 & -3 \end{pmatrix}$ și $B = \begin{pmatrix} x & 1 \\ y & -1 \end{pmatrix}, x, y \in \mathbb{R}$.
 - a) Calculați $\det(2A)$.
 - b) Arătați că $\det(A - 3B) = 0$, pentru orice numere reale x, y .
 - c) Determinați $x, y \in \mathbb{R}$ astfel încât $A \cdot B = B \cdot A$.
2. Fie polinomul $f \in \mathbb{Z}_3[X], f = X^3 + X^2 + \hat{1}$.
 - a) Calculați $f(\hat{0}) + f(\hat{1})$.
 - b) Determinați rădăcinile polinomului f .
 - c) Determinați câtul și restul împărșirii polinomului f la polinomul $g = X + \hat{1}$.

SUBIECTUL III (30p)

1. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \sqrt{x} + x$
 - a) Calculați $\lim_{x \rightarrow 4} f(x)$.
 - b) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = 1$.
 - c) Demonstrați că funcția f este crescătoare pe $(0, +\infty)$.
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^3 + x + 1$.
 - a) Calculați $\int_1^2 \frac{f(x)}{x} dx$.
 - b) Determinați Fprimitiva lui f cu proprietatea că $F(-1) = 5$.
 - c) Determinați volumul corpului obținut prin rotirea în jurul axei Ox a graficului funcției $g: [0, 1] \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = f(x) - x^3$.

TEST- nr.6

SUBIECTUL I (30p)

1. Fie $(a_n)_{n \geq 1}$ o progresie aritmetică în care $a_1 = 5, a_2 = 7$. Determinați a_6 .
2. Fie ecuația $x^2 - 6x + 4 = 0$, x_1, x_2 sunt soluțiile ecuației. Calculați $x_1 + x_2 - x_1 \cdot x_2$.
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\sqrt{6x - 4} = 3$.
4. Determinați probabilitatea ca alegând un element din mulțimea numerelor naturale de două cifre acesta să aibă cifra unităților egală cu 6.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(1,5), B(3,1), C(0,2)$. Determinați aria triunghiului ABC .
6. Arătați că $(\sin x + \cos x)^2 + (\sin x - \cos x)^2 = 2, \forall x \in \mathbb{R}$.

SUBIECTUL II (30p)

1. Fie matricele $A = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ 2 & 5 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ 2 & 3 \end{pmatrix}$.
 - a) Calculați $\det(A - B)$.
 - b) Determinați inversa matricei A .
 - c) Determinați $x \in \mathbb{R}$, cu proprietatea că $\det(A + x \cdot B) \geq -1$.
2. Se consideră polinomul $f = X^3 - 4X^2 + 3X - 2, x_1, x_2, x_3$ sunt rădăcinile polinomului f .
 - a) Calculați $f(1) + f(0)$.
 - b) Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 + X + 1$.
 - c) Calculați $(x_1 + 1)^2 + (x_2 + 1)^2 + (x_3 + 1)^2$.

SUBIECTUL III (30p)

1. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (2 - x)e^x$.
 - a) Arătați că $f'(x) = e^x(1 - x)$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$.
 - b) Arătați că $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - f(0)}{x} = 1$.
 - c) Demonstrați că $f(x) \geq e, \forall x \in \mathbb{R}$.
2. Se consideră funcția $f: (, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x^2 + \frac{1}{x} + 3$.
 - a) Calculați $\int_1^2 \left(f(x) - \frac{1}{x}\right) dx$.
 - b) Determinați aria suprafeței plane determinate de graficul funcției $g: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = \left(f(x) - \frac{1}{x}\right) \ln x$, axa Ox și dreptele de ecuație $x = 1, x = 2$.
 - c) Demonstrați că orice primitivă a funcției f este crescătoare pe $(0, +\infty)$.

TEST- nr.7

SUBIECTUL I (30p)

1. Calculați $\sqrt{5}(2 - \sqrt{5}) + 2(3 - \sqrt{5})$.
2. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 4x + 3$. Determinați coordonatele punctelor de intersecție ale graficului funcției f cu axele de coordonate.
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $4^{3x-2} = 8^{x+1}$.
4. După o scumpire cu 20% prețul unui obiect este de 600 lei. Determinați prețul obiectului înainte de scumpire.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(4,3)$, $B(2,1)$. Determinați distanța de la punctul O la mijlocul segmentului AB .
6. Fie $x \in (0, \frac{\pi}{2})$, $\sin x = \frac{2}{3}$. Calculați $\operatorname{tg} x$.

SUBIECTUL II (30p)

1. Fie matricea $A(x) = \begin{pmatrix} x+1 & 2 \\ x & x-1 \end{pmatrix}, x \in \mathbb{R}$.
 - a) Calculați $\det A(2)$.
 - b) Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât $A(1) \cdot A(1) = a \cdot B$, unde $B = \begin{pmatrix} 3 & 2 \\ 1 & 1 \end{pmatrix}$.
 - c) Determinați $x \in \mathbb{R}$, astfel încât $\det (A(0) \cdot A(x) + I_2) = 7$, unde $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
2. Fie polinomul $f = X^3 - mX^2 + 2mX + 1, m \in \mathbb{R}$.
 - a) Determinați $m \in \mathbb{R}$ cu proprietatea că polinomul f este divizibil cu polinomul $X - 1$.
 - b) Pentru $m = 2$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X + 2$.
 - c) Pentru $m = -2$ determinați rădăcinile polinomului f .

SUBIECTUL III (30p)

1. Fie funcția $f: (1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2+1}{x-1}$.
 - a) Arătați că $f'(x) = \frac{x^2-2x-1}{(x-1)^2}$, pentru orice $x \in (1, +\infty)$.
 - b) Determinați ecuația asimptotei oblice spre $+\infty$ la graficul funcției f .
 - c) Arătați că funcția f este convexă pe $(1, +\infty)$.
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = (x+1)e^x$.
 - a) Calculați $\int_0^1 \frac{f(x)}{e^x} dx$.
 - b) Calculați $\int_0^1 f(x) dx$.
 - c) Arătați că orice primitivă a funcției f este convexă pe $[-2, +\infty)$.

TEST- nr.8

SUBIECTUL I (30p)

1. Arătați că $(2 - 0,4) \cdot \frac{5}{8} = 1$
2. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 3x + 4$. Determinați coordonatele vârfului parabolei asociate graficului funcției f .
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_4(x + 2) + \log_4 x = \log_4 3$.
4. Determinați numărul submulțimilor ordonate cu 3 elemente ce se pot forma cu elementele mulțimii $A = \{0, 1, 2, 3, 4\}$.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(2, 3), B(1, 0)$. Determinați ecuația dreptei determinată de punctele A și B.
6. Se consideră triunghiul ABC , în care $AB=3, AC=2$ și $BC=5$. Calculați $\cos A$.

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră matricele $A(m) = \begin{pmatrix} m-2 & 1 \\ 2m-5 & 3 \end{pmatrix}, m \in \mathbb{R}$ și $B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 2 & -1 \end{pmatrix}$.
 - a) Calculați $\det(2B)$.
 - b) Determinați $m \in \mathbb{R}$ cu proprietatea că matricea $A(m)$ să fie inversabilă.
 - c) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $A(m) + B = \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ -1 & 2 \end{pmatrix}$.
2. Pe mulțimea numerelor reale se consideră legea de compoziție asociativă $x \circ y = xy + x + y$.
 - a) Calculați $(-3) \circ 3$.
 - b) Arătați că $x \circ y = (x + 1)(y + 1) - 1$, pentru orice $x, y \in \mathbb{R}$.
 - c) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $(x - 1) \circ (x - 1) \circ (x - 1) = 26$.

SUBIECTUL III(30p)

1. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x}{x^2+1}$.
 - a) Arătați că $f'(x) = \frac{(1-x)(1+x)}{(x^2+1)^2}$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$.
 - b) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = 1$.
 - c) Arătați că $-\frac{1}{2} \leq f(x) \leq \frac{1}{2}$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$.
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x + e^x + 5$.
 - a) Calculați $\int_0^1 (f(x) - e^x) dx$.
 - b) Calculați $\int_0^1 (f(x) - 5) \cdot x dx$.
 - c) Determinați F primitiva lui f cu proprietatea că $F(1) = e$.

TEST- nr.9

SUBIECTUL I (30p)

1. Fie $a = 7 - 2\sqrt{3}$ și $b = 5 + \sqrt{12}$. Calculați media aritmetică a celor două numere.
2. Fie funcțiile $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x + 5, g(x) = x + 9$. Determinați coordonatele punctului de intersecție al graficelor funcțiilor f și g .
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_5(3x - 4) = \log_5 x$.
4. După o reducere cu 30% prețul unui obiect este de 21 lei. Aflați prețul obiectului înainte de reducere.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(1,3)$, $B(1,-1)$ și $C(-2,3)$. Demonstrați că triunghiul ABC este dreptunghic.
6. Fie $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right), \cos x = \frac{3}{4}$. Calculați $\operatorname{tg} x$.

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 2 \end{pmatrix}, I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
 - a) Arătați că $A^2 - 3A = O_2$, unde $O_2 = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$.
 - b) Determinați $x \in \mathbb{R}$ astfel încât $A - \begin{pmatrix} x & 2 \\ 1 & x-1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 4 \end{pmatrix}$.
 - c) Determinați $m \in \mathbb{R}$ cu proprietatea că $\det(I_2 + mA) = 0$.
2. Se consideră polinomul $f = X^3 + 2mX^2 - 7X - 6$, unde $m \in \mathbb{R}$.
 - a) Determinați $m \in \mathbb{R}$ astfel încât $x = -1$ să fie rădăcină pentru polinomul f .
 - b) Pentru $m = 1$ determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 - X - 6$.
 - c) Pentru $m = -1$, calculați $(2 - x_1)^2 + (2 - x_2)^2 + (2 - x_3)^2$, unde x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f .

SUBIECTUL III (30p)

1. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + \sqrt{x} + 2$.
 - a) Arătați că $f'(x) = 1 + \frac{1}{2\sqrt{x}}$, pentru orice $x \in (0, +\infty)$.
 - b) Calculați $\lim_{x \rightarrow 4} \frac{f(x) - f(4)}{x - 4}$.
 - c) Demonstrați că funcția f nu are puncte de inflexiune, pentru orice $x \in (0, +\infty)$.
2. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x^2 + \frac{1}{x} + 4$.
 - a) Calculați $\int_1^2 (f(x) - 4) dx$.
 - b) Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției $g: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = \left(f(x) - \frac{1}{x}\right) e^x$ și dreptele de ecuații $x = 1, x = 2$.
 - c) Calculați $\int_1^e (f(x) - 3x^2 - 4) \ln x dx$.

TEST- nr.10

SUBIECTUL I (30p)

1. Calculați $(\sqrt{5} - 2)^2 + \sqrt{20} + \log_3 9$.
2. Se consideră x_1, x_2 soluțiile ecuației $x^2 - 2mx + 3 = 0, m \in \mathbb{R}$. Determinați numărul real m cu proprietatea că $x_1 + x_2 - 2x_1 \cdot x_2 \leq 5$.
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\sqrt{x-2} = x-4$.
4. Determinați probabilitatea ca alegândun număr din mulțimea numerelor naturale de două cifre acesta să aibă suma cifrelor egală cu 6.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(1,2), B(a,3), C(2,-1)$. Determinați $a \in \mathbb{R}$ astfel încât punctele A, B, C să fie coliniare.
6. Fie $x \in (0, \frac{\pi}{2}), \sin x = \frac{1}{3}$. Calculați $\sin 2x$.

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră sistemul
$$\begin{cases} x + 2y + z = 1 \\ -x + y + z = 0 \\ x - 3y - z = 2 \end{cases}$$
 - a) Calculați $\det(A)$, unde A este matricea sistemului.
 - b) Calculați $A^2 + 2I_3$, unde $I_3 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$.
 - c) Rezolvați sistemul.
2. Pe mulțimea numerelor reale se consideră legea de compoziție asociativă $x * y = 2xy - 2x - 2y + 3$
 - a) Arătați că $x * y = 2(x-1)(y-1) + 1$, pentru orice $x, y \in \mathbb{R}$.
 - b) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $x * x * x = 5$.
 - c) Calculați $(-2) * (-1) * \dots * 2018$.

SUBIECTUL III (30p)

1. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{\ln x}{x}$.
 - a) Arătați că $f'(x) = \frac{1-\ln x}{x^2}, \forall x \in (0, +\infty)$.
 - b) Determinați ecuația asimptotei orizontale spre $(+\infty)$ la graficul funcției f .
 - c) Demonstrați că $f(x) + f(y) \leq \frac{2}{e}$, pentru orice $x, y \in (0, +\infty)$.
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x^2 + 2x + 1$.
 - a) Calculați $\int_{-1}^1 (f(x) - 2x - 1) dx$.
 - b) Demonstrați că orice primitivă a funcției f este crescătoare pe $\mathbb{R}$.
 - c) Determinați aria suprafeței plane determinată de graficul funcției $g: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = (f(x) - 2x) \ln x$ și dreptele de ecuații $x = 1, x = e$.

TEST - nr.11

SUBIECTUL I (30p)

1. Determinați $x \in \mathbb{R}$ știind că $x + 2, 2x - 3, x + 5$ sunt termeni consecutivi ai unei progresii aritmetice.
2. Rezolvați în mulțimea numerelor reale inecuația $(x + 1)(x - 1) + 5x \leq 5$.
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $3^{x^2-x} + 4 = 5$.
4. Determinați câte numere de 4 cifre distincte se pot forma cu elementele mulțimii $A = \{1, 3, 5, 6, 7\}$.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(2, 5), B(0, 1), C(-2, 2)$. Determinați ecuația medianei dusă din vârful C al triunghiului ABC .
6. Calculați $\sin 120^\circ + \cos 135^\circ + \operatorname{tg} 45^\circ$.

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} -2 & 3 \\ -1 & 1 \end{pmatrix}$ și $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
 - a) Calculați $\det(A)$.
 - b) Determinați inversa matricei A .
 - c) Arătați că $\det(I_2 + xA) \geq 3$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$.
2. Se consideră polinomul $f \in \mathbb{Z}_3[X], f = \hat{2}X^3 + X^2 + \hat{2}$.
 - a) Calculați $f(\hat{1})$.
 - b) Determinați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X - \hat{2}$.
 - c) Determinați $a \in \mathbb{Z}_3$ astfel încât $f(\hat{0}) + f(\hat{1}) + f(\hat{2}) = \hat{2}a + \hat{2}$.

SUBIECTUL III (30p)

1. Se consideră funcția $f: (1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{e^x}{x-1}$.
 - a) Arătați că $f'(x) = \frac{e^x(x-2)}{(x-1)^2}$, pentru orice $x \in (1, +\infty)$.
 - b) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = 2$.
 - c) Determinați coordonatele punctului de extrem al funcției f .
2. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x + 2x$.
 - a) Calculați $\int_1^2 (f(x) - 2x) \frac{1}{e^x} dx$.
 - b) Demonstrați că orice primitivă a funcției f este convexă pe $\mathbb{R}$.
 - c) Calculați $\int_1^e (f(x) - e^x) \ln x dx$.

TEST- nr.12

SUBIECTUL I (30p)

1. Fie $(b_n)_{n \geq 1}$ o progresie geometrică în care $b_1 = 3, b_2 = 6$. Calculați b_5 .
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x^2 - x + 3$. Determinați $m \in \mathbb{R}$ cu proprietatea că $A(m, 3)$ aparține graficului funcției f .
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2(x + 2) - \log_2(x + 1) = 2$.
4. Determinați probabilitatea ca alegând un element din mulțimea numerelor reale de o cifră acesta să fie divizor al lui 4.
5. În reperul xOy se consideră punctele $A(2,2), B(1,3)$. Determinați perimetrul triunghiului ABO .
6. Calculați $\sin 30^\circ \cdot \cos 60^\circ + \sin 60^\circ \cdot \cos 30^\circ$.

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră matricea $A(x) = \begin{pmatrix} x & x-2 \\ x-2 & x \end{pmatrix}, x \in \mathbb{R}$.
 - a) Calculați $A(0) + A(1)$.
 - b) Determinați $x \in \mathbb{R}$ astfel încât $A(x) \cdot A(x) = 4I_2$, unde $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
 - c) Determinați $x \in \mathbb{R}$ cu proprietatea că $\det(A(x)) = \det(A(2))$.
2. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție $x \circ y = xy + 4x + 4y + 12$.
 - a) Calculați $2 \circ (-4)$.
 - b) Demonstrați că $e = -3$ este element neutru al legii $\circ$.
 - c) Rezolvați în mulțimea numerelor întregi inecuația $n \circ (n - 1) \leq -4$.

SUBIECTUL I II (30p)

1. Se consideră funcția $f: (-1, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x + 2 + \frac{1}{x+1}$.
 - a) Calculați $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - f(0)}{x}$.
 - b) Determinați ecuația asimptotei oblice spre $(+\infty)$ la graficul funcției f .
 - c) Demonstrați că $3 \leq f(x) \leq \frac{13}{3}$, pentru orice $x \in [0, 2]$.
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R}^* \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2 + 2x + 2}{x}$.
 - a) Calculați $\int_1^2 x \cdot f(x) dx$.
 - b) Determinați F primitiva lui f cu proprietatea că $F(1) = 2$.
 - c) Determinați volumul corpului obținut prin rotirea în jurul axei Ox a graficului funcției $g: [1, 2] \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = f(x) - x$.

TEST- nr.13

SUBIECTUL I (30p)

1. Arătați că $\sqrt{3}(\sqrt{12} - 4) + \sqrt{48} + \ln e$ este număr natural.
2. Se consideră funcțiile $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 + x - 1, g(x) = 2x + 1$. Determinați numărul real m cu proprietatea că $f(m) = g(m)$.
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\sqrt{x^2 + x + 3} = x + 2$.
4. Determinați numărul submulțimilor cu 3 elemente ce se pot forma cu elementele mulțimii $A = \{0, 2, 3, 4, 6\}$.
5. Fie vectorii $\vec{u} = 3\vec{i} + 2\vec{j}$ și $\vec{v} = (a + 1)\vec{i} + \vec{j}$. Determinați $a \in \mathbb{R}$ cu proprietatea că vectorii $\vec{u}$ și $\vec{v}$ sunt coliniari.
6. Arătați că $(\sin x + 2 \cos x)^2 + (2 \sin x + \cos x)^2 - 8 \sin x \cos x = 5$.

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} -1 & 4 \\ -2 & 6 \end{pmatrix}, B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 2 & 1 \end{pmatrix}$.
 - a) Calculați $\det(A)$.
 - b) Determinați numerele reale x, y cu proprietatea că $A \cdot B = \begin{pmatrix} 2^x - 1 & x + 1 \\ 3^y + 1 & 6 \end{pmatrix}$.
 - c) Determinați matricea $X \in M_2(\mathbb{R})$ cu proprietatea că $B \cdot X = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 6 \end{pmatrix}$.
2. Fie polinomul $f = 2X^3 + X^2 - X - 2$.
 - a) Arătați că polinomul $X - 1$ divide polinomul f .
 - b) Aflați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X^2 - X - 2$.
 - c) Determinați rădăcinile polinomului f .

SUBIECTUL III (30p)

1. Se consideră funcția $f: [3, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x-3}{x^2-5}$.
 - a) Arătați că $f'(x) = \frac{(5-x)(x-1)}{(x^2-5)^2}$, pentru orice $x \in [3, +\infty)$.
 - b) Determinați ecuația asimptotei orizontale spre $(+\infty)$ la graficul funcției f .
 - c) Demonstrați că $0 \leq f(x) + f(y) \leq \frac{2}{10}$, pentru orice $x, y \in [3, +\infty)$.
2. Fie funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} 3x^2 + 2x + 1, & x \leq 0 \\ \sqrt{x} + e^x, & x > 0 \end{cases}$.
 - a) Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.
 - b) Calculați $\int_{-1}^0 f(x) dx$.
 - c) Calculați $\int_1^2 (f(x) - \sqrt{x}) \cdot x^2 dx$.

TEST - nr.14

SUBIECTUL I (30p)

1. Fie numerele complexe $z_1 = 2 + 3i, z_2 = 4 - 3i$. Calculați $z_1 + z_2$.
2. Se consideră x_1, x_2 soluțiile ecuației $x^2 - 3x + m = 0, m \in \mathbb{R}$. Determinați numărul real m cu proprietatea că $x_1 + x_2 - x_1 \cdot x_2 \leq 0$.
3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $5^{2x+1} = 25^{-x+2}$.
4. Calculați probabilitatea ca alegând un număr din mulțimea numerelor reale de două cifre acesta să aibă produsul cifrelor egal cu 8.
5. Se consideră dreapta de ecuație $d: 2x + 3y - 4 = 0$. Determinați numărul real m astfel încât punctul $A(m + 2, 2)$ să aparțină dreptei d .
6. Fie triunghiul ABC în care $AB = 8, AC = 6$ și $m(\sphericalangle BAC) = 30^\circ$. Calculați aria triunghiului ABC .

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră matricea $A(x) = \begin{pmatrix} x+1 & -2 \\ -4 & x-1 \end{pmatrix}, x \in \mathbb{R}$.
 - a) Calculați $\det(A(0) + A(1))$.
 - b) Determinați $x \in \mathbb{R}$ astfel încât matricea $A(x)$ să fie inversabilă.
 - c) Arătați că $A(x) \cdot A(y) = A(y) \cdot A(x)$, pentru orice $x, y \in \mathbb{R}$.
2. Pe $\mathbb{R}$ se consideră legea de compoziție $x * y = 2xy + 4(x + y) + 6$.
 - a) Calculați $(-2) * 2$.
 - b) Arătați că $x * y = 2(x + 2)(y + 2) - 2$, pentru orice $x, y \in \mathbb{R}$.
 - c) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $x * \frac{1}{x} = 0$

SUBIECTUL III (30p)

1. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \ln x + \frac{1}{x} + 2$.
 - a) Arătați că $f'(x) = \frac{x-1}{x^2}$, pentru orice $x \in (0, +\infty)$.
 - b) Calculați $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f(x) - \frac{1}{x}}{x^2 + 3}$.
 - c) Determinați intervalele de concavitate și convexitate pentru funcția f .
2. Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{1}{x} + 4x^3 + 1$.
 - a) Calculați $\int_1^2 (f(x) - 1) dx$.
 - b) Arătați că funcția $F: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, F(x) = \ln x + x^4 + x + 2018$ este o primitivă a funcției f .
 - c) Calculați $\int_1^e (f(x) - 4x^3 - 1) \cdot \ln x dx$.

TEST- nr.15

SUBIECTUL I (30p)

1. Calculați $(2 + 1,2) \cdot 10$.
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 5x - 2$. Determinați numărul real a cu proprietatea că punctul $A(a + 2, a)$ să aparțină graficului funcției f .
3. Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $(3^x - 9)(4^x - 2) = 0$.
4. După o scumpire cu 30% prețul unui produs este de 325 lei. Determinați prețul produsului înainte de scumpire
5. Se consideră dreptele $d_1: 2x + 3y - 4 = 0, d_2: ax + 2y + 3 = 0$. Determinați numărul real a cu proprietatea că dreptele d_1 și d_2 sunt paralele.
6. Fie triunghiul ABC dreptunghic în A cu $AB = 4, BC = 4\sqrt{2}$. Determinați aria triunghiului ABC .

SUBIECTUL II (30p)

1. Se consideră matricele $A(x) = \begin{pmatrix} x & x-1 \\ 2 & x+2 \end{pmatrix}, x \in \mathbb{R}$ și $B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 8 & 9 \end{pmatrix}$.
 - a) Arătați că $\det B = 9$.
 - b) Demonstrați că matricea $A(x)$ este inversabilă pentru orice $x \in \mathbb{R}$.
 - c) Determinați $x \in \mathbb{R}$ astfel încât $A(x) \cdot A(1) = B$.
2. Se consideră polinomul $f = X^3 + 2mX + 3, m \in \mathbb{R}$.
 - a) Arătați că $f(1) + f(-1) = 6$.
 - b) Determinați numărul real m știind că $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 + \frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3} = \frac{7}{3}$, unde x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f .
 - c) Pentru $m = -2$, determinați numerele reale p, q pentru care $f = (X - 1)(X^2 + pX + q)$.

SUBIECTUL III (30p)

1. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^3 + 2x^2 + x - 4$.
 - a) Arătați că $f'(x) = (3x + 1)(x + 1)$, pentru orice $x \in \mathbb{R}$.
 - b) Determinați ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x = 1$.
 - c) Demonstrați că $f(x) \leq -2, \forall x \in (-\infty, -\frac{1}{3}]$.
2. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} x^2 + x, & x \leq 1 \\ \frac{1}{x}(\ln x + 1) + x, & x > 1 \end{cases}$.
 - a) Arătați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.
 - b) Calculați $\int_0^1 e^x \cdot f(x) dx$.
 - c) Calculați $\int_0^2 f(x) dx$.

TEST- nr.16

SUBIECTUL I (30p)

- 1) Arătați că $\log_2 36 - \log_2 9 = 2$.
- 2) Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x - 1$. Aflați numărul real m pentru care $A(m,5)$ se găsește pe graficul funcției.
- 3) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\sqrt[3]{x^3 + x^2 - 3x + 2} = x$.
- 4) Arătați că $C_{100}^{99} - C_{99}^{98} - C_{99}^{99} = 0$.
- 5) Scrieți ecuația dreptei care trece prin punctul $A(1,2)$ și are panta egală cu 2.
- 6) Arătați că $\cos 20^\circ + \cos 40^\circ + \cos 140^\circ - \sin 70^\circ = 0$.

SUBIECTUL II (30p)

- 1) Se consideră sistemul de ecuații liniare
$$\begin{cases} x - y + z = 1 \\ 2x + y + 3z = 2 \\ x + 2y + z = 1 \end{cases}$$
 cu matricea sistemului

$$A = \begin{pmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 2 & 1 & 3 \\ 1 & 2 & 1 \end{pmatrix}.$$

- a) Arătați că $\det(A) = -3$.
 - b) Verificați dacă tripletul $(1,0,0)$ este soluție a sistemului.
 - c) Rezolvați sistemul.
- 2) Se consideră $f \in \mathbb{Z}_3[X], f(X) = X^3 + 2X + \hat{1}$.
 - a) Calculați $f(\hat{0}) + f(\hat{1})$.
 - b) Aflați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul $g = X - \hat{2}$.
 - c) Aflați rădăcinile din $\mathbb{Z}_3$ ale polinomului.

SUBIECTUL III (30p)

- 1) Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x + x, x \in \mathbb{R}$.
 - a) Arătați că $f'(x) = e^x + 1, x \in \mathbb{R}$.
 - b) Arătați că f este crescătoare pe $\mathbb{R}$.

c) Demonstrați că f are asimptote către $-\infty$.

2) Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \begin{cases} e^x + 1, & x \geq 0 \\ x^2 + x + 2, & x < 0 \end{cases}$

a) Demonstrați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.

b) Arătați că $\int_0^2 (f(x) - 1) = e^2 - 1$.

c) Calculați aria mărginită de graficul funcției f , axa Ox și dreptele de ecuație $x=0$ și $x=1$

TEST - nr.17

SUBIECTUL I (30p)

1) Arătați că $3(2^{-1} + 1) : \frac{5}{4} = 3$.

2) Se consideră $f, g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 3x - 1$ și $g(x) = 3x$. Calculați $f(g(1))$.

3) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_2(x + 1) - 2 = 0$.

4) Aflați TVA-ul unui produs care are prețul de vânzare de 545 lei iar cota TVA este de 9%.

5) Scrieți ecuația medianei din vârful B al triunghiului ABC dacă $A(1,3), B(1,-1), C(3,-1)$.

6) Aflați $x \in (0, \frac{\pi}{2})$ dacă $\frac{3 \cos x + \sin x}{\cos x} = 4$.

SUBIECTUL I (30p)

1) Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 2 \end{pmatrix}$ și $O_2 = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}, I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.

a) Arătați că $A \cdot A - 3A = O_2$.

b) Verificați dacă matricea $B = A - I_2$ este inversabilă.

c) Aflați numărul x pentru care $A - \begin{pmatrix} x & 2 \\ 1 & x - 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 4 \end{pmatrix}$.

2) Fie $f \in \mathbb{R}[X], f(X) = X^3 + X^2 - 9X - 9$.

a) Calculați $f(3)+f(-3)$.

b) Aflați câtul și restul împărțirii lui f la polinomul $g=X^2 - 2X + 1$.

c) Calculați $(x_1 + x_2 + x_3)(\frac{1}{x_1} + \frac{1}{x_2} + \frac{1}{x_3})$, unde x_1, x_2, x_3 rădăcinile polinomului

f .

SUBIECTUL III (30p)

1) Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 2 \ln x + 3$.

a) Arătați că $f'(x) = \frac{2(x^2-1)}{x}, x \in (0, +\infty)$.

b) Determinați ecuația asimptotei vertical la graficul funcției f .

c) Demonstrați că $f(x) \geq 4, \forall x \in (0, +\infty)$.

2) Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x - 2x$.

a) Arătați că $\int_0^2 (f(x) + 2x) dx = (e - 1)(e + 1)$.

b) Aflați primitiva G a funcției f cu proprietatea că $G(0)=1$.

c) Aflați volumul corpului de rotație în jurul axei Ox al graficului funcției $g: [0,1] \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = f(x) + 2x + 1$.

TEST- nr.18

SUBIECTUL I(30p)

1) Arătați că $4 \left(\frac{3}{4} - \sqrt{2} \right) + \sqrt{32} = 3$.

2) Se consideră funcția $f(x)=x^2 - 2$. Calculați $f(1) \cdot f(-1)$.

3) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\sqrt{3x+1} - 4 = 0$.

4) Aflați numărul de submulțimi ordonate cu trei elemente ale mulțimii $A = \{0,1,2,3,4,5,6,7\}$.

5) Se consideră $A(1,-1)$ și $O(0,0)$. Aflați coordonatele simetricul punctului A față de punctul O .

6) Calculați $\sin 15^\circ$.

SUBIECTUL II (30p)

1) Se consideră matricele $A = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 5 & 1 \end{pmatrix}$ și $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.

a) Arătați că matricea A este inversabilă.

b) Aflați $x \in \mathbb{R}$ pentru care $\begin{pmatrix} x & 0 \\ 10 & x \end{pmatrix} - A \cdot A = \begin{pmatrix} 4 & 0 \\ 0 & 4 \end{pmatrix}$.

c) Aflați $X \in \mathcal{M}_{2 \times 1}(\mathbb{R})$; $X = \begin{pmatrix} u \\ v \end{pmatrix}$ pentru care $A \cdot X = \begin{pmatrix} -1 \\ 2 \end{pmatrix}$.

2. Se consideră $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = x^3 - 2ax + ax - 8$, cu x_1, x_2, x_3 rădăcini.

a) Aflați $a \in \mathbb{R}$ pentru care f se divide cu $x-2$.

b) Determinați $a \in \mathbb{R}$ pentru care $x_1 + x_2 + x_3 = 4$.

c) Pentru $a=1$ aflați câtul și restul împărțirii lui f la polinomul $g=x^2 + x + 1$.

SUBIECTUL III (30p)

1) Se consideră $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = e^x - 2x + 5$.

a) Arătați că $f'(x) - f(x) = 2x - 7, \forall x \in \mathbb{R}$.

b) Arătați că $y=-2x+5$ este asimptotă oblică către $-\infty$.

c) Arătați că f este convexă pe $\mathbb{R}$.

2) Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \begin{cases} e^x + 1, & x \geq 0 \\ x^2 + 2, & x < 0 \end{cases}$.

a) Demonstrați că funcția f admite primitive pe $\mathbb{R}$.

b) Calculați $\int_{-1}^0 f(x)dx$.

c) Aflați aria suprafeței mărginită de graficul funcției f , axa Ox și dreptele de ecuații $x=1$ și $x=2$.

TEST- nr.19

SUBIECTUL I (30p)

- 1) Arătați că $9 \cdot \left(1 - \frac{1}{3}\right)^2 - 4 = 0$.
- 2) Aflați numărul real a pentru care $f(a)=5$ unde $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x - 1$.
- 3) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $\sqrt{2x^2 + 1} = 3$.
- 4) În anul 2017 profitul unei firme a fost de 1000 unități monetare, ceea ce reprezintă 5% din valoarea veniturilor anuale. Aflați valoarea veniturilor anuale.
- 5) În reperul cartezian xOy se consideră punctele $A(5,6)$, $B(2,6)$, $C(5,2)$. Arătați ca triunghiul ABC este dreptunghic.
- 6) Demonstrați că $ctg^2 30^\circ + ctg^2 45^\circ = 4$

SUBIECTUL II (30p)

- 1) Se consideră sistemul de ecuații liniare
$$\begin{cases} x - 2y + 3z = -3 \\ 2x + y + z = 4 \\ mx - y + 4z = 1 \end{cases}; m \in \mathbb{R} \text{ și } A =$$

$$\begin{pmatrix} 1 & -2 & 3 \\ 2 & 1 & 1 \\ m & -1 & 4 \end{pmatrix}.$$

- a) Arătați că tripletul $(0,3,1)$ este soluția sistemului pentru orice $m \in \mathbb{R}$.
 - b) Arătați că $\det(A)=5(3-m)$, pentru orice m număr real.
 - c) Pentru $m=2$ rezolvați sistemul.
- 2) Pe mulțimea numerelor reale se consideră legea de compoziție $x * y = (x - 2)(y - 2) + 2$, asociativă.
 - a) Arătați că $(1 * 2) * x = 2, \forall x \in \mathbb{R}$.
 - b) Arătați că $e=3$ este elementar neutru al legii.
 - c) Calculați $\sqrt{1} * \sqrt{2} * \sqrt{3} * \sqrt{4} * \dots * \sqrt{2015}$.

SUBIECTUL III (30p)

1) Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x-1}{e^x}$.

a) Arătați că $\frac{f'(x)}{f(x)} = \frac{2-x}{x-1}, \forall x \in \mathbb{R}/\{1\}$.

b) Calculați $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x)-f(0)}{x}$.

c) Demonstrați că $f(x) \leq \frac{1}{e^2}, \forall x \in \mathbb{R}$.

2) Se consideră funcția $f: [0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x+2}{x+1}$.

a) Arătați că $\int_1^2 (f(x) - 1) dx = \ln \frac{3}{2}$.

b) Calculați aria suprafeței mărginită de graficul funcției f , axa Ox și dreptele $x=0$ și $x=2$.

c) Arătați că orice primitivă a funcției f este crescătoare pe $[0, +\infty)$.

TEST- nr.20

SUBIECTUL I(30p)

1) Calculați media aritmetică a numerelor $a = 5 + 2\sqrt{3}$ și $b = 1 - \sqrt{12}$.

2) Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 6x + 4$. Aflați valoarea de minim a funcției.

3) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\log_3(4x - 3) = \log_3 5$.

4) Aflați câte submulțimi ordonate cu două elemente are mulțimea

$$A = \{0,1,2,3,5\}.$$

5) Aflați valoarea reală a numărului m știind că punctul $A(1,2)$ se găsește pe dreapta de ecuație $(m + 2)x + 2y - 5 = 0$.

SUBIECTUL II(30p)

1) Se consideră sistemul de ecuații liniare $\begin{cases} x + y + z = 2 \\ ax + y - 2z = -1; \\ x + 3y + z = 4 \end{cases}$; $a \in \mathbb{R}$ și $A =$

$\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ a & 1 & -2 \\ 1 & 3 & 1 \end{pmatrix}$ matricea sistemului.

- Arătați că tripletul $(0,1,1)$ este soluția sistemului pentru oricare a număr real.
- Aflați valorile numărului real a pentru care matricea sistemului este inversabilă.
- Pentru $a=0$ rezolvați sistemul.

2) Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}; f = X^3 + 4X^2 + X - 6$ cu x_1, x_2, x_3 rădăcini.

- Arătați că f se divide cu $x-1$.
- Aflați câtul și restul împărțirii lui f la polinomul $g = X^2 + 5X + 6$.
- Arătați că $d = \begin{vmatrix} x_1 & x_2 & x_3 \\ x_2 & x_3 & x_1 \\ x_3 & x_1 & x_2 \end{vmatrix} = 52$.

SUBIECTUL III (30p)

1) Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{e^x - 1}{e^x}$.

- Arătați că $f'(x) = \frac{1}{e^x}; \forall x \in \mathbb{R}$.
- Demonstrați că dreapta $y=1$ este asimptotă la graficul funcției către $+\infty$.
- Verificați dacă funcția f este concavă pe $\mathbb{R}$.

2) Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = \frac{x^2 + 2}{x}$.

- Arătați că $\int_1^e (f(x) - x) dx = 2$.
- Demonstrați că orice primitivă a funcției f este crescătoare pe $(0, +\infty)$.
- Aflați aria suprafeței mărginită de graficul funcției f , axa Ox și dreptele $x=1$ și $x=e$.

TEST- nr.21

SUBIECTUL I (30p)

- 1) Arătați că media aritmetică a numerelor $a = 7 - 2\sqrt{3}$ și $b = 5 + \sqrt{12}$ este 6.
- 2) Aflați coordonatele vârfului parabolei asociat graficului funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x^2 - 2x + 2$.
- 3) Rezolvați în $\mathbb{R}$ ecuația $\log_5(3x - 4) = \log_5 x$.
- 4) Aflați prețul inițial al unui produs știind că după o ieftinire cu 30% prețul produsului este de 21 lei.
- 5) În sistemul de coordonate xOy se dau punctele A(1,3), B(1,-1), C(-2,3). Arătați că triunghiul ABC este dreptunghic.
- 6) Arătați că aria unui triunghi echilateral cu latura de 6 este $9\sqrt{3}$.

SUBIECTUL II (30p)

- 1) Se consideră matricile $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 2 \end{pmatrix}$; $I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$.
 - a) Arătați ca $A \cdot A - 3A = O_2$ unde $O_2 = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$.
 - b) Aflați valoarea lui $x \in \mathbb{R}$ pentru care are loc egalitatea
 - c) $A - \begin{pmatrix} x & 2 \\ 1 & x-1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 4 \end{pmatrix}$.
 - d) Arătați că matricea $B = I_2 + mA$ este inversabilă pentru orice m număr întreg.
- 2) Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X]$, $f = X^3 + X^2 - 9X - 9$.
 - a) Calculați $f(-3) + f(3)$.
 - b) Determinați câtul și restul împărțirii lui f la polinomul $X^2 + 2X - 1$.
 - c) Verificați dacă $(1 - x_1)^2 + (1 - x_2)^2 + (1 - x_3)^2 = 24$, unde x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f.

SUBIECTUL III (30p)

1) Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x^2 - 2 \ln x + 3$.

a) Arătați că $f'(x) = \frac{2(x-1)(x+1)}{x}, (\forall) x \in \mathbb{R}$.

b) Scrieți ecuația tangentei la graficul funcției f în punctul de abscisă $x=1$.

c) Demonstrați că $2 \ln x \leq x^2 - 1, (\forall) x \in (0, +\infty)$.

2) Se dă funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = e^x - 2x, x \in \mathbb{R}$.

a) Arătați că $\int_0^2 (f(x) + 2x) dx = e^2 - 1$.

b) Calculați aria suprafeței mărginită de graficul funcției $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$,

$g(x) = (e^x - f(x)) \ln x$, dreptele $x=1$ și $x=e$.

c) Aflați volumul corpului de rotație în jurul axei Ox al graficului funcției $h: [0,1] \rightarrow \mathbb{R}, h(x) = f(x) + 2x + 1$.

TEST- nr.22

SUBIECTUL I (30p)

1) Arătați că $3(2 - \sqrt{2}) + 3\sqrt{2} = 6$.

2) Calculați $f(0) \cdot f(2)$ pentru funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = x - 1$.

3) Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $5^{x-2} = 125$.

4) Prețul unui obiect este de 200 lei. Determinați prețul după o ieftinire cu 20%.

5) În reperul cartezian xOy se dau punctele $A(2,1)$ și $B(2,4)$. Calculați distanța de la punctul A la punctul B .

6) Calculați $\cos 45^\circ + \cos 135^\circ$.

SUBIECTUL II (30p)

1) Pentru fiecare număr real a se consideră matricea $M(a) = \begin{pmatrix} 3a & 0 \\ 0 & 3a \end{pmatrix}$.

a) Arătați că $M\left(\frac{1}{3}\right) + M\left(-\frac{1}{3}\right) = M(0)$.

- b) Aflați numărul real a pentru care $\det(M(a))=9$.
- c) Calculați matricea $B=M(-3)+M(-1)+M(1)+M(3)$.

2) Se consideră polinomul $f \in \mathbb{R}[X], f = X^3 - 2X^2 + 1$.

- a) Arătați că $x=1$ este rădăcină a polinomului.
- b) Aflați câtul și restul împărțirii polinomului f la polinomul
- $$g = X^2 - 2X + 1.$$
- c) Dacă x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f , calculați $x_1^2 + x_2^2 + x_3^2$.

SUBIECTUL III (30p)

1) Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2 \ln x - x$.

- a) Arătați că $f'(x) = \frac{2-x}{x}, x \in (0, +\infty)$.
- b) Verificați dacă dreapta de ecuație $y=x-2$ este tangentă la graficul funcției f în punctul de abscisă $x_0 = 1$.
- c) Arătați că funcția este crescătoare pe intervalul $(0,2)$.

2) Se consideră funcția $f: (0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}, f(x) = 2x + 1 - \frac{1}{x}$.

- a) Calculați $\int_1^2 \left(f(x) + \frac{1}{x} \right) dx$.
- b) Aflați aria suprafeței mărginită de graficul funcției f , axa Ox și dreptele de ecuație $x=1$ și $x=e$.
- c) Aflați volumul corpului obținut prin rotirea în jurul axei Ox al graficului funcției $g: [1,2] \rightarrow \mathbb{R}, g(x) = f(x) + \frac{1}{x}$.

19. BIBLIOGRAFIE

- Marius Burtea , Georgeta Burtea- MATEMATICĂ trunchi comun și curriculum diferențiat- manual pentru clasa a IX-a, Editura Carminis;
- Marius Burtea , Georgeta Burtea- MATEMATICĂ trunchi comun și curriculum diferențiat- manual pentru clasa a X-a, Editura Carminis;
- Marius Burtea , Georgeta Burtea- MATEMATICĂ M2 - manual pentru clasa a XI-a, Editura Prior & books educațional;
- Marius Burtea , Georgeta Burtea- MATEMATICĂ trunchi comun și curriculum diferențiat- manual pentru clasa a XII-a, Editura Carminis;
- Marius Burtea , Georgeta Burtea- Culegere de exerciții și probleme pentru clasa a IX-a Editura Campion;
- Marius Burtea , Georgeta Burtea- Culegere de exerciții și probleme pentru clasa a X-a, Editura Campion;
- Marius Burtea , Georgeta Burtea- Culegere de exerciții și probleme pentru clasa a XI-a Editura Campion;
- Marius Burtea , Georgeta Burtea- Culegere de exerciții și probleme pentru clasa a XII-a, Editura Campion;
- Ghid de pregătire pentru clasele IX-XII și examenul de bacalaureat, Editura Campion;
- Ghid de pregătire bacalaureat M_tehnologic, Editura Delfin;
- Bacalaureat 2017- Matematică, Editura Paralela 45;
- Variante bacalaureat matematică- sursa www.edu.ro
- Mircea Ganga, Elemente de analiză matematică, clasa a XI-a, volumele I, II, Editura Mathpress;
- Traian Cohal, Gheorghe Iurea – Probleme de matematică pentru clasa a XI-a, Editura Taida;
- Lucian Dragomir, Adriana Dragomir, Ovidiu Bădescu- Probleme de matematică, clasa a IX-a , Editura Paralela 45;
- Lucian Dragomir, Adriana Dragomir, Ovidiu Bădescu- Probleme de matematică, clasa a X-a , Editura Paralela 45;
- Lucian Dragomir, Adriana Dragomir, Ovidiu Bădescu- Probleme de matematică, clasa a XI-a , Editura Paralela 45;
- Lucian Dragomir, Adriana Dragomir, Ovidiu Bădescu- Probleme de matematică, clasa a XII-a , Editura Paralela 45;

Tipar digital realizat la Tipografia PIM
Iași, Șoseaua Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 109, 700497
Tel: 0730.086.676, 0732.430.407
Fax: 0332.440.715
E-mail: editura@pimcopy.ro, editura.pim@gmail.com
www.pincopy.ro